

Πρωτ. _____
 Αριθ. _____
 Διεκπ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της Ρ4΄ 29 Ιουλίου 2020, Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

Φορολογικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της αναπτυξιακής διαδικασίας της ελληνικής οικονομίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2017/1852, (ΕΕ) 2018/822, (ΕΕ) 2020/876, (ΕΕ)2016/1164, (ΕΕ) 2018/1910 και (ΕΕ) 2019/475, συνεισφορά Δημοσίου για την αποπληρωμή δανείων πληγέντων δανειοληπτών λόγω των δυσμενών συνεπειών της νόσου COVID-19 και άλλες διατάξεις

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ		ν. 2961/2001 - Απαλλαγή δωρεών κινητών περιουσιακών στοιχείων υπό όρους
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	Άρθρο 7	Τροποποίηση του άρθρου 44 του ν. 2961/2001 - Υπολογισμός του φόρου χρηματικών δωρεών και γονικών παροχών
Άρθρο 1	Προσθήκη άρθρου 5B στον ΚΦΕ και συμπλήρωση ρύθμισης του άρθρου 67 ΚΦΕ - Εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος φυσικών προσώπων, δικαιούχων εισοδήματος από συντάξεις που προκύπτουν στην αλλοδαπή, τα οποία μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα	Άρθρο 8	Αναστολή υποχρέωσης καταβολής τέλους επιτηδεύματος για τους αγρότες κανονικού καθεστώτος ΦΠΑ
Άρθρο 2	Τροποποίηση του άρθρου 14 ΚΦΕ - Απαλλαγή της δωρεάν διάθεσης μετοχών και των διατακτικών εσωτερικού τουρισμού υπό όρους από τη φορολογία εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις	Άρθρο 9	Τροποποίηση των άρθρων 121 και 123 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα - Τέλος ταξινόμησης επιβατικών και φορτηγών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης
Άρθρο 3	Τροποποίηση του άρθρου 42Α ΚΦΕ - Ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση της υπεραξίας που προκύπτει από δικαιώματα προαίρεσης και δωρεάν διάθεση μετοχών	Άρθρο 10	Τροποποίηση του άρθρου 10 του ν. 438/1976 - Απαλλαγές από δασμούς, Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης και Φόρο Κατανάλωσης υπό όρους των ειδών για τον εφοδιασμό επαγγελματικών πλοίων
Άρθρο 4	Τροποποίηση των άρθρων 15 και 60 ΚΦΕ – Αυτοτελής φορολόγηση των προπονητών υπό όρους	Άρθρο 11	Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙΙ Κώδικα ΦΠΑ - Υπαγωγή στον υπερμειωμένο συντελεστή ΦΠΑ των μουσικών βιβλίων
Άρθρο 5	Τροποποίηση του άρθρου 39 ΚΦΕ – Έκπτωση δαπανών	Άρθρο 12	Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙΙ Κώδικα ΦΠΑ - Υπαγωγή στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ στα εισιτήρια αθλητικών αγώνων
Άρθρο 6	Τροποποίηση του άρθρου 43 του	Άρθρο 13	Τροποποιήσεις του ν. 4646/2019
		Άρθρο 14	Μεταβατικές διατάξεις
		Άρθρο 15	Καταργούμενες διατάξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β	ΕΞΩΔΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	Άρθρο 30	Έκδοση δικαστικής απόφασης επί της αμφισβητούμενης διαφοράς (Άρθρο 16 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 16	Επιτροπή Εξώδικης Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών	Άρθρο 31	Συμφωνία μεταξύ των αρμοδίων αρχών των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών
Άρθρο 17	Τροποποίηση του άρθρου 22 του ΚΦΔ – Δυνατότητα αναδρομικής ισχύος των αποφάσεων Προέγκρισης Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης	Άρθρο 32	Περάτωση της διαδικασίας αμοιβαίου διακανονισμού χωρίς συμφωνία (Άρθρα 4 και 16 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 18	Μείωση προκαταβολής φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2019	Άρθρο 33	Επίλυση διαφορών από τη Συμβουλευτική Επιτροπή (Άρθρα 6, 14 και 16 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 19	Προσθήκη εξουσιοδοτικής διάταξης για την τροποποίηση των προθεσμιών των παρ. 51 και 53α του άρθρου 72 ΚΦΔ	Άρθρο 34	Οριστική απόφαση των αρμόδιων αρχών (Άρθρο 15 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 20	Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη ισχύος	Άρθρο 35	Δημοσιότητα οριστικής απόφασης (Άρθρο 18 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ (ΕΕ) 2017/1852, (ΕΕ) 2018/822, (ΕΕ) 2020/876, (ΕΕ) 2016/1164, (ΕΕ) 2018/1910 και (ΕΕ) 2019/475	Άρθρο 36	Λόγοι απόρριψης της αίτησης συγκρότησης Συμβουλευτικής Επιτροπής και πρόωρος τερματισμός της διαδικασίας επίλυσης διαφορών (άρθρο 16 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α	ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2017/1852 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ 10ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2017 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	Άρθρο 37	Σύνθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής (Άρθρο 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 21	Πεδίο εφαρμογής (άρθρα 1 και 16 παρ. 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 38	Διορισμός Συμβουλευτικής Επιτροπής, ανεξάρτητων προσώπων και προέδρου από την Αρμόδια Αρχή και μετά από απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου (Άρθρα 7 και 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 22	Ορισμοί (Άρθρο 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 39	Ανεξαρτησία (Άρθρο 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 23	Ένσταση (περιεχόμενο, διαδικασία υποβολής, προθεσμίες και κοινοποιήσεις) (Άρθρα 3 και 16 παρ. 5 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 40	Κατάλογος των ανεξάρτητων προσώπων (Άρθρο 9 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 24	Ανάκληση της ένστασης (Άρθρο 3 παρ. 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 41	Επιτροπή εναλλακτικής επίλυσης διαφορών (Άρθρο 10 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 25	Απόφαση Αρμόδιας Αρχής σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης (Άρθρα 3, 5 και 16 παρ. 3 και 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 42	Κανόνες λειτουργίας (εσωτερικός κανονισμός) (Άρθρο 11 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 26	Υποβολή αίτησης ακύρωσης κατά της απόρριψης της ένστασης (Άρθρο 5 παρ. 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 43	Έξοδα της διαδικασίας (Άρθρο 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 27	Εξέταση του παραδεκτού της ένστασης από τη Συμβουλευτική Επιτροπή (Άρθρο 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 44	Διαδικασίες ενώπιον της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών (πληροφορίες, αποδεικτικά στοιχεία και ακροάσεις) (Άρθρο 13 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)
Άρθρο 28	Προθεσμίες για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αμοιβαίου διακανονισμού (Άρθρα 4 και 16 παρ. 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 45	Ειδικές διατάξεις για φυσικά πρόσωπα
Άρθρο 29	Αιτήσεις παροχής πληροφοριών (Άρθρο 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)		

	και μικρότερες επιχειρήσεις (Άρθρο 17 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)		(ΕΕ) 2018/822)
Άρθρο 46	Κοινοποιήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διοικητική υποστήριξη (Άρθρο 19 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 57	Πρόβλεψη για την κοινοποίηση πληροφοριών ημερολογιακού έτους 2019 και έναρξη ισχύος (άρθρο 1 παρ. 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/876 και άρθρο 2 παρ. 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)
Άρθρο 47	Εξουσιοδοτικές διατάξεις	ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ´	ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 5 ΚΑΙ 9 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2016/1164/ΕΕ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΩΝ ΥΒΡΙΔΙΚΩΝ ΑΣΥΜΦΩΝΙΩΝ
Άρθρο 48	Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη ισχύος (Άρθρο 23 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)	Άρθρο 58	Προσθήκη άρθρου 66Α στον ΚΦΕ- Κανόνες για τη φορολόγηση κατά την έξοδο (άρθρο 5 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ)
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β´	ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ (ΕΕ) 2018/822 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 25ης ΜΑΙΟΥ 2018 ΚΑΙ 2020/876 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 24ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2020 ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2011/16/ΕΕ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΥΤΟΜΑΤΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΔΗΛΩΤΕΕΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΡΟΘΕΣΜΙΩΝ ΥΠΟ- ΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΠΛΗΡΟ- ΦΟΡΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟ- ΛΟΓΙΑΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19	Άρθρο 59	Προσθήκη άρθρου 66Β στον ΚΦΕ- Ασυμφωνίες στη μεταχείριση υβριδικών μέσων (άρθρο 9 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ)
Άρθρο 49	Πεδίο εφαρμογής	Άρθρο 60	Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη εφαρμογής
Άρθρο 50	Τροποποίηση του άρθρου 4 του ν. 4170/2013 – Ορισμοί (άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)	ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ´	ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΥ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2018/1910 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΦΠΑ
Άρθρο 51	Προσθήκη άρθρου 9ΑΒ στον ν. 4170/2013 – Πεδίο εφαρμογής και προϋποθέσεις της υποχρεωτικής αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών για δηλωτές διασυνοριακές ρυθμίσεις (άρθρο 1 παρ. 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822 και άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/876)	Άρθρο 61	Προσθήκη νέου άρθρου 7α και τροποποίηση των άρθρων 13, 28 και 36 του Κώδικα ΦΠΑ - Παράδοση αποθεμάτων στη διάθεση συγκεκρι- μένου αποκτώντα σε άλλο κράτος - μέλος και συναφείς ρυθμίσεις (άρθρο 1 παρ. 1, 2, 3, 4 και 5 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1910)
Άρθρο 52	Τροποποίηση του άρθρου 20 του ν. 4170/2013 – Τυποποιημένα έντυπα και ηλεκτρονικοί μορφότευποι	Άρθρο 62	Τροποποίηση των άρθρων 15 και 19 Κώδικα ΦΠΑ Συμπλήρωση ρυθμίσεων για τον τόπο ενδοκοινοτικής απόκτησης αγαθών και για την φορολογητέα αξία στην παράδοση αγαθών, στην ενδοκοινο- τική απόκτηση αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών
Άρθρο 53	Τροποποίηση του άρθρου 21 του ν. 4170/2013 – Πρακτικές ρυθμίσεις (άρθρο 1 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)	Άρθρο 63	Έναρξη ισχύος
Άρθρο 54	Τροποποίηση του άρθρου 22 του ν. 4170/2013 – Αξιολόγηση (άρθρο 1 παρ. 5 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)	ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε´	ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΦΠΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟ ΚΩΔΙΚΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2019/475 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ 2006/112/ΕΚ ΚΑΙ 2008/118
Άρθρο 55	Προσθήκη άρθρου 56Α στον ΚΦΔ – Πρόστιμα εκπρόθεσμης υποβολής ή μη υποβολής ή ανακριβούς/ατελούς υποβολής Έκθεσης ανά Χώρα και Δηλωτέας Διασυνοριακής Ρύθμισης (άρθρο 1 παρ. 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)	Άρθρο 64	Αντικείμενο
Άρθρο 56	Προσθήκη Παραρτήματος στο Κεφάλαιο Η´ του ν.4170/2013 – Διακριτικά (άρθρο 1 παρ. 8 της Οδηγίας	Άρθρο 65	Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙ Κώδικα ΦΠΑ – Τροποποίηση του άρθρου 54 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα- Εξαίρεση εδαφών από το πεδίο εφαρμογής (άρθρα 1 και 2 της οδηγίας)
		ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ	ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
		ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α´	ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Άρθρο 66	Διατάξεις σχετικές με το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους	Άρθρο 88	Τροποποίηση του άρθρου 19 του ν. 2882/2001 - Δημοσιεύσεις σε ιστοσελίδες
Άρθρο 67	Σύσταση Γραφείου Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στην Επιτροπή Ανταγωνισμού	Άρθρο 89	Έκτακτη παράταση της διάρκειας ορισμένων διαδικασιών ειδικής διαχείρισης του ν. 4307/2014
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	Άρθρο 90	Ρυθμίσεις εκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ.
Άρθρο 68	Τροποποίηση του άρθρου 53 του ν. 4270/2014 – Εισηγητική έκθεση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού [άρθρα 4(5), 14(2) και 14(3) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]	Άρθρο 91	Ρυθμίσεις σχετικά με τις θυγατρικές εταιρείες της ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε.
Άρθρο 69	Τροποποίηση του άρθρου 6 του ν. 4281/2014 (Α΄ 160) - Επιχορήγηση φορέων της Γενικής Κυβέρνησης για εξόφληση ληξιπροθέσμων υποχρεώσεών τους	Άρθρο 92	Ρυθμίσεις για την ασφαλιστική εκκαθάριση
Άρθρο 70	Τροποποίηση του άρθρου 91Α του ν. 4549/2018 – Εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προς όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Άρθρο 93	Τροποποίηση του ν. 4548/2018 – Αυτεπάγγελτη καταχώριση από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο της εκ του νόμου ονομαστικοποίησης ανωνύμων μετοχών ανωνύμων εταιρειών
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΔΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΓΙΑ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΛΗΓΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ COVID-19	Άρθρο 94	Ρυθμίσεις σχετικά με το Ίδρυμα Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου και με τη συγχώνευση του Ιδρύματος Σταματίου Δεκόζη Βούρου στο Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών – Ίδρυμα Βούρου Ευταξία Ισόβια τιμητική παροχή στους Έλληνες οπλίτες λόγω της συμμετοχής τους στα γεγονότα της Κύπρου κατά τα έτη 1964, 1967 και 1974
Άρθρο 71	Πεδίο εφαρμογής και προϋποθέσεις επιλεξιμότητας	Άρθρο 95	Τροποποίηση του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 – Απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ για το έτος 2020 των ακινήτων στις πληγείσες περιοχές από τις πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018
Άρθρο 72	Ορισμοί	Άρθρο 96	Εμπρόθεσμη υποβολή δηλώσεων φόρου εισοδήματος για το φορολογικό έτος 2019
Άρθρο 73	Προσδιορισμός αξίας περιουσιακών στοιχείων	Άρθρο 97	Αύξηση του ορίου προέγκρισης ανάληψης υποχρεώσεων σε βάρος του ΠΔΕ
Άρθρο 74	Ηλεκτρονική πλατφόρμα	Άρθρο 98	Μεταβίβαση πιστώσεων προς τους δευτερεύοντες διατάκτες
Άρθρο 75	Υποβολή αίτησης	Άρθρο 99	Τροποποίηση διατάξεων του άρθρου 13 Α του ν. 2523/1997 – Συμπλήρωση ρυθμίσεων για την αναστολή λειτουργίας επαγγελματικών εγκαταστάσεων, επιβολή ειδικής χρηματικής κύρωσης και ειδικού προστίμου
Άρθρο 76	Έγκριση αίτησης	Άρθρο 100	Τροποποιήσεις του άρθρου 11 ΚΦΔ και προσθήκη νέων άρθρων 54 Ε και 54 ΣΤ στον ΚΦΔ - Συμπλήρωση ρυθμίσεων για αναστολή χρήσης ΑΦΜ ή απενεργοποίησή του, καθώς και για πρόστιμα και παραβάσεις μη τήρησης λογιστικών αρχείων και μη διαφύλαξης φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (ΦΗΜ) και φορολογικών μνημών και αρχείων που δημιουργούν οι ΦΗΜ
Άρθρο 77	Διαδικασία καταβολής συνεισφοράς του δημοσίου	Άρθρο 101	Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4389/2016 (Α΄ 94) – Ειδικές διατάξεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών από τις επιθέσεις σε βάρος υπαλλήλων της ΑΑΔΕ κατά τη διάρκεια και εξαιτίας εκτέλεσης υπηρεσιακών καθηκόντων
Άρθρο 78	Ύψος συνεισφοράς του δημοσίου – Χρονικό διάστημα καταβολής	Άρθρο 102	
Άρθρο 79	Υποχρεώσεις οφειλέτη		
Άρθρο 80	Διακοπή καταβολής συνεισφοράς δημοσίου		
Άρθρο 81	Αχρεωστήτως καταβληθέντα - Αναδρομικότητα πληρωμών		
Άρθρο 82	Παροχή στοιχείων		
Άρθρο 83	Διενέργεια ελέγχων		
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄	ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		
Άρθρο 84	Αύξηση οργανικών θέσεων ειδικού επιστημονικού προσωπικού (ΙΔΑΧ) στο Υπουργείο Οικονομικών		
Άρθρο 85	Τροποποίηση του άρθρου 1 του ν. 4152/2013 – Στελέχωση της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων		
Άρθρο 86	Στελέχωση Γενικών Διευθύνσεων και Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας		
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄	ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ		
Άρθρο 87	Εκτέλεση αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου		

Άρθρο 103	Παράταση αναστολής καταβολής ΦΠΑ για πληγείσες επιχειρήσεις που είχαν συναλλαγές με την εταιρεία "Thomas Cook Group PLC"		κλάδους τουρισμού και μεταφορών για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο 2020
Άρθρο 104	Ρύθμιση οφειλών – ενταλματοποίηση και πληρωμή δαπανών της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής	Άρθρο 125	Μεταφορά της αρμοδιότητας Μονάδων του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης e- ΕΦΚΑ
Άρθρο 105	Συμβάσεις προμήθειας ειδών αρτοποιοδοσίας	Άρθρο 126	Παράταση συμβάσεων εργασίας προσωπικού Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τις ανάγκες φύλαξης
Άρθρο 106	Χρήση εσόδων των δήμων από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα για την κάλυψη άλλων αναγκών	Άρθρο 127	Διευθέτηση οφειλών Ιερού Καθεδρικού Ναού Αθηνών
Άρθρο 107	Μηχανισμός αποτροπής συσσώρευσης ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τρίτους από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης	Άρθρο 128	Ρυθμίσεις ναυτεργατικών οργανώσεων
Άρθρο 108	Παράταση απαλλαγής υποχρέωσης προσκόμισης αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για το ίδρυμα «Σικιαρίδειο Ίδρυμα Απροσάρμοστων Παίδων»	Άρθρο 129	Μη προσφερόμενος πλοίαρχος
Άρθρο 109	Πληρωμή δαπανών των «Μεσογειακών Παράκτιων Αγώνων Πάτρα 2019»	Άρθρο 130	Μέτρα ενίσχυσης της ναυτικής απασχόλησης
Άρθρο 110	Διάταξη για την καταβολή κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς - Αντικατάσταση του άρθρου 86 του ν. 4530/2018	ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	
Άρθρο 111	Μέτρα στήριξης Κ.Τ.Ε.Λ. Α.Ε., τουριστικών λεωφορείων και ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε.	Άρθρο 131	Ρύθμιση θεμάτων της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
Άρθρο 112	Μεταφορικό Ισοδύναμο για υγρά καύσιμα – Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4551/2018	Άρθρο 132	Ρύθμιση για τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού
Άρθρο 113	Μείωση φόρου εισοδήματος δωρητών για δωρεές προς την ΕΑΝΕΠ	Άρθρο 133	Λύση και εκκαθάριση νομικών προσώπων των δήμων του άρθρου 156 του ν. 4600/2019
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ		Άρθρο 134	Ρυθμίσεις για την ενημέρωση των Ελλήνων που διαμένουν στην αλλοδαπή
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄		Άρθρο 135	Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού ΟΤΑ και Περιφερειακού Συντονιστή Πολιτικής Προστασίας
Άρθρο 114	Καταβολή ποσών μειώσεων συντάξεων ιδιωτικού τομέα	Άρθρο 136	Δικαίωμα διορισμού στο Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄		Άρθρο 137	Δυνατότητα παράτασης προθεσμίας υποβολής αιτήσεων στεγαστικής συνδρομής για την αποκατάσταση ζημιών σε κτίρια από τις πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018
Άρθρο 115	Αύξηση του ποσοστού της προσωρινής σύνταξης σε αιτήσεις που έχουν υποβληθεί χειρόγραφα	Άρθρο 138	Παράταση της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Γενικής Συνομοσπονδίας Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου Ελλάδος και των Διοικητικών Συμβουλίων των Σωματείων και Ενώσεων Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου
Άρθρο 116	Ρυθμίσεις για την προσωρινή σύνταξη σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής	Άρθρο 139	Ειδικές πράξεις επιμέλειας ανήλικου τέκνου - Προσθήκη άρθρου 1519 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 117	Προκαταβολή εφάπαξ παροχής	Άρθρο 140	Εξέταση ιταλικής γλώσσας στον εισαγωγικό διαγωνισμό Εθνικής Σχολής Δικαστών έτους 2020
Άρθρο 118	Μηχανισμός εκκαθάρισης και εξόφλησης ληξιπρόθεσμων οφειλών σε φορείς κλάδου υγείας που εντάχθηκαν στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄	
Άρθρο 119	Καταβολή εξόδων κηδείας ασφαλισμένων τ. ΟΓΑ	Άρθρο 141	Παράταση της θητείας της Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού
Άρθρο 120	Παράταση καταβολής αναπηρικών παροχών	Άρθρο 142	Ηλεκτρονικό μητρώο αθλητικών σωματείων - Καταβολή ποσού οικονομικής ενίσχυσης στα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία
Άρθρο 121	Παράταση σύμβασης Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών Συμφωνημένου Επιπέδου (SLA)	Άρθρο 143	Αρχαιρεσίες των αθλητικών ομοσπονδιών για το έτος 2020
Άρθρο 122	Επιδότηση ασφαλιστικών εισφορών	Άρθρο 144	Έναρξη ισχύος
Άρθρο 123	Επιπρόσθετα μέτρα στήριξης εργαζομένων και εργοδοτών		
Άρθρο 124:	Αναστολή συμβάσεων εργασίας εργαζομένων σε επιχειρήσεις-εργοδότες που ανήκουν στους		

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ
ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 1

**Προσθήκη άρθρου 5B στον ΚΦΕ και συμπλήρωση
ρύθμισης του άρθρου 67 ΚΦΕ – Εναλλακτική
φορολόγηση εισοδήματος φυσικών προσώπων,
δικαιούχων εισοδήματος από συντάξεις που
προκύπτουν στην αλλοδαπή, τα οποία μεταφέρουν
τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα**

1. Στον ν. 4172/2013 (Α΄ 167) προστίθεται νέο άρθρο 5B ως εξής:

«Άρθρο 5B

Εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος φυσικών
προσώπων, δικαιούχων εισοδήματος από συντάξεις
που προκύπτουν στην αλλοδαπή, τα οποία μεταφέρουν
τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5A, φυσικό πρόσωπο, δικαιούχος εισοδήματος από σύνταξη, σύμφωνα με το άρθρο 12, που προκύπτει στην αλλοδαπή, το οποίο μεταφέρει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα, υπάγεται σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης, όπως ορίζεται στην παρ. 2, για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5, εφόσον σωρευτικά:

α) δεν ήταν φορολογικός κάτοικος Ελλάδας τα προηγούμενα πέντε (5) από τα έξι (6) έτη πριν από τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα, και

β) μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία από κράτος με το οποίο είναι σε ισχύ συμφωνία διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας με την Ελλάδα.

2. α) Εφόσον γίνει δεκτή, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην παρ. 3, η υπαγωγή του φορολογούμενου σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή, το φυσικό πρόσωπο καταβάλλει κάθε φορολογικό έτος αυτοτελώς φόρο με συντελεστή επτά τοις εκατό (7%) για το σύνολο του εισοδήματός του που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή.

β) Ο φόρος καταβάλλεται για κάθε φορολογικό έτος σε μία (1) δόση μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και δεν συμψηφίζεται με άλλες φορολογικές υποχρεώσεις ή τυχόν πιστωτικά υπόλοιπα του προσώπου που έχει υπαχθεί στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης. Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του φυσικού προσώπου για το εισόδημα αυτό.

3. α) Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας με υπαγωγή στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο συνταξιούχο μέχρι τις 31 Μαρτίου του εκάστοτε φορολογικού έτους. Εντός της ίδιας προθεσμίας δύνανται να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν και φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του προηγούμενου φορολογικού έτους.

β) Εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της αίτησης, η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, αναλόγως της συνδρομής ή μη των προϋποθέσεων της παρ. 1.

γ) Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογούμενου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας.

4. Η εφαρμογή του παρόντος αρχίζει από το επόμενο φορολογικό έτος για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση του φυσικού προσώπου για την υπαγωγή του στις διατάξεις του παρόντος και λήγει μετά το πέρας δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών. Η υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος είναι δυνατή για τα προσεχή δεκαπέντε (15) φορολογικά έτη.

5. Το φυσικό πρόσωπο που εντάσσεται στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον σε κάποιο φορολογικό έτος δεν καταβάλλει ολόκληρο το ποσό του οριζόμενου στην παρ. 2 φόρου, παύει να υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος από το οικείο φορολογικό έτος και εφεξής φορολογείται για το παγκόσμιο εισόδημά του βάσει των γενικών διατάξεων του παρόντος Κώδικα.

6. Το φυσικό πρόσωπο μπορεί σε οποιοδήποτε φορολογικό έτος κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος της παρ. 4 να υποβάλει αίτηση για την ανάκληση της υπαγωγής του στις διατάξεις αυτές. Σε περίπτωση ανάκλησης, το φυσικό πρόσωπο φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις για το φορολογικό έτος εντός του οποίου υποβάλλει την αίτηση ανάκλησης και εφεξής δεν υποχρεούται στην καταβολή του οριζόμενου ποσού φόρου για το έτος αυτό σύμφωνα με την παρ. 2.

7. Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος για το φορολογητέο εισόδημα του προσώπου που υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος, το οποίο τυχόν προκύπτει στην ημεδαπή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5, υποβάλλεται και η καταβολή του φόρου διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 67.

8. Οι παρ. 1 έως 7 του παρόντος δεν επηρεάζουν την εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων που έχουν κυρωθεί από την Ελλάδα για την αποφυγή της διπλής φορολογίας εισοδήματος και κεφαλαίου.

9. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η διαδικασία υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας, η αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή, εξέταση και έγκριση της αίτησης, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση, η ανάκλησή της, η υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, η καταβολή του φόρου, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.»

2. Μετά το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 67 του ν. 4172/2013, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Φορολογούμενοι που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 5B υποχρεούνται να δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους που προκύπτουν στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 5, και τα εισοδήματα που προκύπτουν στην αλλοδαπή, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 5, και τα οποία υπόκεινται στην εναλλακτική φορολόγηση.»

Άρθρο 2
Τροποποίηση του άρθρου 14 ΚΦΕ -
Απαλλαγή της δωρεάν διάθεσης μετοχών και των
διατακτικών εσωτερικού τουρισμού υπό όρους από
τη φορολογία εισοδήματος από μισθωτή εργασία
και συντάξεις

Μετά την περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4172/2013 προστίθενται νέες περιπτώσεις ιζ' και ιη' ως εξής:

«ιζ) η παροχή σε είδος με τη μορφή μετοχών που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα στο πλαίσιο προγραμμάτων δωρεάν διάθεσης μετοχών στα οποία τίθεται ως προϋπόθεση η επίτευξη συγκεκριμένων στόχων ή η επέλευση συγκεκριμένου γεγονότος, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η διάθεση των μετοχών.

ιη) η αξία των διατακτικών εσωτερικού τουρισμού συνολικής αξίας έως τριακοσίων (300) ευρώ για το φορολογικό έτος 2020.»

Άρθρο 3
Τροποποίηση του άρθρου 42Α ΚΦΕ -
Ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση της υπεραξίας που
προκύπτει από δικαιώματα προαίρεσης και δωρεάν
διάθεση μετοχών

1. Το άρθρο 42Α του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 42Α

Δικαιώματα προαίρεσης - Δωρεάν διάθεση μετοχών

1. Το εισόδημα που προκύπτει κατά την παρ. 4 για έναν εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών, όπως αυτά προσδιορίζονται κατά τον χρόνο άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης και ανεξαρτήτως εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, αποτελεί εισόδημα από υπεραξία, εφόσον μεταβιβαστούν οι μετοχές μετά από τη συμπλήρωση είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την απόκτηση των δικαιωμάτων προαίρεσης και υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων.

2. Ειδικά το εισόδημα της παρ. 1 που προκύπτει από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι μη εισηγμένη στο χρηματιστήριο νεοσύστατη μικρή επιχείρηση ή και πολύ μικρή επιχείρηση υπόκειται στον συντελεστή του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 43, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:

(α) τα ως άνω δικαιώματα αποκτώνται εντός πέντε (5) ετών μετά από τη σύσταση της εταιρείας,

(β) η εταιρεία δεν έχει συσταθεί μέσω συγχώνευσης, και

(γ) οι μετοχές μεταβιβαστούν μετά από τη συμπλήρωση τριάντα έξι (36) μηνών από την απόκτηση των δικαιωμάτων προαίρεσης.

3. Το εισόδημα που προκύπτει κατά την παρ. 4 για έναν εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο με τη μορφή μετοχών που του χορηγούνται από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα στο πλαίσιο προγραμμάτων δωρεάν διάθεσης μετοχών, στα οποία τίθεται ως προϋπόθεση η επίτευξη συγκεκριμένων στόχων ή η επέλευση συγκεκριμένου γε-

γονότος, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η διάθεση των μετοχών, αποτελεί εισόδημα από υπεραξία εφόσον μεταβιβαστούν οι μετοχές μετά από την απόκτησή τους, από τον δικαιούχο του προγράμματος.

4. Ως υπεραξία στις περιπτώσεις των δικαιωμάτων προαίρεσης, ορίζεται η διαφορά μεταξύ της τιμής κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο και της τιμής διάθεσης του δικαιώματος για τις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών ή η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τιμής πώλησης για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών, με ανάλογη εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 42. Στις περιπτώσεις της δωρεάν διάθεσης μετοχών της παρ. 3, η υπεραξία ισούται:

α) για τις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών με την τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο κατά την ημέρα όπου πραγματοποιήθηκε η δωρεάν διάθεση των μετοχών, εφόσον η τιμή πώλησης των μετοχών είναι ίση ή μικρότερη αυτής. Σε περίπτωση που η τιμή πώλησης είναι μεγαλύτερη από την τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο κατά την ημέρα την οποία πραγματοποιήθηκε η δωρεάν διάθεση των μετοχών, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 42 του παρόντος Κώδικα·

β) για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών, με την τιμή πώλησης, εφόσον αυτή υπερβαίνει την αξία της μετοχής, όπως αυτή προσδιορίζεται κατά τον χρόνο της δωρεάν διάθεσής της, ενώ σε περίπτωση που η τιμή πώλησης είναι μικρότερη, με την αξία της μετοχής κατά τον χρόνο της δωρεάν διάθεσης.

5. Κατά την εφαρμογή του παρόντος εφαρμόζεται το άρθρο 42 μόνο όπου υπάρχει παραπομπή στις διατάξεις του.»

Άρθρο 4
Τροποποίηση των άρθρων 15 και 60 ΚΦΕ -
Αυτοτελής φορολόγηση των προπονητών υπό όρους

1. Στην παρ. 2α του άρθρου 15 του ν. 4172/2013 μετά τις λέξεις «οι αμειβόμενοι αθλητές» προστίθενται οι λέξεις «και οι προπονητές» και μετά τις λέξεις «αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία» προστίθενται οι λέξεις «και οι εκπαιδευτές των Διαιτητών Ομαδικών Αθλημάτων από τις Ομοσπονδίες» και η παρ. 2α διαμορφώνεται ως εξής:

«2α. Η παρ. 1 εφαρμόζεται για το εισόδημα που αποκτούν οι αμειβόμενοι αθλητές και οι προπονητές από τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες, τα τμήματα αμειβόμενων αθλητών ή τα αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία, και οι εκπαιδευτές των Διαιτητών Ομαδικών Αθλημάτων από τις Ομοσπονδίες, εφόσον τα ποσά τα οποία λαμβάνουν εφάπαξ ή τμηματικά για την υπογραφή του συμβολαίου μετεγγραφής ή την ανανέωση ή τη λύση του συμβολαίου συνεργασίας τους δεν υπερβαίνουν τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ εντός του οικείου φορολογικού έτους. Αν το εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου υπερβαίνει τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, φορολογείται με φορολογικό συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%) και με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης.»

2. Στην παρ. 4α του άρθρου 60 του ν. 4172/2013 μετά τις λέξεις «οι αμειβόμενοι αθλητές» προστίθενται οι λέξεις «και οι προπονητές» και μετά τις λέξεις «αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία» προστίθενται οι λέξεις «καθώς οι εκπαιδευτές των Διαιτητών Ομαδικών Αθλημάτων

από τις Ομοσπονδίες» και η παρ. 4α διαμορφώνεται ως εξής:

«4α. Για τα ποσά τα οποία εισπράττουν οι αμειβόμενοι αθλητές και οι προπονητές εφάπαξ ή τμηματικά για την υπογραφή του συμβολαίου μετεγγραφής ή την ανανέωση ή λύση του συμβολαίου συνεργασίας τους, από τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες, τα τμήματα αμειβομένων αθλητών ή τα αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία, καθώς και οι εκπαιδευτές των Διαιτητών Ομαδικών Αθλημάτων από τις Ομοσπονδίες, ο συντελεστής παρακράτησης ορίζεται σε είκοσι δύο τοις εκατό (22%), εφόσον τα ποσά που εισπράττονται υπερβαίνουν τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ εντός του οικείου φορολογικού έτους. Στην περίπτωση που το εισόδημα καταβάλλεται ελεύθερο φόρου, ο φόρος υπολογίζεται μετά την αναγωγή του ποσού σε μικτό με την προσθήκη του αναλογούντος φόρου.»

Άρθρο 5
Τροποποίηση του άρθρου 39 ΚΦΕ –
Έκπτωση δαπανών

Το δεύτερο εδάφιο της περ. β) της παρ. 3 του άρθρου 39 του ν. 4172/2013 αντικαθίσταται και η περ. β) διαμορφώνεται ως εξής:

«β) Αν ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και τα κάθε είδους ιδρύματα οι κάθε είδους δαπάνες εκπίπτουν σε ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%). Ειδικά για το Άγιο Όρος και τις Ιερές Μονές αυτού, το ποσοστό της έκπτωσης για τις κάθε είδους δαπάνες, ανεξαρτήτως με το αν συνδέονται με την εκμετάλλευση συγκεκριμένου ακινήτου ή της εν γένει ακίνητης περιουσίας τους, ανέρχεται σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%).»

Άρθρο 6
Τροποποίηση του άρθρου 43 του ν. 2961/2001-
Απαλλαγή δωρεών κινητών περιουσιακών στοιχείων
υπό όρους

Στην ενότητα Γ' του άρθρου 43 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών και Κερδών από τυχερά παίγνια, που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2961/2001 (Α' 266), προστίθεται περ. ζ) ως εξής:

«ζ) οι δωρεές κινητών περιουσιακών στοιχείων που βρίσκονται στην αλλοδαπή και δεν έχουν αποκτηθεί κατά τα τελευταία δώδεκα (12) έτη στην ημεδαπή από Έλληνα υπήκοο, που είναι εγκατεστημένος στην αλλοδαπή για δέκα (10) τουλάχιστον συνεχόμενα έτη και, σε περίπτωση μετεγκατάστασής του στην Ελλάδα, δεν έχει πάρει διάστημα μεγαλύτερο των πέντε (5) ετών. Δεν περιλαμβάνονται στην απαλλαγή αυτή περιουσίες δημοσίων υπαλλήλων, στρατιωτικών και υπαλλήλων επιχειρήσεων που εδρεύουν στην Ελλάδα, εφόσον τα πρόσωπα αυτά εγκαταστάθηκαν στην αλλοδαπή λόγω της ιδιότητάς τους αυτής.»

Άρθρο 7
Τροποποίηση του άρθρου 44 του ν. 2961/2001 –
Υπολογισμός του φόρου χρηματικών δωρεών
και γονικών παροχών

Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 44 του Κώδικα Διατάξεων φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών, προικών και κερδών από τυχερά παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2961/2001 (Α' 266), προστίθεται εδάφιο και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η αιτία δωρεάς ή γονικής παροχής κτήση χρηματικών ποσών υπόκειται σε φόρο, ο οποίος υπολογίζεται αυτοτελώς με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), προκειμένου για δικαιούχους που υπάγονται στην Α' κατηγορία, με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%), προκειμένου για δικαιούχους που υπάγονται στη Β' κατηγορία και με συντελεστή σαράντα τοις εκατό (40%), προκειμένου για δικαιούχους που υπάγονται στη Γ' κατηγορία. Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών από γονείς προς τα τέκνα τους υπόκειται σε φόρο κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 29, εφόσον η δωρεά ή γονική παροχή πραγματοποιείται για την αγορά από αυτά πρώτης κατοικίας και τυγχάνει της απαλλαγής του άρθρου 1 του ν. 1078/1980 (Α' 238).»

Άρθρο 8
Αναστολή υποχρέωσης καταβολής τέλους
επιτηδεύματος για τους αγρότες κανονικού
καθεστώτος ΦΠΑ

Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 (Α' 152) προστίθεται εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Εξαιρούνται από τις υποχρεώσεις καταβολής του τέλους, εκτός εάν πρόκειται για τουριστικούς τόπους, οι εμπορικές επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε χωριά με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους και σε νησιά κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους. Επίσης εξαιρούνται ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις και η ατομική άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος, εφόσον δεν έχουν παρέλθει πέντε (5) έτη από την πρώτη έναρξη εργασιών, καθώς και οι περιπτώσεις ατομικών επιχειρήσεων εφόσον για τον επιτηδεύματία υπολείπονται τρία (3) έτη από το έτος της συνταξιοδότησής του. Ως έτος συνταξιοδότησης νοείται το 65ο έτος της ηλικίας.

Από το φορολογικό έτος 2018 και εφεξής εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής τέλους οι αγρότες - μέλη αγροτικών συνεταιρισμών που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 του ν. 4384/2016 (Α' 78), οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι σχολικοί συνεταιρισμοί του άρθρου 46 του ν. 1566/1985 (Α' 167), οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με τη μορφή Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης ή Συνεταιρισμού Εργαζομένων, καθώς και οι επιχειρήσεις ανεξαρτήτως νομικής μορφής που βρίσκονται σε εκκαθάριση, πτώχευση ή αδράνεια. Σε περίπτωση που η αδράνεια δεν καταλαμβάνει ολόκληρο το φορολογικό έτος εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 2.

Ειδικά για το φορολογικό έτος 2019 εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος οι αγρότες κανονικού καθεστώτος για τους οποίους έχουν παρέλθει τα πρώτα πέντε (5) έτη από την ημερομηνία τήρησης βιβλίων και ένταξής τους στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ, καθώς και οι αλιείς παράκτιας αλιείας, που εκμεταλλεύονται, είτε ατομικά είτε με τη μορφή συμπλοιοκτησίας ή κοινωνίας αστικού δικαίου, αλιευτικά σκάφη μέχρι δώδεκα (12) μέτρων, μεταξύ καθέτων.»

Άρθρο 9

Τροποποίηση των άρθρων 121 και 123 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα - Τέλος ταξινόμησης επιβατικών και φορτηγών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης

1. Το άρθρο 121 του ν. 2960/2001 (Α' 265) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 121

Τέλος ταξινόμησης επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης

1. Επιβατικά αυτοκίνητα της δασμολογικής κλάσης 87.03 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Κανονισμός ΕΟΚ 2658/1987 του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 1987 ΕΕ L της 7.9.1987), υποβάλλονται σε τέλος ταξινόμησης επί της φορολογητέας αξίας, όπως αυτή διαμορφώνεται σύμφωνα με το άρθρο 126 του ν. 2960/2001 και το άρθρο 4 του ν. 1573/1985 (Α' 201).

2. α) Οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης της παρ. 1 ορίζονται σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα προοδευτικής φορολόγησης:

Φορολογητέα αξία	Αξία από (ευρώ)	Αξία έως και (ευρώ)	Συντελεστής
0		14.000	4%
>14.000		17.000	26%
>17.000		20.000	53%
>20.000		25.000	62%
>25.000		30.000	71%
>30.000			30%

Για την επιλογή των ως άνω συντελεστών, για μεταχειρισμένα επιβατικά αυτοκίνητα, λαμβάνεται υπόψη η φορολογητέα αξία του άρθρου 126, πριν από τις μειώσεις που προβλέπονται στο άρθρο αυτό.

β) Για αυτοκίνητα οχήματα τρίκυκλα ή τετράκυκλα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 168/2013 (ΕΕ) και της Οδηγίας 2002/24/ΕΚ του Συμβουλίου της 18ης Μαρτίου 2002 (ΕΕ L 124 της 9.5.2002) και πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές του Κανονισμού 168/2013 (ΕΕ) ή της Οδηγίας 2002/51/ΕΚ ή μεταγενέστερης, οι συντελεστές τέλους ταξινόμησης ορίζονται ως ακολούθως:

ΚΥΛΙΝΔΡΙΣΜΟΣ ΚΙΝΗΤΗΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΕΛΟΥΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ
Κάτω των 50 κυβικών εκατοστών	0%
Από 50 μέχρι 500 κυβικά εκατοστά	4%
Από 501 μέχρι 900 κυβικά εκατοστά	7%
Από 901 κυβικά εκατοστά και πάνω	11%

Το άρθρο 26 του ν. 1959/1991 (Α' 123) και η υπ' αρ. Β.27660/712/10.7.1992 κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών (Β' 519), εφαρμόζονται και για τα πετρελαιοκίνητα οχήματα αυτής της περίπτωσης.

3. Για τα επιβατικά αυτοκίνητα της παρ. 1, των οποίων η εκπεμπόμενη μάζα διοξειδίου του άνθρακα -CO₂ (συνδυασμένος κύκλος) είναι:

α) μικρότερη ή ίση των εκατό (100) γρ./χλμ, οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης της περ. α' της παρ. 2 μειώνονται κατά 5%,

β) μεγαλύτερη από εκατόν είκοσι (120) και μικρότερη από ή ίση με εκατόν σαράντα (140) γρ./χλμ, οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης της περ. α' της παρ. 2 αυξάνονται κατά δέκα τοις εκατό (10%),

γ) μεγαλύτερη από εκατόν σαράντα (140) και μικρότερη από ή ίση με εκατόν εξήντα (160) γρ./χλμ, οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης της περ. α' της παρ. 2 αυξάνονται κατά είκοσι τοις εκατό (20%),

δ) μεγαλύτερη από εκατόν εξήντα (160) και μικρότερη από ή ίση με εκατόν ογδόντα (180) γρ./χλμ, οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης της περ. α' της παρ. 2 αυξάνονται κατά τριάντα τοις εκατό (30%),

ε) μεγαλύτερη από εκατόν ογδόντα (180) και μικρότερη από ή ίση με διακόσια (200) γρ./χλμ, οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης της περ. α' της παρ. 2 αυξάνονται κατά σαράντα τοις εκατό (40%),

στ) μεγαλύτερη από διακόσια (200) και μικρότερη από ή ίση με διακόσια πενήντα (250) γρ./χλμ, οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης της περ. α' της παρ. 2 αυξάνονται κατά εξήντα τοις εκατό (60%),

ζ) μεγαλύτερη από διακόσια πενήντα (250) γρ./χλμ, οι συντελεστές του τέλους ταξινόμησης της περ. α' της παρ. 2 αυξάνονται κατά εκατό τοις εκατό (100%).»

4. Για επιβατικά αυτοκίνητα της παρ. 1, τα οποία:

α) πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές ορίων εκπομπών EURO 6 με τελευταία ημερομηνία ταξινόμησης ως προς την πρώτη ταξινόμηση έως και 31.8.2018, όπως αυτά ορίζονται στους Κανονισμούς 715/2007 (ΕΚ) και 692/2008 (ΕΕ) ή 2017/1151 (ΕΕ) ή μεταγενέστερους τροποποιητικούς αυτών, ή τις προδιαγραφές του Κανονισμού 595/2009 (ΕΚ) Euro VI, με τελευταία ημερομηνία ταξινόμησης ως προς την πρώτη ταξινόμηση έως και 31.8.2019 οι συντελεστές της περ. α' της παρ. 2 προσαυξάνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%),

β) πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές ορίων εκπομπών EURO 6 και 5b, με τελευταία ημερομηνία ταξινόμησης ως προς την πρώτη ταξινόμηση έως και 31.8.2015, όπως αυτά ορίζονται στους Κανονισμούς 715/2007 (ΕΚ), 692/2008 (ΕΕ) ή μεταγενέστερους τροποποιητικούς αυτών, ή τις προδιαγραφές των σειρών B2 ή C (EEV) των Οδηγιών 1999/96 ΕΚ, 2005/55 ΕΚ Euro V, οι συντελεστές της περ. α' της παρ. 2 προσαυξάνονται κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%),

γ) πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές ορίων εκπομπών EURO 6a και EURO 5a, με τελευταία ημερομηνία ταξινόμησης ως προς την πρώτη ταξινόμηση έως και 31.12.2012, όπως αυτά ορίζονται στους Κανονισμούς 715/2007 (ΕΚ), 692/2008 (ΕΕ) ή μεταγενέστερους τροποποιητικούς αυτών ή τις προδιαγραφές της Οδηγίας 98/69 ΕΚ γραμμή (φάση) Β Euro 4, ή τις προδιαγραφές της σειράς Β1 των Οδηγιών 1999/96 ΕΚ, 2005/55 ΕΚ

Euro IV που πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές της Οδηγίας 98/69 ΕΚ γραμμή (φάση) A Euro 3, της Οδηγίας 94/12 ΕΚ, Euro 2, της Οδηγίας 91/441 ΕΟΚ Euro 1, ή τις προδιαγραφές των Οδηγιών 1999/96/ΕΚ, 2005/55/ΕΚ, φάση A Euro III, 91/542/ΕΟΚ φάση B Euro II, 91/542/ΕΟΚ φάση A Euro I, οι συντελεστές της περ. α' της παρ. 2 προσαυξάνονται κατά ποσοστό διακόσια τοις εκατό (200%).

δ) δεν πληρούν προδιαγραφές ορίων εκπομπών (Euro) συμβατικής τεχνολογίας και για τα οποία δεν αποδεικνύονται οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, οι συντελεστές της περ. α) της παρ. 2 προσαυξάνονται κατά ποσοστό διακόσια τοις εκατό (200%), με επιπλέον εφαρμογή επί αυτών της προσαύξησης της περ. ζ) της παρ. 3,

ε) δεν πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές του Κανονισμού 168/2013 (ΕΕ) ή της Οδηγίας 2002/51 ΕΚ, οι συντελεστές της περ. α) της παρ. 2 προσαυξάνονται κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%).

5. Τα υβριδικά μηχανοκίνητα επιβατικά αυτοκίνητα, όπως αυτά προσδιορίζονται από την Οδηγία 2007/46/ΕΚ, όπως ισχύει και ειδικότερα τα υβριδικά ηλεκτρικά αυτοκίνητα, όπως αυτά προσδιορίζονται από τον Κανονισμό 692/2008, όπως ισχύει, με εκπεμπόμενη μάζα διοξειδίου του άνθρακα μεγαλύτερη από ή ίση με πενήντα ένα (51) γρ./χλμ., απαλλάσσονται από το πενήντα τοις εκατό (50%) του προβλεπόμενου από το άρθρο αυτό τέλους ταξινόμησης. Τα υβριδικά αυτοκίνητα του προηγούμενου εδαφίου με εκπεμπόμενη μάζα διοξειδίου του άνθρακα μικρότερη ή ίση με πενήντα (50) γρ./χλμ. απαλλάσσονται από το εβδομήντα πέντε (75%) του προβλεπόμενου από τις διατάξεις του άρθρου αυτού τέλους ταξινόμησης. Τα αμιγώς ηλεκτρικά αυτοκίνητα, όπως αυτά προσδιορίζονται από τον Κανονισμό 692/2008, δεν υπόκεινται στο προβλεπόμενο από τις διατάξεις του παρόντος τέλους ταξινόμησης.»

6. Τα αυτοκινούμενα τροχόσπιτα της Δασμολογικής Κλάσης Δ.Κ. 8703 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Σ.Ο.), απαλλάσσονται από το εβδομήντα πέντε (75%) του προβλεπόμενου από τις διατάξεις του παρόντος τέλους ταξινόμησης.

7. Επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης της Δασμολογικής Κλάσης Δ.Κ. 87.03 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, τα οποία είχαν ταξινομηθεί και κυκλοφορήσει στην Ελλάδα, εφόσον μεταφέρονται ή αποστέλλονται σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή εξάγονται σε τρίτη χώρα και επαναφέρονται στην ημεδαπή μέσα σε διάστημα οκτώ (8) ετών από τη διαγραφή τους από τα μητρώα αυτοκινήτων του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με σκοπό να επαναταξινομηθούν και να τεθούν εκ νέου σε κυκλοφορία, απαλλάσσονται από το προβλεπόμενο από τις διατάξεις του παρόντος τέλος ταξινόμησης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.

8. Για την υπαγωγή στους αντίστοιχους συντελεστές τέλους ταξινόμησης των παρ. 2, 3 και 4, η διαπίστωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και του ευρωπαϊκού προτύπου εκπομπών ρύπων (Euro), τις προδιαγραφές του οποίου πληροί εκ κατασκευής το όχημα, πραγματοποιείται από την αρμόδια τελωνειακή αρχή με βάση την έγκριση τύπου που προσκομίζεται σε αυτήν ή το δελτίο κοινοποίησης έγκρισης τύπου και το αντίστοιχο πιστοποιητικό συμμόρφωσης του οχήματος.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει ταύτιση στοιχείων μεταξύ του πιστοποιητικού συμμόρφωσης του οχήματος και της αντίστοιχης έγκρισης τύπου ή του δελτίου κοινοποίησης έγκρισης τύπου, η υπαγωγή στον αντίστοιχο συντελεστή τέλους ταξινόμησης γίνεται με βάση τις αναγραφόμενες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και το αναγραφόμενο στο πιστοποιητικό συμμόρφωσης πρότυπο εκπομπών ρύπων που πληροί εκ κατασκευής το όχημα.

Ειδικά ως προς την εκπεμπόμενη μάζα διοξειδίου του άνθρακα, λαμβάνονται υπόψη: α) έως 31.12.2020 οι τιμές, σύμφωνα με τον νέο ευρωπαϊκό κύκλο οδήγησης (NEDC), β) από 1.1.2021 και εφεξής, οι τιμές σύμφωνα με την παγκοσμίως εναρμονισμένη διαδικασία δοκιμής ελαφρών οχημάτων (WLTP).

Προκειμένου για μεταχειρισμένα οχήματα, απαιτείται η προσκόμιση και της πρωτότυπης άδειας κυκλοφορίας αυτών που είχαν λάβει στην ζώνη χώρα.

Στις ειδικές περιπτώσεις οχημάτων που δεν διαθέτουν τα δικαιολογητικά έγγραφα του πρώτου εδαφίου, για την υπαγωγή του οχήματος στον αντίστοιχο συντελεστή τέλους ταξινόμησης, καθορίζονται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Υποδομών και Μεταφορών, οι διαδικασίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που προσκομίζονται στην αρμόδια τελωνειακή αρχή για τον χαρακτηρισμό του οχήματος ως αντιρρυπαντικής τεχνολογίας και τη διαπίστωση των προδιαγραφών της οδηγίας αντιρρυπαντικής τεχνολογίας που αυτό πληροί εκ κατασκευής, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.»

2. α) Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 123 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα φορτηγά αυτοκίνητα και οι βάσεις τους της Δασμολογικής Κλάσης Δ.Κ. 87.04 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Σ.Ο.), καθώς και τα αυτοκίνητα οχήματα που διαθέτουν εκ κατασκευής χωριστό θάλαμο με δύο σειρές καθισμάτων για τον οδηγό, συνοδηγό και τους επιβάτες και χωριστό ανοικτό χώρο φόρτωσης εμπορευμάτων της Δασμολογικής Κλάσης Δ.Κ. 87.03 της Σ.Ο., τα οποία πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές ορίων εκπομπών Euro 6, όπως αυτά προβλέπονται στους Κανονισμούς 715/2007 (ΕΚ), και 692/2008 (ΕΕ), καθώς και αυτά που πληρούν τις προδιαγραφές του Κανονισμού 595/2009 (ΕΚ) Euro VI, υποβάλλονται σε τέλος ταξινόμησης ως εξής:»

β) Το πρώτο εδάφιο της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 123, αντικαθίσταται ως εξής:

«στ) Οι συντελεστές των περ. α' έως και ε' προσαυξάνονται κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%), προκειμένου για αυτοκίνητα που πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές ορίων εκπομπών Euro 5, όπως αυτά ορίζονται στους Κανονισμούς 715/2007 (ΕΚ) και 692/2008 (ΕΕ) ή μεταγενέστερους τροποποιητικούς αυτών, ή τις προδιαγραφές των σειρών B2 ή C (EEV) της Οδηγίας 1999/96 ΕΚ, 2005/55 ΕΚ Euro V και κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%), προκειμένου για αυτοκίνητα που δεν πληρούν τις προδιαγραφές των ανωτέρω ορίων εκπομπών και τις προδιαγραφές ορίων εκπομπών Euro 6, όπως αυτά προβλέπονται στους Κανονισμούς 715/2007 (ΕΚ), 692/2008 (ΕΚ), καθώς και αυτά που δεν πληρούν τις προδιαγραφές του Κανονισμού 595/2009 Euro VI.

3. α) Η παρ. 7 του άρθρου 121 του ν. 2960/2001

(Α' 265), όπως ίσχυε πριν από την τροποποίησή της με τον παρόντα, εξακολουθεί να ισχύει για τα επιβατικά αυτοκίνητα, με άδεια κυκλοφορίας κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχει εκδοθεί πριν από την 1η Ιουνίου 2016, για τα οποία έχει βεβαιωθεί το τέλος ταξινόμησης και έχει υποβληθεί μέχρι την ημερομηνία κατάθεσης του παρόντος αίτηση για τον υπολογισμό του ιστορικού τέλους ταξινόμησης από την Ειδική Επιτροπή του δεύτερου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 126, ακόμη και αν δεν έχει εκδοθεί απόφαση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων, η βεβαίωση και είσπραξη του τέλους ταξινόμησης για τα ανωτέρω οχήματα μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 121 του ν. 2960/2001 (Α' 265), όπως τροποποιείται με το άρθρο 1 του παρόντος.

β) Αυτοκίνητα οχήματα για τα οποία μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, είχαν κατατεθεί παραστατικά τελωνισμού και, μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, δεν έχουν εκδοθεί αποδεικτικά είσπραξης του τέλους ταξινόμησης ή είχαν παραληφθεί κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 1477/1984 (Α' 144) ή της παρ. 3 του άρθρου 133 του ν. 2960/2001 (Α' 265), διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος. Αυτοκίνητα οχήματα για τα οποία έχουν εκδοθεί αποδεικτικά είσπραξης του τέλους ταξινόμησης, αλλά δεν έχουν ταξινομηθεί, μπορούν, μετά από αίτηση των εμπορικών επιχειρήσεων ή των ιδιοκτητών τους, να υπαχθούν στις διατάξεις του παρόντος, με επανυπολογισμό του τέλους ταξινόμησης, συμψηφισμό του καταβληθέντος τέλους και επιστροφή της τυχόν προκύπτουσας διαφοράς.»

Άρθρο 10
Τροποποίηση του άρθρου 10 του ν. 438/1976 –
Απαλλαγές από δασμούς, Ειδικό Φόρο
Κατανάλωσης και Φόρο Κατανάλωσης
υπό όρους των ειδών για τον εφοδιασμό
επαγγελματικών πλοίων

Η παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 438/1976 (Α' 256) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Απαλλάσσονται από τον δασμό, τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης και τον Φόρο Κατανάλωσης, κατά περίπτωση, είδη τα οποία προορίζονται για τον εφοδιασμό επαγγελματικών πλοίων, εφόσον πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την κίνηση, τη συντήρηση και την εκπλήρωση εν γένει των σκοπών για τους οποίους προορίζονται τα συγκεκριμένα πλοία, καθώς και την κάλυψη των αναγκών των επιβαινόντων σε αυτά.

Τα είδη αυτά έχουν ως εξής:

α) Τροφοεφόδια, έτοιμα προς κατανάλωση αλκοολούχα ποτά, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 79 του ν. 2960/2001 (Α' 265), βιομηχανοποιημένα καπνά που αναφέρονται στο άρθρο 94 του ν. 2960/2001, τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 53Α του ν. 2960/2001, καθώς και λοιπά είδη που καταναλώνονται επί του πλοίου.

β) Καύσιμα και λιπαντικά.

γ) Μέσα συνεννόησης και τηλεπικοινωνίας.

δ) Μηχανές, εξαρτήματα, ανταλλακτικά, εργαλεία και λοιπός εξοπλισμός για τις ανάγκες του πλοίου.

ε) Έπιπλα και σκεύη.

στ) Μέσα ψυχαγωγίας πληρώματος και επιβατών, εκτός των τυχερών παιγνίων.

Οι παραπάνω απαλλαγές χορηγούνται κατά περίπτωση σε κατηγορίες επαγγελματικών πλοίων, ως εξής:

(1) Στα υπό ελληνική ή ξένη σημαία πλοία καθαρής χωρητικότητας δέκα (10) τουλάχιστον κόρων, που εκτελούν πλόες εξωτερικού.

(2) Στα υπό ελληνική ή ξένη σημαία αλιευτικά πλοία υπερπόντιας αλιείας.

(3) Στα υπό ελληνική ή ξένη σημαία πλοία καθαρής χωρητικότητας δέκα (10) τουλάχιστον κόρων που εκτελούν μικτούς πλόες. Η απαλλαγή για τα είδη της περ. α) χορηγείται μόνο για τους πλόες που εκτελούνται στο εξωτερικό.

(4) Στα υπό ελληνική ή ξένη σημαία πλοία καθαρής χωρητικότητας δέκα (10) τουλάχιστον κόρων που εκτελούν πλόες εσωτερικού, με εξαίρεση τα είδη της περ. α).

(5) Στα αναγνωρισμένα από τις διατάξεις ως επαγγελματικά τουριστικά πλοία ή πλοία ανεξαρτήτως χωρητικότητας, με εξαίρεση τα είδη της περ. α).

(6) Στα υπό ελληνική ή ξένη σημαία πλοία, ανεξαρτήτως χωρητικότητας, που εκτελούν θαλάσσιες επιστημονικές έρευνες ή εργασίες εκμετάλλευσης θαλάσσιου υπόγειου πλούτου, με εξαίρεση τα είδη της περ. α).

(7) Στα αλιευτικά και σπογγαλιευτικά σκάφη, ανεξαρτήτως χωρητικότητας, με εξαίρεση τα είδη της περ. α).

(8) Στα άλλα πλοία, πλωτά μέσα και εν γένει ναυπηγήματα υπό ελληνική ή ξένη σημαία, καθαρής χωρητικότητας πέντε (5) τουλάχιστον κόρων, για τις επί κέρδει εργασίες που πραγματοποιούν, εκτός λιμένα, με εξαίρεση τα είδη της περ. α).»

Άρθρο 11
Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙΙ Κώδικα ΦΠΑ-
Υπαγωγή των μουσικών βιβλίων
στον υπερμειωμένο συντελεστή ΦΠΑ

Η παρ. 40 του Κεφαλαίου Α' «Αγαθά», του Παραρτήματος ΙΙΙ του ν. 2859/2000 «Κύρωση Κώδικα ΦΠΑ» (Α' 248) αντικαθίσταται ως εξής:

«40. Βιβλία και βιβλία με εικόνες για παιδιά (ΔΚ ΕΧ 4901, ΕΧ 4903). Εφημερίδες και περιοδικές εκδόσεις τυπωμένες, έστω και εικονογραφημένες ή με διαφημίσεις (ΔΚ 4902). Μουσική χειρόγραφη ή τυπωμένη, εικονογραφημένη ή μη έστω και δεμένη (ΔΚ 4904). Ο συντελεστής του φόρου για τα αγαθά αυτά, ορίζεται σε έξι τοις εκατό (6%).»

Άρθρο 12
Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙΙ Κώδικα ΦΠΑ
Υπαγωγή των εισιτηρίων αθλητικών αγώνων
στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ

Στις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' «Υπηρεσίες» του Παραρτήματος ΙΙΙ του ν. 2859/2000, μετά την παρ. 1α προστίθεται παρ. 1β ως εξής:

«1β. Εισιτήρια αθλητικών αγώνων από 1.9.2020 έως και 30.6.2021.»

Άρθρο 13
Τροποποιήσεις του ν. 4646/2019

1. Η παρ. 2 του άρθρου 67 του ν. 4646/2019 (Α' 201) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 4172/2013 καταργεί-

ται από την 1.1.2020.»

2. Η παρ. 16 του άρθρου 66 του ν.4646/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«16. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 και της παρ. 6 του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013, όπως αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 4646/2019, εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.»

Άρθρο 14 **Μεταβατικές διατάξεις**

1. Στο άρθρο 72 του ν. 4172/2013 προστίθενται νέες παρ. 51, 52, 53 και 54 ως εξής:

«51. Οι διατάξεις του άρθρου 5B έχουν εφαρμογή για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2020 και μετά. Ειδικά για τις αιτήσεις υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή, οι οποίες θα υποβληθούν εντός του έτους 2020 κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 5B, η προθεσμία υποβολής της σχετικής αίτησης ορίζεται στις 30.9.2020.

β) Για όσα φυσικά πρόσωπα πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 5B και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του φορολογικού έτους 2019, η δήλωση φορολογίας εισοδήματος για το φορολογικό έτος 2019 υποβάλλεται μέχρι και την 31η Οκτωβρίου 2020. Στην περίπτωση αυτή, ο φόρος που ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 5B καταβάλλεται εφάπαξ εντός τριάντα (30) ημερών από την έγκριση της αίτησης του φορολογουμένου.

52. Η περ. ιστ) της παρ. 1 του άρθρου 14, όπως προστίθεται με την παρ. 1 του άρθρου 2 του παρόντος, εφαρμόζεται για τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.

53. Οι παρ. 1, 3, 4 και 5 του άρθρου 42Α του ν. 4172/2013, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 3 του παρόντος, εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.

54. Η περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 39 του ν. 4172/2013, όπως τροποποιείται με το άρθρο 5 του παρόντος, εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.»

2. Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 44 του Κώδικα διατάξεων φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών, προικών και κερδών από τυχερά παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2961/2001 (Α' 266), που προστίθενται με το άρθρο 7 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για δωρεές και γονικές παροχές χρηματικών ποσών των γονέων προς τα τέκνα τους, για την αγορά πρώτης κατοικίας που πραγματοποιούνται από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 15 **Καταργούμενες διατάξεις**

Η παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 438/1976 (Α' 256) καταργείται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **ΕΞΩΔΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ** **ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ**

Άρθρο 16 **Επιτροπή Εξώδικης Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών**

1. Συστήνεται στη Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας, Επιτροπή Εξώδικης Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών. Έργο της Επιτροπής είναι η εξώδικη επίλυση των εκκρεμών ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων φορολογικών διαφορών. Έδρα της Επιτροπής ορίζεται η Αθήνα και Παράρτημα της Επιτροπής λειτουργεί στη Θεσσαλονίκη. Η Επιτροπή λειτουργεί σε τριμελή Τμήματα, ο συνολικός αριθμός των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί τα δέκα (10). Τα Τμήματα της Επιτροπής, τα οποία λειτουργούν στην Αθήνα είναι αρμόδια για τις υποθέσεις, οι οποίες εκκρεμούν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, των Διοικητικών Εφετειών Αθήνας, Πειραιά, Πατρών, Τρίπολης και Χανίων και των Διοικητικών Πρωτοδικείων που εδρεύουν στις Περιφέρειες αυτών. Τα Τμήματα της Επιτροπής, τα οποία λειτουργούν στην Θεσσαλονίκη είναι αρμόδια για τις υποθέσεις, οι οποίες εκκρεμούν ενώπιον των Διοικητικών Εφετειών Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Ιωαννίνων και Κομοτηνής και των Διοικητικών Πρωτοδικείων που εδρεύουν στις Περιφέρειες αυτών. Πρόεδρος εκάστου Τμήματος ορίζεται πρώην δικαστικός λειτουργός των Διοικητικών Δικαστηρίων με βαθμό τουλάχιστον Προέδρου Εφετών. Μέλη εκάστου Τμήματος ορίζονται ένας πρώην δικαστικός λειτουργός των Διοικητικών Δικαστηρίων με βαθμό τουλάχιστον Εφέτη και ένα μέλος του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Στα Τμήματα εισηγούνται χωρίς δικαίωμα ψήφου εφοριακοί υπάλληλοι. Της Επιτροπής προϊστάται Γενικός Προϊστάμενος. Ως Γενικός Προϊστάμενος ορίζεται πρώην μέλος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή πρώην δικαστικός λειτουργός των διοικητικών δικαστηρίων με βαθμό τουλάχιστον Προέδρου Εφετών. Ο Γενικός Προϊστάμενος επιβλέπει και συντονίζει τις εργασίες των Τμημάτων της Επιτροπής χωρίς να συμμετέχει σε αυτές και κατανέμει στα Τμήματα τις ασκηθείσες αιτήσεις. Σε περίπτωση απουσίας, κωλύματος ή έλλειψης του Γενικού Προϊσταμένου αυτός αναπληρώνεται από τον Πρόεδρο Τμήματος που ορίζεται με την απόφαση της παρ. 2. Σε περίπτωση απουσίας, κωλύματος ή έλλειψης Προέδρου ή μέλους Τμήματος, αυτός ή αυτό αναπληρώνεται από Πρόεδρο ή μέλος άλλου Τμήματος αντίστοιχα με πράξη του Γενικού Προϊσταμένου.

2. Ο Γενικός Προϊστάμενος και ο αναπληρωτής αυτού Πρόεδρος Τμήματος, τα τακτικά μέλη, οι εισηγητές εφοριακοί υπάλληλοι και οι Γραμματείς της Επιτροπής ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Τα μέλη της Επιτροπής που είναι πρώην δικαστικοί λειτουργοί, ορίζονται μετά από πρόταση του Γενικού Επιτρόπου των Διοικητικών Δικαστηρίων. Τα μέλη της Επιτροπής που είναι μέλη του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ορίζονται μετά από πρόταση του Προέδρου αυτού.

3. Ο διάδικος φορολογούμενος σε εκκρεμείς ενώπιον

του Συμβουλίου της Επικρατείας και των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων διαφορές από πράξη επιβολής φόρου ή προστίμων κατά τη φορολογική νομοθεσία μπορεί να υποβάλει αίτηση ενώπιον της Επιτροπής της παρ. 1 με αίτημα την εξώδικη επίλυση της διαφοράς. Η αίτηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Το αίτημα μπορεί να αφορά μόνο σε υποθέσεις που εκκρεμούν και δεν έχουν συζητηθεί, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων έως τις 30 Οκτωβρίου 2020. Αίτημα μπορεί να υποβληθεί και για εκκρεμείς έως τις 30 Οκτωβρίου 2020 ενώπιον της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών φορολογικές διαφορές από πράξεις επιβολής φόρου ή προστίμων, εφόσον αυτές καταστούν εκκρεμείς, κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου, ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων έως τις 30 Δεκεμβρίου 2020.

4. Με την αίτηση εξώδικης επίλυσης μπορεί να προβληθούν παραδεκτά οι κάτωθι περιοριστικά αναφερόμενοι ισχυρισμοί:

α) Παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου να επιβάλει τον επίδικο φόρο ή πρόστιμο λόγω παρόδου του χρόνου εντός του οποίου η Φορολογική Διοίκηση είχε δικαίωμα προς καταλογισμό αυτών.

β) Παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου να επιβάλει τον επίδικο φόρο ή πρόστιμο λόγω λήψης φορολογικού πιστοποιητικού χωρίς επιφύλαξη.

γ) Εσφαλμένο καταλογισμό του φόρου ή προστίμου λόγω πρόδηλης έλλειψης φορολογικής υποχρέωσης ή αριθμητικού σφάλματος.

δ) Αναδρομική εφαρμογή της ευμενέστερης φορολογικής κύρωσης σύμφωνα με όσα έχουν γίνει δεκτά από τη νομολογία του ΣτΕ.

ε) Μείωση του πρόσθετου φόρου, του τόκου, των προσαυξήσεων και των προστίμων.

Οι ισχυρισμοί των περ. α) έως δ) πρέπει να περιλαμβάνονται στα κατατεθέντα για τη διαφορά δικόγραφα, τα οποία προσκομίζονται με επιμέλεια του φορολογουμένου. Το αίτημα εξώδικης επίλυσης είναι απαράδεκτο όταν το εκκρεμές ένδικο βοήθημα ή μέσο, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, είναι, κατά την κρίση της επιτροπής, εκπρόθεσμο.

5. Η αίτηση υποχρεωτικά υπογράφεται από δικηγόρο και αναφέρει το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, αριθμό φορολογικού μητρώου, την ηλεκτρονική διεύθυνση και την ακριβή διεύθυνση της κατοικίας του φορολογουμένου, του νόμιμου αντιπροσώπου του, αν υποβάλλεται δε από νομικό πρόσωπο, ένωση προσώπων ή ομάδα παρουσίας, την επωνυμία και την έδρα τους, τον αριθμό φορολογικού μητρώου, καθώς και το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, αριθμό φορολογικού μητρώου, ηλεκτρονική διεύθυνση και την ακριβή διεύθυνση της κατοικίας και του χώρου εργασίας του εκπροσώπου τους.

6. Η εξέταση των αιτήσεων εξώδικης επίλυσης ολοκληρώνεται το αργότερο έως τις 28 Μαΐου 2021 και τα πρακτικά εξώδικης επίλυσης εκδίδονται έως τις 31 Ιουλίου 2021, ημερομηνία, κατά την οποία λήγει η θητεία του Γενικού Προϊσταμένου, των μελών των Επιτροπών και των Γραμματέων. Αιτήσεις που δεν εξετάστηκαν μέχρι τις 28 Μαΐου 2021, θεωρείται ότι απορρίφθηκαν σιωπηρά και επανεισάγονται με επιμέλεια της Γραμματείας

των Επιτροπών στο αρμόδιο Δικαστήριο χωρίς τη σύνταξη πρακτικού. Για όσο διάστημα η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον των Επιτροπών, η δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του αρμοδίου τακτικού διοικητικού δικαστηρίου αναστέλλεται. Η αναστολή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία.

7. Η Επιτροπή ελέγχει τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς με βάση τη νομολογία και την πάγια πρακτική της Φορολογικής Διοίκησης. Μπορεί να προτείνει την εν όλω ή εν μέρει αποδοχή ή την απόρριψη του αιτήματος, υποβάλλει δε, σε κάθε περίπτωση, συγκεκριμένη πρόταση στον αιτούντα. Για την καταβολή του ποσού του συμβιβασμού που μπορεί να εμπεριέχεται στην ανωτέρω πρόταση εφαρμόζεται η παρ. 8. Η πρόταση της Επιτροπής περιέχει επαρκή αιτιολογία και κοινοποιείται στον αιτούντα σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 4174/2013 (Α' 170). Εάν ο αιτών αποδεχθεί την πρόταση της Επιτροπής εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση αυτής, συντάσσεται σχετικό πρακτικό εξώδικης επίλυσης, το οποίο δημοσιεύεται στον ιστότοπο του Υπουργείου Οικονομικών, τηρουμένων των διατάξεων περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Η αποδοχή επιβεβαιώνεται με την υπογραφή της πρότασης από τον αιτούντα. Μερική αποδοχή της πρότασης της Επιτροπής δεν επιτρέπεται. Το πρακτικό εξώδικης επίλυσης είναι εκτελεστός τίτλος κατά την έννοια του άρθρου 45 του ν. 4174/2013 (Α' 170) και το αναγραφόμενο σε αυτό ποσό βεβαιώνεται ως δημόσιο έσοδο. Το ως άνω πρακτικό επιλύει αμετάκλητα την εκκρεμή διαφορά και δεν προσβάλλεται με κανένα ένδικο βοήθημα ή μέσο, εφόσον επί του συνολικού ποσού που προκύπτει για τον φορολογούμενο, καταβληθεί ποσοστό τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%) του κύριου φόρου που οφείλεται, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την υπογραφή του και χωρήσει νομίμως η εξόφληση του συνόλου αυτού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8. Τυχόν ποσά που έχουν καταβληθεί έναντι του κύριου φόρου συνυπολογίζονται. Αν δεν τηρηθούν οι όροι του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και εάν δεν καταβληθούν δύο (2) συνεχόμενες μηνιαίες δόσεις ή καθυστερήσει η καταβολή των δύο (2) τελευταίων δόσεων για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα, ο συμβιβασμός ανατρέπεται αναδρομικά, θεωρείται ότι δεν επήλθε ποτέ και τυχόν καταβληθέντα ποσά θεωρούνται ότι καταβλήθηκαν έναντι της αρχικής οφειλής, η οποία βεβαιώνεται ως δημόσιο έσοδο. Σε περίπτωση μη αποδοχής από τον αιτούντα της πρότασης της Επιτροπής, συντάσσεται πρακτικό ματαίωσης της εξώδικης επίλυσης. Το πρακτικό εξώδικης επίλυσης ή το πρακτικό ματαίωσης αυτής κοινοποιούνται άμεσα, με επιμέλεια της γραμματείας των Επιτροπών, στο Δικαστήριο, στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση. Με την κοινοποίηση του πρακτικού εξώδικης επίλυσης η υπόθεση τίθεται αυτοδίκαια στο αρχείο με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου. Σε περίπτωση μη αποδοχής από τον αιτούντα της πρότασης της Επιτροπής και σύνταξης πρακτικού ματαίωσης της εξώδικης επίλυσης η ανασταλείσα δίκη συνεχίζεται.

8. Η καταβολή του ποσού, το οποίο προκύπτει από τον συμβιβασμό μετά από την καταβολή του ποσοστού τριάντα τοις εκατό (30%) της παρ. 7, πραγματοποιείται, με μείωση των αναλογούντων πρόσθετων φόρων, τόκων, προσαυξήσεων και προστίμων, ως κατωτέρω:

Αριθμός δόσεων	Ποσοστό έκπτωσης (%)
1	75
2 – 4	65
5 – 8	55
9 – 12	50
13 – 16	45
17 – 20	40
21 – 24	35

Η καταβολή των ανωτέρω δόσεων δεν επιβαρύνεται με τόκο, τέλος χαρτοσήμου ή οποιοδήποτε άλλο ποσό.

9. Ο Γενικός Προϊστάμενος, ο Πρόεδρος και τα μέλη των Επιτροπών ασκούν τα καθήκοντά τους ανεξάρτητα, χωρίς να δέχονται οδηγίες ή υποδείξεις. Μπορούν να παυθούν με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μόνο για σοβαρούς λόγους που άπτονται της εκτέλεσης των καθηκόντων τους. Ο Γενικός Προϊστάμενος, ο Πρόεδρος και τα μέλη των Επιτροπών δεν εξετάζονται, δεν διώκονται και δεν υπέχουν ποινική και αστική ευθύνη για αιτιολογημένη γνώμη ή εισήγηση ή πρόταση που διατύπωσαν ή απόφαση που εξέδωσαν ή παράλειψή τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, εκτός από την περίπτωση που ενήργησαν με δόλο ή με σκοπό να προσπορίσουν στον εαυτό τους ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος ή να βλάψουν το Δημόσιο ή άλλον κατά τα οριζόμενα στις κείμενες ποινικές διατάξεις ή σε περίπτωση παραβίασης του απορρήτου των πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους κατά το άρθρο 17 του ν. 4174/2013.

10. Για τους πρώην δικαστικούς λειτουργούς και για τα μέλη του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που συμμετέχουν στις Επιτροπές, προβλέπεται αμοιβή ανά συνεδρίαση ύψους τριακόσια εβδομήντα (370) ευρώ, υπό τον όρο διεξαγωγής οκτώ (8) συνεδριάσεων ανά μήνα κατ' ελάχιστον και για τον Γενικό Προϊστάμενο της Επιτροπής προβλέπεται μηνιαία αμοιβή που ισούται με την ελάχιστη μηνιαία αμοιβή του Προέδρου της Επιτροπής. Η αμοιβή του προηγούμενου εδαφίου φορολογείται αυτοτελώς με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) και εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη. Η καταβολή της αμοιβής του προηγούμενου εδαφίου δεν συνεπάγεται την αναστολή ή την περικοπή καταβολής της σύνταξης των πρώην δικαστικών λειτουργών κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη γενική ή ειδική διάταξη.

11. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε ειδικότερο ή λεπτομερειακό ζήτημα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής, τον αριθμό των Τμημάτων, τον τόπο συνεδρίασης αυτής, την τηρητέα ενώπιόν της διαδικασία, τον τρόπο έκδοσης των αποφάσεών της, τα δικαιολογητικά και λοιπά έγγραφα, τα οποία οφείλει να προσκομίζει ο αιτών, την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της, την παράταση της προθεσμίας υποβολής της αίτησης του δεύτερου εδαφίου της παρ. 3 και των προθεσμιών της παρ. 6, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 17 **Τροποποίηση του άρθρου 22 του ΚΦΔ –** **Δυνατότητα αναδρομικής ισχύος των αποφάσεων** **Προέγκρισης Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής** **Τιμολόγησης**

Στο άρθρο 22 του ν. 4174/2013 (Α' 170) επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

1. α) Η παρ. 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. α) Ο Διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων εξετάζει την αίτηση και την αποδέχεται ή την απορρίπτει. Η σχετική απόφαση εκδίδεται εντός δεκαοκτώ (18) μηνών από την υποβολή της αίτησης προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης, σε περίπτωση αίτησης για μονομερή προέγκριση, και κοινοποιείται στους αιτούντες. Η μονομερής προέγκριση μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης δεν εφαρμόζεται για προγενέστερα φορολογικά έτη. Η διάρκεια ισχύος της απόφασης προέγκρισης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα (4) έτη. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων μπορεί να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος για την έκδοση της απόφασης του πρώτου εδαφίου που δεν μπορεί πάντως να υπερβαίνει τους τριάντα έξι (36) μήνες από την υποβολή της αίτησης.

β) Σε περίπτωση αίτησης για διμερή ή πολυμερή προέγκριση, μπορεί να περιέχεται και αίτημα εφαρμογής της απόφασης σε προγενέστερα φορολογικά έτη από το έτος υποβολής της αίτησης προέγκρισης, ως ρήτρα αναδρομικής ισχύος, εφόσον υπάρχει ταύτιση των πραγματικών περιστατικών των ετών για τα οποία ζητείται η αναδρομική ισχύς με τα πραγματικά περιστατικά της υπό εξέταση αίτησης, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά κατά την υποβολή του αιτήματος:

βα) να μην έχει παραγραφεί η εξουσία του φορολογικού ελέγχου για τα εν λόγω φορολογικά έτη, και

ββ) να μην έχει κοινοποιηθεί στον φορολογούμενο εντολή φορολογικού ελέγχου για τα εν λόγω φορολογικά έτη.»

β) Οι διατάξεις της περ. α) για τη χορήγηση ρήτρας αναδρομικής ισχύος εφαρμόζονται και στην περίπτωση εκκρεμών κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος αιτήσεων για διμερή ή πολυμερή προέγκριση μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης.

2. Μετά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 22 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση που στην απόφαση προέγκρισης περιλαμβάνεται ρήτρα αναδρομικής ισχύος, ο φορολογικός έλεγχος των συναλλαγών των ετών τα οποία καταλαμβάνονται από την εν λόγω ρήτρα, περιορίζεται στην επαλήθευση ότι τηρήθηκαν τα οριζόμενα στην απόφαση προέγκρισης και ότι υπάρχει ταύτιση των πραγματικών περιστατικών των ετών που καταλαμβάνει με τα πραγματικά περιστατικά των συναλλαγών για τα οποία ζητήθηκε η προέγκριση.»

3. Η παρ. 8 του άρθρου 22 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων ορίζονται τα ειδικότερα θέματα, τα οποία είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων

των προηγούμενων παραγράφων και συγκεκριμένα, η διαδικασία για την προέγκριση μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης, την αναθεώρηση, την ανάκληση και την ακύρωσή της, το ειδικότερο περιεχόμενο της αίτησης προέγκρισης, οι όροι και προϋποθέσεις αναδρομικής ισχύος της απόφασης προέγκρισης, τα σχετικά παράβολα, η διαδικασία συνεννόησης με τις αρμόδιες αρχές αλλοδαπών εμπλεκόμενων κρατών, ο τύπος και το περιεχόμενο των αποφάσεων της Φορολογικής Διοίκησης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

4. Στο τέλος του άρθρου προστίθεται παρ. 9 ως εξής:

«9. Αν από απόφαση προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης προκύπτει υποχρέωση υποβολής τροποποιητικών φορολογικών δηλώσεων για παρελθόντα φορολογικά έτη που καλύπτει η απόφαση προέγκρισης, θεωρείται ότι αυτές υποβάλλονται εμπρόθεσμα εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης προέγκρισης στον φορολογούμενο.»

Άρθρο 18

Μείωση προκαταβολής φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2019

Στο τέλος του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167) προστίθεται παρ. 59 ως εξής:

«59. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2019, το ποσό προκαταβολής φόρου εισοδήματος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 των άρθρων 69 και 71 μειώνεται ανάλογα με το ποσοστό μείωσης του κύκλου εργασιών που δηλώνεται για σκοπούς Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) (κωδικός 312 δήλωσης ΦΠΑ) του πρώτου (1ου) εξαμήνου του 2020 έναντι του πρώτου (1ου) εξαμήνου του 2019, ως εξής:

Μείωση του κύκλου εργασιών ΦΠΑ το 1ο εξάμηνο 2020 έναντι του 1ου εξαμήνου 2019	Μείωση προκαταβολής φόρου εισοδήματος
≥ 5% έως και 15%	30%
15,01% έως και 25%	50%
25,01% έως και 35%	70%
>35%	100%

Για τον ανωτέρω υπολογισμό λαμβάνονται υπόψη: 1) Οι δηλώσεις ΦΠΑ του πρώτου (1ου) εξαμήνου 2019 που έχουν υποβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και 2) οι δηλώσεις ΦΠΑ του πρώτου (1ου) εξαμήνου του 2020, ως εξής:

α) για τηρούντες απλογραφικά λογιστικά αρχεία, η δήλωση ΦΠΑ του πρώτου (1ου) τριμήνου που έχει υποβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και η δήλωση ΦΠΑ του δεύτερου (2ου) τριμήνου που υποβάλλεται μέχρι τις 31.7.2020 ή

β) για τηρούντες διπλογραφικά λογιστικά αρχεία, οι δηλώσεις ΦΠΑ Ιανουαρίου - Μαΐου που έχουν υποβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και η δήλωση ΦΠΑ Ιουνίου που υποβάλλεται μέχρι τις 31.7.2020.

Για νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και δεν έχει υποχρέωση υποβολής δήλωσης ΦΠΑ καθ' όλη τη διάρκεια των συγκρινόμενων εξαμήνων, το ποσό της προκαταβολής φόρου εισοδήματος του πρώτου εδαφίου

της παρ. 1 των άρθρων 69 και 71 μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%). Τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση που νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μετατάχθηκε από απαλλασσόμενο ΦΠΑ καθεστώς σε μη απαλλασσόμενο ή αντιστρόφως, κατά τα συγκρινόμενα εξάμηνα των ετών 2019 και 2020.

Ειδικά, το ποσό προκαταβολής φόρου εισοδήματος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 των άρθρων 69 και 71 μηδενίζεται για νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, το οποίο:

α) είναι υποκείμενο σε ΦΠΑ, ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα που ανήκει στον τριτογενή τομέα και πραγματοποίησε κατά το τρίτο (3ο) τρίμηνο του 2019 ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) του ετήσιου κύκλου εργασιών ΦΠΑ του ίδιου έτους ή

β) εντάσσεται στους κλάδους των αεροπορικών ή ακτοπλοϊκών μεταφορών.»

Οι διατάξεις της παρούσας δεν εφαρμόζονται για νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, για τα οποία εφαρμόζονται η παρ. 3 του άρθρου 71 και το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 69, αντίστοιχα, με εξαίρεση τις επιχειρήσεις της περ. α' του πέμπτου εδαφίου της παρούσας, για τις οποίες το ποσό της προκαταβολής φόρου εισοδήματος μηδενίζεται.

Σε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και το οποίο επωφελείται της μειωμένης προκαταβολής χωρίς να τη δικαιούται, ολικά ή μερικά, επιβάλλεται από τη Φορολογική Διοίκηση πρόστιμο ίσο με το διπλάσιο της μειωμένης προκαταβολής που επωφελείται, για την επιβολή και είσπραξη του οποίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4174/2013 (Α' 170).

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, έπειτα από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.»

Άρθρο 19

Προσθήκη εξουσιοδοτικής διάταξης για την τροποποίηση των προθεσμιών των παρ. 51 και 53α του άρθρου 72 ΚΦΔ

Στο τέλος του άρθρου 72 του ν. 4174/2013 (Α' 170) προστίθεται παρ. 55, ως εξής:

«55. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δύναται να τροποποιούνται οι προθεσμίες που ορίζονται στις παρ. 51 και 53α.»

Άρθρο 20

Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη ισχύος

1. Οι διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 4172/2013, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 18 του παρόντος, εφαρμόζονται από την 1η.1.2014.

2. Οι τροποποιητικές δηλώσεις που υποβάλλονται εντός εξήντα (60) ημερών αρχής γενομένης από την 1η.8.2020, συνεπεία εκδοθείσας πριν από την έναρξη ι-

σχός του παρόντος απόφασης προέγκρισης, θεωρούνται εμπρόθεσμες. Για τροποποιητικές δηλώσεις που έχουν υποβληθεί συνεπεία απόφασης προέγκρισης πριν από την 1η.8.2020, τα πρόστιμα εκπρόθεσμης δήλωσης και οι τόκοι εκπρόθεσμης καταβολής συμψηφίζονται με μελλοντικές φορολογικές υποχρεώσεις.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ (ΕΕ) 2017/1852, (ΕΕ) 2018/822, (ΕΕ)
2020/876, (ΕΕ)2016/1164, (ΕΕ) 2018/1910
και (ΕΕ) 2019/475

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ
ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2017/1852 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ 10ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
2017 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Άρθρο 21
Πεδίο εφαρμογής
(άρθρα 1 και 16 παρ. 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Με τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου ενσωματώνονται στην ελληνική νομοθεσία οι διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852/ΕΕ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 10ης Οκτωβρίου 2017 για τους μηχανισμούς επίλυσης φορολογικών διαφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 265 της 14.10.2017).

2. Με τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου θεσπίζονται κανόνες για τον μηχανισμό επίλυσης διαφορών μεταξύ της Ελλάδας και ενός ή περισσότερων από τα άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες προκύπτουν από την ερμηνεία και την εφαρμογή συμφωνιών και συμβάσεων, που προβλέπουν την εξάλειψη της διπλής φορολογίας εισοδήματος και, κατά περίπτωση, κεφαλαίου. Ορίζονται, επίσης, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των θιγόμενων προσώπων, όταν προκύπτουν τέτοιες διαφορές.

3. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου αποτελούν ειδική διοικητική διαδικασία σε φορολογικές διαφορές. Η υπαγωγή διαφοράς στη διαδικασία αμοιβαίου διακανονισμού ή στη διαδικασία επίλυσης διαφορών βάσει του παρόντος Κεφαλαίου δεν εμποδίζει τις αρχές της Ελληνικής Δημοκρατίας να εκκινήσουν ή να συνεχίσουν για την ίδια υπόθεση δικαστικές ή διοικητικές διαδικασίες για την επιβολή διοικητικών και ποινικών κυρώσεων.

Άρθρο 22
Ορισμοί
(άρθρο 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «Συμφωνία» ή «ΣΑΔΦ»: Συμφωνία για την Αποφυγή της Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος ή/και Κεφαλαίου της Ελλάδας με άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

β) «Σύμβαση»: η Σύμβαση της 20ής Αυγούστου 1990 για την εξάλειψη της διπλής φορολογίας σε περίπτωση διορθώσεως των κερδών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων (90/436/ΕΟΚ, ΕΕ L 225 της 20.8.1990, σ. 10), ό-

πως ισχύει, και η οποία έχει κυρωθεί με τον ν. 2216/1994 (Α΄ 83).

γ) «διαφορές»: νομικές διαφορές απόψεων που προκύπτουν από την ερμηνεία και την εφαρμογή των συμφωνιών και της σύμβασης των περ. α) και β) το ζήτημα που αμφισβητείται και το οποίο προκύπτει από τέτοιες διαφορές, αποτελεί την «αμφισβητούμενη διαφορά»:

δ) «διπλή φορολογία»: η επιβολή από την Ελλάδα και ένα ή περισσότερα από τα άλλα κράτη - μέλη φόρων που καλύπτονται από ΣΑΔΦ ή Σύμβαση επί του ίδιου φορολογητέου εισοδήματος ή κεφαλαίου, εφόσον αυτή επιφέρει:

δα) πρόσθετη φορολογική επιβάρυνση,

δβ) αύξηση των φορολογικών υποχρεώσεων ή

δγ) διαγραφή ή μείωση των ζημιών που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τον συμψηφισμό με τα φορολογητέα κέρδη:

ε) «Αρμόδια Αρχή»: το Υπουργείο Οικονομικών ή η αρχή στην οποία έχουν ανατεθεί οι αρμοδιότητες για την επίλυση διαφορών δυνάμει των συμφωνιών και της σύμβασης των περ. α) και β). Για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου, οι υπηρεσίες της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) αποτελούν την αρμόδια αρχή, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, δυνάμει των διατάξεων του ν. 4389/2016 (Α΄ 94).

στ) «αρμόδια αρχή άλλου κράτους - μέλους»: η αρχή που έχει οριστεί ως τέτοια από το οικείο κράτος - μέλος:

ζ) «αρμόδιο δικαστήριο»: τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια ή το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣΤΕ), τα οποία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, είναι αρμόδια να δικάζουν τα ένδικα βοηθήματα ή μέσα, με τα οποία προσβάλλονται οι πράξεις της Φορολογικής Διοίκησης:

η) «θιγόμενο πρόσωπο»: κάθε πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού προσώπου, το οποίο είναι φορολογικός κάτοικος κράτους - μέλους σύμφωνα με την έννοια ΣΑΔΦ ή της Σύμβασης υπό την έννοια των περ. α) και β) και του οποίου η φορολόγηση επί του ίδιου εισοδήματος ή κεφαλαίου επηρεάζεται άμεσα από την αμφισβητούμενη διαφορά βάσει της ίδιας ΣΑΔΦ ή Σύμβασης.

2. Εκτός αν απαιτείται άλλως από τα συμφραζόμενα, κάθε όρος που δεν ορίζεται στον παρόντα νόμο έχει την έννοια που αποδίδεται σε αυτόν, κατά τον χρόνο αυτό στο πλαίσιο της σχετικής ΣΑΔΦ ή Σύμβασης, η οποία εφαρμόζεται, κατά την ημερομηνία παραλαβής της πρώτης κοινοποίησης της πράξης, η οποία εγείρει αμφισβητούμενη διαφορά. Ελλείψει ορισμού στο πλαίσιο τέτοιας ΣΑΔΦ ή Σύμβασης, ένας απροσδιόριστος όρος έχει την έννοια, που είχε κατά τον χρόνο αυτόν, βάσει της νομοθεσίας της Ελληνικής Δημοκρατίας, για τους σκοπούς των φόρων στους οποίους εφαρμόζεται η εν λόγω ΣΑΔΦ ή Σύμβαση η, δε, έννοια που αποδίδεται στον όρο, σύμφωνα με την εφαρμοστέα ελληνική φορολογική νομοθεσία, επικρατεί τυχόν έννοιες που αποδίδεται στον όρο αυτόν, σύμφωνα με τη λοιπή ελληνική νομοθεσία.

Άρθρο 23
Ένσταση
(περιεχόμενο, διαδικασία υποβολής, προθεσμίες και
κοινοποιήσεις) (άρθρα 3 και 16 παρ. 5 της Οδηγίας
(ΕΕ) 2017/1852)

1. α) Κάθε θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να υποβάλει ένσταση για αμφισβητούμενη διαφορά, ενώπιον της Αρμόδιας Αρχής και καθεμίας από τις αρμόδιες αρχές καθε-

νός από τα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη και να ζητά την επίλυση της διαφοράς.

β) Η ένσταση υποβάλλεται με τις ίδιες πληροφορίες ταυτόχρονα σε όλες τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών.

γ) Η ένσταση υποβάλλεται εντός τριών (3) ετών από την παραλαβή από το θιγόμενο πρόσωπο της πρώτης κοινοποίησης της πράξης που μπορεί να εγείρει αμφισβητούμενη διαφορά, ανεξάρτητα αν το θιγόμενο πρόσωπο έχει ασκήσει τα ένδικα βοηθήματα ή μέσα ή άλλα μέσα θεραπείας που προβλέπονται στην εσωτερική νομοθεσία της Ελλάδας ή οποιουδήποτε άλλου από τα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη, με την επιφύλαξη του άρθρου 26.

Η τριετής προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου δεν περιορίζεται από την τυχόν συμπλήρωση στο μεταξύ του χρόνου παραγραφής, σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4174/2013 (Α' 170).

δ) Κάθε επικοινωνία μεταξύ του θιγόμενου προσώπου και της Αρμόδιας Αρχής για την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου γίνεται στην ελληνική γλώσσα.

2. α) Με την κατάθεση της ένστασης από το θιγόμενο πρόσωπο περατώνεται αυτοδικαίως κάθε άλλη Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού, δυνάμει ΣΑΔΦ ή Σύμβασης μεταξύ της Ελλάδας και ενός ή περισσότερων κρατών - μελών, η οποία σχετίζεται με την αμφισβητούμενη διαφορά. Κάθε άλλη ως άνω διαδικασία περατώνεται την ημέρα κατά την οποία η ένσταση παραλαμβάνεται για πρώτη φορά από αρμόδια αρχή οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου κράτους - μέλους. Μετά την παραλαβή της ένστασης του παρόντος, δεν επιτρέπεται η υποβολή αίτησης υπαγωγής σε Διαδικασία Αμοιβαίου Διακανονισμού που σχετίζεται με τη διαφορά αυτή.

β. Η Αρμόδια Αρχή επιβεβαιώνει στο θιγόμενο πρόσωπο την παραλαβή της ένστασης εντός δύο (2) μηνών από την κατάθεσή της.

Η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών σχετικά με την παραλαβή της ένστασης εντός δύο (2) μηνών. Επιπλέον, η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει, κατά τον χρόνο αυτόν, τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών σχετικά με τη γλώσσα ή τις γλώσσες που σκοπεύει να χρησιμοποιήσει για τη μεταξύ τους επικοινωνία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και ενημερώνεται αντιστοίχως από αυτές.

3. Η ένσταση πρέπει να περιλαμβάνει:

α) το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία είναι απαραίτητη για την ταυτοποίηση του θιγόμενου προσώπου που υπέβαλε την ένσταση στην Αρμόδια Αρχή και την αρμόδια αρχή κάθε ενδιαφερόμενου κράτους - μέλους,

β) τα άλλα κράτη - μέλη, πλην της Ελλάδας, τα οποία αφορά η ένσταση,

γ) τις φορολογικές περιόδους, τις οποίες αφορά η αμφισβητούμενη διαφορά,

δ) ακριβείς πληροφορίες, όσον αφορά στα γεγονότα και τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, με αντίγραφα όλων των δικαιολογητικών και αποδεικτικών στοιχείων, που περιλαμβάνουν τα εξής:

δα) λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τη διάρθρωση της συναλλαγής, καθώς και τις σχέσεις μεταξύ του θιγόμε-

νου προσώπου και των άλλων μερών που συμμετέχουν στις σχετικές συναλλαγές συμπεριλαμβανομένων όλων των γεγονότων που έχουν οριστεί, καλοπίστως, σε αμοιβαίως δεσμευτική συμφωνία μεταξύ του θιγόμενου προσώπου και της Φορολογικής Διοίκησης, κατά περίπτωση,

δβ) λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τη φύση και την ημερομηνία των πράξεων, οι οποίες εγείρουν την αμφισβητούμενη διαφορά, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, ακριβών πληροφοριών όσον αφορά στο ίδιο εισόδημα που αποκτήθηκε στο άλλο κράτος - μέλος και την υπαγωγή του εισοδήματος αυτού στο φορολογητέο εισόδημα στο άλλο κράτος - μέλος, καθώς και λεπτομερή στοιχεία όσον αφορά στον φόρο, που επιβάλλεται ή πρόκειται να επιβληθεί για το εισόδημα αυτό στο άλλο κράτος - μέλος και

δγ) τα σχετικά ποσά στο νόμισμα των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών,

ε) ρητή αναφορά του εφαρμοστέου νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου της Ελλάδας και της ΣΑΔΦ ή Σύμβασης της παρ. 1 του άρθρου 22. Όταν είναι εφαρμοστέες περισσότερες της μίας ΣΑΔΦ, πρέπει να προσδιορίζεται η ΣΑΔΦ που πρέπει να ερμηνευθεί σε σχέση με την κρίσιμη αμφισβητούμενη διαφορά,

στ) έκθεση των λόγων για τους οποίους το θιγόμενο πρόσωπο θεωρεί ότι συντρέχει αμφισβητούμενη διαφορά,

ζ) λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τα ένδικα βοηθήματα ή μέσα ή άλλα μέσα θεραπείας που έχουν ασκηθεί ή τις νομικές διαδικασίες που έχουν κινηθεί από το θιγόμενο πρόσωπο αναφορικά με τις σχετικές συναλλαγές, καθώς και με όλες τις δικαστικές αποφάσεις που αφορούν την αμφισβητούμενη διαφορά,

η) δήλωση του θιγόμενου προσώπου ότι αναλαμβάνει την υποχρέωση να απαντήσει κατά το δυνατόν πληρέστερα και με ταχύτητα σε κάθε εύλογο αίτημα της Αρμόδιας Αρχής και της αρμόδιας αρχής άλλου ενδιαφερόμενου κράτους - μέλους, και να διαβιβάζει στις ως άνω αρμόδιες αρχές κάθε σχετικό έγγραφο κατόπιν αιτήματος,

θ) αντίγραφα των ακόλουθων εγγράφων:

θα) της οριστικής πράξης προσδιορισμού φόρου,

θβ) της έκθεσης ελέγχου ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, βάσει του οποίου εγείρεται η αμφισβητούμενη διαφορά, και

θγ) αντίγραφο κάθε άλλου εγγράφου που εκδόθηκε από τις φορολογικές αρχές σε σχέση με την αμφισβητούμενη διαφορά, κατά περίπτωση,

ι) αντίγραφο όλων των σχετικών εγγράφων, εφόσον υπάρχουν, πληροφορίες σχετικά με κάθε άλλη διαδικασία αμοιβαίου διακανονισμού ή διαιτητική διαδικασία που έχει εκκινήσει από το θιγόμενο πρόσωπο για την ίδια αμφισβητούμενη διαφορά και την ίδια φορολογική περίοδο,

ια) δήλωση του θιγόμενου προσώπου, ότι συμμορφώνεται με την περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 23, εφόσον τυγχάνει εφαρμογής,

ιβ) οποιαδήποτε άλλη πρόσθετη πληροφορία που το θιγόμενο πρόσωπο θεωρεί αναγκαία για την ουσιαστική εξέταση της συγκεκριμένης υπόθεσης σε σχέση με την αμφισβητούμενη διαφορά.

4. α) Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να ζητήσει από το θιγόμενο πρόσωπο που υπέβαλε την ένσταση να παράσχει πρόσθετες πληροφορίες, τις οποίες θεωρεί αναγκαίες για την εξέταση της ένστασης, εντός τριών (3) μηνών α-

πό την παραλαβή της ένστασης.

β) Το θιγόμενο πρόσωπο, που λαμβάνει την αίτηση της περ. α), απαντά εντός τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της αίτησης παροχής πληροφοριών στο θιγόμενο πρόσωπο. Αντίγραφο της εν λόγω απάντησης διαβιβάζεται ταυτόχρονα στις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών.

Άρθρο 24
Ανάκληση της ένστασης
(άρθρο 3 παρ. 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Το θιγόμενο πρόσωπο που υπέβαλε την ένσταση μπορεί να την ανακαλέσει ανά πάσα στιγμή. Για τον σκοπό αυτόν το θιγόμενο πρόσωπο κοινοποιεί γραπτή ανάκληση σε καθεμία από τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών ταυτοχρόνως.

2. Με την κοινοποίηση της ανάκλησης της ένστασης περατώνονται αυτοδικαίως και αμέσως όλες οι διαδικασίες του παρόντος Κεφαλαίου.

3. Η Αρμόδια Αρχή που λαμβάνει την κοινοποίηση της ανάκλησης, ενημερώνει αμελλητί τις άλλες αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών για την περάτωση των διαδικασιών.

Άρθρο 25
Απόφαση Αρμόδιας Αρχής σχετικά
με την αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης
(άρθρα 3, 5 και 16 παρ. 3 και 4 της Οδηγίας (ΕΕ)
2017/1852)

1. Η Αρμόδια Αρχή αποφασίζει σχετικά με την αποδοχή ή την απόρριψη της ένστασης εντός έξι (6) μηνών από την παραλαβή της. Εάν η Αρμόδια Αρχή έχει υποβάλει αίτημα παροχής πρόσθετων πληροφοριών σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 23, το διάστημα του προηγούμενου εδαφίου αρχίζει από την παραλαβή της εν λόγω απάντησης. Εάν το θιγόμενο πρόσωπο έχει εκκινήσει διαδικασία του άρθρου 63 ΚΦΔ, το διάστημα των έξι (6) μηνών αρχίζει από:

(α) την κοινοποίηση της οριστικής απόφασης που εκδόθηκε στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας,

(β) την με οποιονδήποτε άλλον τρόπο ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας,

(γ) την με οποιονδήποτε τρόπο αναστολή της διαδικασίας.

2. Η άσκηση δικαστικής προσφυγής ενώπιον ελληνικού δικαστηρίου για την αμφισβητούμενη διαφορά δεν εμποδίζει την υποβολή ένστασης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου. Σε αυτήν την περίπτωση, η Αρμόδια Αρχή προχωρά στην εξέταση της ένστασης, εφόσον η υπόθεση δεν έχει συζητηθεί κατά τον χρόνο υποβολής της ένστασης. Το θιγόμενο πρόσωπο οφείλει να προσκομίσει στην Αρμόδια Αρχή, μαζί με τα δικαιολογητικά έγγραφα της παρ. 3 του άρθρου 23, αντίγραφο της ασκηθείσας προσφυγής, καθώς και βεβαίωση από τη Γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου ότι η υπόθεση δεν έχει συζητηθεί.

3. Η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει αμελλητί το θιγόμενο πρόσωπο που υπέβαλε την ένσταση και τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών σχετικά με την απόφασή της σύμφωνα με την παρ. 1.

4. Η Αρμόδια Αρχή απορρίπτει την ένσταση εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στην παρ. 1, εάν:

α) κατά την κατάθεσή της η ένσταση δεν περιέχει τις πληροφορίες ή τα έγγραφα που απαιτούνται βάσει της παρ. 3 του άρθρου 23, ή

β) οι πληροφορίες που ζητήθηκαν σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 23 δεν υποβλήθηκαν ή δεν υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα, ή

γ) δεν υπάρχει αμφισβητούμενη διαφορά για το θιγόμενο πρόσωπο που υπέβαλε την ένσταση, ή

δ) η ένσταση δεν υποβλήθηκε εντός της τριετούς προθεσμίας της παρ. 1 του άρθρου 23.

Κατά την ενημέρωση του θιγόμενου προσώπου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3, η Αρμόδια Αρχή αναφέρει τους γενικούς λόγους της απόρριψής της.

5. Εάν η Αρμόδια Αρχή δεν λάβει απόφαση σχετικά με την αποδοχή ή την απόρριψη της ένστασης εντός της προθεσμίας, που προβλέπεται στην παρ. 1, μετά από την πάροδο αυτής της προθεσμίας θεωρείται ότι η ένσταση έχει γίνει δεκτή από την Αρμόδια Αρχή.

6. α. Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να αποφασίσει εντός της προθεσμίας των έξι (6) μηνών της παρ. 1, να επιλύσει μονομερώς την αμφισβητούμενη διαφορά χωρίς τη συμμετοχή των αρμοδίων αρχών των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών. Αν η Αρμόδια Αρχή έχει υποβάλει αίτημα παροχής πρόσθετων πληροφοριών σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 4 του άρθρου 23, η προθεσμία των έξι (6) μηνών του προηγούμενου εδαφίου αρχίζει από την παραλαβή της εν λόγω απάντησης. Αν η Αρμόδια Αρχή προβεί σε μονομερή επίλυση της αμφισβητούμενης διαφοράς εκδίδεται απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 63Α του ν. 4174/2013 (Α' 170) και περατώνονται όλες οι διαδικασίες που προβλέπονται στο παρόν Κεφάλαιο.

β. Η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει αμελλητί το θιγόμενο πρόσωπο και τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών για την περάτωση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου, ως αποτέλεσμα της μονομερούς επίλυσής της.

7. Στην περίπτωση που παύει να υφίσταται η αμφισβητούμενη διαφορά για οποιονδήποτε λόγο, νομικό ή πραγματικό, το σύνολο των διαδικασιών που ορίζονται στο παρόν περατώνονται αυτοδικαίως και αμέσως. Η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει αμέσως το θιγόμενο πρόσωπο για την περάτωση της διαδικασίας και τους συναφείς λόγους.

Άρθρο 26
Υποβολή αίτησης ακύρωσης κατά της απόρριψης
της ένστασης
(άρθρο 5 παρ. 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Σε περίπτωση απόρριψης της ένστασης από τις αρμόδιες αρχές όλων των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών, το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να ασκήσει κατά της απορριπτικής απόφασης της Αρμόδιας Αρχής αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών, η οποία εκκινεί από την κοινοποίηση στο θιγόμενο πρόσωπο της απόφασης της αρμόδιας αρχής κράτους - μέλους, η οποία απέρριψε τελευταία την ένσταση.

2. Το θιγόμενο πρόσωπο, που ασκεί την αίτηση ακύρω-

σης, δεν μπορεί να υποβάλει αίτηση συγκρότησης Συμβουλευτικής Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 27:

- α) για όσο διάστημα εκκρεμεί η έκδοση απόφασης επί της αίτησης ακύρωσης ή
- β) σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης ακύρωσης.

Άρθρο 27
Εξέταση του παραδεκτού της ένστασης
από τη Συμβουλευτική Επιτροπή
(άρθρο 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Αν η ένσταση που υποβλήθηκε από το θιγόμενο πρόσωπο έχει απορριφθεί, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 25, από τουλάχιστον μία αλλά όχι από το σύνολο των αρμοδίων αρχών των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών, το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να υποβάλει προς την Αρμόδια Αρχή αίτηση συγκρότησης Συμβουλευτικής Επιτροπής. Η αίτηση αυτή επιτρέπεται μόνο εφόσον, σύμφωνα με οποιοσδήποτε εφαρμοστέους εθνικούς κανόνες, κατά της απόρριψης της ένστασης σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 25:

- (α) δεν μπορεί να ασκηθεί ένδικο βοήθημα ή μέσο,
- (β) δεν εκκρεμεί ένδικο βοήθημα ή μέσο,
- (γ) το θιγόμενο πρόσωπο έχει παραιτηθεί επίσημα από το δικαίωμα άσκησης ένδικου βοηθήματος ή μέσου, γεγονός που αποδεικνύεται από τη δήλωση παραίτησης, η οποία περιέχεται στην αίτηση της παρούσας.

2. Το θιγόμενο πρόσωπο υποβάλλει την αίτηση για τη συγκρότηση Συμβουλευτικής Επιτροπής γραπτώς το αργότερο εντός πενήντα (50) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 25 ή πενήντα (50) ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης από το αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 26, κατά περίπτωση. Η αίτηση του προηγούμενου εδαφίου πρέπει να υποβληθεί ταυτόχρονα στην Αρμόδια Αρχή και στις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών με τις ίδιες πληροφορίες.

3. Σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης, οι αρμόδιες αρχές των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να συγκροτήσουν Συμβουλευτική Επιτροπή εντός εκατόν είκοσι (120) ημερών από την παραλαβή της εν λόγω αίτησης. Μόλις συσταθεί η Συμβουλευτική Επιτροπή, ο πρόεδρός της ενημερώνει σχετικά το θιγόμενο πρόσωπο αμελλητί.

4. Η Συμβουλευτική Επιτροπή αποφασίζει για την αποδοχή της ένστασης εντός έξι (6) μηνών από την ημερομηνία σύστασής της.

5. Η Συμβουλευτική Επιτροπή κοινοποιεί στις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών την απόφασή της εντός τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της απόφασης.

6. Αν η Συμβουλευτική Επιτροπή διαπιστώσει ότι η ένσταση πληροί όλες τις απαιτήσεις του άρθρου 23 εκκινεί η διαδικασία αμοιβαίου διακανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 28, κατόπιν αίτησης μιας από τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών. Αν η Συμβουλευτική Επιτροπή αποφανθεί κατά της απόρριψης της ένστασης από την Αρμόδια Αρχή, τότε εκκινεί η διαδικασία αμοιβαίου διακανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 28, και η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει τη Συμβουλευτική Επιτροπή και τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών για την εκκίνηση της διαδικασίας αμοιβαίου διακανονισμού.

7. Εάν καμία Αρμόδια Αρχή δεν έχει ζητήσει την εκκίνηση της διαδικασίας αμοιβαίου διακανονισμού εντός εξήντα (60) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης της Συμβουλευτικής Επιτροπής, η Συμβουλευτική Επιτροπή γνωμοδοτεί σχετικά με τον τρόπο επίλυσης της αμφισβητούμενης διαφοράς, όπως προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 33. Σε αυτήν την περίπτωση, για τους σκοπούς της παρ. 1 του άρθρου 33, λογίζεται ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή συστάθηκε την ημερομηνία, κατά την οποία παρήλθε η προθεσμία των εξήντα (60) ημερών.

Άρθρο 28
Προθεσμίες για την ολοκλήρωση της
διαδικασίας αμοιβαίου διακανονισμού
(άρθρα 4 και 16 παρ. 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Εάν η Αρμόδια Αρχή και οι αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών κάνουν δεκτή την ένσταση, επιδιώκουν να επιλύσουν την αμφισβητούμενη διαφορά με διαδικασία αμοιβαίου διακανονισμού εντός δύο (2) ετών από την τελευταία κοινοποίηση της απόφασης περί αποδοχής της ένστασης από μια από τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών.

2. Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να προτείνει στις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών την παράταση για ένα (1) έτος της προθεσμίας της παρ. 1, παραθέτοντας εγγράφως τους λόγους της αιτούμενης παράτασης. Η Αρμόδια Αρχή δεν διατυπώνει αντιρρήσεις σχετικά με την πρόταση παράτασης της αρμόδιας αρχής άλλου ενδιαφερόμενου κράτους - μέλους, εφόσον η πρόταση αυτή έχει αιτιολογηθεί εγγράφως. Η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει αμέσως το θιγόμενο πρόσωπο για την παράταση της προθεσμίας της παρ. 1.

3. Σε περίπτωση που το θιγόμενο πρόσωπο έχει εκκινήσει νομικές διαδικασίες σύμφωνα με τα άρθρα 25, 26 ή 27 στην Ελλάδα ή σε οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο κράτος - μέλος η προθεσμία της παρ. 1 αρχίζει την επομένη της ημέρας κατά την οποία:

- (α) η απόφαση που εκδόθηκε στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας έχει καταστεί αμετάκλητη,
- (β) η διαδικασία ολοκληρώθηκε οριστικά με άλλο τρόπο,
- (γ) η διαδικασία έχει ανασταλεί.

Άρθρο 29
Αιτήσεις παροχής πληροφοριών
(άρθρο 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

Αν η Αρμόδια Αρχή το κρίνει αναγκαίο, μπορεί να ζητήσει από το θιγόμενο πρόσωπο πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την αμφισβητούμενη διαφορά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αμοιβαίου διακανονισμού του άρθρου 28. Η περ. (β) της παρ. 4 του άρθρου 23 εφαρμόζεται αναλόγως.

Άρθρο 30
Έκδοση δικαστικής απόφασης επί
της αμφισβητούμενης διαφοράς
(άρθρο 16 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

Εάν επί της αμφισβητούμενης διαφοράς εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση ελληνικού δικαστηρίου πριν από την

επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών στο πλαίσιο της διαδικασίας αμοιβαίου διακανονισμού για την ίδια αμφισβητούμενη διαφορά, το θιγόμενο πρόσωπο οφείλει να προσκομίσει αμελλητί στην Αρμόδια Αρχή αντίγραφο της δικαστικής απόφασης. Η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί στις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών την απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου και τις ενημερώνει ότι η διαδικασία αμοιβαίου διακανονισμού περατώνεται αυτοδικαίως από την ημερομηνία της εν λόγω κοινοποίησης.

Άρθρο 31
Συμφωνία μεταξύ των αρμοδίων αρχών
των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών
(άρθρο 4 παρ. 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Εάν οι αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών καταλήξουν σε συμφωνία για τον τρόπο επίλυσης της αμφισβητούμενης διαφοράς εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 28, η Αρμόδια Αρχή εκδίδει και κοινοποιεί αμελλητί στο θιγόμενο πρόσωπο την εν λόγω συμφωνία, η οποία είναι δεσμευτική και εκτελεστή, με την επιφύλαξη της αποδοχής της από το θιγόμενο πρόσωπο και της παραίτησής του από το δικαίωμα προσφυγής σε οποιοδήποτε άλλο μέσο επίλυσης της διαφοράς, κατά περίπτωση.

2. Αν έχουν ήδη εκκινήσει διαδικασίες που αφορούν τα άλλα ένδικα ή διοικητικά μέσα θεραπείας από το θιγόμενο πρόσωπο (εκκρεμείς διαδικασίες ενώπιον της Φορολογικής Διοίκησης ή των Δικαστηρίων), η απόφαση γίνεται δεσμευτική και εκτελεστή μόλις το θιγόμενο πρόσωπο προσκομίσει αποδείξεις στην Αρμόδια Αρχή ότι έχουν γίνει ενέργειες για την περάτωση των διαδικασιών αυτών. Οι αποδείξεις για την περάτωση των εν λόγω διαδικασιών προσκομίζονται το αργότερο εντός εξήντα (60) ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση της παρούσας κοινοποιείται στο θιγόμενο πρόσωπο.

3. Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παρ. 1 και 2, εκδίδεται απόφαση αμοιβαίου διακανονισμού σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 63Α, την περ. θ' της παρ. 2 του άρθρου 45, την παρ. 4 του άρθρου 41 και την παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4174/2013 (Α' 170), εντός τριάντα (30) ημερών από την παρέλευση της εξηκονθήμερης προθεσμίας της παρ. 2 του παρόντος. Η απόφαση αμοιβαίου διακανονισμού εφαρμόζεται αμελλητί ανεξαρτήτως άλλων προθεσμιών που ορίζονται στον ν. 4174/2013.

Άρθρο 32
Περάτωση της διαδικασίας αμοιβαίου διακανονισμού
χωρίς συμφωνία
(άρθρα 4 και 16 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Εάν οι αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών δεν καταλήξουν σε συμφωνία για τον τρόπο επίλυσης της αμφισβητούμενης διαφοράς εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 28, η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει αμέσως το θιγόμενο πρόσωπο για τους λόγους της μη επίτευξης συμφωνίας.

2. Εάν το θιγόμενο πρόσωπο ανακαλέσει την ένσταση,

ή εάν παύσει να υφίσταται η αμφισβητούμενη διαφορά, εφαρμόζονται το άρθρο 24 και η παρ. 7 του άρθρου 25.

3. Οι διαδικασίες του παρόντος Κεφαλαίου περατώνονται αυτοδικαίως, αν μια αρμόδια αρχή ενδιαφερόμενου κράτους - μέλους ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών ότι ένα δικαστήριο ή άλλη δικαστική αρχή του πρώτου κράτους - μέλους εξέδωσε αμετάκλητη απόφαση επί της αμφισβητούμενης διαφοράς, από την οποία δεν επιτρέπονται παρεκκλίσεις βάσει του εθνικού δικαίου αυτού του κράτους - μέλους.

Άρθρο 33
Επίλυση διαφορών από τη Συμβουλευτική Επιτροπή
(άρθρα 6, 14 και 16 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Εάν οι αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών είχαν κάνει δεκτή την ένσταση που υποβλήθηκε από το θιγόμενο πρόσωπο, αλλά δεν κατέστη δυνατόν να καταλήξουν σε συμφωνία για την αμφισβητούμενη διαφορά μέσω της διαδικασίας του αμοιβαίου διακανονισμού εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 28, το θιγόμενο πρόσωπο που υπέβαλε την ένσταση μπορεί να υποβάλει αίτηση συγκρότησης Συμβουλευτικής Επιτροπής, προκειμένου να γνωμοδοτήσει σχετικά με τον τρόπο επίλυσης της αμφισβητούμενης διαφοράς. Η αίτηση για τη συγκρότηση Συμβουλευτικής Επιτροπής υποβάλλεται γραπτώς από το θιγόμενο πρόσωπο, ταυτόχρονα στην Αρμόδια Αρχή και στις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών και με τις ίδιες πληροφορίες, το αργότερο εντός πενήντα (50) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 32.

2. Εάν επί της αμφισβητούμενης διαφοράς έχει εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση ελληνικού δικαστηρίου πριν το θιγόμενο πρόσωπο υποβάλει αίτηση σύμφωνα με την παρ. 1, η παρ. 1 δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση μη επίλυσης της αμφισβητούμενης διαφοράς κατά τη διαδικασία αμοιβαίου διακανονισμού του άρθρου 28. Το θιγόμενο πρόσωπο οφείλει να προσκομίσει αμελλητί αντίγραφο της δικαστικής απόφασης στην Αρμόδια Αρχή, η οποία την κοινοποιεί στις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών.

3. Η Συμβουλευτική Επιτροπή συστήνεται το αργότερο εντός εκατόν είκοσι (120) ημερών από την παραλαβή της αίτησης. Μόλις συσταθεί η Συμβουλευτική Επιτροπή, ο πρόεδρος της ενημερώνει σχετικά το θιγόμενο πρόσωπο αμελλητί.

4. Η Συμβουλευτική Επιτροπή γνωστοποιεί εγγράφως τη γνώμη της στην Αρμόδια Αρχή και στις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών το αργότερο εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την ημερομηνία συγκρότησής της. Εάν κατά τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, η αμφισβητούμενη διαφορά είναι τέτοια που απαιτούνται περισσότεροι από έξι (6) μήνες, μπορεί να αποφασίσει την παράταση της προθεσμίας αυτής κατά τρεις (3) μήνες. Η Συμβουλευτική Επιτροπή ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές όλων των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών και το θιγόμενο πρόσωπο για την παράταση αυτή.

5. Η Συμβουλευτική Επιτροπή αιτιολογεί τη γνώμη της

με βάση τα οριζόμενα στις διατάξεις της εφαρμοστέας Συμφωνίας ή Σύμβασης του άρθρου 22, καθώς και σε άλλους κανόνες των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών που τυγχάνουν εφαρμογής.

6. Η Συμβουλευτική Επιτροπή εκφέρει τη γνώμη της με απλή πλειοψηφία των μελών της. Εάν δεν επιτευχθεί πλειοψηφία, η ψήφος του προέδρου καθορίζει την τελική γνώμη.

7. Ο πρόεδρος κοινοποιεί αμελλητί τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής στις αρμόδιες αρχές όλων των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών.

Άρθρο 34

Οριστική απόφαση των αρμοδίων αρχών (άρθρο 15 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Η Αρμόδια Αρχή συμφωνεί με τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της γνώμης της Συμβουλευτικής Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο επίλυσης της αμφισβητούμενης διαφοράς.

2. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να λάβουν απόφαση, που αποκλίνει από τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Ωστόσο, εάν δεν καταλήξουν σε συμφωνία για τον τρόπο επίλυσης της διαφοράς, δεσμεύονται από τη γνώμη αυτήν.

3. Η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί αμελλητί την οριστική απόφαση για την επίλυση της αμφισβητούμενης διαφοράς στο θιγόμενο πρόσωπο. Σε κάθε περίπτωση, το θιγόμενο πρόσωπο έχει δικαίωμα πρόσβασης στην οριστική απόφαση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45).

4. Η οριστική απόφαση είναι δεσμευτική για την Ελλάδα και για τα άλλα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη και δεν έχει δεσμευτική ισχύ για άλλες διαδικασίες επίλυσης διαφορών, ήτοι δεν συνιστά προηγούμενο.

5. Η οριστική απόφαση του παρόντος άρθρου τίθεται σε εφαρμογή εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών που αρχίζει από την επόμενη της ημέρας, κατά την οποία η οριστική απόφαση κοινοποιήθηκε, κατά περίπτωση, εφόσον το θιγόμενο πρόσωπο δηλώσει εγγράφως στην Αρμόδια Αρχή, ότι αποδέχεται την επίλυση της διαφοράς και παραιτείται από το δικαίωμα άσκησης οποιουδήποτε ενδίκου βοηθήματος ή μέσου και μέσου θεραπείας κατά των πράξεων προσδιορισμού του φόρου συνεπεία της οριστικής απόφασης των αρμοδίων αρχών, προσκομίζοντας ταυτόχρονα βεβαίωση για παραίτηση από τα εκκρεμή ένδικα βοηθήματα ή μέσα. Το άρθρο 31 εφαρμόζεται αναλόγως.

6. Μετά από την αποδοχή της οριστικής απόφασης και την παραίτηση του θιγόμενου προσώπου κατά τα οριζόμενα στην παρ. 5 εκδίδεται απόφαση αμοιβαίου διακανονισμού κατά τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, Α' 170), εφαρμοζομένων της παρ. 2 του άρθρου 63Α, της περ. θ' της παρ. 2 του άρθρου 45 και της παρ. 4 του άρθρου 41 αυτού. Η απόφαση αμοιβαίου διακανονισμού εκδίδεται εντός τριάντα (30) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας της παρ. 5.

7. Μετά από τη λήξη της προθεσμίας της παρ. 1, η διαδικασία που ορίζεται στο παρόν Κεφάλαιο θεωρείται ότι έχει λήξει και εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4174/2013.

Άρθρο 35

Δημοσιότητα οριστικής απόφασης (άρθρο 18 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Η Συμβουλευτική Επιτροπή εκδίδει τη γνώμη της εγγράφως.

2. Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να συμφωνήσει με τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών να δημοσιεύσουν ολόκληρο το κείμενο της οριστικής απόφασης του άρθρου 24, υπό την προϋπόθεση ότι συναινεί κάθε θιγόμενο πρόσωπο το οποίο αφορά η εν λόγω απόφαση.

3. Εάν μια από τις αρμόδιες αρχές ή το θιγόμενο πρόσωπο δεν συναινεί στη δημοσίευση ολόκληρου του κειμένου της οριστικής απόφασης, η Αρμόδια Αρχή δημοσιεύει περίληψη της οριστικής απόφασης. Η περίληψη περιλαμβάνει:

- α) περιγραφή των γεγονότων και του αντικειμένου της αμφισβητούμενης διαφοράς,
- β) την ημερομηνία της οριστικής απόφασης,
- γ) τις οικείες φορολογικές περιόδους,
- δ) τη νομική βάση,
- ε) τον οικονομικό τομέα ή κλάδο,
- στ) σύντομη περιγραφή του τελικού αποτελέσματος, καθώς και
- ζ) τη μέθοδο επίλυσης της διαφοράς.

Η Αρμόδια Αρχή χρησιμοποιεί για τον σκοπό αυτό τα σχετικά υποδείγματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συγκεκριμένα συμπληρώνει το «τυποποιημένο έντυπο για την κοινοποίηση των πληροφοριών που αφορούν τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης», που περιέχεται στο Παράρτημα ΙΙ του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/652 της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 2019 (ΕΕ 2019, L 110, σ. 26).

4. Η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί τις πληροφορίες που πρόκειται να δημοσιευθούν, σύμφωνα με την παρ. 3, στο θιγόμενο πρόσωπο πριν από τη δημοσίευσή τους. Το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να υποβάλει αίτηση στην Αρμόδια Αρχή και στις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών το αργότερο εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτό των πληροφοριών, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο για τη μη δημοσίευση πληροφοριών που εμπίπτουν σε εμπορικό, επιχειρηματικό, βιομηχανικό ή επαγγελματικό απόρρητο, ή σε εμπορικές διαδικασίες, ή πληροφορίες, ή που αντιβαίνουν προς τη δημόσια τάξη,

5. Η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αμελλητί τις πληροφορίες που θα δημοσιευθούν σύμφωνα με την παρ. 3.

Άρθρο 36

Λόγοι απόρριψης της αίτησης συγκρότησης Συμβουλευτικής Επιτροπής και πρόωρος τερματισμός της διαδικασίας επίλυσης διαφορών (άρθρο 16 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 33, η Αρμόδια Αρχή απορρίπτει την αίτηση συγκρότησης Συμβουλευτικής Επιτροπής, εφόσον για την ίδια αμφισβητούμενη διαφορά έχει εκδοθεί σε βάρος του θιγόμενου προσώπου αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση για εγκλήματα φοροδιαφυγής σύμφωνα με το άρθρο 66 του ν. 4174/2013 (Α' 170) ή σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43).

2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 33, η Αρμόδια Αρχή απορρίπτει την αίτηση συγκρότησης Συμβουλευτικής Επιτροπής, εάν η αμφισβητούμενη διαφορά δεν αφορά διπλή φορολογία. Στην περίπτωση αυτήν, η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει αμέσως το θιγόμενο πρόσωπο και τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών.

3. Η διαδικασία επίλυσης διαφορών του παρόντος Κεφαλαίου τερματίζεται αυτοδικαίως, εάν η αρμόδια αρχή ενός από τα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη ενημερώσει την Αρμόδια Αρχή, ότι ένα δικαστήριο ή άλλη δικαστική αρχή του πρώτου κράτους - μέλους εξέδωσε αμετάκλητη απόφαση επί της αμφισβητούμενης διαφοράς, από την οποία δεν επιτρέπονται παρεκκλίσεις βάσει του εθνικού δικαίου αυτού του κράτους - μέλους.

Άρθρο 37

Σύνθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής (άρθρο 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

Η Συμβουλευτική Επιτροπή αποτελείται από:

- α) τον πρόεδρό της,
- β) έναν εκπρόσωπο της αρμόδιας αρχής από κάθε ενδιαφερόμενο κράτος - μέλος,
- γ) ένα ανεξάρτητο πρόσωπο, που ορίζεται από κάθε ενδιαφερόμενο κράτος - μέλος από τον κατάλογο του άρθρου 40.

Αν συμφωνούν οι αρμόδιες αρχές, ο αριθμός των προσώπων των περ. β) και γ) μπορεί να αυξηθεί σε δύο εκπροσώπους ή ανεξάρτητα πρόσωπα για κάθε αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους.

Άρθρο 38

Διορισμός Συμβουλευτικής Επιτροπής, ανεξάρτητων προσώπων και προέδρου από την Αρμόδια Αρχή και μετά από απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου (άρθρα 7 και 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Η Αρμόδια Αρχή και οι αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών συμφωνούν για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνει ο διορισμός των ανεξάρτητων προσώπων. Σύμφωνα με τη διαδικασία περί διορισμού των ανεξάρτητων προσώπων και κατόπιν του διορισμού αυτών, διορίζεται και ένας αναπληρωτής για καθένα από αυτά για τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες τα ανεξάρτητα πρόσωπα κωλύονται να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους. Εάν οι αρμόδιες αρχές δεν συμφωνήσουν κατά τα προηγούμενα εδάφια, ο διορισμός των ανεξάρτητων προσώπων πραγματοποιείται με κλήρωση.

2. Κατά της παράλειψης της Αρμόδιας Αρχής για συγκρότηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής εντός της προθεσμίας της παρ. 3 του άρθρου 33, το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να ασκήσει αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, το οποίο αποφαινεται ανεκκλήτως. Η δικάσιμος ορίζεται σε διάστημα δύο (2) μηνών το αργότερο από την κατάθεση της αίτησης ακύρωσης και η απόφαση δημοσιεύεται εντός δύο (2) μηνών από τη συζήτηση της υπόθεσης. Η απόφαση που δημοσιεύεται επί της αίτησης ακύρωσης, κοινοποιείται μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από τη δημοσίευσή της στον αιτούντα, καθώς και στην Αρμόδια Αρχή, η οποία μεριμνά για την εφαρμογή της εντός ενός (1) μηνός

από την κοινοποίηση και, με τη σειρά της, ενημερώνει αμελλήτι τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών.

3. Κατά της παράλειψης της Αρμόδιας Αρχής να διορίσει ένα (1) τουλάχιστον ανεξάρτητο πρόσωπο και έναν αναπληρωτή του στη Συμβουλευτική Επιτροπή, το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να ασκήσει αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παρ. 3 του άρθρου 27 και της παρ. 3 του άρθρου 33, προκειμένου η Αρμόδια Αρχή να διορίσει το ανεξάρτητο πρόσωπο και έναν αναπληρωτή του από τον κατάλογο του άρθρου 40, κατά την προβλεπόμενη στην παρ. 2 διαδικασία.

4. Εάν καμία από τις αρμόδιες αρχές όλων των ενδιαφερόμενων κρατών - μελών δεν προβεί σε διορισμό ανεξάρτητων προσώπων και των αναπληρωτών τους στη Συμβουλευτική Επιτροπή, το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παρ. 3 του άρθρου 27 και της παρ. 3 του άρθρου 33, κατά περίπτωση, να ασκήσει αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3. Για τον διορισμό των ανεξάρτητων προσώπων και των αναπληρωτών τους από τα άλλα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη, το θιγόμενο πρόσωπο πρέπει να υποβάλει αίτηση προς το αρμόδιο δικαστήριο ή αρχή που θα οριστεί για τον σκοπό αυτό από τα άλλα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη. Τα εν λόγω ανεξάρτητα πρόσωπα ορίζουν πρόεδρο με κλήρωση, βάσει του καταλόγου των ανεξάρτητων προσώπων.

Για τον διορισμό των ανεξάρτητων προσώπων και των αναπληρωτών τους, κάθε θιγόμενο πρόσωπο προσφεύγει ή ασκεί αίτηση ακύρωσης κατά περίπτωση ανάλογα με τις εσωτερικές διαδικασίες του κράτους κατοικίας του, σε περίπτωση που η υπόθεση αφορά σε περισσότερα από ένα θιγόμενα πρόσωπα, ή στο κράτος - μέλος, του οποίου η αρμόδια αρχή δεν προέβη στον διορισμό ενός τουλάχιστον ανεξάρτητου προσώπου και αναπληρωτή του, σε περίπτωση που η υπόθεση αφορά μόνο ένα θιγόμενο πρόσωπο.

5. Το αίτημα για την ακύρωση της παράλειψης του διορισμού των ανεξάρτητων προσώπων και των αναπληρωτών τους, σύμφωνα με την παρ. 3, παραπέμπεται ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, μόνο μετά από την παρέλευση της προθεσμίας των εκατόν είκοσι (120) ημερών της παρ. 1 του άρθρου 27 και εντός τριάντα (30) ημερών από την παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας.

6. Το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών λαμβάνει απόφαση σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 ή 4 και κοινοποιεί την απόφαση αυτή στον αιτούντα και στην Αρμόδια Αρχή, η οποία με τη σειρά της ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών - μελών.

7. Οι εκπρόσωποι των αρμόδιων αρχών και τα ανεξάρτητα πρόσωπα που διορίζονται σύμφωνα με την παρ. 1 εκλέγουν πρόεδρο από τον κατάλογο του άρθρου 40. Εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά μεταξύ των εκπροσώπων των αρμόδιων αρχών και των ανεξάρτητων προσώπων, πρόεδρος διορίζεται δικαστής. Εάν όλα τα ανεξάρτητα πρόσωπα διορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 3, ο πρόεδρος ορίζεται με κλήρωση μεταξύ των ανεξάρτητων προσώπων.

Άρθρο 39
Ανεξαρτησία
(άρθρο 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. α) Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να ζητήσει την εξαίρεση συγκεκριμένου προτεινόμενου ανεξάρτητου προσώπου στη Συμβουλευτική Επιτροπή για οποιονδήποτε από τους ακόλουθους λόγους:

αα) το πρόσωπο αυτό ανήκει σε μία από τις ενδιαφερόμενες φορολογικές διοικήσεις ή ασκεί καθήκοντα για λογαριασμό μίας από αυτές ή βρισκόταν σε αυτήν την κατάσταση σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, κατά τη διάρκεια των τριών (3) προηγούμενων ετών,

αβ) το πρόσωπο αυτό κατέχει ή κατείχε ουσιώδη συμμετοχή ή δικαίωμα ψήφου σε οποιοδήποτε από τα εμπλεκόμενα θυγόμενα πρόσωπα ή απασχολείται ή απασχολήθηκε ως υπάλληλος ή σύμβουλος τους σε οποιαδήποτε στιγμή, κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε (5) ετών πριν από την ημερομηνία διορισμού του,

αγ) το πρόσωπο αυτό δεν παρέχει επαρκείς εγγυήσεις αντικειμενικότητας για την επίλυση της αμφισβητούμενης διαφοράς,

αδ) το πρόσωπο αυτό είναι υπάλληλος σε επιχείρηση που παρέχει φορολογικές συμβουλές ή άλλως παρέχει φορολογικές συμβουλές σε επαγγελματική βάση ή βρισκόταν σε μια τέτοια κατάσταση σε οποιαδήποτε στιγμή κατά τη διάρκεια περιόδου τουλάχιστον τριών (3) ετών πριν από την ημερομηνία διορισμού του.

β) Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να συμφωνήσει με τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερομένων κρατών - μελών, μέχρις ότου συγκροτηθεί η Συμβουλευτική Επιτροπή, πρόσθετους λόγους για την απόρριψη του διορισμού ανεξάρτητων προσώπων στη Συμβουλευτική Επιτροπή.

2. Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να ζητήσει από κάθε ανεξάρτητο πρόσωπο που έχει διοριστεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 38 ή από τον αναπληρωτή του, να γνωστοποιήσει κάθε συμφέρον, σχέση ή άλλο στοιχείο, που είναι πιθανόν να επηρεάσει την ανεξαρτησία ή την αμεροληψία του ή να εγείρει υπόνοια μεροληψίας στη διαδικασία. Για τον σκοπό αυτόν, το ανεξάρτητο πρόσωπο ή ο αναπληρωτής του υποχρεούται να συμπληρώσει τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του υποδείγματος «Κοινολόγηση τυχόν συγκρούσεων συμφερόντων», που περιέχεται στο Μέρος 2 του Παραρτήματος Ι του Εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/652 της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 2019 (ΕΕ 2019, L110, σ. 26).

3. Για περίοδο δώδεκα (12) μηνών μετά από την έκδοση της απόφασης της Συμβουλευτικής Επιτροπής, κάθε ανεξάρτητο πρόσωπο που είναι μέλος της εν λόγω Συμβουλευτικής Επιτροπής δεν πρέπει να βρεθεί σε κατάσταση η οποία θα μπορούσε να είχε οδηγήσει την Αρμόδια Αρχή να ζητήσει την εξαίρεση του προσώπου αυτού, κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 1, αν το πρόσωπο αυτό βρισκόταν στην κατάσταση αυτή, κατά τον χρόνο διορισμού του στην εν λόγω Συμβουλευτική Επιτροπή. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον η εκδοθείσα, σύμφωνα με το άρθρο 24, απόφαση αμοιβαίου διακανονισμού έχει βασισθεί στη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, η Αρμόδια Αρχή μπορεί να ασκήσει αίτηση ακύρωσης κατ' αυτής ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. Με την άσκηση της αίτησης ακύρωσης και μέχρι την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης επί αυτής ανα-

στέλλεται η εκτέλεση της εν λόγω απόφασης αμοιβαίου διακανονισμού. Εφόσον το δικαστήριο ακυρώσει την απόφαση αμοιβαίου διακανονισμού, που εκδόθηκε με βάση τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, η υπόθεση εξετάζεται εκ νέου από νέα Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία ορίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του παρόντος. Στην περίπτωση αυτήν, η προθεσμία των εκατόν είκοσι (120) ημερών για τη συγκρότηση της Επιτροπής εκκινεί από την ημερομηνία της κοινοποίησης στην Αρμόδια Αρχή της δικαστικής απόφασης, με την οποία ακυρώνεται η απόφαση αμοιβαίου διακανονισμού, που εκδόθηκε με βάση τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Άρθρο 40
Κατάλογος των ανεξάρτητων προσώπων
(άρθρο 9 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Μέχρι τις 10 Αυγούστου 2020, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ορίζονται για την Ελλάδα τρία (3) τουλάχιστον πρόσωπα που διαθέτουν επαγγελματική επάρκεια, είναι ανεξάρτητα και μπορούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους με αμεροληψία και ακεραιότητα, προκειμένου να περιληφθούν στον κατάλογο των ανεξάρτητων προσώπων που διορίζονται από όλα τα κράτη-μέλη και συντάσσεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2. Η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί αμελλητί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα ονόματα των ανεξάρτητων προσώπων που έχουν οριστεί κατά την παρ. 1. Παρέχει, επίσης, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή πλήρεις και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με το επαγγελματικό και ακαδημαϊκό τους υπόβαθρο, την επαγγελματική τους επάρκεια και την εμπειρογνομosύνη τους, καθώς και τις συγκρούσεις συμφερόντων, που μπορεί να συντρέχουν στο πρόσωπό τους. Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να διευκρινίσει στην κοινοποίησή της ποια από τα εν λόγω πρόσωπα μπορούν να διοριστούν στη θέση του προέδρου.

3. Η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει αμέσως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τυχόν αλλαγές στον κατάλογο ανεξάρτητων προσώπων.

4. Αν η Αρμόδια Αρχή λάβει απόφαση ότι ένα πρόσωπο που έχει οριστεί σύμφωνα με την παρ. 1 δεν είναι πλέον ανεξάρτητο πρόσωπο ή δεν είναι πλέον σε θέση να διοριστεί ως ανεξάρτητο πρόσωπο για άλλους λόγους, προτείνει την ανάκληση του διορισμού του και ενημερώνει αμέσως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

5. Αν η Αρμόδια Αρχή έχει εύλογη αιτία να ζητήσει την εξαίρεση ανεξάρτητου προσώπου που περιλαμβάνεται στον κατάλογο, για λόγους έλλειψης ανεξαρτησίας, ενημερώνει σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και παρέχει τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία. Η Επιτροπή ενημερώνει το κράτος-μέλος που έχει ορίσει το εν λόγω πρόσωπο για την αίτηση εξαίρεσης και τα αποδεικτικά στοιχεία της Αρμόδιας Αρχής.

6. Η Αρμόδια Αρχή, όταν ενημερωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ότι για πρόσωπο που όρισε κατά την παρ. 1 υπάρχει αίτηση εξαίρεσης με συναφή αποδεικτικά στοιχεία από αρμόδια αρχή άλλου ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, λαμβάνει εντός έξι (6) μηνών τα αναγκαία μέτρα για να εξετάσει την αίτηση εξαίρεσης και να προ-

τίνει αν το εν λόγω πρόσωπο θα συνεχίσει να περιλαμβάνεται στον κατάλογο ή αν θα διαγραφεί από αυτόν, βάσει των εν λόγω αντιρρήσεων και αποδεικτικών στοιχείων σύμφωνα με τις διαδικασίες της παρ. 7. Η Αρμόδια Αρχή απευθύνει αμελλητί σχετική κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

7. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, προβλέπονται διαδικασίες για την αφαίρεση από τον κατάλογο των ανεξάρτητων προσώπων οποιουδήποτε προσώπου έχει διοριστεί, εφόσον το πρόσωπο αυτό παύει να πληροί τα κριτήρια ανεξαρτησίας, ορίζονται τα αναγκαία μέτρα για την εξέταση της αίτησης εξαίρεσης του πρώτου εδαφίου της παρ. 6 και ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 41

Επιτροπή εναλλακτικής επίλυσης διαφορών (άρθρο 10 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να συμφωνήσει με τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών μελών να συστήσουν Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών, η οποία, αντί της Συμβουλευτικής Επιτροπής, εκδίδει γνώμη, σύμφωνα με το άρθρο 33 σχετικά με τον τρόπο επίλυσης της αμφισβητούμενης διαφοράς.

2. Η Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών της παρ. 1 μπορεί να συγκροτηθεί ως Μόνιμη Επιτροπή.

3. Η Αρμόδια Αρχή και οι αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών-μελών συμφωνούν για τους κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 42.

4. Τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 38 για την ανεξαρτησία των μελών της. Η Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών μπορεί να διαφέρει ως προς τη σύνθεση και τη μορφή της από τη Συμβουλευτική Επιτροπή.

5. Οι διατάξεις των άρθρων 43 και 44 εφαρμόζονται και στην Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών.

6. Η Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών αποφασίζει βάσει της διαδικασίας και των κανόνων λειτουργίας που έχουν συμφωνήσει οι αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με την παρ. 3. Η Επιτροπή μπορεί να εφαρμόζει, κατά περίπτωση, άλλες διαδικασίες ή τεχνικές εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας «τελικής προσφοράς», γνωστής και ως διαδικασίας της «τελευταίας καλύτερης προσφοράς».

7. Η Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών εκδίδει γνώμη μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας που έχει συμφωνηθεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 3 και 6. Τα άρθρα 34 και 35 εφαρμόζονται στην οριστική απόφαση των αρμόδιων αρχών βάσει της δεσμευτικής γνώμης του παρόντος.

Άρθρο 42

Κανόνες λειτουργίας (εσωτερικός κανονισμός) (άρθρο 11 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Η Αρμόδια Αρχή συμφωνεί με τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών μελών σχετικά με τον εσωτερικό κανονισμό της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών.

Ο κανονισμός που περιλαμβάνει τους κανόνες λειτουργίας της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών υπογράφεται από την Αρμόδια Αρχή και τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών-μελών.

2. Εντός της προθεσμίας των εκατόν είκοσι (120) ημερών της παρ. 3 του άρθρου 33, η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί στο θιγόμενο πρόσωπο τα ακόλουθα:

α) τους κανόνες λειτουργίας (εσωτερικός κανονισμός) της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών,

β) την προθεσμία εντός της οποίας η Συμβουλευτική Επιτροπή ή η Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών πρέπει να γνωμοδοτήσει για την επίλυση της αμφισβητούμενης διαφοράς,

γ) τις τυχόν εφαρμοστέες διατάξεις του εθνικού δικαίου συμπεριλαμβανομένης της τυχόν εφαρμοστέας ΣΑΔΦ ή Σύμβασης.

3. Ο εσωτερικός κανονισμός περιλαμβάνει ιδίως τα ακόλουθα:

α) περιγραφή της αμφισβητούμενης διαφοράς και τα χαρακτηριστικά της,

β) το συμφωνηθέν μεταξύ των αρμόδιων αρχών των ενδιαφερόμενων κρατών-μελών πλαίσιο, όσον αφορά τα προς επίλυση νομικά ή και πραγματικά ζητήματα,

γ) τη μορφή του οργάνου επίλυσης διαφορών, που είναι είτε Συμβουλευτική Επιτροπή είτε Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών, καθώς και το είδος της εναλλακτικής διαδικασίας επίλυσης διαφορών, εάν διαφέρει από τη διαδικασία ανεξάρτητης γνωμοδότησης που εφαρμόζεται από τη Συμβουλευτική Επιτροπή,

δ) το χρονοδιάγραμμα για τη διαδικασία επίλυσης της διαφοράς,

ε) τη σύνθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης διαφορών, συμπεριλαμβανομένων του αριθμού και των ονομάτων των μελών, των πληροφοριών σχετικά με την επαγγελματική επάρκειά τους και τα προσόντα τους, καθώς και της γνωστοποίησης τυχόν συγκρούσεων συμφερόντων των μελών,

στ) τους κανόνες συμμετοχής του κάθε θιγόμενου προσώπου και τρίτων μερών στις διαδικασίες, την ανταλλαγή υπομνημάτων, πληροφοριών και αποδεικτικών στοιχείων, τα έξοδα, το είδος της διαδικασίας επίλυσης διαφορών και τυχόν άλλα διαδικαστικά ή οργανωτικά θέματα,

ζ) την επιμελητειακή υποστήριξη για τη διαδικασία στη Συμβουλευτική Επιτροπή ή στην Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης διαφορών και την έκδοση της γνωμοδότησής της.

Εάν η Συμβουλευτική Επιτροπή συγκροτείται για να γνωμοδοτήσει, σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 27, ο εσωτερικός κανονισμός περιλαμβάνει μόνο τα οριζόμενα στις περ. α), δ), ε) και στ).

4. Εάν οι κανόνες λειτουργίας που έχουν συμφωνηθεί από τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών-μελών είναι ελλιπείς ή δεν κοινοποιήθηκαν στο θιγόμενο πρόσωπο σύμφωνα με την παρ. 2, εφαρμόζονται οι τυποποιημένοι κανόνες λειτουργίας, που προβλέπονται στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2019/652 της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 2019 «για τον καθορισμό τυποποιημένων κανόνων λειτουργίας της συμβουλευτικής επιτρο-

πής ή της επιτροπής εναλλακτικής επίλυσης διαφορών και για την κατάρτιση τυποποιημένου εντύπου για την κοινοποίηση των πληροφοριών που αφορούν τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2017/1852 του Συμβουλίου» (ΕΕ 2019, L 110, σ. 26).

5. Εάν η Αρμόδια Αρχή δεν κοινοποιήσει τους κανόνες λειτουργίας στο θιγόμενο πρόσωπο, σύμφωνα με την παρ. 2, τα ανεξάρτητα πρόσωπα και ο πρόεδρος συμπληρώνουν τους κανόνες λειτουργίας, με βάση το τυποποιημένο έντυπο της Επιτροπής, όπως ορίζεται στην παρ. 4, και τους διαβιβάζουν στο θιγόμενο πρόσωπο εντός δύο (2) εβδομάδων από την ημερομηνία συγκρότησης της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών. Όταν τα ανεξάρτητα πρόσωπα και ο πρόεδρος δεν έχουν συμφωνήσει για τους κανόνες λειτουργίας ή δεν τους κοινοποιούν στο θιγόμενο πρόσωπο, το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να ασκήσει αίτηση ακύρωσης κατά της παράλειψης της Αρμόδιας Αρχής ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, κατά τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 38, με αίτημα την εφαρμογή των κανόνων λειτουργίας.

Άρθρο 43
Έξοδα της διαδικασίας
(άρθρο 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Η Αρμόδια Αρχή επιβαρύνεται ισότιμα με τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών-μελών στη διαδικασία επίλυσης διαφορών, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας ενώπιον της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών και οι ακόλουθες δαπάνες κατανέμονται εξίσου μεταξύ των κρατών-μελών:

α) τα έξοδα για τα ανεξάρτητα ή τα άλλα διορισμένα πρόσωπα, που ανέρχονται σε ποσό που αντιστοιχεί στο εκάστοτε οριζόμενο ποσό αποζημίωσης δαπανών μετακίνησης προϊσταμένων υπηρεσιών επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης της Αρμόδιας Αρχής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και

β) οι αμοιβές για τα ανεξάρτητα ή τα άλλα διορισμένα πρόσωπα, κατά περίπτωση, που ανέρχονται κατ' ανώτατο όριο σε χίλια (1.000) ευρώ ανά πρόσωπο και ανά ημέρα για κάθε ημέρα συνεδρίασης της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών.

2. Οι δαπάνες, στις οποίες υποβάλλεται το θιγόμενο πρόσωπο, δεν βαρύνουν την Ελληνική Δημοκρατία και το εν λόγω πρόσωπο δεν μπορεί να υποβάλει αίτημα επιστροφής τέτοιων δαπανών.

3. Κατά παρέκκλιση από την παρ. 1 και εφόσον η Αρμόδια Αρχή και οι αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών συμφωνούν, οι δαπάνες της παρ. 1 βαρύνουν το θιγόμενο πρόσωπο, εάν:

α) έχει ανακαλέσει την ένστασή του σύμφωνα με το άρθρο 24, ή

β) έχει απορριφθεί η ένστασή του, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 25 και η Συμβουλευτική Επιτροπή, κατόπιν αίτησης του θιγόμενου προσώπου, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 27, έχει επιβεβαιώσει την απόρριψη της ένστασης.

Άρθρο 44
Διαδικασίες ενώπιον της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών (πληροφορίες, αποδεικτικά στοιχεία και ακροάσεις)
(άρθρο 13 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Για τους σκοπούς εφαρμογής της διαδικασίας των άρθρων 27 και 33, κατά περίπτωση, και εφόσον η Αρμόδια Αρχή και οι αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών-μελών συμφωνούν, το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να υποβάλει στη Συμβουλευτική Επιτροπή ή στην Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών οποιαδήποτε πληροφορία, τα αποδεικτικά μέσα ή έγγραφα, που μπορεί να έχουν σημασία για τη γνωμοδότηση.

2. Κατόπιν αίτησης της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών, το θιγόμενο πρόσωπο και η Αρμόδια Αρχή παρέχουν στη Συμβουλευτική Επιτροπή ή στην Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών όλες τις πληροφορίες, αποδεικτικά μέσα ή έγγραφα, που απαιτούνται για τη γνωμοδότηση. Η Συμβουλευτική Επιτροπή ή η Επιτροπή Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών λογίζεται, ότι εμπίπτουν στην περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 4174/2013 και για τον λόγο αυτό μπορούν να ζητούν πληροφορίες που εμπίπτουν στο φορολογικό απόρρητο. Σε περίπτωση παράβασης του φορολογικού απόρρητου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 17Α του ν. 4174/2013.

3. Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να αρνηθεί να παράσχει πληροφορίες στη Συμβουλευτική Επιτροπή, σύμφωνα με την παρ. 2, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν δεν μπορεί να ζητήσει ή να λάβει τις ζητούμενες πληροφορίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις,

β) όταν οι πληροφορίες αφορούν εμπορικό, επιχειρηματικό, βιομηχανικό ή επαγγελματικό απόρρητο ή εμπορική διαδικασία,

γ) όταν η αποκάλυψη των πληροφοριών είναι αντίθετη προς τη δημόσια τάξη.

4. Το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί, κατόπιν αίτησής του και με τη συγκατάθεση της Αρμόδιας Αρχής και των αρμοδίων αρχών των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών μελών, να παραιτείται ή να εκπροσωπηθεί ενώπιον της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών. Κατόπιν αίτησης της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών, το θιγόμενο πρόσωπο ή ο εκπρόσωπός του πρέπει να εμφανιστεί ενώπιόν της.

5. Τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών, τα οποία δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι, υποχρεούνται στην τήρηση του φορολογικού απόρρητου, ως επίσημα διορισμένοι εμπειρογνώμονες.

6. Το θιγόμενο πρόσωπο και, κατά περίπτωση, οι εκπρόσωποί του υποχρεούνται να τηρούν απόρρητες όλες τις πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων, των οποίων έλαβαν γνώση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του παρόντος Κεφαλαίου. Το θιγόμενο πρόσωπο και ο εκπρόσωπός του υποβάλλουν σχετική δήλωση στην Αρμόδια Αρχή, εφόσον τους ζητηθεί να το πράξουν στο πλαίσιο της διαδικασίας του παρόντος Κεφαλαίου.

7. Η Αρμόδια Αρχή ενημερώνει την Επιτροπή για τα

μέτρα που έλαβε και τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν στις περιπτώσεις παραβίασης του φορολογικού απορρήτου.

Άρθρο 45

Ειδικές διατάξεις για φυσικά πρόσωπα και μικρότερες επιχειρήσεις (άρθρο 17 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Αν το θιγόμενο πρόσωπο:

- είναι φυσικό πρόσωπο ή
- είναι εταιρεία, η οποία δεν είναι μεγάλη επιχείρηση και δεν αποτελεί τμήμα μεγάλου ομίλου κατά την έννοια των όρων, όπως αυτοί ορίζονται στον ν. 4403/2016 (Α' 125), μπορεί να υποβάλει ένσταση σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 23, απαντήσεις σε αίτηση παροχής πρόσθετων πληροφοριών σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 23, ανάκληση ένστασης σύμφωνα με το άρθρο 17 και την παρ. 1 του άρθρου 33, ανακοινώσεις, κατά παρέκκλιση από τις ανωτέρω διατάξεις, μόνο ενώπιον της αρμόδιας αρχής του κράτους - μέλους στο οποίο κατοικεί ή είναι εγκατεστημένο το θιγόμενο πρόσωπο.

2. Η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί ταυτόχρονα και εντός δύο (2) μηνών από την παραλαβή των ανακοινώσεων της παρ. 1 το περιεχόμενό τους στις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών-μελών. Μετά από την εν λόγω κοινοποίηση, το θιγόμενο πρόσωπο θεωρείται ότι έχει υποβάλει την ανακοίνωση σε όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη από την ημερομηνία αποστολής της κοινοποίησης.

3. Αν η Αρμόδια Αρχή παραλάβει συμπληρωματικές πληροφορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 24, διαβιβάζει ταυτοχρόνως αντίγραφο αυτών στις αρμόδιες αρχές όλων των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών-μελών.

4. Οι συμπληρωματικές πληροφορίες θεωρείται ότι έχουν παραληφθεί από όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη, όταν διαβιβάζονται σε αυτά κατά την ημερομηνία παραλαβής των εν λόγω πληροφοριών από την Αρμόδια Αρχή κατά την παρ. 3.

Άρθρο 46

Κοινοποιήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διοικητική υποστήριξη (άρθρο 19 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

Η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα μέτρα που έλαβε για την επιβολή κυρώσεων για οποιαδήποτε παράβαση της υποχρέωσης τήρησης του απορρήτου, που προβλέπεται στο άρθρο 44.

Άρθρο 47

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Με αποφάσεις του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται κάθε σχετικό θέμα με τις διαδικασίες του παρόντος Κεφαλαίου, και ιδίως:

- η διαδικασία υποβολής της ένστασης επί αμφισβητούμενης διαφοράς και το περιεχόμενο αυτής,
- οι αρμόδιες υπηρεσίες για την εξέτασή της, η διαδικασία έκδοσης της απόφασης της Αρμόδιας Αρχής σχετικά με την ένσταση και το περιεχόμενο αυτής,
- η συγκρότηση και διαδικασία επίλυσης διαφορών από τη Συμβουλευτική Επιτροπή ή την Επιτροπή Εναλλα-

κτικής Επίλυσης Διαφορών, καθώς και οι κανόνες λειτουργίας των Επιτροπών αυτών,

δ) η διαδικασία καταβολής των αμοιβών και εξόδων των ανεξάρτητων προσώπων,

ε) η διαδικασία επίτευξης της συμφωνίας αμοιβαίου διακανονισμού ή της οριστικής απόφασης,

στ) κάθε ειδικότερο θέμα σχετικά με την κοινοποίηση στο θιγόμενο πρόσωπο του αποτελέσματος των διαδικασιών του παρόντος Κεφαλαίου,

ζ) το περιεχόμενο της απόφασης αμοιβαίου διακανονισμού,

η) η δημοσίευση των συμφωνιών αμοιβαίου διακανονισμού και των οριστικών αποφάσεων,

θ) η διαδικασία και οι ειδικότερες προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 48.

Άρθρο 48

Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη ισχύος (άρθρο 23 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1852)

1. Η περαίωση, η διοικητική επίλυση της διαφοράς του άρθρου 70 του ν. 2238/1994 ή ο δικαστικός συμβιβασμός του άρθρου 71 του ν. 2238/1994 δεν εμποδίζουν την υποβολή ένστασης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου. Σε αυτήν την περίπτωση, η Αρμόδια Αρχή δεσμεύεται από τα αποτελέσματα που απορρέουν από την περαίωση, τη διοικητική επίλυση της διαφοράς ή τον δικαστικό συμβιβασμό, αντίστοιχα.

2. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται σε κάθε ένσταση, που υποβάλλεται από τη δημοσίευση του παρόντος και εφεξής σε αμφισβητούμενες διαφορές που αφορούν στο εισόδημα ή το κεφάλαιο, που αποκτήθηκαν σε φορολογικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2018 ή μετά από την ημερομηνία αυτήν.

3. Η Αρμόδια Αρχή μπορεί, κατόπιν συμφωνίας με τις αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών μελών, να υπαγάγει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου και ενστάσεις, που έχουν υποβληθεί πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ή που αφορούν σε φορολογικά έτη, που άρχισαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2018.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ (ΕΕ) 2018/822 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 25ης ΜΑΪΟΥ 2018 ΚΑΙ 2020/876 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 24ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2020 ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2011/16/ΕΕ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΥΤΟΜΑΤΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΔΗΛΩΤΕΕΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΡΟΘΕΣΜΙΩΝ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

Άρθρο 49

Πεδίο εφαρμογής

Με τα άρθρα 50 έως και 58 του παρόντος Κεφαλαίου ενσωματώνονται στην ελληνική νομοθεσία οι διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822 του Συμβουλίου της 25ης Μαΐου 2018 (ΕΕ L 139 της 5.6.2018) & του διορθωτικού

της (ΕΕ L 31 της 1.2.2019) για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ (ΕΕ L 64 της 11.3.2011), όπως αυτή τροποποιήθηκε διαδοχικά με τις Οδηγίες 2014/107/ΕΕ του Συμβουλίου της 9ης Δεκεμβρίου 2014 (ΕΕ L 359 της 16.12.2014), (ΕΕ) 2015/2376 του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 2015 (ΕΕ L 332 της 18.12.2015), (ΕΕ) 2016/881 του Συμβουλίου της 25ης Μαΐου 2016 (ΕΕ L 146 της 3.6.2016) και (ΕΕ) 2016/2258 του Συμβουλίου της 6ης Δεκεμβρίου 2016 (ΕΕ L 342 της 16.12.2016), όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας σχετικά με δηλωτές διασυννοριακές ρυθμίσεις. Η αρχική Οδηγία 2011/16/ΕΕ έχει ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία με τα άρθρα 1 έως 25 του ν. 4170/2013 (Α' 163). Οι τροποποιητικές αυτής Οδηγίες 2014/107/ΕΕ, (ΕΕ) 2015/2376, (ΕΕ) 2016/881 και (ΕΕ) 2016/2258 έχουν ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία με τα άρθρα 1 έως 4 του ν. 4378/2016 (Α' 55), τα άρθρα 1 έως 6 του ν. 4474/2017 (Α' 80), τα άρθρα 1 έως 9 του ν. 4484/2017 (Α' 110) και τα άρθρα 31 έως 33 του ν. 4569/2018 (Α' 179) αντίστοιχα, που τροποποιούν τον ν. 4170/2013. Επίσης, ενσωματώνονται στην ελληνική νομοθεσία οι διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/876 του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2020, σύμφωνα με την οποία δίνεται παράταση ορισμένων προθεσμιών υποβολής και ανταλλαγής πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας λόγω της πανδημίας COVID-19.

Άρθρο 50

Τροποποίηση του άρθρου 4 του ν. 4170/2013 – Ορισμοί (άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)

1. Το πρώτο εδάφιο της περ. α' και η περ. γ' της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 4170/2013 αντικαθίστανται και η παρ. 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«9. «αυτόματη ανταλλαγή»:

«α) για τους σκοπούς της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 9 και των άρθρων 9Α, 9ΑΑ και 9ΑΒ, η συστηματική κοινοποίηση σε άλλο κράτος μέλος, χωρίς προηγούμενο αίτημα, προκαθορισμένων πληροφοριών ανά καθορισμένα εκ των προτέρων τακτά διαστήματα.

Για τους σκοπούς της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 9, ως διαθέσιμες πληροφορίες νοούνται οι πληροφορίες των φορολογικών αρχείων του κράτους μέλους που κοινοποιεί τις πληροφορίες, οι οποίες μπορούν να ανακτηθούν σύμφωνα με τις διαδικασίες συλλογής και επεξεργασίας πληροφοριών του εν λόγω κράτους - μέλους·

β) για τους σκοπούς της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 9, η συστηματική κοινοποίηση προκαθορισμένων πληροφοριών σχετικά με φορολογικούς κατοίκους άλλων κρατών μελών στο οικείο κράτος μέλος φορολογικής κατοικίας, χωρίς προηγούμενο αίτημα και ανά καθορισμένα εκ των προτέρων τακτά διαστήματα·

γ) για τους σκοπούς του παρόντος, πλην των διατάξεων των περ. α) και β) της παρ. 1 του άρθρου 9 και των άρθρων 9Α, 9ΑΑ και 9ΑΒ, η συστηματική κοινοποίηση προκαθορισμένων πληροφοριών που προβλέπεται στις περ. α) και β). Στο πλαίσιο της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 9, της παρ. 5 του άρθρου 9, της παρ. 2 του άρθρου 21, των παρ. 2 και 3 του άρθρου 24 και του Παραρτήματος IV, κάθε όρος γραμμένος με κεφαλαία αρχικά έχει την

έννοια που του αποδίδεται στους αντίστοιχους ορισμούς που καθορίζονται στο Παράρτημα Ι.»

2. Στο άρθρο 4 του ν. 4170/2013, προστίθενται νέες παρ. 18 έως 25 ως εξής:

«18. «διασυννοριακή ρύθμιση»: ρύθμιση που αφορά είτε περισσότερα από ένα κράτη μέλη είτε ένα κράτος μέλος και μια τρίτη χώρα, η οποία πληροί τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) οι συμμετέχοντες στη ρύθμιση δεν έχουν τη φορολογική κατοικία τους στην ίδια δικαιοδοσία,

β) ένας ή περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στη ρύθμιση έχουν τη φορολογική κατοικία τους ταυτόχρονα σε περισσότερες από μια δικαιοδοσίες,

γ) ένας ή περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στη ρύθμιση ασκούν δραστηριότητα σε άλλη δικαιοδοσία μέσω μόνιμης εγκατάστασης ευρισκόμενης σε εκείνη τη δικαιοδοσία και η ρύθμιση αποτελεί μέρος ή το σύνολο της δραστηριότητας της εν λόγω μόνιμης εγκατάστασης,

δ) ένας ή περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στη ρύθμιση ασκούν δραστηριότητα σε άλλη δικαιοδοσία, χωρίς να διαθέτουν φορολογική κατοικία ή μόνιμη εγκατάσταση στην εν λόγω δικαιοδοσία,

ε) η σχετική ρύθμιση έχει πιθανό αντίκτυπο στην αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών ή στον προσδιορισμό του πραγματικού δικαιούχου.

Για τους σκοπούς των παρ. 18 έως 25 του παρόντος άρθρου, του άρθρου 9ΑΒ και του Παραρτήματος IV, ως ρύθμιση νοείται επίσης και μια σειρά ρυθμίσεων. Μια ρύθμιση μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από ένα στάδια ή μέρη.

19. «δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση»: κάθε διασυννοριακή ρύθμιση που διαθέτει τουλάχιστον ένα από τα διακριτικά του Παραρτήματος IV.

20. «διακριτικό»: χαρακτηριστικό ή γνώρισμα μιας ρύθμισης το οποίο συνιστά ένδειξη δυνητικού κινδύνου φοροαποφυγής, με βάση τον κατάλογο του Παραρτήματος IV.

21. «ενδιάμεσος»: κάθε πρόσωπο που καταρτίζει, διαθέτει στην αγορά, οργανώνει ή διαχειρίζεται την εφαρμογή μιας δηλωτέας διασυννοριακής ρύθμισης.

Ως «ενδιάμεσος» νοείται επίσης, κάθε πρόσωπο το οποίο, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών γεγονότων και περιστάσεων και βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών και της συναφούς εμπειρογνωμοσύνης και αντίληψης που απαιτούνται για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών, γνωρίζει ή μπορεί ευλόγως να υποτεθεί ότι γνωρίζει, ότι έχει αναλάβει να παρέχει, απευθείας ή μέσω άλλων προσώπων, βοήθεια, συνδρομή ή συμβουλές σχετικά με την κατάρτιση, τη διάθεση στην αγορά, την οργάνωση ή τη διαχείριση της εφαρμογής μιας δηλωτέας διασυννοριακής ρύθμισης. Οποιοδήποτε πρόσωπο έχει δικαίωμα να παράσχει αποδείξεις περί του ότι το προαναφερόμενο πρόσωπο δεν γνώριζε και δεν θα ήταν εύλογο να υποτεθεί ότι γνώριζε, ότι το εν λόγω πρόσωπο συμμετείχε σε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση. Για τον σκοπό αυτόν, ένα πρόσωπο μπορεί να παραπέμψει σε κάθε σχετικό γεγονός και περίπτωση, καθώς και στις διαθέσιμες πληροφορίες και τη συναφή εμπειρογνωμοσύνη και αντίληψη του προσώπου.

Για να εμπίπτει στην κατηγορία του ενδιάμεσου, ένα πρόσωπο πρέπει να πληροί επιπροσθέτως τουλάχιστον

μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) να έχει τη φορολογική του κατοικία σε κράτος - μέλος,

β) να διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση σε κράτος-μέλος μέσω της οποίας να παρέχονται οι υπηρεσίες που άπτονται της ρύθμισης,

γ) να έχει συσταθεί σε κράτος - μέλος ή να διέπεται από τη νομοθεσία κράτους - μέλους,

δ) να έχει εγγραφεί σε επαγγελματική ένωση που σχετίζεται με την παροχή νομικών, φορολογικών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ένα κράτος-μέλος.

22. «ενδιαφερόμενο πρόσωπο»: κάθε πρόσωπο στη διάθεση του οποίου τίθεται δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση προς εφαρμογή, ή το οποίο είναι έτοιμο να εφαρμόσει δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση ή έχει ήδη εφαρμόσει το πρώτο στάδιο τέτοιας ρύθμισης.

23. Για τους σκοπούς του άρθρου 9AB, ως «συνδεδεμένη επιχείρηση» νοείται κάθε πρόσωπο που έχει σχέσεις με άλλο πρόσωπο με τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) το πρόσωπο συμμετέχει στη διαχείριση άλλου προσώπου, έχοντας τη δυνατότητα να ασκεί σημαντική επιρροή στο άλλο πρόσωπο,

β) το πρόσωπο συμμετέχει στον έλεγχο άλλου προσώπου, μέσω συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο που αντιστοιχεί σε άνω του 25% των δικαιωμάτων ψήφου,

γ) το πρόσωπο συμμετέχει στο κεφάλαιο άλλου προσώπου, μέσω δικαιώματος κυριότητας το οποίο υπερβαίνει, άμεσα ή έμμεσα, το 25% του κεφαλαίου,

δ) το πρόσωπο δικαιούται 25% ή περισσότερο των κερδών άλλου προσώπου.

Αν συμμετέχουν περισσότερα του ενός πρόσωπα, όπως αναφέρεται στις περ. α) έως δ), στη διαχείριση, στον έλεγχο, στο κεφάλαιο ή στα κέρδη ενός και του αυτού προσώπου, όλα τα εν λόγω πρόσωπα λογίζονται ως συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Αν τα ίδια πρόσωπα συμμετέχουν, όπως αναφέρεται στις περ. α) έως δ), στη διαχείριση, στον έλεγχο, στο κεφάλαιο ή στα κέρδη περισσότερων του ενός προσώπων, όλα τα εν λόγω πρόσωπα λογίζονται ως συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Για τους σκοπούς της παρούσας, ένα πρόσωπο το οποίο ενεργεί από κοινού με άλλο πρόσωπο ως προς τα δικαιώματα ψήφου ή την κυριότητα του μετοχικού κεφαλαίου μιας οντότητας θεωρείται ότι διατηρεί συμμετοχή στο σύνολο των δικαιωμάτων ψήφου ή του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω οντότητας που κατέχει το άλλο πρόσωπο.

Στις έμμεσες συμμετοχές, η εκπλήρωση των προϋποθέσεων της περ. γ) κρίνεται με πολλαπλασιασμό των κατεχόμενων ποσοστών στα διαδοχικά επίπεδα. Πρόσωπο που κατέχει άνω του 50% των δικαιωμάτων ψήφου λογίζεται ως κάτοχος σε ποσοστό 100%.

Ένα φυσικό πρόσωπο, ο/η σύζυγός του και οι άμεσοι ανιόντες ή κατιόντες αυτού λογίζονται ως ένα πρόσωπο.

24. «ρύθμιση γενικής χρήσης»: διασυνοριακή ρύθμιση, η οποία έχει καταρτιστεί, έχει διατεθεί στην αγορά, είναι έτοιμη για εφαρμογή ή καθίσταται διαθέσιμη προς εφαρμογή, χωρίς να απαιτείται ουσιαστική εξατομίκευσή της.

25. «ρύθμιση ειδικού τύπου»: οποιαδήποτε διασυνοριακή ρύθμιση η οποία δεν είναι ρύθμιση γενικής χρήσης.»

Άρθρο 51

Προσθήκη άρθρου 9AB στον ν. 4170/2013 – Πεδίο εφαρμογής και προϋποθέσεις της υποχρεωτικής αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών για δηλωτές διασυνοριακές ρυθμίσεις (άρθρο 1 παρ. 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822 και άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/876)

Μετά το άρθρο 9AA του ν. 4170/2013 προστίθεται άρθρο 9AB ως εξής:

«Άρθρο 9AB

Πεδίο εφαρμογής και προϋποθέσεις της υποχρεωτικής αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών για δηλωτές διασυνοριακές ρυθμίσεις

1. Οι ενδιαμέσοι υποχρεούνται να υποβάλουν στην αρμόδια αρχή της παρ. 1 του άρθρου 4, πληροφορίες που έχουν περιέλθει στη γνώση τους, στην κατοχή ή στον έλεγχο τους σχετικά με δηλωτές διασυνοριακές ρυθμίσεις εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, ο υπολογισμός της οποίας εκκινεί από όποια από τις ακόλουθες ημερομηνίες προηγείται χρονικά:

α) την επομένη ημέρα από εκείνη κατά την οποία η δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση καθίσταται διαθέσιμη προς εφαρμογή, ή

β) την επομένη ημέρα από εκείνη κατά την οποία η δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση είναι έτοιμη προς εφαρμογή, ή

γ) την ημέρα ολοκλήρωσης του πρώτου σταδίου της εφαρμογής της δηλωτέας ρύθμισης.

Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, και οι ενδιαμέσοι που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 21 του άρθρου 4 υποχρεούνται να υποβάλλουν πληροφορίες εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, η οποία υπολογίζεται από την επομένη ημέρα αυτής κατά την οποία παρείχαν, άμεσα ή μέσω άλλων προσώπων, οιαδήποτε βοήθεια ή συμβουλές.

Κάθε ενδιαμέσος υποχρεούται να υποβάλει σύμφωνα με τις παραπάνω προϋποθέσεις πληροφορίες στην αρμόδια αρχή της παρ. 1 του άρθρου 4, εφόσον:

α) έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα ή

β) δεν διαθέτει φορολογική κατοικία σε κανένα κράτος μέλος αλλά:

βα) διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα μέσω της οποίας παρέχονται οι υπηρεσίες που άπτονται της ρύθμισης, ή

ββ) έχει συσταθεί στην Ελλάδα ή διέπεται από την ελληνική νομοθεσία, ή

βγ) έχει εγγραφεί σε μητρώο επαγγελματικής ένωσης για νομικές, φορολογικές ή συμβουλευτικές υπηρεσίες στην Ελλάδα.

2. Σε περίπτωση εφαρμογής ρυθμίσεων γενικής χρήσης, ο ενδιαμέσος υποχρεούται να υποβάλει περιοδική έκθεση ανά τρίμηνο με την οποία παρέχεται ενημέρωση σχετικά με νέες δηλωτές πληροφορίες, όπως αναφέρονται στις περ. α), δ), ζ) και η) της παρ. 13, οι οποίες κατέστησαν διαθέσιμες στο διάστημα που μεσολάβησε από την υποβολή της τελευταίας έκθεσης. Η πρώτη περιοδική έκθεση υποβάλλεται από τον ενδιαμέσο έως την 30η Απριλίου 2021.

3. Όταν ο ενδιαμέσος υποχρεούται να υποβάλει πληροφορίες σχετικά με την ίδια δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση στην Ελλάδα και σε άλλο κράτος - μέλος, απαλ-

λάσσεται από την υποχρέωση, εάν μπορεί να αποδείξει με κάθε πρόσφορο μέσο, ότι οι ίδιες ακριβώς πληροφορίες έχουν υποβληθεί σε άλλο κράτος - μέλος.

4. Ο ενδιαμέσος, στον βαθμό που δραστηριοποιείται εντός των ορίων του νομοθετικού πλαισίου που διέπει το επάγγελμα του δικηγόρου, απαλλάσσεται από την υποχρέωση υποβολής πληροφοριών σχετικά με τη δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση στην Ελλάδα, όταν η συμμόρφωση προς την εν λόγω υποχρέωση συνιστά παραβίαση της υποχρέωσης του δικηγόρου για την τήρηση απορρήτου και εχεμύθειας. Στην περίπτωση αυτή ο ενδιαμέσος γνωστοποιεί, χωρίς καθυστέρηση, σε κάθε άλλον ενδιαμέσο ή, αν δεν υπάρχει άλλος ενδιαμέσος, στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο τις υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών που υπέχουν δυνάμει της παρ. 6.

5. Στην περίπτωση που στην ίδια διασυνοριακή ρύθμιση υπάρχουν περισσότεροι του ενός ενδιαμέσοι, όλοι οι ενδιαμέσοι που συμμετέχουν στη συγκεκριμένη δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση υποχρεούνται στην υποβολή πληροφοριών σχετικά με δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση. Προκειμένου να απαλλαγεί ένας ενδιαμέσος από την υποχρέωση υποβολής πληροφοριών στην ελληνική αρμόδια αρχή, πρέπει να μπορεί να αποδείξει με κάθε πρόσφορο μέσο, ότι οι ίδιες ακριβώς πληροφορίες που αναφέρονται στην παρ. 13 έχουν ήδη υποβληθεί από άλλον ενδιαμέσο.

6. Όταν δεν υπάρχει ενδιαμέσος σύμφωνα με την παρ. 1 ή ο ενδιαμέσος γνωστοποιεί στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο ή σε άλλον ενδιαμέσο την εφαρμογή απαλλαγής σύμφωνα με την παρ. 4, ο άλλος ενδιαμέσος στον οποίο απευθύνεται η γνωστοποίηση ή, αν δεν υπάρχει άλλος ενδιαμέσος, το ίδιο το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υποχρεούνται να υποβάλουν τις πληροφορίες σχετικά με δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση. Σε κάθε περίπτωση το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υποχρεούται να υποβάλει πληροφορίες, αν δεν μπορεί να αποδείξει με κάθε πρόσφορο μέσο, ότι οι ίδιες πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένη δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση έχουν ήδη υποβληθεί από τον ενδιαμέσο σε άλλο κράτος - μέλος.

7. Το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υποχρεούται να υποβάλει πληροφορίες στην αρμόδια αρχή της παρ. 1 του άρθρου 4, εφόσον:

- α) έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα, ή
- β) δεν έχει φορολογική κατοικία σε κανένα κράτος - μέλος, αλλά έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, η οποία επωφελείται από τη ρύθμιση, ή
- γ) δεν έχει φορολογική κατοικία ούτε μόνιμη εγκατάσταση σε κανένα κράτος - μέλος, αλλά:
  - γα) αποκτά εισόδημα ή παράγει κέρδη στην Ελλάδα, ή
  - γβ) ασκεί δραστηριότητα στην Ελλάδα.

8. Το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υποβάλλει τις σχετικές πληροφορίες εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, ο υπολογισμός της οποίας εκκινεί από όποια από τις ακόλουθες ημερομηνίες προηγείται χρονικά:

- α) την επομένη της ημέρας, κατά την οποία η δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση κατέστη διαθέσιμη προς εφαρμογή στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο,
- β) την επομένη της ημέρας, κατά την οποία η δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση είναι έτοιμη για εφαρμογή από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο,
- γ) την ημέρα ολοκλήρωσης του πρώτου σταδίου της εφαρμογής της όσον αφορά το ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

9. Όταν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υποχρεούται να

υποβάλει πληροφορίες σχετικά με την ίδια δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση στην Ελλάδα και σε άλλο κράτος - μέλος, απαλλάσσεται από την υποχρέωση, εάν μπορεί να αποδείξει με κάθε πρόσφορο μέσο, ότι οι ίδιες ακριβώς πληροφορίες έχουν υποβληθεί σε άλλο κράτος-μέλος.

10. Στις περιπτώσεις που το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υποχρεούται να υποβάλει τις πληροφορίες και υπάρχουν περισσότερα του ενός ενδιαφερόμενα πρόσωπα, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο που υποχρεούται να υποβάλει πληροφορίες, σύμφωνα με τις παρ. 6 και 7, είναι το πρώτο κατά σειρά από τα ακόλουθα πρόσωπα:

- α) το ενδιαφερόμενο πρόσωπο που συμφώνησε τη δηλωτέα διασυνοριακή ρύθμιση με τον ενδιαμέσο,
- β) ενδιαφερόμενο πρόσωπο που διαχειρίζεται την εφαρμογή της ρύθμισης.

Προκειμένου να απαλλαγεί ένα ενδιαφερόμενο πρόσωπο από την υποχρέωση υποβολής πληροφοριών, πρέπει να μπορεί να αποδείξει με κάθε πρόσφορο μέσο ότι οι ίδιες ακριβώς πληροφορίες που αναφέρονται στην παρ. 13 έχουν ήδη υποβληθεί από άλλο ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

11. Οι ενδιαμέσοι και τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα υποβάλλουν τις πληροφορίες σχετικά με δηλωτέες διασυνοριακές ρυθμίσεις, για τις οποίες το πρώτο στάδιο ολοκληρώθηκε μεταξύ 25 Ιουνίου 2018 και 30 Ιουνίου 2020, έως τις 28 Φεβρουαρίου 2021.

12. Η αρμόδια αρχή της παρ. 1 του άρθρου 4 κοινοποιεί τις πληροφορίες που προσδιορίζονται στην παρ. 13 και που υποβλήθηκαν σε αυτήν σύμφωνα με τις παρ. 1 έως 11, μέσω αυτόματης ανταλλαγής, στις αρμόδιες αρχές όλων των άλλων κρατών - μελών, σύμφωνα με τις πρακτικές ρυθμίσεις που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 21.

13. Οι πληροφορίες που κοινοποιούνται από την αρμόδια αρχή της παρ. 1 του άρθρου 4 σύμφωνα με την παρ. 12 περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα:

- α) τα στοιχεία ταυτοποίησης ενδιαμέσων και ενδιαφερομένων προσώπων, που περιλαμβάνουν το όνομα, την ημερομηνία και τον τόπο γέννησης (για φυσικά πρόσωπα), τη φορολογική κατοικία, τον ΑΦΜ και, κατά περίπτωση, τα πρόσωπα που είναι συνδεδεμένες επιχειρήσεις για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο,
- β) λεπτομερείς πληροφορίες για τα διακριτικά που αναφέρονται στο Παράρτημα IV και τα οποία καθιστούν δηλωτέα τη διασυνοριακή ρύθμιση,
- γ) σύνοψη του περιεχομένου της δηλωτέας διασυνοριακής ρύθμισης, που περιλαμβάνουν αναφορά της ονομασίας με την οποία είναι ευρέως γνωστή, εφόσον υπάρχει, και περιγραφή των σχετικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή ρυθμίσεων με γενικούς όρους, χωρίς να αποκαλύπτεται τυχόν εμπορικό, βιομηχανικό ή επαγγελματικό απόρρητο ή εμπορική διαδικασία ή πληροφορία, της οποίας η γνωστοποίηση θα ήταν αντίθετη προς κανόνες δημόσιας τάξης,
- δ) την ημερομηνία κατά την οποία ολοκληρώθηκε ή θα ολοκληρωθεί το πρώτο στάδιο της εφαρμογής της δηλωτέας διασυνοριακής ρύθμισης,
- ε) λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές διατάξεις που συνιστούν τη βάση της δηλωτέας διασυνοριακής ρύθμισης,
- στ) αξία της δηλωτέας διασυνοριακής ρύθμισης,
- ζ) αναφορά του κράτους - μέλους του ενδιαφερόμε-

νου προσώπου/ενδιαφερόμενων προσώπων και τυχόν άλλων κρατών - μελών που είναι πιθανό να αφορά η δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση,

η) τα στοιχεία ταυτοποίησης οποιουδήποτε άλλου προσώπου στο κράτος-μέλος που είναι πιθανό να επηρεάσει η δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση, με αναφορά των κρατών-μελών με τα οποία συνδέεται το εν λόγω πρόσωπο.

14. Το γεγονός ότι η Φορολογική Διοίκηση δεν έχει προβεί σε οποιαδήποτε νόμιμη ενέργεια έναντι δηλωτέας διασυννοριακής ρύθμισης δεν συνεπάγεται, ότι η Φορολογική Διοίκηση εγκρίνει το κύρος ή τη φορολογική μεταχείριση της εν λόγω ρύθμισης.

15. Προς υποστήριξη της ανταλλαγής των πληροφοριών που προβλέπονται στην παρ. 13, η αρμόδια αρχή της παρ. 1 του άρθρου 4 τηρεί τα πρακτικά μέτρα που θεσπίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για την τυποποίηση της κοινοποίησης των πληροφοριών που προβλέπονται στην παρ. 13, στο πλαίσιο της διαδικασίας για την κατάρτιση του τυποποιημένου εντύπου που προβλέπεται στην παρ. 6 του άρθρου 20.

16. Οι πληροφορίες που ορίζονται στις περ. α), γ) και η) της παρ. 13 δεν κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

17. Η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών διενεργείται εντός μηνός από το τέλος του τριμήνου κατά το οποίο υποβλήθηκαν οι πληροφορίες. Οι πρώτες πληροφορίες κοινοποιούνται έως την 30η Απριλίου 2021.

18. Η προθεσμία των τριάντα (30) ημερών για την υποβολή των πληροφοριών που αναφέρονται στις παρ. 1 και 8 αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2021, εφόσον:

α) η δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση καθίσταται διαθέσιμη ή έτοιμη προς εφαρμογή ή έχει ολοκληρωθεί το πρώτο στάδιο της εφαρμογής της μεταξύ της 1ης Ιουλίου 2020 και της 31ης Δεκεμβρίου 2020 ή

β) οι ενδιαμέσοι παρέχουν, απευθείας ή μέσω τρίτων προσώπων, βοήθεια, συνδρομή ή συμβουλές μεταξύ της 1ης Ιουλίου 2020 και της 31ης Δεκεμβρίου 2020.

19. α) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού σχετικά με την εποπτεία ορισμένης κατηγορίας ενδιάμεσων, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), μπορεί να εξειδικεύονται τα θέματα που αφορούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν για τους ενδιάμεσους σχετικά με δηλωτέες διασυννοριακές ρυθμίσεις στο πλαίσιο της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών.

β) Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) μπορεί να εξειδικεύονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία της εφαρμογής των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στο πλαίσιο της υποχρεωτικής αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών για δηλωτέες διασυννοριακές ρυθμίσεις και να ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα.

γ) Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) μπορεί να δοθεί παράταση έως τριών μηνών στις προθεσμίες υποβολής και ανταλλαγής πληροφοριών για δηλωτέες διασυννοριακές ρυθμίσεις και για χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς, συνεπεία αντίστοιχης εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου της ΕΕ, σε περίπτωση διασποράς της πανδημίας

COVID-19.

Άρθρο 52

Τροποποίηση του άρθρου 20 του ν. 4170/2013 – Τυποποιημένα έντυπα και ηλεκτρονικοί μορφότευποι

Η παρ. 6 του άρθρου 20 του ν. 4170/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με:

α) τις εκ των προτέρων διασυννοριακές αποφάσεις και συμφωνίες ενδοομιλικής τιμολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 9Α, και

β) τις δηλωτέες διασυννοριακές ρυθμίσεις σύμφωνα με το άρθρο 9ΑΒ, διενεργείται με τη χρήση τυποποιημένων εντύπων, που εγκρίνονται από την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών ρυθμίσεων. Τα τυποποιημένα έντυπα περιλαμβάνουν μόνο τα στοιχεία που προβλέπονται στην παρ. 6 του άρθρου 9Α και στην παρ. 13 του άρθρου 9ΑΒ για την ανταλλαγή πληροφοριών, καθώς και άλλα σχετικά πεδία που συνδέονται άμεσα με αυτά τα στοιχεία και απαιτούνται για την επίτευξη των σκοπών των άρθρων 9Α και 9ΑΒ αντίστοιχα.

Με βάση τις γλωσσικές ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου, οι πληροφορίες που ορίζονται στα άρθρα 9Α και 9ΑΒ κοινοποιούνται στην ελληνική γλώσσα, υπό την προϋπόθεση ότι τα βασικά στοιχεία των εν λόγω πληροφοριών αποστέλλονται και σε κάποια άλλη επίσημη γλώσσα της Ένωσης.»

Άρθρο 53

Τροποποίηση του άρθρου 21 του ν. 4170/2013 – Πρακτικές ρυθμίσεις (άρθρο 1 παρ. 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)

Η παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 4170/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Οι προς κοινοποίηση πληροφορίες, στο πλαίσιο εφαρμογής των παρ. 1 και 2 του άρθρου 9Α, καταγράφονται σε ασφαλές κεντρικό ευρετήριο για τα κράτη - μέλη, που αναπτύσσεται και υποστηρίζεται υλικοτεχνικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το οποίο αφορά τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας, ώστε να πραγματοποιείται η προβλεπόμενη στις εν λόγω παραγράφους αυτόματη ανταλλαγή.

Οι προς κοινοποίηση πληροφορίες, στο πλαίσιο εφαρμογής των παρ. 12, 13 και 15 του άρθρου 9ΑΒ, καταγράφονται σε ασφαλές κεντρικό ευρετήριο για τα κράτη-μέλη, που αναπτύσσεται και υποστηρίζεται υλικοτεχνικά από την Επιτροπή, το οποίο αφορά τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας, ώστε να πραγματοποιείται η προβλεπόμενη στις εν λόγω παραγράφους αυτόματη ανταλλαγή.

Η αρμόδια κατ' ανάθεση αρχή της παρ. 1 του άρθρου 4 και οι αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών-μελών έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που καταγράφονται στο εν λόγω ευρετήριο.

Μέχρι να τεθεί σε λειτουργία το ανωτέρω ασφαλές κεντρικό ευρετήριο, η αυτόματη ανταλλαγή που προβλέπεται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 9Α και στις παρ. 12, 13 και 15 του άρθρου 9ΑΒ διενεργείται, σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος και τις ισχύουσες πρακτικές ρυθμίσεις.»

Άρθρο 54
Τροποποίηση του άρθρου 22 του ν. 4170/2013 –
Αξιολόγηση
(άρθρο 1 παρ. 5 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)

Η παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4170/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η αρμόδια αρχή της παρ. 1 του άρθρου 4, μέσω της αρμόδιας αρχής της παρ. 1 του άρθρου 5, κοινοποιεί στην Επιτροπή ετήσια αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών, σύμφωνα με τα άρθρα 9, 9Α, 9ΑΑ και 9ΑΒ, καθώς και τα πρακτικά αποτελέσματα τα οποία επιτεύχθηκαν.»

Άρθρο 55
Προσθήκη άρθρου 56Α στον ΚΦΔ –
Πρόστιμα εκπρόθεσμης υποβολής ή μη υποβολής ή
ανακριβούς/ατελούς υποβολής Έκθεσης ανά χώρα και
Δηλωτέας Διασυννοριακής Ρύθμισης
(άρθρο 1 παρ. 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)

1. Το άρθρο 24Α του ν. 4170/2013 καταργείται.
2. Μετά το άρθρο 56 του ν. 4174/2013, προστίθεται νέο άρθρο 56 Α που έχει ως εξής:

«Άρθρο 56Α

Πρόστιμα εκπρόθεσμης υποβολής ή μη υποβολής ή ανακριβούς/ατελούς υποβολής Έκθεσης ανά χώρα και Δηλωτέας Διασυννοριακής Ρύθμισης

Στις περιπτώσεις εκπρόθεσμης υποβολής ή μη υποβολής ή ανακριβούς/ατελούς υποβολής Έκθεσης ανά χώρα και Δηλωτέας Διασυννοριακής Ρύθμισης επιβάλλονται, αντί των προστίμων του άρθρου 56, τα ακόλουθα πρόστιμα:

1. Σε περίπτωση μη υποβολής Έκθεσης ανά χώρα, επιβάλλεται πρόστιμο είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ και σε περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής ή υποβολής ανακριβούς Έκθεσης ανά Χώρα επιβάλλεται πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ στους υπόχρεους της παρ. 1 του άρθρου 9ΑΑ του ν. 4170/2013.

2. Σε περίπτωση μη υποβολής πληροφοριών σχετικά με δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση επιβάλλεται στους υπόχρεους του άρθρου 9ΑΒ του ν. 4170/2013 πρόστιμο πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, όταν ο υπόχρεος τηρεί απλογραφικό λογιστικό σύστημα, και δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, όταν ο υπόχρεος τηρεί διπλογραφικό λογιστικό σύστημα, για κάθε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση. Το συνολικό ύψος των προστίμων του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπλάσιο του προβλεπόμενου προστίμου ανά φορολογικό έλεγχο, για κάθε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση.

3. Σε περίπτωση υποβολής ανακριβών ή ελλιπών πληροφοριών σχετικά με δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση, επιβάλλεται στους υπόχρεους του άρθρου 9ΑΒ του ν. 4170/2013 πρόστιμο δυόμιση χιλιάδων (2.500) ευρώ, όταν ο υπόχρεος τηρεί απλογραφικό λογιστικό σύστημα, και πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, όταν ο υπόχρεος τηρεί διπλογραφικό λογιστικό σύστημα, για κάθε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση. Το συνολικό ύψος των προστίμων του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπλάσιο του προβλεπόμενου προστίμου ανά φορολογικό έλεγχο, για κάθε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση.

4. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής πληροφοριών σχετικά με δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση, επιβάλλεται στους υπόχρεους του άρθρου 9ΑΒ του ν. 4170/2013 πρόστιμο διακοσίων πενήντα (250) ευρώ, όταν ο υπόχρεος τηρεί απλογραφικό λογιστικό σύστημα, και πεντακοσίων (500) ευρώ, όταν ο υπόχρεος τηρεί διπλογραφικό λογιστικό σύστημα ανά μήνα καθυστέρησης και μέχρι τρεις μήνες, για κάθε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση. Σε περίπτωση που η υποβολή γίνεται μετά από την παρέλευση τριών μηνών από την προθεσμία εμπρόθεσμης δήλωσης, επιβάλλεται πρόστιμο δυόμιση χιλιάδων (2.500) ευρώ, όταν ο υπόχρεος τηρεί απλογραφικό λογιστικό σύστημα, και πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, όταν ο υπόχρεος τηρεί διπλογραφικό λογιστικό σύστημα, για κάθε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση.

Το συνολικό ύψος των προστίμων του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο του προβλεπόμενου προστίμου των δυόμιση χιλιάδων (2.500) ευρώ ή πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, αντίστοιχα, ανά ημερολογιακό έτος, για κάθε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση.

Σε περίπτωση που το πρόστιμο εκπρόθεσμης υποβολής επιβάλλεται μετά από έλεγχο, το συνολικό ύψος των προστίμων δεν μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπλάσιο του προβλεπόμενου προστίμου των δυόμιση χιλιάδων (2.500) ευρώ ή πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, αντίστοιχα, ανά φορολογικό έλεγχο, για κάθε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση.

5. Σε περίπτωση που ενδιάμεσος, ο οποίος απαλλάσσεται από την υποχρέωση υποβολής πληροφοριών σχετικά με δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση, δεν προβαίνει στη γνωστοποίηση σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 9ΑΒ, επιβάλλεται πρόστιμο πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, αν ο ενδιάμεσος τηρεί απλογραφικό λογιστικό σύστημα, και δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, αν ο ενδιάμεσος τηρεί διπλογραφικό λογιστικό σύστημα. Το συνολικό ύψος των προστίμων του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπλάσιο του προβλεπόμενου προστίμου ανά φορολογικό έλεγχο, για κάθε δηλωτέα διασυννοριακή ρύθμιση.

Άρθρο 56
Προσθήκη Παραρτήματος στο Κεφάλαιο Η΄
του ν. 4170/2013 – Διακριτικά
(άρθρο 1 παρ. 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)

Μετά το Παράρτημα ΙΙΙ του Κεφαλαίου Η΄ του Μέρους Πρώτου του ν. 4170/2013, προστίθεται Παράρτημα ΙV, οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των διατάξεων του παρόντος, ως εξής:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV
 ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ

Μέρος Ι:
 «Κριτήριο κύριου οφέλους»

Άρθρο 1

Γενικά διακριτικά της Κατηγορίας Α του άρθρου 1 του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος ΙV και ειδικά διακριτικά της Κατηγορίας Β, άρθρο 2 του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος ΙV και της Κατηγορίας Γ, υποπερ. β), περ. β), περ. γ) και

περ. δ) του άρθρου 3 του Μέρους II του Παρατήματος IV μπορούν να λαμβάνονται υπόψη μόνον όταν πληρούν το «κριτήριο του κύριου οφέλους».

Άρθρο 2

Το κριτήριο του κύριου οφέλους πληρούται, εάν μπορεί να αποδειχθεί, ότι το κύριο όφελος ή ένα από τα κύρια οφέλη που μπορεί κάποιος να αναμένει ευλόγως από μια ρύθμιση, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών γεγονότων και περιστάσεων, συνίσταται στην απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος.

Άρθρο 3

Όσον αφορά διακριτικό της Κατηγορίας Γ, παρ. 1 του άρθρου 1 του Μέρους II του Παρατήματος IV, η ύπαρξη των όρων και προϋποθέσεων που καθορίζονται στην Κατηγορία Γ, υποπερ. βα), της περ. β), περ. γ) ή περ. δ) του άρθρου 3 του Μέρους II του Παρατήματος IV δεν είναι ικανή από μόνη της να αποτελεί λόγο για να θεωρείται ότι μία ρύθμιση πληροί το κριτήριο του κύριου οφέλους.

Μέρος II: Κατηγορίες διακριτικών

Άρθρο 1 Κατηγορία Α:

Γενικά διακριτικά που συνδέονται με το κριτήριο του κύριου οφέλους

1. Ρύθμιση κατά την οποία το ενδιαφερόμενο πρόσωπο ή ένας συμμετέχων στη ρύθμιση αναλαμβάνει την υποχρέωση να συμμορφώνεται με όρο εμπιστευτικότητας που μπορεί να απαιτεί από αυτόν να μην αποκαλύπτει τον τρόπο με τον οποίον η ρύθμιση θα μπορούσε να εξασφαλίσει φορολογικό πλεονέκτημα έναντι άλλων ενδιαιμέσων ή των φορολογικών αρχών.

2. Ρύθμιση κατά την οποία ο ενδιάμεσος δικαιούται να λάβει αμοιβή (τόκο, αποζημίωση για χρηματοδοτικές δαπάνες και άλλες επιβαρύνσεις) για τη ρύθμιση και η εν λόγω αμοιβή καθορίζεται σε σχέση με:

α) το ποσό του φορολογικού πλεονεκτήματος που προκύπτει από τη ρύθμιση, ή

β) το αν πράγματι προκύπτει φορολογικό πλεονέκτημα από τη ρύθμιση ή όχι, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης του ενδιαιμέσου για μερική ή πλήρη επιστροφή της αμοιβής, εφόσον το επιδιωκόμενο φορολογικό πλεονέκτημα που προκύπτει από τη ρύθμιση δεν επιτεύχθηκε πλήρως ή εν μέρει.

3. Ρύθμιση που περιέχει ουσιαστικά τυποποιημένη τεκμηρίωση και/ή δομή και είναι διαθέσιμη σε περισσότερους από έναν ενδιαφερόμενους φορολογούμενους χωρίς να χρειάζεται να εξειδικεύεται ουσιαστικώς προκειμένου να εφαρμοστεί.

Άρθρο 2 Κατηγορία Β:

Ειδικά διακριτικά που συνδέονται με το κριτήριο του κύριου οφέλους

1. Ρύθμιση κατά την οποία ένας συμμετέχων στη ρύθμιση προβαίνει σε τεχνητές ενέργειες, οι οποίες συνί-

στανται στην απόκτηση ζημιολόγου εταιρείας, στην παύση της κύριας δραστηριότητας της εταιρείας και τη χρήση των ζημιών της για τη μείωση των φορολογικών του υποχρεώσεων, μεταξύ άλλων μέσω της μεταφοράς των εν λόγω ζημιών σε άλλη δικαιοδοσία ή με την επιτάχυνση της χρήσης των εν λόγω ζημιών.

2. Ρύθμιση που έχει ως αποτέλεσμα τη μετατροπή εισοδημάτων σε κεφάλαιο, δωρεές ή άλλες κατηγορίες εισοδημάτων, τα οποία υπόκεινται σε χαμηλότερη φορολόγηση ή απαλλάσσονται από τη φορολογία.

3. Ρύθμιση που περιλαμβάνει συναλλαγές κυκλικού χαρακτήρα που οδηγούν στις κυκλικές διαδρομές κεφαλαίων, συγκεκριμένα μέσω της συμμετοχής παρεμβαλλόμενων οντοτήτων, χωρίς άλλη πρωτογενή εμπορική λειτουργία ή συναλλαγές που αντισταθμίζουν ή ακυρώνουν η μία την άλλη ή που έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά.

Άρθρο 3 Κατηγορία Γ:

Ειδικά διακριτικά που συνδέονται με διασυνοριακές συναλλαγές

1. Ρύθμιση η οποία περιλαμβάνει εκπεστές διασυνοριακές πληρωμές που πραγματοποιούνται μεταξύ δύο ή περισσότερων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, εφόσον συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) ο αποδέκτης δεν είναι φορολογικός κάτοικος (ή κάτοικος για φορολογικούς σκοπούς) σε οιαδήποτε φορολογική δικαιοδοσία,

β) μολονότι ο αποδέκτης είναι φορολογικός κάτοικος σε μια δικαιοδοσία, η δικαιοδοσία αυτή:

βα) είτε δεν επιβάλλει φόρο εταιρειών ή επιβάλλει φόρο εταιρειών με μηδενικό ή σχεδόν μηδενικό συντελεστή

ββ) είτε περιλαμβάνεται σε κατάλογο με δικαιοδοσίες τρίτων χωρών που έχουν αξιολογηθεί από τα κράτη - μέλη συλλογικά ή στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ ως μη συνεργάσιμες,

γ) η καταβολή τυγχάνει πλήρους απαλλαγής από τη φορολογία στην περιοχή δικαιοδοσίας όπου ο αποδέκτης είναι φορολογικός κάτοικος,

δ) η καταβολή υπάγεται σε προνομιακό (ή προτιμησιακό) φορολογικό καθεστώς στην περιοχή δικαιοδοσίας όπου ο αποδέκτης είναι φορολογικός κάτοικος.

2. Ρύθμιση που περιλαμβάνει αίτημα έκπτωσης για το ίδιο ποσό απόσβεσης περιουσιακού στοιχείου σε περισσότερες της μίας δικαιοδοσίες.

3. Ρύθμιση που περιλαμβάνει αίτημα απαλλαγής από τη διπλή φορολόγηση για το ίδιο στοιχείο εισοδήματος ή κεφαλαίου σε περισσότερες της μίας δικαιοδοσίες.

4. Ρύθμιση που περιλαμβάνει μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων, όταν υπάρχει ουσιαστική διαφορά στο ποσό που θεωρείται πληρωτέο σε αντάλλαγμα για τα περιουσιακά στοιχεία σε αυτές τις δικαιοδοσίες.

Άρθρο 4 Κατηγορία Δ:

Ειδικά διακριτικά σχετικά με την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών και τους πραγματικούς δικαιούχους

1. Ρύθμιση που μπορεί να έχει ως συνέπεια να υπονο-

μεύσει την υποχρέωση αναφοράς δυνάμει των νόμων για την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης ή ισοδύναμων συμφωνιών σχετικά με την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών επί χρηματοοικονομικών λογαριασμών, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών με τρίτες χώρες, ή που εκμεταλλεύεται την απουσία τέτοιας νομοθεσίας ή συμφωνιών. Οι ρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής:

α) τη χρήση λογαριασμού, προϊόντος ή επένδυσης που δεν είναι, ή παρουσιάζεται ότι δεν είναι, χρηματοοικονομικός λογαριασμός, αλλά διαθέτει χαρακτηριστικά που είναι ουσιαστικά παρόμοια με τα χαρακτηριστικά χρηματοοικονομικού λογαριασμού,

β) τη μεταφορά χρηματοοικονομικών λογαριασμών ή περιουσιακών στοιχείων σε δικαιοδοσίες που δεν δεσμεύονται από την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών επί χρηματοοικονομικών λογαριασμών με το κράτος της κατοικίας του ενδιαφερόμενου φορολογούμενου ή τη χρήση τέτοιων δικαιοδοσιών,

γ) την εκ νέου ταξινόμηση εισοδημάτων και κεφαλαίου σε προϊόντα ή πληρωμές που δεν υπόκεινται στην αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών επί χρηματοοικονομικών λογαριασμών,

δ) τη μεταβίβαση ή τη μετατροπή χρηματοπιστωτικού ιδρύματος ή χρηματοοικονομικού λογαριασμού ή των περιουσιακών στοιχείων τους σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοοικονομικό λογαριασμό ή περιουσιακά στοιχεία που δεν υπόκεινται στην υποχρέωση αναφοράς δυνάμει της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών επί χρηματοοικονομικών λογαριασμών,

ε) τη χρήση νομικών προσώπων, οντοτήτων ή δομών που εξαλείφουν ή επιδιώκουν να εξαλείψουν την υποχρέωση αναφοράς ενός ή περισσότερων Δικαιούχων Λογαριασμού ή Ελεγχόντων Προσώπων δυνάμει της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών επί χρηματοοικονομικών λογαριασμών,

στ) ρυθμίσεις που υπονομεύουν ή εκμεταλλεύονται τις αδυναμίες στις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας που χρησιμοποιούν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις τους αναφοράς πληροφοριών επί χρηματοοικονομικών λογαριασμών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης δικαιοδοσιών με ανεπαρκή ή αδύναμα καθεστάτα επιβολής της νομοθεσίας περί νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή με μη αυστηρές απαιτήσεις διαφάνειας για τα νομικά πρόσωπα ή τις νομικές οντότητες.

2. Ρύθμιση που περιλαμβάνει μη διαφανή αλυσίδα νόμιμης ή πραγματικής κυριότητας με χρήση προσώπων, νομικών οντοτήτων ή δομών:

α) που δεν ασκούν ουσιαστική οικονομική δραστηριότητα υποστηριζόμενη από επαρκές προσωπικό, εξοπλισμό, περιουσιακά στοιχεία και χώρους και

β) που έχουν συσταθεί, βρίσκονται υπό διαχείριση, έχουν κατοικία, ελέγχονται ή είναι εγκατεστημένα σε δικαιοδοσία άλλη εκτός της δικαιοδοσίας της κατοικίας ε-

νός ή περισσότερων από τους πραγματικούς δικαιούχους των περιουσιακών στοιχείων που διατηρούν αυτά τα πρόσωπα, νομικές οντότητες ή δομές και

γ) όταν οι πραγματικοί δικαιούχοι τέτοιων προσώπων, νομικών οντοτήτων ή δομών, όπως ορίζονται στην οδηγία 2015/849 δεν μπορούν να ταυτοποιηθούν.

Άρθρο 5

Κατηγορία Ε:

Ειδικά διακριτικά σχετικά με την ενδοομιλική τιμολόγηση

1. Ρύθμιση που περιλαμβάνει τη χρήση μονομερών κανόνων «ασφαλούς λιμένα».

2. Ρύθμιση που περιλαμβάνει τη μεταβίβαση άυλων περιουσιακών στοιχείων δυσχερούς αποτίμησης. Ο όρος «άυλα περιουσιακά στοιχεία δυσχερούς αποτίμησης» περιλαμβάνει άυλα περιουσιακά στοιχεία ή δικαιώματα επί αυτών για τα οποία, κατά τη μεταβίβασή τους μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων:

α) δεν υπάρχουν αξιόπιστα συγκρίσιμα στοιχεία και

β) κατά τον χρόνο σύναψης της συναλλαγής, οι προβλέψεις για τις μελλοντικές ταμειακές ροές ή τα έσοδα που αναμένεται να προκύψουν από το μεταβιβαζόμενο άυλο στοιχείο, ή οι παραδοχές που υιοθετήθηκαν κατά την αποτίμηση του άυλου περιουσιακού στοιχείου είναι εξαιρετικά αβέβαιες, γεγονός που καθιστά δύσκολο να προβλεφθεί το ύψος της τελικής απόδοσης του άυλου στοιχείου κατά τη στιγμή της μεταβίβασης.

3. Ρύθμιση που περιλαμβάνει ενδοομιλική διασυνοριακή μεταβίβαση λειτουργιών ή κινδύνων ή περιουσιακών στοιχείων, εφόσον τα προβλεπόμενα ετήσια κέρδη προ τόκων και φόρων (earnings before interest and taxes (EBIT)) του μεταβιβαζόμενου ή των μεταβιβαζόμενων κατά τη διάρκεια της τριετούς περιόδου μετά από τη μεταβίβαση, είναι κατώτερα του πενήντα τοις εκατό (50%) των προβλεπόμενων ετήσιων κερδών προ τόκων και φόρων του εν λόγω μεταβιβαζόμενου ή των μεταβιβαζόμενων, αν δεν είχε πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση.»

Άρθρο 57

Πρόβλεψη για την κοινοποίηση πληροφοριών ημερολογιακού έτους 2019

και έναρξη ισχύος

(άρθρο 1 παρ. 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/876 και άρθρο 2 παρ. 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/822)

1. Στο τέλος της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 4170/2013, προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση, η κοινοποίηση πληροφοριών που αφορούν το ημερολογιακό έτος 2019 είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί εντός δώδεκα (12) μηνών από τη λήξη του έτους αυτού.»

2. Η ισχύς των διατάξεων των άρθρων 51 έως 57 του παρόντος αρχίζει από την 1η Ιουλίου 2020.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ
ΑΡΘΡΩΝ 5 ΚΑΙ 9 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2016/1164/ΕΕ
ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΚΑΝΟΝΩΝ
ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΩΝ ΥΒΡΙΔΙΚΩΝ
ΑΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

Άρθρο 58
Προσθήκη άρθρου 66Α στον ΚΦΕ-
Κανόνες για τη φορολόγηση κατά την έξοδο
(άρθρο 5 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ)

1. Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία το άρθρο 5 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 12ης Ιουλίου 2016 για τη θέσπιση κανόνων φορολόγησης κατά την έξοδο (ΕΕ L της 14.10.2017).

2. Μετά το άρθρο 66 του ν. 4172/2013 (Α' 167) προστίθεται άρθρο 66Α ως εξής:

«Άρθρο 66Α

Φορολόγηση κατά την έξοδο

1. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου δίδονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «φορολογούμενος»: το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα που έχει τη φορολογική του κατοικία στην ημεδαπή και υπόκειται σε φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, καθώς και οι μόνιμες εγκαταστάσεις που είναι εγκατεστημένες στην ημεδαπή,

β) «αγοραία αξία»: το ποσό έναντι του οποίου μπορεί να ανταλλαγεί ένα περιουσιακό στοιχείο ή να διακανονιστούν αμοιβαίες υποχρεώσεις μεταξύ εθελουσίως ενεργούντων μη συνδεδεμένων προσώπων σε απευθείας συναλλαγή,

γ) «συνδεδεμένα πρόσωπα»: τα πρόσωπα ή οι οντότητες που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 66 του παρόντος Κώδικα,

δ) «αξία για φορολογικούς σκοπούς»: η αξία του περιουσιακού στοιχείου, όπως αυτή προκύπτει με βάση τις αρχές και τους κανόνες της φορολογικής νομοθεσίας κατά τον χρόνο της εξόδου,

ε) «περιουσιακά στοιχεία»: οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία επί των οποίων ο φορολογούμενος ασκεί έλεγχο και από τα οποία αναμένει μελλοντικά οικονομικά οφέλη.

στ) «μεταφορά περιουσιακών στοιχείων»: η πράξη με την οποία ένα κράτος-μέλος χάνει το δικαίωμα φορολόγησης των μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων, παρότι τα περιουσιακά στοιχεία παραμένουν υπό τη νομική ή την οικονομική κυριότητα του ίδιου φορολογούμενου,

ζ) «μεταφορά της φορολογικής κατοικίας από την Ελλάδα»: η πράξη με την οποία ένας φορολογούμενος παύει να είναι κάτοικος για φορολογικούς σκοπούς στην ημεδαπή και αποκτά φορολογική κατοικία σε άλλο κράτος - μέλος ή σε τρίτη χώρα,

η) «μεταφορά της δραστηριότητας που ασκείται μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα»: η πράξη με την οποία ένας φορολογούμενος παύει να έχει φορολογητέα παρουσία στην ημεδαπή, και ταυτόχρονα αποκτά φορολογητέα παρουσία σε άλλο κράτος - μέλος ή σε τρίτη

χώρα, χωρίς να καθίσταται κάτοικος για φορολογικούς σκοπούς στο εν λόγω κράτος-μέλος ή στην τρίτη χώρα,

θ) «απώλεια του δικαιώματος φορολόγησης της Ελλάδας»: η μη απεικόνιση για λογιστικούς σκοπούς του μεταφερόμενου περιουσιακού στοιχείου μαζί με τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία του φορολογούμενου στην ημεδαπή, γεγονός που συνεπάγεται ότι η Ελλάδα δεν έχει πλέον το δικαίωμα να φορολογήσει το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο.

2. Φορολογούμενος υπόκειται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα επί ποσού που ισούται με την αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων που μεταφέρει, κατά τη στιγμή της εξόδου αυτών, μείον την αξία τους για φορολογικούς σκοπούς, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων από την έδρα του στην ημεδαπή στη μόνιμη εγκατάστασή του σε άλλο κράτος-μέλος, ή σε τρίτη χώρα, εφόσον η Ελλάδα παύει να έχει δικαίωμα φορολόγησης των μεταφερομένων περιουσιακών στοιχείων, εξαιτίας της μεταφοράς,

β) μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων από τη μόνιμη εγκατάστασή του στην ημεδαπή στην έδρα του ή σε άλλη μόνιμη εγκατάσταση σε άλλο κράτος-μέλος, ή σε τρίτη χώρα, εφόσον η Ελλάδα παύει να έχει δικαίωμα φορολόγησης των μεταφερομένων περιουσιακών στοιχείων, εξαιτίας της μεταφοράς,

γ) μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας του από την Ελλάδα σε άλλο κράτος-μέλος, ή σε τρίτη χώρα, εκτός από εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία παραμένουν ουσιαδώς συνδεδεμένα με μόνιμη εγκατάσταση στην ημεδαπή,

δ) μεταφοράς της δραστηριότητας που ασκεί η μόνιμη εγκατάστασή του, από την Ελλάδα σε άλλο κράτος-μέλος, ή σε τρίτη χώρα, εφόσον η Ελλάδα παύει να έχει δικαίωμα φορολόγησης των μεταφερομένων περιουσιακών στοιχείων, εξαιτίας της μεταφοράς.

Ο φόρος υπολογίζεται με τον εκάστοτε ισχύοντα συντελεστή του άρθρου 58 κατά το φορολογικό έτος της εξόδου.

3. Ο φόρος που οφείλεται αποδίδεται στο Δημόσιο με δήλωση, η οποία συνιστά άμεσο προσδιορισμό του φόρου. Η δήλωση υποβάλλεται τρεις (3) εργάσιμες ημέρες πριν από την επέλευση των γεγονότων της παρ. 2 και ο φόρος καταβάλλεται εφάπαξ, με την υποβολή της δήλωσης, με την επιφύλαξη της παρ. 4. Με την καταβολή του φόρου εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση από τον φόρο εισοδήματος του φορολογούμενου, των εταίρων, των μετόχων και των μελών για τα ποσά που προβλέπονται στην παρ. 2.

4. Αντί της εφάπαξ καταβολής, ο φορολογούμενος έχει το δικαίωμα να καταβάλει τον φόρο σε πέντε (5) ισόποσες ετήσιες άτοκες δόσεις, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων από την έδρα του στην ημεδαπή στη μόνιμη εγκατάστασή του σε άλλο κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) της 19ης.7.2016 (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 193/9),

β) μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων από τη μόνιμη εγκατάστασή του στην ημεδαπή στην έδρα του ή σε άλ-

λη μόνιμη εγκατάσταση σε άλλο κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία για τον ΕΟΧ,

γ) μεταφοράς της φορολογικής του κατοικίας σε άλλο κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία για τον ΕΟΧ,

δ) μεταφοράς της δραστηριότητας που ασκεί η μόνιμη εγκατάστασή του από την ημεδαπή σε άλλο κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία για τον ΕΟΧ.

Η παρούσα παράγραφος ισχύει για τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, εφόσον έχουν συνάψει συμφωνία με την Ελλάδα ή με την Ένωση περί αμοιβαίας συνδρομής για την είσπραξη φορολογικών απαιτήσεων, ισοδύναμη με την αμοιβαία συνδρομή που προβλέπεται στην Οδηγία 2010/24/ΕΕ του Συμβουλίου.

Η πρώτη δόση καταβάλλεται με την υποβολή της δήλωσης της παρ. 3 και οι υπόλοιπες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των τεσσάρων (4) επόμενων ετών από το έτος υποβολής της δήλωσης.

Για την τμηματική καταβολή του φόρου του παρόντος ισχύουν αποκλειστικά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο, μη εφαρμοζόμενης οποιασδήποτε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης για τη διευκόλυνση ή τη ρύθμιση τμηματικής καταβολής οφειλών ή τη χορήγηση διοικητικής αναστολής.

Εάν υπάρχει αποδεδειγμένος και πραγματικός κίνδυνος απώλειας του φόρου που προσδιορίστηκε, η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να απαιτήσει εγγύηση ως όρο για την καταβολή του φόρου σε δόσεις.

5. Η δυνατότητα καταβολής σε δόσεις της παρ. 4 αίρεται και το σύνολο του φόρου που δεν έχει καταβληθεί καταβάλλεται εφάπαξ κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν τα μεταφερθέντα περιουσιακά στοιχεία ή η δραστηριότητα που ασκεί η μόνιμη εγκατάσταση του φορολογουμένου πωλούνται ή διατίθενται κατ' άλλον τρόπο,

β) όταν τα μεταφερθέντα περιουσιακά στοιχεία του φορολογουμένου μεταφέρονται ακολούθως σε τρίτη χώρα,

γ) όταν η φορολογική κατοικία ή η δραστηριότητα που ασκεί η μόνιμη εγκατάσταση του φορολογουμένου μεταφέρεται ακολούθως σε τρίτη χώρα,

δ) όταν ο φορολογούμενος πτωχεύει ή τίθεται υπό εκκαθάριση,

ε) όταν ο φορολογούμενος δεν καταβάλλει μια δόση εντός τριμήνου από τη λήξη της προθεσμίας καταβολής της.

Σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής δόσης εντός τριμήνου από τη λήξη της προθεσμίας καταβολής της, υπολογίζονται τόκοι εκπρόθεσμης καταβολής.

Οι περ. β) και γ) δεν εφαρμόζονται για τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, εάν έχουν συνάψει συμφωνία με την Ελλάδα ή με την Ένωση περί αμοιβαίας συνδρομής για την είσπραξη φορολογικών απαιτήσεων, ισοδύναμη με την αμοιβαία συνδρομή που προβλέπεται στην Οδηγία 2010/24/ΕΕ.

6.α) Στις περ. α) έως και δ) της παρ. 5, ο φορολογούμενος υποβάλλει στη Φορολογική Διοίκηση σχετική γνωστοποίηση εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ε-

πέλευσή τους και ταυτόχρονα καταβάλλει το σύνολο του φόρου που δεν έχει καταβληθεί.

β) Στην περ. ε), το σύνολο του φόρου που δεν έχει καταβληθεί, καταβάλλεται την επομένη ημέρα από την πάροδο του τριμήνου.

7. Σε περίπτωση κατά την οποία η μεταφορά των περιουσιακών στοιχείων ή η μεταφορά της φορολογικής κατοικίας ή της δραστηριότητας που ασκεί η μόνιμη εγκατάσταση πραγματοποιείται προς την ημεδαπή, ως αξία εκκίνησης (τιμή κτήσης) των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων για φορολογικούς σκοπούς λαμβάνεται η αξία που έχει οριστεί από το κράτος-μέλος του φορολογουμένου ή της μόνιμης εγκατάστασης, εκτός εάν αυτή δεν αντικατοπτρίζει την αγοραία αξία.

8. Το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται επί μεταφορών περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση τίτλων ή περιουσιακών στοιχείων που μεταφέρονται για την παροχή εμπράγματης ασφάλειας ή όταν η μεταφορά περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται για την κάλυψη κεφαλαιακών απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας ή για σκοπούς της διαχείρισης ρευστότητας, υπό την προϋπόθεση ότι τα περιουσιακά στοιχεία πρόκειται να επανέλθουν στην ημεδαπή εντός περιόδου δώδεκα (12) μηνών. Στην περίπτωση αυτή, υποβάλλεται μηδενική δήλωση με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 3 και η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να απαιτήσει κατά τον χρόνο μεταφοράς των περιουσιακών στοιχείων την κατάθεση ισόποσης με το ποσό του φόρου, που θα οφειλόταν από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, εγγυητικής επιστολής. Φόρος που έχει καταβληθεί παρά τα προβλεπόμενα στο παρόν, επιστρέφεται ως αχρεωστήτως καταβληθείς.

Αν τα περιουσιακά στοιχεία δεν επανέλθουν στην ημεδαπή εντός της ως άνω περιόδου των δώδεκα (12) μηνών, υπολογίζεται τόκος εκπρόθεσμης καταβολής για το σύνολο του οφειλόμενου φόρου, από την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης που προβλέπεται στην παρούσα.

9. Η εξακρίβωση της αγοραίας αξίας των μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων από την Ελλάδα προς άλλο κράτος μέλος ή τρίτη χώρα διενεργείται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) Με τη σύνταξη έκθεσης αποτίμησης από δύο (2) ορκωτούς ελεγκτές ή ελεγκτική εταιρεία ή, κατά περίπτωση, από δύο ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές. Επιτρέπεται η πρόσληψη από τους ελεγκτές ή τους πιστοποιημένους εκτιμητές ειδικών εκτιμητών, ημεδαπών ή αλλοδαπών, για την εκτίμηση περιουσιακών στοιχείων που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις ή διεθνή εμπειρία.

Τα πρόσωπα που προβαίνουν στην αποτίμηση ως εκτιμητές ή ειδικοί εκτιμητές δεν πρέπει να είναι:

αα) μέλη του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας,

αβ) πρόσωπα που διατηρούν επιχειρηματική ή άλλη επαγγελματική σχέση με την εταιρεία,

αγ) συγγενείς με τα πρόσωπα αυτά μέχρι δεύτερου βαθμού ή σύζυγοι αυτών.

Επιπλέον, για τους ορκωτούς ελεγκτές και για τις ελεγκτικές εταιρείες, των οποίων είναι μέλη, δεν πρέπει να συντρέχουν κωλύματα ή ασυμβίβαστα, που θα απέκλειαν τη διενέργεια τακτικού ελέγχου από τα πρόσωπα αυτά, ούτε τα τελευταία θα πρέπει να έχουν αναλάβει τον τακτικό έλεγχο της εταιρείας ή συνδεδεμένης με αυτήν εταιρείας κατά την έννοια του άρθρου 32 του ν. 4308/

2014 κατά την τελευταία τριετία.

Η έκθεση αποτίμησης πρέπει να περιέχει την περιγραφή κάθε περιουσιακού στοιχείου που εμπίπτει στην παρούσα, να αναφέρει τις μεθόδους αποτίμησης που εφαρμόστηκαν και να εκφέρει την άποψη ότι η αγοραία αξία πληροί την αρχή των ίσων αποστάσεων. Σε περίπτωση που η αποτίμηση καταλήγει σε εύρος τιμών, η έκθεση οφείλει να υποδεικνύει μια τελική τιμή.

β) Με βάση την αξία των μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων, όπως αυτή απεικονίζεται για λογιστικούς σκοπούς στα λογιστικά αρχεία του φορολογουμένου, εφόσον η επιμέτρηση των στοιχείων αυτών διενεργείται στην εύλογη αξία.

γ) Με βάση την αξία των μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων, όπως αυτή προσδιορίζεται για σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 21 του ν. 4174/2013.

10. Με αποφάσεις του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης καταβολής του φόρου κατά την έξοδο, οι περιπτώσεις που η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να απαιτεί εγγυητική επιστολή κατά το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 και της παρ. 8, το ύψος, και οι περιπτώσεις κατάπτωσης και αποδέσμευσης αυτής, η διαδικασία για την προσωρινή απαλλαγή από την καταβολή του φόρου κατά την έξοδο, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 59

Προσθήκη άρθρου 66B στον ΚΦΕ- Ασυμφωνίες στη μεταχείριση υβριδικών μέσων (άρθρο 9 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ)

1. Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προσαρμόζεται η ελληνική νομοθεσία στις διατάξεις του άρθρου 9 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη θέσπιση κανόνων υβριδικών ασυμφωνιών, όπως ισχύει μετά από την τροποποίησή της με το άρθρο 1 της Οδηγίας 2017/952/ΕΕ (ΕΕ L της 14.10.2017).

2. Μετά το άρθρο 66Α του ν. 4172/2013 (Α' 167) προστίθεται άρθρο 66B, ως εξής:

«Άρθρο 66B

Ασυμφωνίες στη μεταχείριση υβριδικών μέσων

1. «Ασυμφωνία στη μεταχείριση υβριδικών μέσων» (εφεξής «ασυμφωνία»): η κατάσταση στην οποία εμπλέκεται ένας φορολογούμενος ή, για την εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου αυτού, μια οντότητα εγκατεστημένη σε τρίτη χώρα, όταν:

α) η πληρωμή στο πλαίσιο ενός χρηματοπιστωτικού μέσου έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και:

αα) η πληρωμή αυτή δεν περιλαμβάνεται στο εισόδημα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, και

αβ) το αποτέλεσμα της ασυμφωνίας οφείλεται στις διαφορές στον χαρακτηρισμό του μέσου ή της πληρωμής που πραγματοποιείται στο πλαίσιο αυτού.

Για τους σκοπούς της περ. α), η πληρωμή στο πλαίσιο ενός χρηματοπιστωτικού μέσου θεωρείται ότι περιλαμβάνεται στο εισόδημα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος όταν:

i) η πληρωμή περιλαμβάνεται από τη δικαιοδοσία του

δικαιούχου στη φορολογική περίοδο, η οποία αρχίζει εντός δώδεκα (12) μηνών από τη λήξη του φορολογικού έτους της δικαιοδοσίας του πληρωτή, ή

ii) η πληρωμή αναμένεται εύλογα να συμπεριληφθεί από τη δικαιοδοσία του δικαιούχου σε μελλοντικό φορολογικό έτος και οι όροι πληρωμής είναι εκείνοι που αναμένεται να συμφωνηθούν μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων.

Για τις ανάγκες της περ. α), πληρωμή που αντιπροσωπεύει την υποκείμενη απόδοση επί μεταβιβασθέντος χρηματοπιστωτικού μέσου δεν δημιουργεί ασυμφωνία, όταν η πληρωμή γίνεται από χρηματιστή βάσει αγοραίας υβριδικής μεταβίβασης, εφόσον η δικαιοδοσία του πληρωτή απαιτεί από τον χρηματιστή να περιλαμβάνει ως εισόδημα όλα τα ποσά που εισέπραξε σε σχέση με το μεταβιβασθέν χρηματοπιστωτικό μέσο,

β) η πληρωμή σε υβριδική οντότητα έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και το εν λόγω αποτέλεσμα ασυμφωνίας οφείλεται στις διαφορές κατανομής των πληρωμών προς την υβριδική οντότητα σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας όπου έχει ιδρυθεί ή είναι εγκατεστημένη η υβριδική οντότητα και της δικαιοδοσίας οποιουδήποτε προσώπου το οποίο διατηρεί συμμετοχή στην εν λόγω υβριδική οντότητα,

γ) η πληρωμή σε οντότητα με μία ή περισσότερες μόνιμες εγκαταστάσεις έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και αυτό το αποτέλεσμα ασυμφωνίας οφείλεται στις διαφορές κατανομής των πληρωμών μεταξύ της έδρας και της μόνιμης εγκατάστασης ή μεταξύ δύο ή περισσότερων μόνιμων εγκαταστάσεων της ίδιας οντότητας σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας όπου δραστηριοποιείται η οντότητα,

δ) η πληρωμή έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη λόγω του ότι πραγματοποιείται προς μόνιμη εγκατάσταση που δεν λαμβάνεται υπόψη,

ε) η πληρωμή από υβριδική οντότητα που έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και αυτό οφείλεται στο ότι, η πληρωμή δεν λαμβάνεται υπόψη βάσει της νομοθεσίας της δικαιοδοσίας του δικαιούχου,

στ) η τεκμαιρόμενη πληρωμή μεταξύ έδρας και μόνιμης εγκατάστασης ή μεταξύ δύο ή περισσότερων μόνιμων εγκαταστάσεων που έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η πληρωμή δεν λαμβάνεται υπόψη βάσει της νομοθεσίας της δικαιοδοσίας του δικαιούχου, ή

ζ) προκύπτει διπλή έκπτωση.

Για τους σκοπούς των περιπτώσεων ε), στ) και ζ), ασυμφωνία προκύπτει στο μέτρο που η δικαιοδοσία του πληρωτή παρέχει τη δυνατότητα η έκπτωση να συμψηφίζεται έναντι ποσού που δεν είναι εισόδημα διπλής συμπερίληψης.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ένα αποτέλεσμα ασυμφωνίας δεν θεωρείται ασυμφωνία, εκτός αν προκύπτει μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων, μεταξύ φορολογούμενου και συνδεδεμένης επιχείρησης, μεταξύ της έδρας και της μόνιμης εγκατάστασης, μεταξύ δύο ή περισσότερων μόνιμων εγκαταστάσεων της ίδιας οντότητας, ή μέσω δομημένης ρύθμισης.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου νοούνται ως:

α) «Φορολογούμενος»: κάθε ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, καθώς και οι μόνιμες εγκαταστάσεις αλλοδαπών νομικών προσώπων ή οντοτήτων στην

ημεδαπή.

β) «Αποτέλεσμα ασυμφωνίας»: η διπλή έκπτωση ή η έκπτωση χωρίς συμπερίληψη.

γ) «Διπλή έκπτωση»: η έκπτωση της ίδιας πληρωμής, δαπάνης ή ζημίας στη δικαιοδοσία στην οποία έγινε η πληρωμή, έχει πραγματοποιηθεί η δαπάνη ή προκύπτει η ζημία (δικαιοδοσία του πληρωτή) και σε άλλη δικαιοδοσία (δικαιοδοσία του επενδυτή). Στην περίπτωση πληρωμής από υβριδική οντότητα ή μόνιμη εγκατάσταση, η δικαιοδοσία του πληρωτή είναι εκείνη στην οποία έχει ιδρυθεί ή είναι εγκατεστημένη η υβριδική οντότητα ή η μόνιμη εγκατάσταση.

δ) «Έκπτωση χωρίς συμπερίληψη»: η έκπτωση πληρωμής ή τεκμαιρόμενης πληρωμής μεταξύ της έδρας και της μόνιμης εγκατάστασης ή μεταξύ δύο ή περισσότερων μόνιμων εγκαταστάσεων σε οποιαδήποτε δικαιοδοσία στην οποία η πληρωμή αυτή ή η τεκμαιρόμενη πληρωμή θεωρείται ότι πραγματοποιείται (δικαιοδοσία του πληρωτή) χωρίς αντίστοιχη συμπερίληψη για φορολογικούς σκοπούς της εν λόγω πληρωμής ή της τεκμαιρόμενης πληρωμής στη δικαιοδοσία του δικαιούχου. Η δικαιοδοσία του δικαιούχου είναι οποιαδήποτε δικαιοδοσία στην οποία η πληρωμή ή η τεκμαιρόμενη πληρωμή εισπράττεται ή αντιμετωπίζεται ως εισπραχθείσα, σύμφωνα με τη νομοθεσία οποιασδήποτε άλλης δικαιοδοσίας.

ε) «Έκπτωση»: το ποσό που θεωρείται ως εκπιπτόμενο από το φορολογητέο εισόδημα σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας του πληρωτή ή του επενδυτή. Οι όροι «εκπιπτόμενο/η» ερμηνεύονται αναλόγως.

στ) «Συμπερίληψη»: το ποσό το οποίο λαμβάνεται υπόψη στο φορολογητέο εισόδημα σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας του δικαιούχου της πληρωμής. Πληρωμή στο πλαίσιο ενός χρηματοπιστωτικού μέσου δεν αντιμετωπίζεται ως συμπεριληφθείσα, στον βαθμό που η πληρωμή τυχάνει οποιασδήποτε φορολογικής ελάφρυνσης που οφείλεται αποκλειστικά στον χαρακτηρισμό της πληρωμής από τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας του δικαιούχου της πληρωμής.

ζ) «Τεκμαιρόμενη πληρωμή»: η πληρωμή που θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος.

η) «Φορολογική ελάφρυνση»: η φορολογική απαλλαγή, η μείωση του φορολογικού συντελεστή ή κάθε έκπτωση ή επιστροφή, πλην της πίστωσης φόρου για τους φόρους που παρακρατούνται στην πηγή.

θ) «Εισόδημα διπλής συμπερίληψης»: κάθε στοιχείο εισοδήματος, το οποίο περιλαμβάνεται με βάση τη νομοθεσία και των δύο δικαιοδοσιών, στις οποίες προέκυψε αποτέλεσμα ασυμφωνίας.

ι) «Πρόσωπο»: ένα φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα.

ια) «Υβριδική οντότητα»: κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή ρύθμιση που αντιμετωπίζεται ως φορολογητέα οντότητα σύμφωνα με τη νομοθεσία μιας δικαιοδοσίας και της οποίας το εισόδημα ή οι δαπάνες θεωρούνται ως εισόδημα ή δαπάνες ενός ή περισσότερων άλλων προσώπων βάσει της νομοθεσίας άλλης δικαιοδοσίας.

ιβ) «Χρηματοπιστωτικό μέσο»: κάθε μέσο στον βαθμό που οδηγεί σε χρηματοδότηση ή απόδοση των ιδίων κεφαλαίων και που φορολογείται σύμφωνα με τους κανόνες

που ισχύουν για τη φορολογική μεταχείριση ενός δανείου, μετοχικού κεφαλαίου ή παραγώγου σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας είτε του δικαιούχου είτε του πληρωτή. Στην έννοια του χρηματοπιστωτικού μέσου περιλαμβάνεται και η υβριδική μεταβίβαση.

ιγ) «Χρηματιστής»: το φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, τα οποία ασκούν σε τακτική βάση για ίδιο λογαριασμό και με σκοπό το κέρδος, επιχείρηση αγοραπωλησίας χρηματοπιστωτικών μέσων.

ιδ) «Υβριδική μεταβίβαση»: κάθε συμφωνία μεταβίβασης χρηματοπιστωτικού μέσου, όταν η υποκείμενη απόδοση του μέσου θεωρείται από φορολογική άποψη ότι αποκτάται ταυτόχρονα από περισσότερα του ενός μέρη στη συμφωνία.

ιε) «Αγοραία υβριδική μεταβίβαση»: κάθε υβριδική μεταβίβαση που συνάπτει ένας χρηματιστής κατά τη συνήθη επιχειρηματική του δραστηριότητα και η οποία δεν αποτελεί μέρος δομημένης ρύθμισης.

ιστ) «Μόνιμη εγκατάσταση που δεν λαμβάνεται υπόψη»: οποιαδήποτε ρύθμιση, η οποία θεωρείται ότι συνιστά μόνιμη εγκατάσταση, σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας της έδρας και δεν θεωρείται ότι συνιστά μόνιμη εγκατάσταση σύμφωνα με τη νομοθεσία της άλλης δικαιοδοσίας.

ιζ) «Ενοποιημένος όμιλος για λογιστικούς σκοπούς»: ο όμιλος ο οποίος αποτελείται από όλες τις οντότητες, των οποίων τα αποτελέσματα ενοποιούνται πλήρως στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς ή το εθνικό σύστημα χρηματοοικονομικής αναφοράς ενός κράτους - μέλους.

ιη) «Δομημένη ρύθμιση» νοείται:

i) η ρύθμιση που αφορά ασυμφωνία, στους όρους της οποίας ενσωματώνεται η αξία του αποτελέσματος της ασυμφωνίας ή

ii) η ρύθμιση που έχει σχεδιαστεί με σκοπό να παράγει αποτέλεσμα ασυμφωνίας, εκτός εάν ο φορολογούμενος ή μια συνδεδεμένη επιχείρηση ευλόγως δεν αναμένεται να είχε επίγνωση της ασυμφωνίας και δεν αποκόμισε φορολογικό όφελος το οποίο ήταν αποτέλεσμα της ασυμφωνίας.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου:

α) στις περιπτώσεις αποτελέσματος ασυμφωνίας των περ. β), γ), δ), ε), ζ) της παρ. 1 ή όπου απαιτείται προσαρμογή κατά την εφαρμογή της παρ. 6, ως συνδεδεμένη επιχείρηση νοείται:

i) Νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα στην οποία ο φορολογούμενος κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχή στο κεφάλαιο ή δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω.

ii) Φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχή στο κεφάλαιο ή δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω σε έναν φορολογούμενο. Αν ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή μια νομική οντότητα κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχή στο κεφάλαιο ή δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω σε έναν φορολογούμενο και σε ένα ή περισσότερα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, όλα τα σχετικά

νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, συμπεριλαμβανομένου του φορολογουμένου, θεωρούνται συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

β) Πρόσωπο το οποίο ενεργεί από κοινού με άλλο πρόσωπο ως προς τα δικαιώματα ψήφου ή τη συμμετοχή στο κεφάλαιο μίας οντότητας θεωρείται, ότι διατηρεί συμμετοχή στο σύνολο των δικαιωμάτων ψήφου ή της συμμετοχής στο κεφάλαιο της εν λόγω οντότητας τα οποία κατέχει το άλλο πρόσωπο.

γ) Ως συνδεδεμένη επιχείρηση νοείται επίσης η οντότητα που ανήκει για λογιστικούς σκοπούς στον ίδιο ενοποιημένο όμιλο, στον οποίο ανήκει και ο φορολογούμενος, η επιχείρηση επί της διαχείρισης της οποίας ο φορολογούμενος ασκεί σημαντική επιρροή ή η επιχείρηση που ασκεί σημαντική επιρροή στη διαχείριση του φορολογούμενου.

4. Στον βαθμό που μία ασυμφωνία έχει ως αποτέλεσμα τη διπλή έκπτωση, η σχετική πληρωμή δεν αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα του επενδυτή και, σε περίπτωση που η πληρωμή αναγνωρίζεται προς έκπτωση στη δικαιοδοσία του επενδυτή, δεν αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα του πληρωτή.

Τα ανωτέρω δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση εισοδήματος διπλής συμπερίληψης που προκύπτει σε τρέχον ή, εφόσον η πληρωμή αναγνωρίζεται σε μεταγενέστερο φορολογικό έτος με βάση τις κείμενες διατάξεις, στο φορολογικό έτος αυτό.

5. Στον βαθμό που μία ασυμφωνία έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη, η σχετική πληρωμή δεν αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα του πληρωτή και, σε περίπτωση που η πληρωμή αναγνωρίζεται προς έκπτωση στη δικαιοδοσία του πληρωτή, είναι εκπεστέο στο κράτος του πληρωτή, το ποσό αυτό περιλαμβάνεται στα φορολογητέα έσοδα του δικαιούχου της πληρωμής.

Τα ανωτέρω δεν εφαρμόζονται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2022 σε περίπτωση ασυμφωνιών που είναι αποτέλεσμα πληρωμής τόκου από χρηματοπιστωτικό μέσο προς συνδεδεμένη επιχείρηση, όταν:

α) το χρηματοπιστωτικό μέσο έχει χαρακτηριστικά μετατροπής (conversion), διάσωσης με ίδια μέσα (bail-in) ή απομείωσης (write-down), ή

β) το χρηματοπιστωτικό μέσο έχει εκδοθεί με μοναδικό σκοπό να ικανοποιήσει απαιτήσεις ικανότητας απορρόφησης ζημιών που ισχύουν για τον τραπεζικό τομέα και αναγνωρίζεται ως τέτοιο στις απαιτήσεις ικανότητας απορρόφησης ζημιών του φορολογουμένου, ή

γ) το χρηματοπιστωτικό μέσο έχει εκδοθεί:

γα) σε σχέση με άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα με χαρακτηριστικά μετατροπής, διάσωσης με ίδια μέσα ή απομείωσης στο επίπεδο μητρικής επιχείρησης,

γβ) σε επίπεδο που είναι αναγκαίο, ώστε να πληρούνται οι ισχύουσες απαιτήσεις ικανότητας απορρόφησης ζημιών,

γγ) όχι ως μέρος δομημένης ρύθμισης και

δ) σε κάθε μία από τις περ. α), β) και γ), η συνολική καθαρή έκπτωση για τον ενοποιημένο όμιλο, βάσει των ανωτέρω πληρωμών τόκων, δεν υπερβαίνει το ύψος που θα είχε εάν ο φορολογούμενος είχε εκδώσει ένα τέτοιο

χρηματοπιστωτικό μέσο απευθείας στην αγορά.

6. Δεν εκπίπτει οποιαδήποτε πληρωμή από φορολογούμενο στον βαθμό που η εν λόγω πληρωμή, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοδοτεί εκπιπτόμενη δαπάνη, η οποία οδηγεί σε ασυμφωνία μέσω συναλλαγής ή σειράς συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων ή που αποτελεί μέρος μίας δομημένης ρύθμισης, εκτός και στον βαθμό που μία από τις δικαιοδοσίες που εμπλέκονται στη συναλλαγή ή στη σειρά συναλλαγών έχει προβεί σε ανάλογη διόρθωση όσον αφορά την εν λόγω ασυμφωνία.

7. Στον βαθμό που μια ασυμφωνία αφορά εισόδημα από μόνιμη εγκατάσταση που δεν λαμβάνεται υπόψη, το οποίο απαλλάσσεται της φορολογίας εισοδήματος, το εισόδημα που διαφορετικά θα αποδιδόταν στη μόνιμη εγκατάσταση που δεν λαμβάνεται υπόψη, συμπεριλαμβάνεται στο φορολογητέο εισόδημα του κεντρικού. Τα ανωτέρω δεν ισχύουν σε περίπτωση που η απαλλαγή δίδεται βάσει των διατάξεων Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ) με τρίτη χώρα.

8. Στον βαθμό που μια υβριδική μεταβίβαση έχει σχεδιαστεί με σκοπό τη φορολογική ελάφρυνση για τον παρακρατούμενο φόρο στην πηγή επί μιας πληρωμής, συνεισφέρει μεταβιβασθέντος χρηματοπιστωτικού μέσου σε περισσότερα από ένα εκ των εμπλεκόμενων μερών, η φορολογική ελάφρυνση περιορίζεται κατ' αναλογία προς το καθαρό φορολογητέο εισόδημα του φορολογουμένου που σχετίζεται με την πληρωμή αυτήν.

9. Στον βαθμό που η έκπτωση για πληρωμή, δαπάνες ή ζημιές φορολογουμένου, ο οποίος είναι φορολογικός κάτοικος σε δύο ή περισσότερες δικαιοδοσίες, αναγνωρίζεται για φορολογικούς σκοπούς σε δύο δικαιοδοσίες, δεν αναγνωρίζεται στο βαθμό που η άλλη δικαιοδοσία επιτρέπει η δεύτερη έκπτωση να συμψηφιστεί με εισόδημα που δεν αποτελεί εισόδημα διπλής συμπερίληψης. Στην περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι φορολογικός κάτοικος και άλλου κράτους-μέλους της ΕΕ, η έκπτωση δεν αναγνωρίζεται όταν ο φορολογούμενος δεν θεωρείται φορολογικός κάτοικος Ελλάδος βάσει της σχετικής Σύμβασης Αποφυγής Διπλής Φορολογίας.»

Άρθρο 60

Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη ισχύος

Στο άρθρο 72 του ν. 4172/2013 προστίθενται παρ. 56 και 57 ως εξής:

«56. α) Οι διατάξεις του άρθρου 66Α εφαρμόζονται για μεταφορές περιουσιακών στοιχείων, φορολογικής κατοικίας ή δραστηριότητας από την Ελλάδα προς άλλο κράτος-μέλος ή τρίτη χώρα που πραγματοποιούνται από την 1η.1.2020 και μετά.

β) Για τις μεταφορές περιουσιακών στοιχείων, φορολογικής κατοικίας ή δραστηριότητας που έχουν πραγματοποιηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2020 μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος, υποβάλλονται δηλώσεις της παρ. 3 του άρθρου 66Α, χωρίς την επιβολή κυρώσεων, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του τρίτου μήνα από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.

57. Οι διατάξεις του άρθρου 66 Β εφαρμόζονται από την 1η.1.2020 και μετά.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΥ
ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2018/1910 ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Φ.Π.Α.

Άρθρο 61
Προσθήκη νέου άρθρου 7α και τροποποίηση
των άρθρων 13,
28 και 36 του Κώδικα ΦΠΑ -
Παράδοση αποθεμάτων στη διάθεση συγκεκριμένου
αποκτώντα σε άλλο κράτος-μέλος και
 συναφείς ρυθμίσεις
(άρθρο 1 παρ. 1, 2, 3, 4 και 5 της Οδηγίας (ΕΕ)
2018/1910)

1. Με τις διατάξεις του παρόντος ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία το άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1910 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 4ης Δεκεμβρίου 2018 (ΕΕ L 311 της 7.12.2018), σχετικά με τροποποιήσεις της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ (ΕΕL 347 της 11.12.2006).

2. Στον Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2859/2000 (Α΄ 248), επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) Μετά το άρθρο 7 του ν. 2859/2000 προστίθεται νέο άρθρο 7α ως εξής:

«Άρθρο 7α
 Παράδοση αποθεμάτων στη διάθεση συγκεκριμένου
 αποκτώντα σε άλλο κράτος-μέλος

1. Η μεταφορά από υποκείμενο στον φόρο αγαθών της επιχείρησής του σε άλλο κράτος-μέλος, δεν θεωρείται παράδοση αγαθών από επαχθή αιτία στο πλαίσιο των ρυθμίσεων για τα αποθέματα στη διάθεση συγκεκριμένου αποκτώντος.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι ρυθμίσεις για τα αποθέματα στη διάθεση συγκεκριμένου αποκτώντος υφίστανται, όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) τα αγαθά αποστέλλονται ή μεταφέρονται σε άλλο κράτος - μέλος από υποκείμενο στον φόρο ή από τρίτο που ενεργεί για λογαριασμό του, ώστε τα εν λόγω αγαθά να παραδοθούν στο κράτος αυτό σε μεταγενέστερο στάδιο και μετά την άφιξή τους σε άλλον υποκείμενο στον φόρο, ο οποίος δικαιούται να αποκτήσει την κυριότητα των εν λόγω αγαθών βάσει ισχύουσας συμφωνίας μεταξύ των δύο υποκειμένων στον φόρο,

β) ο υποκείμενος στον φόρο που αποστέλλει ή μεταφέρει τα αγαθά δεν έχει την έδρα της οικονομικής του δραστηριότητας ούτε μόνιμη εγκατάσταση στο κράτος-μέλος στο οποίο αποστέλλονται ή μεταφέρονται τα αγαθά,

γ) ο υποκείμενος στον φόρο στον οποίο πρόκειται να παραδοθούν τα αγαθά διαθέτει αριθμό φορολογικού μητρώου Φ.Π.Α. στο κράτος-μέλος στο οποίο αποστέλλονται ή μεταφέρονται τα αγαθά και τα στοιχεία του, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού φορολογικού μητρώου ΦΠΑ που του έχει αποδοθεί στο εν λόγω κράτος-μέλος, είναι γνωστά στον υποκείμενο στον φόρο που αποστέλλει ή μεταφέρει τα αγαθά, κατά τον χρόνο της αναχώρησης της αποστολής ή της μεταφοράς,

δ) ο υποκείμενος στον φόρο που αποστέλλει ή μεταφέρει τα αγαθά καταγράφει τη μεταφορά τους, σε ειδικό βιβλίο καταχώρισης που προβλέπεται στην περ. ζ) της παρ. 4 του άρθρου 36 και περιλαμβάνει στον ανακεφαλαιωτικό πίνακα που προβλέπεται στην περ. α) της παρ. 5 του ίδιου άρθρου, τον αριθμό φορολογικού μητρώου Φ.Π.Α. του υποκειμένου στον φόρο που αποκτά τα αγαθά και ο οποίος του έχει αποδοθεί από το κράτος-μέλος στο οποίο αυτά αποστέλλονται ή μεταφέρονται.

3. Όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 2, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες, κατά τον χρόνο της μεταβίβασης του δικαιώματος διάθεσης των αγαθών με την ιδιότητα του κυρίου στον υποκείμενο στον φόρο της περ. γ΄ της παρ. 2, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση εκτελείται εντός της προθεσμίας δώδεκα (12) μηνών από την άφιξη των αγαθών στο κράτος-μέλος στο οποίο έχουν αποσταλεί ή μεταφερθεί:

α) θεωρείται ότι πραγματοποιείται παράδοση αγαθών, σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 28, από τον υποκείμενο στον φόρο, ο οποίος απέστειλε ή μετέφερε τα αγαθά είτε ο ίδιος είτε μέσω τρίτου, ο οποίος ενήργησε για λογαριασμό του στο κράτος - μέλος από το οποίο αυτά απεστάλησαν ή μεταφέρθηκαν,

β) θεωρείται ότι πραγματοποιείται ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών από τον υποκείμενο στον φόρο, στον οποίο παραδίδονται τα εν λόγω αγαθά στο κράτος - μέλος, στο οποίο αποστέλλονται ή μεταφέρονται.»

4. Η μεταφορά από τον υποκείμενο στον φόρο της περ. β) της παρ. 2 αγαθών της επιχείρησής του προς το άλλο κράτος-μέλος, δεν θεωρείται ως παράδοση αγαθών κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 7, αν μέσα στο διάστημα των δώδεκα (12) μηνών από την άφιξη των αγαθών στο κράτος-μέλος στο οποίο έχουν αποσταλεί ή μεταφερθεί, ο υποκείμενος στον φόρο της περ. γ) της παρ. 2 αντικατασταθεί από άλλον υποκείμενο στον φόρο, εφόσον:

α) πληρούνται και οι άλλες προϋποθέσεις της παρ. 2, και
 β) ο υποκείμενος στον φόρο της περ. β) της παρ. 2, καταγράφει την αντικατάσταση στο ειδικό βιβλίο καταχώρισης που προβλέπεται στην περ. ζ) της παρ. 4 του άρθρου 36.

Κατ' αναλογία δεν θεωρείται ότι πραγματοποιείται ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών, σύμφωνα με την περ. γ΄ του άρθρου 12.

5. Η μεταφορά από τον υποκείμενο στον φόρο της περ. β΄ της παρ. 2 αγαθών της επιχείρησής του προς το άλλο κράτος-μέλος, θεωρείται ως παράδοση αγαθών κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 7, από την επομένη ημέρα της λήξεως της περιόδου των δώδεκα (12) μηνών, εάν:

α) τα αγαθά δεν έχουν παραδοθεί ούτε στον υποκείμενο στον φόρο της περ. γ) της παρ. 2, για τον οποίο προορίζονται, ούτε σε άλλον υποκείμενο στον φόρο, από τον οποίο αυτός έχει αντικατασταθεί σύμφωνα με την παρ. 4, μέσα στο διάστημα των δώδεκα (12) μηνών από την άφιξή τους στο κράτος - μέλος, στο οποίο έχουν αποσταλεί ή μεταφερθεί, και

β) δεν συντρέχει καμία από τις περ. α) έως και γ) της παρ. 7 του παρόντος.

Εάν εντός του χρονικού διαστήματος των δώδεκα (12) μηνών παύσει να πληρούται οποιαδήποτε από τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις παρ. 2 και 4, η μεταφορά από τον υποκείμενο στον φόρο της περ. β) της παρ. 2 αγαθών της επιχείρησής του προς το άλλο κράτος-μέλος, θεωρείται ως παράδοση αγαθών, κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 7, κατά τον χρόνο παύσης της σχετικής προϋπόθεσης.

6. Η μεταφορά από τον υποκείμενο στον φόρο της περ. β) της παρ. 2 αγαθών της επιχείρησής του προς το άλλο κράτος-μέλος, δεν θεωρείται ως παράδοση αγαθών κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 7, εάν:

α) το δικαίωμα διάθεσης των αγαθών δεν έχει μεταβιβασθεί και τα εν λόγω αγαθά επιστρέφονται στο κράτος μέλος από το οποίο έχουν αποσταλεί ή μεταφερθεί εντός του διαστήματος των δώδεκα (12) μηνών, και

β) ο υποκείμενος στον φόρο, ο οποίος απέστειλε ή μετέφερε τα αγαθά, καταγράφει την επιστροφή τους στο ειδικό βιβλίο καταχώρισης που αναφέρεται στην περ. ζ) της παρ. 4 του άρθρου 36.

7. Οι προϋποθέσεις που ορίζονται στις παρ. 2 και 4 παύουν να πληρούνται όταν:

α) τα αγαθά παραδοθούν σε άλλο πρόσωπο, εκτός από τον υποκείμενο στον φόρο της περ. γ) της παρ. 2 ή τον υποκείμενο στον φόρο της παρ. 4, αμέσως πριν από την εν λόγω παράδοση,

β) τα αγαθά αποστέλλονται ή μεταφέρονται σε χώρα διαφορετική από το κράτος-μέλος από το οποίο μετακινήθηκαν αρχικά, αμέσως πριν από την έναρξη της εν λόγω αποστολής ή μεταφοράς,

γ) υφίσταται καταστροφή, απώλεια ή κλοπή των αγαθών.

Ειδικά για την περ. γ), θεωρείται ότι οι εν λόγω προϋποθέσεις παύουν να πληρούνται κατά την ημερομηνία στην οποία τα αγαθά πράγματι αφαιρέθηκαν ή καταστράφηκαν ή, εάν είναι αδύνατο να καθοριστεί η ημερομηνία αυτή, την ημερομηνία στην οποία διαπιστώθηκε η καταστροφή ή η απώλειά τους.

8. Οι διατάξεις των παρ. 1 έως 7 έχουν ανάλογη εφαρμογή στη μεταφορά αγαθών στο εσωτερικό της χώρας από άλλο κράτος-μέλος, στο πλαίσιο ρύθμισης αποθεμάτων στη διάθεση συγκεκριμένου αποκτώντα.

9. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.»

β) Στο άρθρο 13 προστίθεται παρ. 6α ως εξής:

«6α. Στην περίπτωση διαδοχικής παράδοσης των ίδιων αγαθών, τα οποία αποστέλλονται ή μεταφέρονται από ένα κράτος - μέλος σε άλλο κράτος-μέλος, απευθείας από τον πρώτο προμηθευτή στον τελευταίο παραλήπτη της αλυσίδας, η αποστολή ή μεταφορά αποδίδεται μόνο στην παράδοση προς τον ενδιάμεσο φορέα εκμετάλλευσής.

Κατά παρέκκλιση του προηγούμενου εδαφίου, εάν ο ενδιάμεσος φορέας εκμετάλλευσής κοινοποιήσει στον προμηθευτή του τον αριθμό φορολογικού μητρώου Φ.Π.Α. που έχει λάβει από το κράτος-μέλος από το οποίο αποστέλλονται ή μεταφέρονται τα αγαθά, η αποστολή ή μεταφορά αποδίδεται μόνο στην παράδοση αγαθών από τον ενδιάμεσο φορέα εκμετάλλευσής.

Για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, ως «ενδιάμεσος φορέας εκμετάλλευσής» νοείται ένας προμηθευτής διαφορετικός από τον πρώτο προμηθευτή στην αλυσίδα, ο οποίος αποστέλλει ή μεταφέρει τα αγαθά είτε ο

ίδιος είτε μέσω τρίτου που ενεργεί για λογαριασμό του».

γ) Το πρώτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 28 αντικαθίσταται και η περ. α) διαμορφώνεται ως εξής:

«α) η παράδοση αγαθών, κατά την έννοια του άρθρου 5, τα οποία αποστέλλονται ή μεταφέρονται σε άλλο κράτος-μέλος από τον πωλητή ή τον αποκτώντα ή από άλλο πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό τους, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) τα αγαθά παραδίδονται σε άλλον υποκείμενο στον φόρο ή σε νομικό πρόσωπο μη υποκείμενο στον φόρο που ενεργεί με αυτή την ιδιότητα σε άλλο κράτος-μέλος,

αβ) ο υποκείμενος στον φόρο ή το μη υποκείμενο στον φόρο νομικό πρόσωπο για τους οποίους πραγματοποιείται η παράδοση, διαθέτει αριθμό φορολογικού μητρώου Φ.Π.Α. σε άλλο κράτος-μέλος και έχει γνωστοποιήσει αυτόν τον αριθμό φορολογικού μητρώου στον προμηθευτή».

δ) Στο άρθρο 28 προστίθεται παρ. 1α ως εξής:

«1α. Η απαλλαγή που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 δεν εφαρμόζεται, όταν ο προμηθευτής δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις σχετικά με την υποβολή ανακεφαλαιωτικού πίνακα ή όταν ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας, που έχει υποβάλει, δεν περιέχει τις ορθές πληροφορίες σχετικά με την εν λόγω παράδοση, εκτός εάν ο προμηθευτής μπορεί να αιτιολογήσει δεόντως την παράλειψή του κατά τρόπο ικανοποιητικό στις αρμόδιες αρχές.»

ε) Στην παρ. 4 του άρθρου 36 προστίθεται περ. ζ) ως εξής:

«ζ) Να τηρεί ειδικό βιβλίο καταχώρισης κατά τη μεταφορά των αγαθών σε άλλο κράτος-μέλος, στο πλαίσιο των ρυθμίσεων για τα αποθέματα στη διάθεση συγκεκριμένου αποκτώντα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7α. Να τηρεί ειδικό βιβλίο καταχώρισης κατά την παράδοση των αγαθών στο εσωτερικό της χώρας, στο πλαίσιο των ρυθμίσεων για τα αποθέματα στη διάθεση συγκεκριμένου αποκτώντα, σύμφωνα με το άρθρο 7α.»

στ) Η περ. α' της παρ. 5 του άρθρου 36 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) να υποβάλει ανακεφαλαιωτικό πίνακα για τις παραδόσεις αγαθών που πραγματοποιεί, σύμφωνα με τις περ. α) και γ) της παρ. 1 του άρθρου 28 και το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 15, καθώς και να παρέχει στον ανακεφαλαιωτικό πίνακα πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό φορολογικού μητρώου Φ.Π.Α. των υποκείμενων στον φόρο, για τους οποίους προορίζονται τα αγαθά στο πλαίσιο των ρυθμίσεων για τα αποθέματα στη διάθεση συγκεκριμένου αποκτώντα, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7α, καθώς και σχετικά με οποιαδήποτε αλλαγή όσον αφορά τις πληροφορίες που έχει ήδη υποβάλει.»

ζ) Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 5γ του άρθρου 36 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην περ. α) της παρ. 5 για τα αγαθά τα οποία αποστέλλονται ή μεταφέρονται στο πλαίσιο των ρυθμίσεων για τα αποθέματα στη διάθεση συγκεκριμένου αποκτώντα, σύμφωνα με την περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 7α, καταχωρούνται στους ανακεφαλαιωτικούς πίνακες που αφορούν την ημερολογιακή περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας ξεκίνησε η μεταφορά ή η αποστολή τους προς το άλλο κράτος-μέλος, ή αντίστροφα από το άλλο κράτος-μέλος σε περίπτωση επιστροφής των αγαθών, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 7α. Τυχόν μεταβολές στις προαναφερόμενες πληροφορίες καταχωρίζονται στους ανακεφαλαιωτι-

κούς πίνακες την ημερολογιακή περίοδο κατά την οποία έλαβαν χώρα οι μεταβολές αυτές.»

η) Η περ. β) της παρ. 9 του άρθρου 36 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) ο τρόπος τήρησης και το περιεχόμενο του ειδικού βιβλίου που προβλέπεται στις περ. α) και στ), καθώς και κάθε σχετικό θέμα της περ. ζ) της παρ. 4.»

Άρθρο 62

**Τροποποίηση άρθρων 15 και 19 Κώδικα ΦΠΑ
Συμπλήρωση ρυθμίσεων για τον τόπο ενδοκοινοτικής
απόκτησης αγαθών και για την φορολογητέα αξία στην
παράδοση αγαθών, στην ενδοκοινοτική απόκτηση
αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών**

Στον Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2859/2000 (Α' 248), επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 15 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Επίσης, η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών θεωρείται ότι πραγματοποιείται στο εσωτερικό της χώρας, από υποκείμενο στον φόρο στον οποίο χορηγήθηκε αριθμός φορολογικού μητρώου για σκοπούς ΦΠΑ στο εσωτερικό της χώρας με τον οποίο πραγματοποίησε την απόκτηση, εφόσον δεν αποδεικνύει ότι τα αγαθά αυτά αποτέλεσαν αντικείμενο ενδοκοινοτικής απόκτησης αγαθών σε άλλο κράτος-μέλος.»

2. Η περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 15 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) η ενδοκοινοτική απόκτηση πραγματοποιείται από υποκείμενο στον φόρο άλλου κράτους-μέλους, ο οποίος δεν είναι εγκατεστημένος στο εσωτερικό της χώρας.»

3. Στην περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 15 η φράση «της περίπτωσης δ'» αντικαθίσταται με τη φράση «της περ. ε'».

4. Η περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 19 αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) Για την παράδοση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών μεταξύ συγγενικών ή/και συνδεδεμένων προσώπων, όπως αυτά ορίζονται στον ν. 4172/2013, η κανονική αξία, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες:

δα) η αντιπαροχή είναι κατώτερη της κανονικής αξίας και ο λήπτης των αγαθών ή των υπηρεσιών δεν έχει πλήρες δικαίωμα έκπτωσης,

δβ) η αντιπαροχή είναι κατώτερη της κανονικής αξίας και ο προμηθευτής των αγαθών ή ο πάροχος των υπηρεσιών δεν έχει πλήρες δικαίωμα έκπτωσης ενώ η φορολογητέα πράξη απαλλάσσεται από τον φόρο στο εσωτερικό της χώρας σύμφωνα με τις περ. α) έως και κθ), λα) και λδ) της παρ. 1 του άρθρου 22 και χωρίς δικαίωμα έκπτωσης σύμφωνα με το άρθρο 30,

δγ) η αντιπαροχή είναι ανώτερη της κανονικής αξίας και ο προμηθευτής των αγαθών ή ο πάροχος των υπηρεσιών δεν έχει πλήρες δικαίωμα έκπτωσης.

Τα θέματα που αφορούν την υποπερ. δα) εφαρμόζονται αναλόγως και στην ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών.»

Άρθρο 63 Έναρξη ισχύος

Οι διατάξεις του άρθρου 61 και των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 62 ισχύουν από την 1.1.2020.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΦΠΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟ ΚΩΔΙΚΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2019/475 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ 2006/112/ΕΚ ΚΑΙ 2008/118/ΕΚ

Άρθρο 64 Αντικείμενο

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε΄ ενσωματώνονται στην Ελληνική νομοθεσία τα άρθρα 1 και 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/475 του Συμβουλίου για την τροποποίηση των Οδηγιών 2006/112/ΕΚ και 2008/118/ΕΚ, όσον αφορά τη συμπερίληψη του ιταλικού δήμου Καμπιόνε ντ' Ιτάλια και των ιταλικών υδάτων της λίμνης Λουγκάνο στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης και στο πεδίο εδαφικής εφαρμογής της Οδηγίας 2008/118/ΕΚ (ΕΕ L 83 της 25.3.2019).

Άρθρο 65 Τροποποίηση Παραρτήματος II Κώδικα ΦΠΑ – Τροποποίηση άρθρου 54 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα Εξαίρεση εδαφών από το πεδίο εφαρμογής (άρθρα 1 και 2 της Οδηγίας)

1. Η παρ. 2 του Παραρτήματος II του ν. 2859/2000 (Α' 248) «Κύρωση Κώδικα ΦΠΑ» αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Από το πεδίο εδαφικής εφαρμογής του παρόντος Κώδικα εξαιρούνται:

α) Τα ακόλουθα εθνικά εδάφη, τα οποία δεν αποτελούν τμήμα του τελωνειακού εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- Νήσος Ελιγολάνδη και περιοχή Μπύζιγκεν (Busingen) της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

- Θέουτα και Μελίλλια του Βασιλείου της Ισπανίας.

- Λιβίνιο της Ιταλικής Δημοκρατίας.

β) Τα ακόλουθα εθνικά εδάφη, τα οποία αποτελούν τμήμα του τελωνειακού εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ειδικά φορολογικά εδάφη):

- Άγιο Όρος της Ελληνικής Δημοκρατίας.

- Κανάριες νήσοι του Βασιλείου της Ισπανίας (Lanzarote, Fuerteventura, Gran Canaria, Tenerife, La Gomera, El Hierro και La Palma).

- Νήσοι Άαλαντ (Aland) της Φινλανδικής Δημοκρατίας.

- Αγγλονορμανδικές νήσοι (Channel Islands: Alderney, Jersey, Guernsey, Sark, Herm και Les Minquiers).

- Γαλλικά εδάφη που αναφέρονται στα άρθρα 349 και 355 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γαλλική Γουιάνα, Γουαδελούπη, Μαρτινίκα, Ρεύνιόν και Μαγιότ).

- Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, καθώς και τα ύδατα της λίμνης Λουγκάνο της Ιταλικής Δημοκρατίας.»

2. Οι περ. στ' και ζ' της παρ. 6 του άρθρου 54 του ν. 2960/2001 καταργούνται και η περ. η' αναριθμείται σε περ. στ'.

3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται από την 1η.1.2020.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Άρθρο 66
Διατάξεις σχετικές με το Νομικό Συμβούλιο
του Κράτους

1. Στην παρ. 5 του άρθρου 18 του ν. 3086/2002 (Α΄ 324) προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Με απόφαση του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, μπορεί σε Δικαστικά Γραφεία που εδρεύουν σε έδρες Περιφερειών, να ορίζεται ως προϊστάμενος, λειτουργός του ΝΣΚ, με τον βαθμό του Νομικού Συμβούλου του Κράτους.»

2. Η περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 23 Α του ν. 3086/2002 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Τα αναφερόμενα στην περ. α) της παρούσας εφαρμόζονται και για δαπάνες όμοιες σε αντικείμενο με αυτές της περ. α), για υποθέσεις στην αλλοδαπή, συμπεριλαμβανομένων και των νομικών ή τεχνικών γνωμοδοτήσεων που απαιτούνται στο πλαίσιο διεξαγωγής εθνικών ή διεθνών διαιτητικών δικών, οι οποίες βαρύνουν τους αντίστοιχους Κ.Α.Ε. των προϋπολογισμών των αρμόδιων Υπουργείων ή άλλων Αρχών, του εκάστοτε οικονομικού έτους, εντός του οποίου εκκαθαρίζονται.»

3. Οι περ. β) και γ) της παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 3086/2002 αντικαθίστανται ως εξής:

«β) Οι προαγωγές των μελών του Ν.Σ.Κ. στους βαθμούς του Δικαστικού Πληρεξούσιου Α΄ και του Παρέδρου γίνονται κατ΄ εκλογή μεταξύ όσων συγκεντρώνουν τα τυπικά και τα ουσιαστικά προσόντα βάσει:

- βα) ήθους και κοινωνικής παράστασης,
- ββ) σθένους και υπηρεσιακής συμπεριφοράς,
- βγ) επιστημονικής κατάρτισης,

βδ) κρίσης, αντίληψης και ικανότητας στην κατανόηση των υποθέσεων, ικανότητας στη διατύπωση των εισηγήσεων και των δικογράφων,

βε) επιμέλειας, εργατικότητας, ποιοτικής και ποσοτικής υπηρεσιακής απόδοσης,

βστ) ικανότητας διαχείρισης φόρτου υποθέσεων και εκκρεμοτήτων, καθώς και ικανότητας ανταπόκρισης και προσαρμογής σε νέα και πρόσθετα καθήκοντα.

Όλα τα παραπάνω ουσιαστικά προσόντα πρέπει να διαπιστώνεται ότι διατίθενται τουλάχιστον σε βαθμό πολύ καλό, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν πλήρως στα καθήκοντα του ανώτερου βαθμού.

Η εξοικείωση και η ευχέρεια χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών συνεκτιμώνται.»

γ) Οι προαγωγές των μελών του Ν.Σ.Κ. στον βαθμό του Νομικού Συμβούλου του Κράτους γίνονται κατ΄ απόλυτη εκλογή. Κρίνονται ως κατ΄ απόλυτη εκλογή προακτέοι, μεταξύ εκείνων, που έχουν τα τυπικά προσόντα, τα μέλη που συγκεντρώνουν σε εξαιρετο βαθμό τα προσόντα:

- γα) ήθους και κοινωνικής παράστασης,
- γβ) σθένους και υπηρεσιακής συμπεριφοράς,
- γγ) επιστημονικής κατάρτισης,

γδ) κρίσης, αντίληψης και ικανότητας στην κατανόηση των υποθέσεων, ικανότητας στη διατύπωση των εισηγήσεων και των δικογράφων,

γε) επιμέλειας, εργατικότητας, ποιοτικής και ποσοτικής υπηρεσιακής απόδοσης,

γστ) ικανότητας διαχείρισης φόρτου υποθέσεων και εκκρεμοτήτων, καθώς και ικανότητας ανταπόκρισης και προσαρμογής σε νέα και πρόσθετα καθήκοντα.

Μετά από αξιολόγηση των προσόντων τους και σύγκριση μεταξύ τους, συνεκτιμωμένων της εξοικείωσης και της ευχέρειας χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, επιλέγονται τα μέλη που προάγονται για την κάλυψη των κενών θέσεων.»

4. Για την κατάρτιση της έκθεσης επιθεώρησης των λειτουργών του Ν.Σ.Κ., τον τρόπο επιθεώρησης αυτών, τα κριτήρια, την κλίμακα αξιολόγησης, καθώς και την άσκηση διοικητικής προσφυγής κατά της έκθεσης επιθεώρησης, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1, 2, 6, 7, 9 και 10 της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, υπ΄ αρ. 563/11.12.2019 (Β΄ 4905).

5. Για την κάλυψη των αναγκών λειτουργίας των Γραφείων Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που έχουν συσταθεί στην Προεδρία της Κυβέρνησης και στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 21 και της παρ. 2 του άρθρου 102, αντίστοιχα, αυξάνονται οι οργανικές θέσεις στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, κατά δύο (2) στον βαθμό του Νομικού Συμβούλου του Κράτους, δύο (2) στον βαθμό του Παρέδρου και δύο (2) στον βαθμό του Δικαστικού Πληρεξούσιου Ν.Σ.Κ..

6. Το διοικητικό προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους εξαιρείται από τις διατάξεις του ν. 4440/2016 (Α΄ 224) που ισχύουν για το Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας τα δυο (2) έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

7. Στην παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 4440/2016 (Α΄ 224), προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Διατηρείται σε ισχύ για δυο (2) έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 57 του ν. 3086/2002 (Α΄ 324), εξαιρουμένων των αποσπάσεων στην Προεδρία της Δημοκρατίας, στην Προεδρία της Κυβέρνησης, στο Γραφείο του Προέδρου και των Αντιπροέδρων της Βουλής και σε Γραφεία Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών της Κυβέρνησης. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, επιτρέπεται η μετάταξη στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων, μόνιμων και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που υπηρετούν σε υπηρεσίες, κεντρικές και περιφερειακές, του Δημοσίου, των Ανεξάρτητων Αρχών, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α΄ και β΄ βαθμού και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), καθώς και των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), εφόσον ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση, όπως οριοθετείται κάθε φορά από την Ελληνική Στατιστική Αρχή στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης. Η μετάταξη γίνεται ύστερα από δημόσια προκήρυξη, με αίτηση του ενδιαφερομένου και σύμφωνη γνώμη του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου του Ν.Σ.Κ., σε κενές οργανικές θέσεις του διοικητικού προσωπικού, κατηγορίας και κλάδου αντίστοιχου των προσόντων του

μετατασσόμενου. Οι μετατασσόμενοι διατηρούν το ίδιο ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς, καθώς και την τυχόν προσωπική διαφορά στις αποδοχές τους. Με απόφαση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ., που τοιχοκολλάται στο κατάστημα της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΝΣΚ και αναρτάται στην ιστοσελίδα του, καθορίζονται ο τρόπος δημοσίευσης, το περιεχόμενο της προκήρυξης, τα ειδικά προσόντα των υποψηφίων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

8. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και μετά από πρόταση του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, μπορεί, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη, να διατίθενται στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, μόνιμοι υπαξιωματικοί και οπλίτες θητείας των Γενικών Επιτελείων των Ενόπλων Δυνάμεων, για τη γραμματειακή υποστήριξη του και γενικότερα τη διοικητική μέριμνα. Η παρ. 4 του άρθρου 54 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167) καταργείται.

9. Στην παρ. 2 του άρθρου 6 του π.δ. 238/2003 (Α΄ 214), προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Σε ειδικές περιπτώσεις και ιδίως σε επαναλαμβανόμενα αιτήματα χορήγησης αναρρωτικών αδειών, η άδεια μπορεί να χορηγείται μόνο μετά από θετική γνωμάτευση Τριμελούς Επιτροπής, η οποία αποφαινεται, κατόπιν μελέτης των στοιχείων του ιατρικού φακέλου του αιτούντος μέλους του Ν.Σ.Κ.. Η Επιτροπή συγκροτείται κατά περίπτωση, με απόφαση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. και αποτελείται από ιατρούς δημόσιου νοσοκομείου, με βαθμό τουλάχιστον Επιμελητή Α΄.»

10. Η ισχύς του Πίνακα Κατάταξης των επιτυχόντων υποψηφίων του διαγωνισμού για την πλήρωση κενών οργανικών θέσεων δόκιμων Δικαστικών Πληρεξουσίων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με ημερομηνία 8.4.2019 (Γ΄ 567/12.4.2019), που προκηρύχθηκε με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με αριθμό 403/2018 (Γ΄ 1389), παρατείνεται έως τις 30.9.2020.

11. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 86 του ν. 3528/2007 (Α΄ 26), προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Το Σ.Ε.Π. του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ) συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. και αποτελείται από:

α) έναν (1) Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ. ή Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, ως Πρόεδρο,

β) έναν (1) προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Οικονομικών που υποδεικνύεται από τον Υπουργό Οικονομικών,

γ) έναν (1) Νομικό Σύμβουλο ή Πάρεδρο του Ν.Σ.Κ. και

δ) δύο (2) μέλη του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.).

Η επιλογή των προϊσταμένων Τμήματος γίνεται από το Υπηρεσιακό Συμβούλιο του Ν.Σ.Κ., πλην της διεξαγωγής της δομημένης συνέντευξης που διενεργείται από το οικείο Σ.Ε.Π.»

12. Στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους συστήνονται δεκατέσσερις (14) θέσεις μόνιμου διοικητικού προσωπικού καθώς και Κλάδος Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) Νομικών. Οι παραπάνω συνιστώμενες θέσεις κατατάσσονται ως εξής: (α) Κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) του συνιστώμενου Κλάδου Νομικών, επτά (7) θέσεις, για τις οποίες ως προσόν διορισμού ορίζεται το πτυχίο ή δίπλωμα Τμήματος Νομικής της ημεδαπής ή ισότιμο αντίστοιχης ειδικότητας σχολών της αλλοδαπής και επιπλέον η άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας,

(β) Κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) του κλάδου Πληροφορικής, τέσσερις (4) θέσεις, για τις οποίες απαιτούνται προσόντα αντίστοιχα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 του π.δ. 50/2001 (Α΄ 39) και επιπλέον η άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας, (γ) Κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) του Κλάδου Πληροφορικής τρεις (3) θέσεις, για τις οποίες απαιτούνται προσόντα αντίστοιχα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 14 του π.δ. 50/2001 (Α΄ 39) και επιπλέον η άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας.

Καταργούνται δεκατέσσερις (14) κενές οργανικές θέσεις μόνιμων διοικητικών υπαλλήλων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ως εξής:

α) δέκα (10) θέσεις του κλάδου ΔΕ1 Διοικητικών Γραμματέων,

β) μία (1) θέση του κλάδου ΔΕ3 Τηλεφωνητών, και

γ) τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΥΕ2 Επιμελητών.

Κάθε οργανική θέση διοικητικού προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που, μετά τη δημοσίευση του παρόντος, κενώνεται με οποιονδήποτε τρόπο, μετατρέπεται σε οργανική θέση δημοσίου δικαίου και μεταφέρεται κατά σειρά και εναλλάξ στους Κλάδους ΠΕ Νομικών ΠΕ Πληροφορικής και ΤΕ Πληροφορικής.

Άρθρο 67

Σύσταση Γραφείου Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στην Επιτροπή Ανταγωνισμού

1. Το άρθρο 20 του ν. 3959/2011 (Α΄ 93) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 20

Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Ν.Σ.Κ.

1. Στην Επιτροπή Ανταγωνισμού συστήνεται Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), με αρμοδιότητα τη δικαστική και γενικότερα τη νομική υποστήριξη της Επιτροπής, καθώς και την παροχή νομικών γνωμοδοτήσεων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, το οποίο στελεχώνεται από μέλη του κύριου προσωπικού του, με βαθμούς Νομικού Συμβούλου του Κράτους, Πάρεδρου και Δικαστικού Πληρεξουσίου Ν.Α.Κ..

2. Προϊστάμενος του Γραφείου είναι ο Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, ο οποίος έχει τη γενική εποπτεία, την επιμέλεια για την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία του και τη διεκπεραίωση των υποθέσεων κάθε φύσης της αρμοδιότητάς του.

3. Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, παρέχεται στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου η απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή για τη στέγαση και λειτουργία του και διατίθεται τουλάχιστον ένας (1) διοικητικός υπάλληλος της Επιτροπής για τη γραμματειακή του υποστήριξη.

4. Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ύστερα από εισήγηση του προϊσταμένου του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Ν.Σ.Κ., μπορεί κατ' εξαίρεση, να αποφασιστεί η προσφυγή σε υπηρεσίες εξωτερικού δικηγόρου, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο λόγω της ιδιαίτερης σπουδαιότητας και πολυπλοκότητας της υπόθεσης. Με απόφαση της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εγκρίνεται με κοινή απόφαση των

αρμοδίων οργάνων των Υπουργείων Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζεται η αμοιβή που καταβάλλεται σε περίπτωση προσφυγής σε υπηρεσίες εξωτερικού δικηγόρου (φυσικού ή νομικού προσώπου), η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει ετησίως τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ. Το ποσό του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Δικαιοσύνης, η οποία εφαρμόζεται από το επόμενο οικονομικό έτος σε σχέση με αυτό της δημοσίευσής της.

5. Δεν επιτρέπεται να ανατίθεται υπόθεση σε εξωτερικό δικηγόρο, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει άμεσα ή έμμεσα σύγκρουση συμφερόντων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Δικαιοσύνης, η οποία εκδίδεται μετά γνώμη του Προέδρου της Επιτροπής, μπορούν να προσδιορίζονται οι περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων και να ρυθμίζεται κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.

6. Για τις ανάγκες στελέχωσης του Γραφείου Νομικού Συμβούλου στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, οι οργανικές θέσεις των Νομικών Συμβούλων του Κράτους, των Παρέδρων ΝΣΚ και των Δικαστικών Πληρεξουσίων Ν.Σ.Κ. αυξάνονται κατά μία (1) αντίστοιχα».

2. Στην παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 3959/2011 προστίθεται περ. ια) ως εξής:

«ια) υπογράφει τα ερωτήματα προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για θέματα αρμοδιότητας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, αποδέχεται τις σχετικές γνωμοδοτήσεις και εγκρίνει τα πρακτικά γνωμοδοτήσεων του Ν.Σ.Κ. σε δικαστικές και εξώδικες υποθέσεις της Επιτροπής.»

3. Στην παρ. 3 του άρθρου 19 του ν. 3959/2011 οι λέξεις: «το Γραφείο Εισηγητών και το Γραφείο Νομικής Υποστήριξης» αντικαθίστανται με τις λέξεις «και το Γραφείο Εισηγητών».

4. Η παρ. 8 του άρθρου 50 του ν. 3959/2011 καταργείται.

5. Για τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με απόφαση του Προέδρου της, μπορεί να προσφεύγει στις υπηρεσίες εξωτερικού δικηγόρου και χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3959/2011 (Α' 93), όπως το άρθρο αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του, με την παρ. 1 του παρόντος. Εξωτερικοί δικηγόροι, στους οποίους έχουν ήδη ανατεθεί υποθέσεις ή στους οποίους ανατίθενται υποθέσεις μέσα στην προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου, εξακολουθούν να τις χειρίζονται μέχρι τη λήξη με οποιονδήποτε τρόπο της εντολής. Μετά τη λήξη της εντολής, ο χειρισμός των υποθέσεων περιέρχεται στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 68

**Τροποποίηση του άρθρου 53 του ν. 4270/2014 –
Εισηγητική έκθεση του ετήσιου
Κρατικού Προϋπολογισμού
[άρθρα 4(5), 14(2) και 14(3) της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]**

Η περ. ια' του άρθρου 53 του ν.4270/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«ια) Την αναφορά των κύριων πηγών κινδύνου για τις

δημοσιονομικές προβλέψεις μέσω:

αα) ανάλυσης ευαισθησίας των δημοσιονομικών στόχων ως προς τις μεταβολές των κύριων οικονομικών παραδοχών και ιδιαίτερα των παραδοχών για τους συντελεστές ανάπτυξης και τα επιτόκια, και

αβ) αξιολόγησης των επιπτώσεων από τις βασικές πηγές δημοσιονομικού κινδύνου, περιλαμβανομένων των κρατικών εγγυήσεων και άλλων ενδεχόμενων υποχρεώσεων.»

Άρθρο 69

**Τροποποίηση του άρθρου 6 του ν. 4281/2014 -
Επιχορήγηση φορέων της Γενικής Κυβέρνησης
για εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους**

Μετά την παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4281/2014 (Α' 160), προστίθεται παράγραφος 2α ως εξής:

«2.α. Ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) επί των ποσών που θα καταβάλλει κατά το οικονομικό έτος 2020 ο Κρατικός Προϋπολογισμός στους φορείς Γενικής Κυβέρνησης που ανήκουν στον υποτομέα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) για την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους προς τρίτους, παρακρατείται από τους πόρους που αποδίδονται στην τοπική αυτοδιοίκηση μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 259 και 260 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Η παρακράτηση επί των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) του δικαιούχου ΟΤΑ διενεργείται από το έτος 2022 και για χρονική περίοδο που καθορίζεται με την απόφαση του πρώτου εδαφίου της παρ.2.»

Άρθρο 70

**Τροποποίηση του άρθρου 91 Α του ν. 4549/2018 –
Εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου
προς όργανα και οργανισμούς
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Η παρ. 1 του άρθρου 91Α του ν. 4549/2018 (Α' 105) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο Υπουργός Οικονομικών παρέχει την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προς όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χρηματοδότηση των κρατών μελών ή και πιστωτικών ιδρυμάτων ή φυσικών ή νομικών προσώπων και φορέων, στο πλαίσιο της ενωσιακής νομοθεσίας ή διακρατικής συμφωνίας ή συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και των οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

**ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ
ΔΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ
ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΓΙΑ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ
ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΛΗΓΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ COVID-19**

Άρθρο 71

Πεδίο εφαρμογής και προϋποθέσεις επιλεξιμότητας

1. Το Δημόσιο συνεισφέρει, για χρονικό διάστημα, που δεν υπερβαίνει τους εννέα (9) μήνες, από την ημερομηνία έγκρισης της κατά το άρθρο 76 του παρόντος αίτησης, στις δόσεις για την αποπληρωμή των πάσης φύσεως δανείων φυσικών ή νομικών προσώπων προς χρηματοδοτικούς φορείς που εξασφαλίζονται με εμπράγματα

ασφάλεια στην κύρια κατοικία του οφειλέτη.

2. Επιλέξιμα είναι φυσικά πρόσωπα, που έχουν, είτε τα ίδια, είτε ο σύζυγος, ή εξαρτώμενο μέλος αποδεδειγμένα πληγεί και για τον λόγο αυτό ενταχθεί στα ληφθέντα μέτρα στο πλαίσιο του κορωνοϊού COVID-19.

3. Ειδικότερα πληγέντες θεωρούνται:

α) εργαζόμενοι του ιδιωτικού τομέα, στους οποίους παρασχέθηκε οικονομική ενίσχυση, σύμφωνα με το άρθρο δέκατο τρίτο της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 64), όπως κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α΄ 76), και το άρθρο 11 της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 68), όπως κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020 (Α΄ 83), ή των οποίων ο μέσος μικτός μηνιαίος μισθός, αφαιρουμένων πρόσθετων ή άλλων έκτακτων αποδοχών των μηνών Μαρτίου και Απριλίου του 2020, παρουσίασε μείωση, σε σχέση με τον αντίστοιχο των μηνών Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου του 2020, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

αα) για ποσά έως χίλια (1.000) ευρώ, μείωση ίση ή μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%),

αβ) για ποσά από χίλια και ένα λεπτό (1.000,01) του ευρώ και μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ, μείωση ίση ή μεγαλύτερη του είκοσι τοις εκατό (20%),

αγ) για ποσά μεγαλύτερα των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ, μείωση ίση ή μεγαλύτερη του τριάντα τοις εκατό (30%), όπως οι αποδοχές των υποπερ. αα) ως αγ) δηλώνονται στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης από τον εργοδότη.

β) Ελεύθεροι επαγγελματίες ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, στους οποίους παρασχέθηκε οικονομική ενίσχυση, σύμφωνα με το άρθρο όγδοο της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020, ή των οποίων τα έσοδα του δεύτερου τριμήνου του 2020 παρουσίασαν μείωση ίση ή μεγαλύτερη του είκοσι τοις εκατό (20%), σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του έτους 2019, όπως αυτό προκύπτει από τις περιοδικές δηλώσεις Φ.Π.Α.,

γ) άνεργοι ή μακροχρόνια άνεργοι, στους οποίους παρασχέθηκε οικονομική ενίσχυση, σύμφωνα με το άρθρο έβδομο της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020,

δ) φυσικά πρόσωπα, ιδιοκτήτες ακινήτων, οι οποίοι έλαβαν μειωμένο μίσθωμα, σύμφωνα με το άρθρο δεύτερο της από 20.3.2020 της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020,

ε) εταίροι προσωπικών ή κεφαλαιουχικών εταιριών, των οποίων η λειτουργία έχει ανασταλεί υποχρεωτικά ή έχουν λάβει ενίσχυση, σύμφωνα με το άρθρο όγδοο της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020, και σύμφωνα με τα στοιχεία που προκύπτουν από τα τηρούμενα στοιχεία της φορολογικής διοίκησης,

στ) δικαιούχοι που έλαβαν ενίσχυση με τη μορφή της επιστρεπτέας προκαταβολής, σύμφωνα με το άρθρο τρίτο της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 75), όπως κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4684/2020 (Α΄ 86) και την υπ' αρ. ΓΔΟΥ131/13.6.2020 (Β΄ 2276) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, καθώς και την υπ. αρ. οικ.23103/478/2020 (Β΄ 2274) κοινή απόφαση των Υ-

πουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Μηχανισμός «Συνεργασία»), και οι οποίοι αποδεδειγμένα έχουν παρουσιάσει μείωση εισοδημάτων λόγω των συνεπειών της πανδημίας.

4. Πέραν των ανωτέρω προϋποθέσεων της παρ. 3, ο αιτών θα πρέπει σωρευτικά να πληροί και τις ακόλουθες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας:

α) Να διαθέτει εμπράγματο δικαίωμα, αποκλειστικής ή κατ' ιδανικό μερίδιο, πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας σε ακίνητο, το οποίο αποτελεί την κύρια κατοικία του και βρίσκεται στην Ελλάδα.

β) Να μην έχει υπαχθεί στη ρύθμιση των άρθρων 68 έως 83 του ν. 4605/2019 (Α΄ 52). Οφειλέτες που έχουν υποβάλει αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία των άρθρων αυτών και αν μέχρι την υποβολή της αίτησης του άρθρου 75 του παρόντος, δεν έχει επιτευχθεί ρύθμιση, μπορούν να υπαχθούν στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον παραιτηθούν από την αίτηση υπαγωγής τους. Σε περίπτωση υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 4605/2019 μετά την έγκριση της συνεισφοράς του παρόντος νόμου, η συνεισφορά του παρόντος νόμου διακόπτεται. Σε κάθε περίπτωση, ισχύουν τα αναφερόμενα στην περ. ε).

γ) Να μην έχει υπαχθεί στη ρύθμιση των άρθρων 99 επ. του ν. 3588/2007 (Α΄ 153), 61 έως 67 του ν. 4307/2014 (Α΄ 246) ή του ν. 4469/2017 (Α΄ 62), ακόμα κι αν εξέπεσε από αυτές, ούτε να εκκρεμεί αίτηση ρύθμισης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας, εκτός εάν ο οφειλέτης παραιτηθεί πριν την υποβολή της αίτησης του άρθρου 75 του παρόντος.

δ) Να υφίσταται οφειλή επιδεκτική συνεισφοράς κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

ε) Να μην υφίσταται εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου για την επιδεκτική συνεισφοράς οφειλή και ο δικαιούχος να μην έχει κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως άλλη ενεργή κρατική ενίσχυση για την οφειλή αυτή.

στ) Να πληρούνται, ως προς την επιδεκτική συνεισφοράς του Δημοσίου οφειλή, για κάθε περίπτωση ξεχωριστά τα ακόλουθα πρόσθετα κριτήρια επιλεξιμότητας:

στα) Εφόσον πρόκειται για δάνεια εξυπηρετούμενα ή δάνεια που παρουσίαζαν καθυστέρηση μέχρι (90) ημέρες στις 29.2.2020:

i) Η κατά το άρθρο 73 αξία της κύριας κατοικίας του αιτούντος, κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης του άρθρου 75, να μην υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ.

ii) Το οικογενειακό εισόδημα του αιτούντος φυσικού προσώπου, κατά το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχει δυνατότητα υποβολής φορολογικής δήλωσης, να μην υπερβαίνει τις είκοσι τέσσερις χιλιάδες (24.000) ευρώ. Το ποσό του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνεται κατά δεκαοκτώ χιλιάδες (18.000) ευρώ για τον σύζυγο ή τη σύζυγο και κατά πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για κάθε εξαρτώμενο μέλος και μέχρι τρία (3) εξαρτώμενα μέλη.

iii) Οι καταθέσεις και τα επενδυτικά προϊόντα του αιτούντος, του συζύγου του και των εξαρτώμενων μελών στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, να έχουν συνολική αξία που δεν υπερβαίνει τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης του άρθρου 75.

iv) Το σύνολο του ανεξόφλητου κεφαλαίου των επιδεκτικών για τη συνεισφορά Δημοσίου οφειλών, στο οποίο συνυπολογίζονται λογιστικοποιημένοι από τους πιστωτές τόκοι, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης

του άρθρου 75, να μην υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ ανά πιστωτή. Αν η οφειλή έχει συνολογρηθεί σε άλλο, πλην του ευρώ, νόμισμα, για τον καθορισμό του μέγιστου ορίου του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται υπόψη η ισοτιμία του αλλοδαπού νομίσματος με το ευρώ κατά την τελευταία εργάσιμη ημέρα του προηγούμενου μήνα από την υποβολή της αίτησης του άρθρου 75.

v) Η ακίνητη περιουσία του αιτούντος, του συζύγου ή της συζύγου και των εξαρτώμενων μελών, συμπεριλαμβανομένης της κύριας κατοικίας του αιτούντα, να έχει συνολική αξία που δεν υπερβαίνει τις εξακόσιες χιλιάδες (600.000) ευρώ.

vi) Τα μεταφορικά μέσα του αιτούντος, που αποκτήθηκαν εντός της τελευταίας τριετίας για ιδιωτική χρήση, να έχουν συνολική αξία που δεν υπερβαίνει τις ογδόντα χιλιάδες (80.000) ευρώ.

Δεν λογίζεται ως καθυστέρηση η χορήγηση εκουσίως από τον χρηματοδοτικό φορέα ή δυνάμει νομοθετικής πρόβλεψης, αναστολής στην καταβολή της μηνιαίας δόσης.

στβ) Εφόσον πρόκειται για δάνεια που παρουσίαζαν καθυστέρηση μεγαλύτερη των ενενήντα (90) ημερών στις 29.2.2020 και δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περ. στα):

i) Η κατά το άρθρο 73 αξία της κύριας κατοικίας, κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης του άρθρου 75, να μην υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ.

ii) Το οικογενειακό εισόδημα του αιτούντος φυσικού προσώπου, κατά το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχει δυνατότητα υποβολής φορολογικής δήλωσης, να μην υπερβαίνει τις δεκαεπτά χιλιάδες (17.000) ευρώ. Το ποσό του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνεται κατά δεκατρείς χιλιάδες (13.000) ευρώ για τον σύζυγο ή τη σύζυγο και κατά πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για κάθε εξαρτώμενο μέλος και μέχρι τρία (3) εξαρτώμενα μέλη.

iii) Οι καταθέσεις και τα επενδυτικά προϊόντα του αιτούντος, του συζύγου και των εξαρτώμενων μελών, στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, να έχουν συνολική αξία που δεν υπερβαίνει τις είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) ευρώ κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης του άρθρου 75.

iv) Το σύνολο του ανεξόφλητου κεφαλαίου των επιδεκτικών για τη συνεισφορά Δημοσίου οφειλών, στο οποίο συνυπολογίζονται λογιστικοποιημένοι από τους πισωτές τόκοι κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης του άρθρου 75, να μην υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ ανά πιστωτή. Αν η οφειλή έχει συνολογρηθεί σε άλλο, πλην του ευρώ, νόμισμα, για τον καθορισμό του μέγιστου ορίου του προηγούμενου εδαφίου, λαμβάνεται υπόψη η ισοτιμία αλλοδαπού νομίσματος και ευρώ κατά την τελευταία εργάσιμη ημέρα του προηγούμενου μήνα από την υποβολή της αίτησης του άρθρου 75.

v) Η ακίνητη περιουσία του αιτούντος, του συζύγου και των εξαρτώμενων μελών, συμπεριλαμβανομένης της κύριας κατοικίας του αιτούντα, να μην υπερβαίνει τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

vi) Τα μεταφορικά μέσα του αιτούντος, που αποκτήθηκαν εντός της τελευταίας τριετίας για ιδιωτική χρήση, να έχουν συνολική αξία που δεν υπερβαίνει τις ογδόντα χιλιάδες (80.000) ευρώ.

στγ) Εφόσον πρόκειται για δάνεια που παρουσίαζαν καθυστέρηση μεγαλύτερη των ενενήντα (90) ημερών στις 29.2.2020 και επιπλέον έχουν καταγγεληθεί μέχρι την ημερομηνία αυτή από τον χρηματοδοτικό φορέα:

i) Η κατά το άρθρο 73 αξία της κύριας κατοικίας, κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης του άρθρου 75, να μην υπερβαίνει τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

ii) Το οικογενειακό εισόδημα του αιτούντος φυσικού προσώπου, κατά το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχει δυνατότητα υποβολής φορολογικής δήλωσης, να μην υπερβαίνει τις δώδεκα χιλιάδες πεντακόσια (12.500) ευρώ. Το ποσό του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνεται κατά οκτώ χιλιάδες πεντακόσια (8.500) ευρώ για τον σύζυγο ή τη σύζυγο και κατά πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για κάθε εξαρτώμενο μέλος και μέχρι τρία (3) εξαρτώμενα μέλη.

iii) Οι καταθέσεις και τα επενδυτικά προϊόντα του αιτούντος, του συζύγου και των εξαρτώμενων μελών στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, να έχουν συνολική αξία που δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης του άρθρου 75.

iv) Το σύνολο του ανεξόφλητου κεφαλαίου των επιδεκτικών για τη συνεισφορά Δημοσίου οφειλών, στο οποίο συνυπολογίζονται λογιστικοποιημένοι από τους πισωτές τόκοι κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης του άρθρου 75, να μην υπερβαίνει τις εκατόν τριάντα χιλιάδες (130.000) ευρώ ανά πιστωτή. Αν η οφειλή έχει συνολογρηθεί σε άλλο, πλην του ευρώ, νόμισμα, για τον καθορισμό του μέγιστου ορίου του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται υπόψη η ισοτιμία αλλοδαπού νομίσματος και ευρώ κατά την τελευταία εργάσιμη ημέρα του προηγούμενου μήνα από την υποβολή της αίτησης του άρθρου 75.

v) Η ακίνητη περιουσία του αιτούντος, του συζύγου ή της συζύγου και των εξαρτώμενων μελών, συμπεριλαμβανομένης της κύριας κατοικίας του αιτούντα, να έχει συνολική αξία που δεν υπερβαίνει τις διακόσιες ογδόντα χιλιάδες (280.000) ευρώ.

vi) Τα μεταφορικά μέσα του αιτούντος, που αποκτήθηκαν εντός της τελευταίας τριετίας για ιδιωτική χρήση, να έχουν συνολική αξία που δεν υπερβαίνει τις ογδόντα χιλιάδες (80.000) ευρώ.

vii) Σε περίπτωση ύπαρξης συνοφειλέτη ή εγγυητή για τα δάνεια της παρούσας κατηγορίας, ο καθένας από αυτούς πρέπει να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια επιλεξιμότητας: (1) Το ατομικό του εισόδημα να μην υπερβαίνει τις δώδεκα χιλιάδες πεντακόσια (12.500) ευρώ, (2) η ακίνητη περιουσία του να έχει συνολική αξία που δεν υπερβαίνει τις διακόσιες ογδόντα χιλιάδες (280.000) ευρώ, (3) να θεωρείται πληγείς, σύμφωνα με την παρ. 3.

5. Ο χαρακτηρισμός των οφειλών και η επιλεξιμότητα του αιτούντος, με βάση τις προαναφερθείσες διακρίσεις των υποπερ. στα', στβ' και στγ' της παρ. 4, λαμβάνει χώρα ανά πιστωτή.

6. Η μεταβίβαση των απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων ή η ανάθεση της διαχείρισής τους σύμφωνα με τον ν. 4354/2015 (Α' 176), καθώς και η τιτλοποίησή τους σύμφωνα με τον ν. 3156/2003 (Α' 157) ή τον ν. 4649/2019 (Α' 206) και η υποκατάσταση εγγυητή ή εν γένει συνοφειλέτη σε αυτές, δεν εμποδίζει τη ρύθμισή τους σύμφωνα με το παρόν.

7. Σε περίπτωση που η επιδεκτική συνεισφοράς του Δημοσίου οφειλή έχει υπαχθεί οριστικά στις διατάξεις του ν. 3869/2010 (Α' 130), εφόσον εγκριθεί η συνεισφορά του παρόντος νόμου, ο οφειλέτης παραιτείται του δικαιώματος να ζητήσει συνεισφορά του Δημοσίου, σύμφωνα με τα εδάφια πέμπτο, έκτο, έβδομο και όγδοο της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3869/2010. Οφειλέτες που έχουν υποβάλει αίτηση του άρθρου 4 του ν. 3869/2010, η οποία εκκρεμεί σε πρώτο βαθμό, χωρίς να έχει συζητηθεί, μπορούν να υποβάλουν την αίτηση του άρθρου 75. Αν οι αιτούντες ρυθίσουν συναινετικά οποιαδήποτε από τις οφειλές που είναι επιδεκτικές για την καταβολή συνεισφοράς του Δημοσίου κατά τον παρόντα νόμο, η δική του ν. 3869/2010 καταργείται ως προς τις οφειλές που ρυθμίστηκαν συναινετικά.

Άρθρο 72 **Ορισμοί**

Για τις ανάγκες του παρόντος νόμου:

α) Ως «οφειλέτης» νοείται το φυσικό πρόσωπο που έχει χρηματικές οφειλές έναντι των χρηματοδοτικών φορέων, επιδεκτικές συνεισφοράς βάσει του παρόντος νόμου και αφορά, τόσο τον άμεσα αντισυμβαλλόμενο (πρωτοοφειλέτη) σε σύμβαση με πιστωτικό ίδρυμα και άλλο χρηματοδοτικό φορέα, όσο και τους ενεχόμενους εις ολόκληρον ως συνοφειλέτες, ή εγγυητές.

β) Ως «χρηματοδοτικός φορέας» νοείται το πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα, συμπεριλαμβανομένου και αυτού που τελεί υπό ειδική εκκαθάριση, καθώς και η εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις του άρθρου 1 του ν. 4354/2015, εφόσον τελεί υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος ή του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού. Πιστωτής, ο οποίος απέκτησε απαιτήσεις επιδεκτικές ρύθμισης με μεταβίβαση, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 4354/2015, συμμετέχει στη διαδικασία του παρόντος νόμου μόνο μέσω της εταιρίας διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, στην οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4354/2015. Πιστωτής, ο οποίος απέκτησε απαιτήσεις επιδεκτικές ρύθμισης με τιτλοποίηση, σύμφωνα με τον ν. 3156/2003, συμμετέχει στη διαδικασία του παρόντος νόμου μόνο μέσω του προσώπου, στο οποίο έχει ανατεθεί η διαχείρισή τους, σύμφωνα με την παρ. 14 του άρθρου 10 του ν. 3156/2003.

γ) Ως «οφειλή» νοείται η οφειλή του οφειλέτη προς χρηματοδοτικό φορέα από οποιαδήποτε αιτία, για την οποία έχει παραχωρηθεί εμπράγματη εξασφάλιση στην κύρια κατοικία του οφειλέτη.

δ) Ο όρος «σύζυγος» περιλαμβάνει και τον αντισυμβαλλόμενο σε σύμφωνο συμβίωσης του ν. 4356/2015 (Α' 181) ή του ν. 3719/2008 (Α' 241).

ε) Ως «εξαρτώμενα μέλη» νοούνται τα πρόσωπα που ορίζονται στο άρθρο 11 του ν. 4172/2013 (Α' 167).

στ) Ως «οικογενειακό εισόδημα» νοείται το άθροισμα των εισοδημάτων του αιτούντος, του συζύγου του και των εξαρτώμενων μελών, μειωμένο κατά τους αναλογούντες φόρους, την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013 και το τέλος επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 (Α' 152). Στο «οικογενειακό εισόδημα» συμπεριλαμβάνονται και τα αφορολόγητα, καθώς και τα αυτοτελώς φορολογούμενα ποσά.

ζ) Ως «επενδυτικά προϊόντα» νοούνται τα μέσα χρη-

ματαγοράς κατά την παρ. 17 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 (Α' 14) και οι κινητές αξίες κατά την παρ. 44 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018.

η) Ως «κύρια κατοικία» νοείται αυτή που δηλώνει ο αιτών στην αίτηση του άρθρου 75.

θ) Ως «μηνιαία δόση» ορίζεται η δόση εξυπηρέτησης των επιλέξιμων οφειλών, όπως καθορίζονται στη συμφωνία μεταξύ του χρηματοδοτικού φορέα και του οφειλέτη και διαβιβάζονται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα.

ι) Ως «ηλεκτρονική πλατφόρμα» ορίζεται η ηλεκτρονική πλατφόρμα του άρθρου 74.

ια) Ως «σύμβουλος» ορίζεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που επιλέγει ο οφειλέτης και αναλαμβάνει τις διαδικασίες υποστήριξης του οφειλέτη, κατά το στάδιο της αίτησης στην ηλεκτρονική πλατφόρμα και τη ρύθμιση των οφειλών. Σύμβουλος θεωρείται, ενδεικτικά, ο δικηγόρος, λογιστής – φοροτεχνικός, οικονομολόγος ή οποιαδήποτε άλλη επιστημονική ειδικότητα με γνώσεις και εμπειρία για τη διενέργεια των απαιτούμενων διαδικασιών και την επαρκή υποστήριξη του οφειλέτη στη διαδικασία.

ιβ) Ως «μεταφορικά μέσα» νοούνται τα αναφερόμενα στις περ. γ), στ) και ζ) της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 4172/2013, που ευρίσκονται στην κυριότητα του αιτούντος.

Άρθρο 73 **Προσδιορισμός αξίας περιουσιακών στοιχείων**

1. Για να κριθεί η επιλεξιμότητα του αιτούντος σύμφωνα με το στοιχείο ι των υποπερ. στα) ως στγ) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71, ως αξία του ακινήτου που αποτελεί την κύρια κατοικία, λογίζεται η φορολογητέα αξία για τον υπολογισμό του συμπληρωματικού ενιαίου φόρου ιδιοκτησίας ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.), σύμφωνα με τον ν. 4223/2013 (Α' 287), όπως αυτή προκύπτει από την τελευταία πράξη προσδιορισμού φόρου.

2. Αν ο αιτών έχει κατ' ιδανικό μερίδιο πλήρη ή ψιλή κυριότητα ή επικαρπία στην κύρια κατοικία του, κρίσιμη για την επιλεξιμότητά του κατά το άρθρο 71 είναι η αξία της πλήρους και αποκλειστικής κυριότητας.

3. Για να κριθεί η επιλεξιμότητα του αιτούντος σύμφωνα με το στοιχείο ν των υποπερ. στα) ως στγ) της περ. στ' της παρ. 4 του άρθρου 71, ως αξία της συνολικής ακίνητης περιουσίας λογίζεται η φορολογητέα αξία αυτής για τον υπολογισμό του συμπληρωματικού ενιαίου φόρου ιδιοκτησίας ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.), σύμφωνα με τον ν. 4223/2013, όπως αυτή προκύπτει από την τελευταία πράξη προσδιορισμού φόρου, εξαιρουμένων των γηπέδων εκτός σχεδίου πόλης και οικισμού, για τα οποία δεν προσδιορίζεται αξία Ε.Ν.Φ.Ι.Α.. Η παρούσα εφαρμόζεται και για την αξιολόγηση της συνολικής περιουσίας του συνοφειλέτη ή του εγγυητή, σύμφωνα με τον αριθμό (2) του στοιχείου (vii) της υποπερ. στγ) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71.

Άρθρο 74 **Ηλεκτρονική πλατφόρμα**

1. Η διαδικασία του παρόντος διεξάγεται μέσω ψηφιακής πλατφόρμας ηλεκτρονικής υποβολής και διαχείρισης αιτήσεων, η οποία αναπτύσσεται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Δημόσιας

Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.), σε συνεργασία με την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (Ε.Γ.Δ.Ι.Χ.). Στην πλατφόρμα παρέχεται πρόσβαση μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr).

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι διαδικασίες, οι προϋποθέσεις, οι προσφερόμενες λειτουργίες και εφαρμογές και οι τεχνικές λεπτομέρειες, οι οποίες αποτελούν τις λειτουργικές προδιαγραφές της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 75 **Υποβολή αίτησης**

1. Φυσικό πρόσωπο, στο οποίο συντρέχουν οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας του άρθρου 71, μπορεί να υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση συνεισφοράς δημοσίου στην αποπληρωμή των δανειακών του υποχρεώσεων, εντός αποσβεστικής προθεσμίας, από την έναρξη ισχύος του παρόντος έως και τις 30 Σεπτεμβρίου 2020. Σε περίπτωση περισσότερων συγκύριων επί της κύριας κατοικίας, αρκεί να υποβληθεί αίτηση από έναν από αυτούς.

2. Απαγορεύεται η υποβολή δεύτερης αίτησης από το ίδιο φυσικό πρόσωπο.

3. Η αίτηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά.

Η είσοδος του χρήστη στην πλατφόρμα διενεργείται με την αυθεντικοποίησή του μέσω των κωδικών/διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Κατά την υποβολή της αίτησης αντλούνται τα ακόλουθα στοιχεία μέσω λειτουργικότητας:

α) Πλήρη στοιχεία του αιτούντος και ειδικότερα το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης και οι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας, αν είναι επιτηδευματίας.

β) Πλήρη στοιχεία του συζύγου και των εξαρτώμενων μελών του και ειδικότερα το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης και οι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας, αν είναι επιτηδευματίες.

4. Ο αιτών συμπληρώνει το τηλέφωνο, τη διεύθυνση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας του, τις οικογενειακές καταθέσεις σε χώρες εκτός Ελλάδος, και επιβεβαιώνει τα στοιχεία της κύριας κατοικίας του, ενώ παράλληλα υποβάλλει και τις ακόλουθες υπεύθυνες δηλώσεις:

α) Ότι συντρέχουν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των παρ. 2 ως 4 του άρθρου 71.

β) Ότι παρέχει άδεια στους χρηματοδοτικούς φορείς για πρόσβαση, επεξεργασία και διασταύρωση των δεδομένων που περιλαμβάνονται στην αίτηση, όσο και άλλων δεδομένων του που βρίσκονται στην κατοχή τους, για τους σκοπούς του παρόντος.

γ) Υπεύθυνη δήλωση αναφορικά με τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, σε περίπτωση που ο αιτών είναι ελεύθερος επαγγελματίας ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα.

5. Η αίτηση συνοπογράφεται από τον σύζυγο και από τα εξαρτώμενα μέλη του αιτούντος ή τους νομίμους αντιπροσώπους τους, καθώς και από τον συνοφειλέτη ή

τον εγγυητή, στην περίπτωση ύπαρξης δανείων της υποπερ. στγ) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71. Σε περίπτωση διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, δεν απαιτείται η συνοπογραφή της αίτησης από τον σύζυγο. Για τα κριτήρια επιλεξιμότητας του άρθρου 71 λαμβάνεται υπόψη το ατομικό εισόδημα του αιτούντος, προσαυξημένο σύμφωνα με τα ποσά που προβλέπονται για τα εξαρτώμενα μέλη, που έχει στην επιμέλειά του ο αιτών. Η διακοπή της έγγαμης συμβίωσης πρέπει να έχει δηλωθεί στη Φορολογική Διοίκηση πριν από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

6. Η υποβολή της αίτησης του παρόντος συνεπάγεται αυτοδίκαια την άρση του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων του άρθρου 1 του ν.δ. 1059/1971 (Α' 270) και του φορολογικού απορρήτου του άρθρου 17 του ν. 4174/2013 (Α' 170) για τον έλεγχο της πλήρωσης των κριτηρίων επιλεξιμότητας του άρθρου 71 για τον αιτούντα, τον σύζυγο, τα εξαρτώμενα μέλη και τον συνοφειλέτη ή εγγυητή, της υποπερ. στγ) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71.

7. Ανακτώνται αυτόματα από τη βάση δεδομένων της φορολογικής διοίκησης για τον αιτούντα, το σύζυγο, και τα εξαρτώμενα μέλη, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα στοιχεία:

α) δήλωση εισοδήματος φυσικών προσώπων,

β) πράξη διοικητικού προσδιορισμού του ΕΝ.Φ.Ι.Α. του τελευταίου φορολογικού έτους,

γ) πράξη διοικητικού προσδιορισμού του φόρου εισοδήματος του τελευταίου φορολογικού έτους.

Τα έγγραφα της παρούσας παραγράφου αντλούνται αυτόματα, εκκινώντας από την τελευταία διαθέσιμη έκδοσή τους, εφόσον δεν έχει παρέλθει η αντίστοιχη προθεσμία υποβολής τους βάσει της κείμενης νομοθεσίας. Μετά την παρέλευση των προβλεπόμενων προθεσμιών, η αυτόματη άντληση των εγγράφων, εκκινεί από την τελευταία έκδοση, για την οποία υπάρχει υποχρέωση υποβολής.

8. Με την ολοκλήρωση της ανάκτησης των δεδομένων της παρ. 7, η αίτηση διαβιβάζεται ηλεκτρονικά στους χρηματοδοτικούς φορείς, από τους οποίους ανακτώνται αυτόματα τα εξής:

α) στοιχεία αναφορικά με τις απαιτήσεις προς χρηματοδοτικούς φορείς, οι οποίες είναι επιδεικτικές συνεισφοράς κατά το άρθρο 71, το οφειλόμενο ποσό ανά φορέα και την ημερομηνία καθορισμού του ύψους της οφειλής,

β) στοιχεία αναφορικά με την εξυπηρέτηση ή μη των δανειακών υποχρεώσεων στις 29.2.2020, και σε περίπτωση δανείου που ήταν σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των ενενήντα (90) ημερών, την καταγγελία της δανειακής σύμβασης,

γ) στοιχεία αναφορικά με καταθέσεις και τα επενδυτικά προϊόντα του τηρούνται στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και την εκτιμώμενη αξία τους,

δ) τα στοιχεία βαρών και λοιπών εξασφαλίσεων επί της κύριας κατοικίας του αιτούντος που βρίσκονται στη διάθεσή τους.

9. Η αίτηση υπέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του αιτούντα και των συνοπογραφόντων, συζύγου και εξαρτώμενων μελών, για την ακρίβεια και την πληρότητα του περιεχομένου και των υποβληθέντων εγγράφων.

10. Αν αποδειχθεί στη συνέχεια με δημόσια έγγραφα

ότι η υπεύθυνη δήλωση της παρ. 9 είναι ψευδής και εφόσον η ανακρίβεια επιδρά στην επιλεξιμότητα του αιτούντος, η συνεισφορά θεωρείται αυτοδικαίως άκυρη, ο οφειλέτης εκπίπτει αυτής για το μέλλον και τα καταβληθέντα ποσά επιστρέφονται, σύμφωνα με το άρθρο 81.

11. Η υποβολή της αίτησης διακόπτει τη διαδικασία του Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών, που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4224/2013 (Α' 288), ως προς τις επιδεικτικές για συνεισφορά οφειλές. Αν για οποιονδήποτε λόγο η διαδικασία του παρόντος κεφαλαίου δεν τελεσφορήσει, δεν απαιτείται συνέχιση της διαδικασίας επίλυσης καθυστερήσεων του Κώδικα Δεοντολογίας.

12. Εάν ο οφειλέτης έχει περιλάβει στην αίτησή του δήλωση, ότι για τη σύνταξη της συνέπραξε σύμβουλος και δηλώσει τα στοιχεία του στην πλατφόρμα, ο τελευταίος εφόσον προβεί στην οριστική υποβολή της αίτησης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο παρόν άρθρο, δικαιούται αμοιβής ύψους διακοσίων πενήντα (250) ευρώ ανά χρηματοδοτικό φορέα, στον οποίο υφίστανται επιλέξιμες προς συνεισφορά οφειλές, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.. Η αμοιβή αυτή καταβάλλεται από τον χρηματοδοτικό φορέα, χωρίς παρακράτηση φόρου, ως εξής:

α) Στην περίπτωση των δανείων των περ. α) και β) της παρ. 3 του άρθρου 76, η κατά τα ανωτέρω αμοιβή του συμβούλου καταβάλλεται κατά τον χρόνο της αποστολής στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ποσού των μηνιαίων δόσεων από τον χρηματοδοτικό φορέα,

β) στην περίπτωση των δανείων της περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 76, η αμοιβή της παρούσας καταβάλλεται είτε κατά τον χρόνο που θα επιτευχθεί η αναδιάρθρωση, είτε το αργότερο μετά την παρέλευση της προθεσμίας της παρ. 4 του άρθρου 76, ανεξαρτήτως εάν θα επιτευχθεί αναδιάρθρωση. Η αμοιβή καταβάλλεται έναντι νομίμου παραστατικού, το οποίο εκδίδεται στο όνομα του οφειλέτη, επιβαρύνει τον οφειλέτη και είτε καταλογίζεται στο ανεξόφλητο υπόλοιπο του προς ρύθμιση δανείου είτε καταλογίζεται ως έξοδο που βαρύνει την επιλέξιμη για συνεισφορά οφειλή. Έξοδα πίστωσης του λογαριασμού του συμβούλου από τον χρηματοδοτικό φορέα, βαρύνουν τον σύμβουλο. Υπόχρεος για την καταβολή του φόρου είναι ο σύμβουλος.

13. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να τροποποιείται το περιεχόμενο της αίτησης του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 76 **Έγκριση αίτησης**

1. Με την ολοκλήρωση ανάκτησης των στοιχείων των παρ. 3, 4 και 7 και την υποβολή των δηλώσεων της παρ. 4 του άρθρου 75 από τον αιτούντα, η αίτηση θεωρείται υποβληθείσα. Ακολουθεί η διαδικασία για την ανάκτηση των δεδομένων της παρ. 8 του άρθρου 75. Εάν, κατά την ανάκτηση των δεδομένων αυτών, διαπιστωθεί ότι ο αιτών δεν πληροί ένα ή περισσότερα κριτήρια επιλεξιμότητας του άρθρου 71, η ηλεκτρονική πλατφόρμα αποστέλλει ηλεκτρονικά ειδοποίηση στον αιτούντα. Με την αποστολή της, η διαδικασία περατώνεται και η αίτηση θεωρείται απορριφθείσα.

2. Σε κάθε άλλη περίπτωση, ελέγχεται η επιλεξιμότητα του οφειλέτη βάσει των οφειλών έναντι των χρηματοδο-

τικών φορέων. Σε περίπτωση που υφίσταται έστω και μία καταγγελλόμενη οφειλή στον χρηματοδοτικό φορέα, ανεξαρτήτως ποσού, τα κριτήρια επιλεξιμότητας του αιτούντος έναντι του συγκεκριμένου χρηματοδοτικού φορέα κρίνονται με βάση τα αναφερόμενα της υποπερ. στγ) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71. Σε περίπτωση μη ύπαρξης καταγγελλόμενης οφειλής, τα κριτήρια επιλεξιμότητας του οφειλέτη κρίνονται με βάση την κατηγοριοποίηση της οφειλής που παρουσιάζει το μεγαλύτερο υπόλοιπο.

3. Εφόσον διαπιστωθεί ότι η αίτηση πληροί όλα τα κατά περίπτωση οριζόμενα κριτήρια επιλεξιμότητας, σύμφωνα με το άρθρο 71, αποστέλλεται στον οφειλέτη και τον χρηματοδοτικό φορέα ενημέρωση ότι ο αιτών είναι καταρχήν επιλέξιμος για συνεισφορά δημοσίου. Στη συνέχεια, οι χρηματοδοτικοί φορείς διαβιβάζουν κατά περίπτωση την ακόλουθη ενημέρωση:

α) Εφόσον η επιλέξιμη οφειλή είναι εξυπηρετούμενη, ο χρηματοδοτικός φορέας αποστέλλει στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, εντός δεκαπέντε (15) το αργότερο ημερών από τη διαπίστωση της καταρχήν επιλεξιμότητας του αιτούντος, το ποσό της μηνιαίας δόσης, ούτως ώστε να δρομολογηθεί η έναρξη καταβολής της συνεισφοράς του Δημοσίου, εκτός εάν συντρέχει η περίπτωση της παρ. 7, οπότε ο χρηματοδοτικός φορέας αποστέλλει το ποσό της μηνιαίας δόσης εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήξη της χορηγηθείσας αναστολής.

β) Εφόσον η επιλέξιμη οφειλή είναι μη εξυπηρετούμενη για χρονικό διάστημα μικρότερο των ενενήντα (90) ημερών, ο αιτών προβαίνει εντός δεκαπέντε (15) το αργότερο ημερών από τη διαπίστωση της καταρχήν επιλεξιμότητας του στην καταβολή των δόσεων που ευρίσκονται σε καθυστέρηση, άλλως αυτές κεφαλαιοποιούνται από τον χρηματοδοτικό φορέα και βαρύνουν το υπόλοιπο της οφειλής. Μετά την πάροδο της προθεσμίας της παρούσας, ο χρηματοδοτικός φορέας αποστέλλει εντός δεκαπέντε (15) ημερών το ποσό της μηνιαίας δόσης αυτής, για να ξεκινήσει η καταβολή της συνεισφοράς του Δημοσίου.

γ) Εφόσον η επιλέξιμη οφειλή είναι μη εξυπηρετούμενη για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ενενήντα (90) ημέρες ή η σχετική σύμβαση έχει καταγγελθεί, για να εκκινήσει η διαδικασία καταβολής της συνεισφοράς του Δημοσίου, λαμβάνει χώρα αναδιάρθρωση της επιλέξιμης οφειλής, έπειτα από συμφωνία του οφειλέτη με τον χρηματοδοτικό φορέα. Για τον λόγο αυτό, ο χρηματοδοτικός φορέας καλεί τον οφειλέτη αμελλητί, προκειμένου να συμφωνήσουν μία αμοιβαία αποδεκτή και βιώσιμη για τον οφειλέτη αναδιάρθρωση, η οποία θα πρέπει να είναι μακροπρόθεσμη και σύμφωνη με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, όπου αυτές είναι εφαρμοστέες. Ο οφειλέτης οφείλει να προσκομίσει τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που θα του ζητήσει ο χρηματοδοτικός φορέας εντός δεκαπέντε (15) ημερών. Εφόσον ο χρηματοδοτικός φορέας προτείνει συμφωνία αναδιάρθρωσης, ο οφειλέτης οφείλει να την αποδεχθεί ή να την απορρίψει εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την πρόταση. Η διαδικασία αναδιάρθρωσης πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο εντός της προθεσμίας της παρ. 4. Εφόσον τα μέρη συμφωνήσουν στην αναδιάρθρωση, ο χρηματοδοτικός φορέας αποστέλλει σχετική ενημέρωση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα και δηλώνει ότι

η αναδιάρθρωση κρίνεται βιώσιμη και σύμφωνη με τα οικονομικά δεδομένα του οφειλέτη κατά τον χρόνο υπογραφής της σύμβασης αναδιάρθρωσης. Η υπογραφή του οφειλέτη στη σύμβαση αναδιάρθρωσης συνεπάγεται την από μέρους του αποδοχή της βιωσιμότητάς της. Μετά την ενημέρωση της συμφωνίας για τη βιωσιμότητα της αναδιάρθρωσης, ο χρηματοδοτικός φορέας αποστέλλει στην ηλεκτρονική πλατφόρμα το ποσό της μηνιαίας δόσης, για να ξεκινήσει η καταβολή της συνεισφοράς του Δημοσίου. Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία αναδιάρθρωσης ή σε περίπτωση που δεν υποβληθεί η δήλωση περί βιωσιμότητας μαζί με τη δήλωση περί επίτευξης συμφωνίας αναδιάρθρωσης, η διαδικασία διακόπτεται και η αίτηση θεωρείται απορριφθείσα.

4. Η διαδικασία του παρόντος ολοκληρώνεται ως τις 31.12.2020 το αργότερο. Στην περ. γ) της παρ. 3, η συμφωνία αναδιάρθρωσης εναπόκειται στην ελεύθερη βούληση των μερών και στη σύμπτωση δηλώσεων βουλήσεως των δύο.

5. Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων επιδεκτικών συνεισφοράς οφειλών, αποστέλλεται από τον χρηματοδοτικό φορέα η πληροφόρηση για καθεμία από αυτές. Δεδομένου ότι η συνεισφορά εγκρίνεται για το σύνολο των οφειλών ανά χρηματοδοτικό φορέα, για να ξεκινήσει η καταβολή της συνεισφοράς, πρέπει να ρυθμιστούν ή να εξυπηρετηθούν οι μη εξυπηρετούμενες οφειλές σε κάθε έναν από τους χρηματοδοτικούς φορείς χωριστά.

6. Για κάθε επιλέξιμη οφειλή, μία μόνο συνεισφορά μπορεί να καταβληθεί, ακόμη και αν για την ίδια οφειλή κατατεθούν περισσότερες από μία αιτήσεις από διαφορετικούς επιλέξιμους οφειλέτες.

7. Σε περίπτωση που σε επιλέξιμο οφειλέτη έχει ήδη χορηγηθεί αναστολή δόσεων σε οφειλές, σύμφωνα με το άρθρο πέμπτο και έβδομο της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 75), όπως κυρώθηκε με τον ν. 4684/2020 (Α' 86), για τις οποίες εγκρίνεται η συνεισφορά σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, μπορεί, κατ' επιλογή του οφειλέτη, είτε να διακοπεί η αναστολή και να εκκινήσει η καταβολή συνεισφοράς, είτε να εκκινήσει η καταβολή της συνεισφοράς μετά την ολοκλήρωση της χορηγηθείσας αναστολής. Δεν μπορεί να χορηγηθεί επιπλέον επιμήκυνση της ήδη χορηγηθείσας αναστολής σε επιλέξιμη οφειλή, μετά τη διαπίστωση της επιλεξιμότητας της οφειλής. Σε κάθε περίπτωση, η συνεισφορά δεν μπορεί να χορηγηθεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των εννέα (9) μηνών από τις 31.12.2020.

Άρθρο 77

Διαδικασία καταβολής συνεισφοράς του Δημοσίου

1. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 76, η έγκριση καταβολής της συνεισφοράς γνωστοποιείται στα αρμόδια όργανα, προκειμένου να εκκινήσει η καταβολή. Για την έγκριση και καταβολή της συνεισφοράς δεν απαιτείται φορολογική ή ασφαλιστική ενημερότητα του οφειλέτη.

2. Η συνεισφορά του Δημοσίου καταβάλλεται στους ειδικούς και ακατάσχετους λογαριασμούς εξυπηρέτησης των οφειλών που έχουν αποσταλεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα. Η συνεισφορά δεν κατάσχεται ούτε συμψηφίζεται. Οι λογαριασμοί πιστώνονται μόνο από το δημό-

σιο με το ποσό της συνεισφοράς και χρεώνονται μόνο για την πίστωση του λογαριασμού του δανείου. Η καταβολή της συνεισφοράς του Δημοσίου γίνεται σε μηνιαία βάση.

3. Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων επιλέξιμων οφειλών για συνεισφορά του Δημοσίου, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς η διαδικασία του άρθρου 76 για το σύνολο των οφειλών, προκειμένου να ξεκινήσει η καταβολή της συνεισφοράς.

4. Ακόμα και μετά την έναρξη καταβολής της συνεισφοράς του Δημοσίου, το Δημόσιο προβαίνει σε τακτικούς ή έκτακτους ελέγχους επί των αιτήσεων, προκειμένου να διαπιστώσει ότι οι οφειλές επί των οποίων καταβάλλεται η συνεισφορά είναι επιλέξιμες και ότι οι δικαιούχοι πληρούν το σύνολο των κατά περίπτωση τιθέμενων προϋποθέσεων κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η συνεισφορά καταβλήθηκε χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 80.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται η διαδικασία πληρωμής της συνεισφοράς του Δημοσίου, το όργανο που είναι αρμόδιο να αποφασίζει, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα σχετικά με τη συνεισφορά του Δημοσίου. Η απόφαση της παρούσας πρέπει να συμμορφώνεται προς την ευρωπαϊκή νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων.

Άρθρο 78

Ύψος συνεισφοράς του Δημοσίου - Χρονικό διάστημα καταβολής

1. Η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται στα κατά περίπτωση αναφερόμενα ποσοστά και, με την επιφύλαξη της μη υπέρβασης των ορίων του εφαρμοστέου κατά περίπτωση Κανονισμού για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, αναφορικά με επιχειρηματικές οφειλές φυσικών ή νομικών προσώπων που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, καταβάλλεται ως εξής:

α) Για τα δάνεια της υποπερ. στα) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71:

αα) Για τους πρώτους τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία ενημέρωσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας από τον χρηματοδοτικό φορέα, σύμφωνα με την περ. α) ή την περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 76, η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό ενενήντα τοις εκατό (90%) επί της μηνιαίας δόσης.

αβ) Για τους επόμενους τρεις (3) μήνες, η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) επί της μηνιαίας δόσης.

αγ) Για τους τελευταίους τρεις (3) μήνες, η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) επί της μηνιαίας δόσης.

Σε κάθε περίπτωση, η μηνιαία συνεισφορά για τα δάνεια της περ. α) δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των εξακοσίων (600) ευρώ ανά επιλέξιμη οφειλή.

β) Για τα δάνεια της υποπερ. στβ) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71:

βα) Για τους πρώτους τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία ενημέρωσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας από τον χρηματοδοτικό φορέα, σύμφωνα με την περ. γ) της

παρ. 2 του άρθρου 76, η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) επί της μηνιαίας δόσης.

ββ) Για τους επόμενους τρεις (3) μήνες, η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) επί της μηνιαίας δόσης.

βγ) Για τους τελευταίους τρεις (3) μήνες, η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) επί της μηνιαίας δόσης.

Σε κάθε περίπτωση, η μηνιαία συνεισφορά για τα δάνεια της περ. β' δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ ανά επιλέξιμη οφειλή.

γ) Για τα δάνεια της υποπερ. στγ' της περ. στ' της παρ. 4 του άρθρου 71:

γα) Για τους πρώτους τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία ενημέρωσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας από τον χρηματοδοτικό φορέα, σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 76, η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) επί της μηνιαίας δόσης.

γβ) Για τους επόμενους τρεις (3) μήνες, η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) επί της μηνιαίας δόσης.

γγ) Για τους τελευταίους τρεις (3) μήνες, η συνεισφορά του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) επί της μηνιαίας δόσης.

Σε κάθε περίπτωση, η μηνιαία συνεισφορά για τα δάνεια της περ. γ) της παρούσας δεν μπορεί να ξεπεράσει το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά επιλέξιμη οφειλή.

2. Για δάνεια των οποίων η συμφωνηθείσα δόση δεν είναι καταβλητέα σε μηνιαία βάση, η συνεισφορά του Δημοσίου καλύπτει εννέα (9) μήνες από την έγκρισή της σύμφωνα με το άρθρο 76 και καταβάλλεται κατά τον χρόνο που η δόση είναι απαιτητή από τον χρηματοδοτικό φορέα. Στην περίπτωση αυτή, η καταβλητέα δόση ανάγεται σε μηνιαία βάση, ώστε να υπολογιστούν τα ποσοστά και το ανώτατο ποσό της παρ. 1 και η συνεισφορά του Δημοσίου καταβάλλεται κατά τον χρόνο που είναι απαιτητή η δόση, μπορεί να καλύπτει περισσότερους μήνες και μπορεί να διαφοροποιείται κατά τη διάρκεια της συνεισφοράς. Σε κάθε περίπτωση, για τα δάνεια της παρούσας, το σύνολο του ανεξόφλητου κεφαλαίου των επιδεκτικών για τη συνεισφορά δημοσίου οφειλών, στο οποίο συνυπολογίζονται λογιστικοποιημένοι τόκοι, δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 4 του άρθρου 71, ανά κατηγορία δανείων και ανά πιστωτή.

Άρθρο 79 **Υποχρεώσεις οφειλέτη**

1. Κατά τη διάρκεια της καταβολής της συνεισφοράς του Δημοσίου, ο οφειλέτης έχει τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

α) Καταβάλλει εμπρόθεσμα το ποσό της οφειλής που βαρύνει τον ίδιο. Εμπρόθεσμη θεωρείται η καταβολή που πραγματοποιείται το αργότερο κατά την καταληκτική ημερομηνία που έχει ορίσει ο χρηματοδοτικός φορέας. Δεν μπορεί να θεωρηθεί μη εμπρόθεσμη καταβολή, η καταβολή συνολικού ποσού έως εκατόν πενήντα (150) ευρώ.

β) Παρέχει πρόσβαση στα στοιχεία από τα οποία απο-

δεικνύεται η επιλεξιμότητά του και παρέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που ζητούνται από το Δημόσιο κατά τον εκ των υστέρων έλεγχο των στοιχείων της αίτησής του.

2. α) Μετά την ολοκλήρωση της καταβολής της συνεισφοράς του Δημοσίου, ο οφειλέτης καταβάλλει τις δόσεις της οφειλής του προσηκόντως, κατά τον χρόνο που είναι καταβλητέες, καθ' όλη τη διάρκεια παρακολούθησης, όπως καθορίζεται στην περ. β), μετά την λήξη της επιδότησης. Δεν μπορεί να θεωρηθεί μη προσήκουσα καταβολή η μη καταβολή συνολικού ποσού έως εκατόν πενήντα (150) ευρώ.

β) Το χρονικό διάστημα της διάρκειας παρακολούθησης ανά κατηγορία έχει ως εξής:

βα) Για τα δάνεια της υποπερ. στα) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71, το χρονικό διάστημα παρακολούθησης είναι έξι (6) μήνες.

ββ) Για τα δάνεια της υποπερ. στβ) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71, το χρονικό διάστημα παρακολούθησης είναι δώδεκα (12) μήνες.

βγ) Για τα δάνεια της υποπερ. στγ) της περ. στ) της παρ. 4 του άρθρου 71, το χρονικό διάστημα παρακολούθησης είναι δέκα οκτώ (18) μήνες.

βδ) Για δάνεια των οποίων η δόση δεν είναι σε μηνιαία βάση, σε οποιαδήποτε κατηγορία της παρ. 1 του άρθρου 71 και αν ανήκουν, το χρονικό διάστημα παρακολούθησης είναι δώδεκα (12) μήνες.

3. Σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεων των παρ. 1 και 2, ο οφειλέτης εκπίπτει από τη συνεισφορά του Δημοσίου, η συνεισφορά διακόπτεται για το μέλλον και ποσά που έχουν καταβληθεί αναζητούνται από τον οφειλέτη, σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 81. Ειδικά στην περίπτωση της παρ. 2, η έκπτωση επέρχεται αναδρομικά και το ποσό της συνεισφοράς αναζητείται στο σύνολό του.

Άρθρο 80 **Διακοπή καταβολής συνεισφοράς Δημοσίου**

Η συνεισφορά του Δημοσίου διακόπτεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η αίτηση έχει εγκριθεί χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας.

β) Σε περίπτωση θανάτου του αιτούντος.

γ) Σε περίπτωση κατά την οποία, κατόπιν τριών (3) διαδοχικών εντολών πίστωσης, δεν έχει καταστεί δυνατόν να πιστωθεί η συνεισφορά του Δημοσίου σε έναν τουλάχιστον τραπεζικό λογαριασμό.

δ) Σε περίπτωση που, κατόπιν του επανελέγχου, διαπιστωθεί ότι ο οφειλέτης δεν πληροί τις προϋποθέσεις χορήγησης της συνεισφοράς του Δημοσίου.

ε) Σε περίπτωση που ο οφειλέτης καθυστερήσει την καταβολή του ποσού που βαρύνει τον ίδιο, σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 79. Αν ο δικαιούχος δεν καταβάλει εγκαίρως το ποσό που βαρύνει τον ίδιο, ο θιγόμενος πιστωτής ενημερώνει την ηλεκτρονική πλατφόρμα, το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες, από την ημερομηνία κατά την οποία ο οφειλέτης καθυστέρησε την καταβολή του μέρους της οφειλής που βαρύνει τον ίδιο. Αν ο πιστωτής παραλείψει την ενημέρωση του προηγούμενου εδαφίου, υποχρεούται να επι-

στρέψει στο Δημόσιο τα ποσά που αυτό κατέβαλε από τον χρόνο κατά τον οποίο ο πιστωτής όφειλε να είχε ε-νημερώσει το Δημόσιο.

στ) Σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεων του οφειλέτη, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 79.

ζ) Σε περίπτωση που αποδειχθεί με δημόσια έγγραφα ότι η αίτηση υπαγωγής είναι ψευδής και η ανακρίβεια επιδρά στην επιλεξιμότητα του αιτούντος.

Άρθρο 81 **Αχρεωστήτως καταβληθέντα -** **Αναδρομικότητα πληρωμών**

1. Σε περίπτωση έκπτωσης του οφειλέτη από τη συνεισφορά του Δημοσίου, σύμφωνα με το άρθρο 79, τα καταβληθέντα ποσά της συνεισφοράς αναζητούνται, καταλογίζονται στον οφειλέτη και επιστρέφονται εντόκως με επιτόκιο δύο τοις εκατό (2%) από τον χρόνο καταβολής τους. Αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περ. ζ) του άρθρου 80, επιστρέφονται εντόκως με επιτόκιο πέντε τοις εκατό (5%) από τον χρόνο καταβολής τους. Για την ανάκτηση των ποσών εφαρμόζονται όσα προβλέπονται στις παρ. 1 έως 6 του άρθρου 45 του ν. 4520/2018 (Α' 30). Σε περίπτωση μη οικειοθελούς επιστροφής τους, τα ποσά αυτά αναζητούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 356/1974 (Α' 90).

2. Ειδικά για την περίπτωση μη τήρησης των προϋποθέσεων των κανονισμών ήσσονος σημασίας για τα επιχειρηματικά δάνεια, επιβάλλονται τόκοι για την επιστροφή των καταβληθέντων ποσών από την ημερομηνία καταβολής τους και έως την επιστροφή τους, με βάση το επιτόκιο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως αυτό καθορίζεται σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (2008/C 14/06), εκτός αν συντρέχουν παράλληλα οι προϋποθέσεις της περ. ζ) του άρθρου 80, οπότε και εφαρμόζεται επιτόκιο πέντε τοις εκατό (5%), σύμφωνα με την παρ. 1.

3. Υπό την επιφύλαξη αυστηρότερων ποινών, που προβλέπονται στην κείμενη ποινική νομοθεσία, σε περίπτωση δήλωσης από τον αιτούντα ψευδών στοιχείων ή απόκρυψης αληθινών στην αίτηση υπαγωγής, με σκοπό την υπαγωγή του στον παρόντα νόμο, ενώ δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 71 αυτού, καθώς και τον προσπορισμό περιουσιακού οφέλους από τη συνεισφορά του Δημοσίου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 1599/1986 (75 Α'). Σε κάθε περίπτωση, μετά από αυτεπάγγελτη ή κατόπιν αναφοράς έρευνα, τα σχετικά στοιχεία παραπέμπονται στον αρμόδιο εισαγγελέα για την εξέταση των ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των υπευθύνων.

Άρθρο 82 **Παροχή στοιχείων**

Το Δημόσιο, συμπεριλαμβανομένης της φορολογικής διοίκησης και των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και οι χρηματοδοτικοί φορείς, παρέχουν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του άρθρου 74 όλα τα στοιχεία του παρόντος νόμου, από τα οποία προκύπτει η επιλεξιμότητα του οφειλέτη, καθώς και οι επιδεκτικές συνεισφοράς οφειλές.

Άρθρο 83 **Διενέργεια ελέγχων**

Κατά τη διάρκεια καταβολής της συνεισφοράς του Δημοσίου, καθώς και κατά τη διάρκεια της παρακολούθησης της τήρησης των υποχρεώσεων του οφειλέτη, σύμφωνα με το άρθρο 79, τα δεδομένα της αίτησής του, από τα οποία προκύπτει η επιλεξιμότητά του και η τήρηση των υποχρεώσεών του, μπορούν να διαβιβάζονται σε αρμόδιες υπηρεσίες του δημοσίου τομέα, προκειμένου να διενεργούνται έλεγχοι αναφορικά με την τήρηση των προϋποθέσεων και των υποχρεώσεων στο πλαίσιο του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ **ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ** **ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Άρθρο 84 **Αύξηση οργανικών θέσεων ειδικού** **επιστημονικού προσωπικού (ΙΔΑΧ)** **στο Υπουργείο Οικονομικών**

1. Στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού, που σύμφωνα με την υποπερ. αα' της περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 2 του π.δ. 142/2017 (Α' 181) υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής, συστήνονται πέντε (5) οργανικές θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, επιπλέον των ήδη υφιστάμενων.

2. Στη Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 84/2019 (Α' 123), συστήνονται δέκα (10) οργανικές θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, επιπλέον των ήδη υφιστάμενων.

3. Η πλήρωση των παραπάνω θέσεων διενεργείται σύμφωνα με τη διαδικασία επιλογής του άρθρου 19 του ν. 2190/1994 (Α' 28).

Άρθρο 85 **Τροποποίηση του άρθρου 1 του ν. 4152/2013 -** **Στελέχωση της Κεντρικής Μονάδας** **Κρατικών Ενισχύσεων**

Η παρ. 2 της υποπαρ. Β.3 της παρ. Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107) αντικαθίσταται ως εξής:

«2α) Η Μονάδα στελεχώνεται από υπαλλήλους όλων των κλάδων, κατηγοριών και ειδικοτήτων του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και από υπαλλήλους που μετατάσσονται σύμφωνα με τον ν. 4440/2016 (Α' 224), με την επιφύλαξη της περ. δ' της παρούσας. Κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης μπορούν να αποσπώνται στην Μονάδα υπάλληλοι, μόνιμοι ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι οποίοι υπηρετούν σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης ή στον δημόσιο τομέα, όπως αυτός οριοθετείται με το άρθρο 51 του ν. 1892/1990 (Α' 101).

β) Οι αποσπάσεις της περ. α' διενεργούνται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου, χωρίς να απαιτείται απόφαση ή σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων Υπηρεσιακών Συμβουλίων ή του οργάνου διοίκησης του φορέα προέλευσης, για διάστημα έως τέσσερα (4) έτη. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων υπαλλήλων λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στην

οργανική τους θέση και οι ανωτέρω υπάλληλοι λαμβάνουν το σύνολο των αποδοχών της θέσης αυτής, συμπεριλαμβανομένης τυχόν προσωπικής διαφοράς. Εάν ο επιλεγείς υπάλληλος υπηρετεί με απόσπαση σε άλλη υπηρεσία, με την έκδοση της απόφασης απόσπασης στη Μονάδα αίρεται αυτοδικαίως η απόσπασή του στην προηγούμενη υπηρεσία.

γ) Για τη διενέργεια των αποσπάσεων εκδίδεται σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το αρμόδιο όργανο, με την οποία καθορίζονται τα απαιτούμενα προσόντα, η προθεσμία για την υποβολή των αιτήσεων, η διαδικασία επιλογής, ο τρόπος δημοσίευσης ή δημοσιοποίησης, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για τη διενέργεια των αποσπάσεων.

δ) Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του Προϊσταμένου της Μονάδας αποσπασμένοι υπάλληλοι μετατάσσονται στη Μονάδα μετά τη λήξη της απόσπασης, εφόσον υποβάλλουν σχετική αίτηση, κατά παρέκκλιση του ν. 4440/2016 (Α' 224). Οι υπάλληλοι μετατάσσονται σε κενή οργανική θέση κλάδου της ίδιας ή ανώτερης κατηγορίας, με τον βαθμό και το μισθολογικό κλιμάκιο που κατέχουν, την ίδια σχέση εργασίας και με διατήρηση τυχόν προσωπικής διαφοράς στις αποδοχές. Υπάλληλοι που προέρχονται από φορέα στον οποίο εφαρμόζεται διαφορετικό βαθμολογικό ή μισθολογικό καθεστώς, κατατάσσονται βάσει των αντίστοιχων διατάξεων που ισχύουν για το Υπουργείο Οικονομικών. Εάν η απόσπαση λήξει πριν από την δημοσίευση της πράξης μετάταξης, παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την έκδοση της πράξης μετάταξης. Οι υπάλληλοι που δεν υποβάλλουν αίτηση ή δεν επιλεγούν προς μετάταξη επιστρέφουν στην υπηρεσία στην οποία ανήκει η οργανική τους θέση μετά τη λήξη της απόσπασης. Αν δεν υφίσταται κενή οργανική θέση ιδιωτικού δικαίου στη Μονάδα, είναι δυνατή η μετάταξη αποσπασμένων υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις ιδιωτικού δικαίου, με παράλληλη δέσμευση κενών οργανικών θέσεων δημοσίου δικαίου, για όσο χρόνο υφίστανται οι προσωποπαγείς θέσεις.

ε. Στη Μονάδα μπορούν να απασχολούνται και υπάλληλοι από όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

στ. Συστήνονται δέκα (10) νέες οργανικές θέσεις στη Μονάδα και ο συνολικός αριθμός των οργανικών θέσεων της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων ανέρχεται σε τριάντα (30) θέσεις. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών οι οργανικές θέσεις της Μονάδας κατανέμονται κατά κατηγορία, εκπαιδευτική βαθμίδα, κλάδο, ειδικότητα και σχέση εργασίας.

ζ. Οι υπηρετούντες στο Υπουργείο Οικονομικών δικηγόροι με έμμισθη εντολή υποστηρίζουν νομικά το έργο της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων.»

Άρθρο 86

Στελέχωση Γενικών Διευθύνσεων και Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας

1. Κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης επιτρέπεται η απόσπαση έως ογδόντα (80) υπαλλήλων, μονίμων και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που υπηρετούν σε φορείς του δημόσιου τομέα, οι οποίοι ανήκουν στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, στη Γενική Διεύθυνση του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Ε-

γκλήματος, στη Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας και Κοινωνικών Περιουσιών, στο Αυτοτελές Γραφείο Ελληνικού, στη Διεύθυνση Φορολογικής Πολιτικής, καθώς και στην αυτοτελή Διεύθυνση Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος της Γενικής Γραμματείας Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, η απόσπαση, ανεξάρτητα από τον φορέα στον οποίο ανήκει η οργανική τους θέση.

2. Οι αποσπάσεις διενεργούνται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, χωρίς να απαιτείται απόφαση ή σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων Υπηρεσιακών Συμβουλίων του φορέα προέλευσης, καθώς και του οργάνου διοίκησης αυτού.

3. Η χρονική διάρκεια των αποσπάσεων ορίζεται στα δύο (2) έτη, με δυνατότητα ισόχρονης ανανέωσης της απόσπασης, κατόπιν αιτήσεως του υπαλλήλου.

Για τη διενέργεια της απόσπασης, το ποσοστό κάλυψης των θέσεων στον φορέα προέλευσης του κλάδου στον οποίο ανήκει ο υπάλληλος, κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων για τη διαδικασία επιλογής, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) επί του συνόλου των οργανικών θέσεων στον οικείο κλάδο, στο οποίο ποσοστό δεν συμπεριλαμβάνονται υπάλληλοι, οι οποίοι απουσιάζουν με μακροχρόνια άδεια, όπως ιδίως άνευ αποδοχών, υπηρεσιακής εκπαίδευσης ή είναι αποσπασμένοι σε άλλον φορέα. Επίσης, πρέπει ο αιτών υπάλληλος να μην είναι ο μοναδικός που υπηρετεί στον οικείο κλάδο, τόσο κατά τη λήξη προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, όσο και κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης απόσπασης.

4. Για το χρονικό διάστημα της απόσπασης οι υπάλληλοι διατηρούν το σύνολο των απολαβών της οργανικής τους θέσης και η δαπάνη μισθοδοσίας τους βαρύνει τον φορέα υποδοχής. Ο φορέας υποδοχής βαρύνεται με τις δαπάνες επιπλέον αμοιβής των αποσπασμένων υπαλλήλων.

5. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος υπηρεσίας στην οργανική τους θέση.

6. Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου, μπορεί να διακοπεί η απόσπαση υπαλλήλου πριν από τη λήξη της, για υπηρεσιακούς λόγους ή μετά από αίτηση του υπαλλήλου, κατόπιν συνεκτίμησης των υπηρεσιακών αναγκών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 87

Εκτέλεση αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

1. Κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη νόμου ή κανονιστική πράξη, η καταβολή στον δικαιούχο των χρηματικών ποσών που επιδικάζονται σε βάρος της Ελλάδας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), σε εφαρμογή του άρθρου 41 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣ-ΔΑ), γίνεται στον τραπεζικό λογαριασμό (IBAN) που υποδεικνύει γραπτά ο ίδιος ο δικαιούχος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του στο παραπάνω Δικαστήριο. Ο τελευταίος, με γραπτή δήλωση-βεβαίωση προς το Ελληνικό Δημόσιο, βεβαιώνει ότι έχει σχετική εντολή από τον προσφεύγοντα να ενεργήσει για την είσπραξη των ποσών

αυτών, με καταβολή τους, σε λογαριασμό του προσφεύγοντα, ή σε δικό του λογαριασμό ή σε λογαριασμό τρίτου, εφόσον προσκομίζεται και γραπτή δήλωση του τρίτου ότι συμφωνεί να κατατεθούν τα παραπάνω ποσά στον λογαριασμό του.

2. Το χρηματικό ένταλμα πληρωμής εκδίδεται στο όνομα του δικαιούχου του υποδεικνυόμενου τραπεζικού λογαριασμού, προσφεύγοντα, νομίμου εκπροσώπου ή τρίτου, εκτός από την περίπτωση καταβολής αποζημίωσης για υλική ζημία, που το χρηματικό ένταλμα εκδίδεται στο όνομα του προσφεύγοντα, με λήπτη τον δικαιούχο του υποδεικνυόμενου τραπεζικού λογαριασμού. Και στις δυο αμέσως παραπάνω περιπτώσεις, εφόσον ο προσφεύγων ή ο νόμιμος εκπρόσωπος ή ο τρίτος δεν έχει υποχρέωση έκδοσης ειδικού Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) ή για οποιονδήποτε λόγο στερείται ελληνικού ΑΦΜ, χρησιμοποιείται ο ειδικός ΑΦΜ που προβλέπουν οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Για την αποζημίωση για ηθική βλάβη και τα δικαστικά έξοδα, εφαρμόζεται η παρ. 2α του άρθρου 83 του Κ.Ε.Δ.Ε., ακόμη και όταν τα ποσά αυτά καταβάλλονται σε υποδειχθέντα τραπεζικό λογαριασμό νόμιμου εκπροσώπου στο ΕΔΔΑ ή τρίτου. Τα επιδικαζόμενα ποσά για υλική ζημία, ηθική βλάβη ή δικαστικά έξοδα, δύνανται να εκκαθαρίζονται και να καταβάλλονται ταυτόχρονα ή και μεμονωμένα.

3. Η καταβολή στον νόμιμο εκπρόσωπο του προσφεύγοντα στο ΕΔΔΑ ή στον τρίτο, σύμφωνα με τα παραπάνω, συνεπάγεται την απαλλαγή του Ελληνικού Δημοσίου από οποιαδήποτε υποχρέωση και ευθύνη απέναντι σε οποιονδήποτε δικαιούχο, έναντι του οποίου την ευθύνη πλέον έχει αποκλειστικά ο νόμιμος εκπρόσωπος του προσφεύγοντα στο ΕΔΔΑ ή ο τρίτος.

4. Μετά από την παρέλευση δύο (2) μηνών από την ανάληψη της δαπάνης και τη σχετική ενημέρωση του προσφεύγοντα ή του νόμιμου εκπροσώπου του στο ΕΔΔΑ και εφόσον δεν έχει καταστεί δυνατή, για οποιονδήποτε λόγο, η καταβολή, σε εφαρμογή των παρ. 1 έως 3, η παραπάνω αποζημίωση μπορεί να κατατεθεί, με σύσταση παρακαταθήκης υπέρ του δικαιούχου της απόφασης του ΕΔΔΑ, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Η παρακαταθήκη γίνεται με μόνα τα στοιχεία του δικαιούχου, όπως προκύπτουν από την απόφαση του ΕΔΔΑ, με παράλληλη ενημέρωση του νόμιμου εκπροσώπου του. Μετά την ενημέρωση του νόμιμου εκπροσώπου του δικαιούχου για τη σύσταση της παρακαταθήκης, το Ελληνικό Δημόσιο θεωρείται ότι έχει απαλλαγεί από κάθε υποχρέωση και ευθύνη απέναντι σε οποιονδήποτε δικαιούχο, έναντι του οποίου την ευθύνη πλέον έχει αποκλειστικά ο νόμιμος εκπρόσωπος στο ΕΔΔΑ. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, η ταυτότητα του δικαιούχου μπορεί να αποδεικνύεται με κάθε πρόσφορο τρόπο ή έγγραφο.

5. Όλες οι ανεξόφλητες χρηματικές παρακαταθήκες που λαμβάνουν χώρα, κατά την παρ. 4, υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, που αρχίζει από τη σύσταση της παρακαταθήκης, τα δε σχετικά χρηματικά ποσά μετά την εκπνοή της πενταετίας επιστρέφονται στο Ελληνικό Δημόσιο.

6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να

ρυθμίζεται η διαδικασία και κάθε ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

7. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς μέχρι την έναρξη της ισχύος του παρόντος υποθέσεις.

Άρθρο 88

Τροποποίηση του άρθρου 19 του ν. 2882/2001 - Δημοσιεύσεις σε ιστοσελίδες

1. Η παρ. 4 του άρθρου 19 του ν. 2882/2001 (Α' 17) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Όταν εκείνοι που φέρονται ως ιδιοκτήτες στον κτηματολογικό πίνακα υπερβαίνουν τους πενήντα (50), η κλήτευσή τους γίνεται σύμφωνα με την παρούσα. Η αίτηση, μαζί με την πράξη προσδιορισμού της δικασίμου, τοιχοκολλάται δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο στο κατάστημα του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται, στα καταστήματα των δικηγορικών συλλόγων της περιφερειακής ενότητας ή των περιφερειακών ενοτήτων και στα καταστήματα των δήμων ή των κοινοτήτων στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται τα απαλλοτριούμενα. Η τοιχοκόλληση πιστοποιείται με έκθεση που συντάσσεται από τον γραμματέα του δικαστηρίου, τον γραμματέα του οικείου δικηγορικού συλλόγου και τον γραμματέα του οικείου δήμου ή της κοινότητας, αντίστοιχα. Η ειδοποίηση, στην οποία μνημονεύονται το δικαστήριο στο οποίο απευθύνεται η αίτηση, η τοιχοκόλληση αυτής, η δικάσιμος, περιλήψη του αιτήματος και περιλήψη της απαλλοτριωτικής πράξης, αναρτώνται στις επίσημες ιστοσελίδες του Υπουργείου Οικονομικών (Διεύθυνση Απαλλοτριώσεων) και του αρμόδιου για την απαλλοτρίωση φορέα. Η ανάρτηση πιστοποιείται με έκθεση που συντάσσεται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας γι' αυτήν υπηρεσίας. Εάν η συζήτηση αναβληθεί για σοβαρό λόγο, σύμφωνα με την παρ. 6, δεν απαιτείται η επανάληψη της διαδικασίας, εκτός αν ο λόγος της αναβολής οφείλεται στην πλημμελή, ατελή ή εκπρόθεσμη πραγματοποίηση των παραπάνω δημοσιεύσεων.»

2. Η παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 2882/2001 (Α' 17), ισχύει αναλόγως και στη διαδικασία καθορισμού της οριστικής τιμής μονάδας της αποζημίωσης, σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 2882/2001 και εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος αιτήσεις καθορισμού οριστικής τιμής.

Άρθρο 89

Έκτακτη παράταση της διάρκειας ορισμένων διαδικασιών ειδικής διαχείρισης του ν. 4307/2014

Εξαιρετικά για το έτος 2020, ο χρόνος της ειδικής διαχείρισης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 69 του ν. 4307/2014 (Α' 246), παρατείνεται αυτοδικαίως κατά τρεις (3) μήνες, για όσες επιχειρήσεις βρίσκονται στο τελευταίο εξάμηνο της διαδικασίας ειδικής διαχείρισης, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος. Ομοίως,

παρατείνεται αυτοδικαίως κατά τρεις (3) μήνες ο χρόνος της ειδικής διαχείρισης για επιχειρήσεις που, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος, διάγουν τον επιπλέον των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών χρόνο που έχει δοθεί με δικαστική απόφαση κατά το ίδιο ως άνω άρθρο. Για τις επιχειρήσεις που έχουν ήδη αιτηθεί σχετική παράταση, που χορηγεί το δικαστήριο, η οποία γίνεται δεκτική μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, το χρονικό διάστημα της παράτασης προσαυξάνεται κατά τρεις επιπλέον (3) μήνες. Οι ρυθμίσεις των προηγούμενων εδαφίων δεν εφαρμόζονται σε διαδικασίες για τις οποίες συντρέχουν ήδη κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος οι προϋποθέσεις εφαρμογής των δευτέρου και του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 και της παρ. 2 του άρθρου 76 του νόμου 4307/2014. Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 69 του ν. 4307/2014 (Α΄ 246).

Άρθρο 90 **Ρυθμίσεις εκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ.**

1. Κατά την αληθή έννοια του άρθρου 57 του ν. 1591/1986 (Α΄ 50): α) στο άρθρο αυτό περιλαμβάνονται τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 590/1977 (Α΄ 146) και β) η εξαίρεση των παραπάνω ν.π.δ.δ. από το ν.δ. 496/1974 (Α΄ 204) δεν περιλαμβάνει και την εξαίρεση των κάθε είδους απαιτήσεων τους από το Κεφάλαιο Θ΄ του ν.δ. 496/1974.

2. Τα Ν.Π.Δ.Δ. της παρ. 1 μπορούν να συμφωνούν με κάθε οφειλέτη τους ρυθμίσεις για την ολοσχερή ή τμηματική εξόφληση, εφάπαξ ή περιοδικώς, των πάσης φύσεως απαιτήσεών τους και των προσαυξήσεων, πρόσθετων τελών και τόκων λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής τους, καθώς και την παροχή εκπτώσεων.

3. Η παραγραφή των κάθε είδους απαιτήσεων των Ν.Π.Δ.Δ. της παρ. 1 σε βάρος κάθε είδους οφειλέτη τους διακόπτεται με την αναγνώριση χρέους και αναστέλλεται από τη σύναψη της συμφωνίας της παρ. 2 και για όσο διάστημα η συμφωνία ισχύει.

Άρθρο 91 **Ρυθμίσεις σχετικά με τις θυγατρικές εταιρείες της ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε.**

Η παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 4223/2013 (Α΄ 287) εφαρμόζεται και επί των προσώπων που διετέλεσαν Διευθύνοντες Σύμβουλοι, Πρόεδροι και μέλη του Δ.Σ. των θυγατρικών εταιρειών της ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε., οι οποίες αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4038/2012 (Α΄ 14), πριν από την 1η. 1.2010.

Άρθρο 92 **Ρυθμίσεις για την ασφαλιστική εκκαθάριση**

Μετά την παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 3867/2010 (Α΄ 128), προστίθεται παρ. 5α ως εξής:

«5.α. Η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 επιτρέπει την, μέχρι το οριζόμενο σε αυτή ανώτατο όριο κάλυψης, άπαξ προκαταβολή από το Εγγυητικό Κεφάλαιο Ζωής ποσού είκοσι εκατομμυρίων ευρώ προς ικανοποίηση απαιτήσεων από ασφαλίσεις ζωής, για τις οποίες δεν υφίσταται δικαστική αμφισβήτηση κατά της Κατά-

στασης Δικαιούχων Απαιτήσεων από ασφαλίσεις ζωής ή επιλύθηκε με δικαστική απόφαση που δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο. Ως πρόσθετη προϋπόθεση, προκύπτουσα από πρόσφατα επιβεβαιωμένα από ορκωτό ελεγκτή οικονομικά στοιχεία της υπό εκκαθάριση ασφαλιστικής επιχείρησης, ορίζεται ότι η προς διανομή περιουσία ανά είδος ασφαλιστικής τοποθέτησης που αφορά σε κατά νόμο κλάδους ζωής υπολείπεται τουλάχιστον κατά 50% της συνολικής, αντίστοιχα ανά είδος και κλάδους, απαίτησης των δικαιούχων. Προς τον σκοπό αυτό, ο ασφαλιστικός εκκαθαριστής κοινοποιεί στο Εγγυητικό Κεφάλαιο Ζωής, εντός το αργότερο τετραμήνου από τη θέση σε ισχύ του παρόντος, τις βεβαιωμένες απαιτήσεις της Κατάστασης Δικαιούχων Απαιτήσεων από ασφαλίσεις ζωής, καθώς και τα οικονομικά στοιχεία του προηγούμενου εδαφίου. Η απόφαση του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ζωής για την εφαρμογή της παρούσας λαμβάνεται από τη Συνέλευση των Μελών του, σύμφωνα με τις καταστατικές του διαδικασίες. Το ποσό της προκαταβολής εκ μέρους του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ζωής κατατίθεται σε ειδικό ελεύθερο λογαριασμό της υπό εκκαθάριση ασφαλιστικής επιχείρησης που ανοίγεται για τον σκοπό αυτό, πέραν των κειμένων διατάξεων και διατίθεται αποκλειστικά στους νόμιμους δικαιούχους της ως άνω Κατάστασης Δικαιούχων Απαιτήσεων από ασφαλίσεις ζωής. Οι παρ. 3 και 6 του άρθρου 239 του ν. 4364/2016 (Α΄ 13) εφαρμόζονται αναλόγως. Η καθ΄ έκαστο δικαιούχο προσωρινή διανομή γίνεται αποκλειστικά με ευθύνη του ασφαλιστικού εκκαθαριστή μετά από αναλογική κατανομή εκ μέρους του της προκαταβολής των είκοσι εκατομμυρίων ευρώ με βάση το ύψος της απαίτησης του κάθε δικαιούχου.»

Άρθρο 93 **Τροποποίηση του ν. 4548/2018 -** **Αυτεπάγγελτη καταχώριση από το Γενικό Εμπορικό** **Μητρώο της εκ του νόμου ονομαστικοποίησης** **ανωνύμων μετοχών ανωνύμων εταιρειών**

Στο άρθρο 184 του ν. 4548/2018 (Α΄ 104), μετά την παρ. 7 προστίθεται παρ. 8 ως εξής:

«8. Κατόπιν της εκ του νόμου υποχρεωτικής ονομαστικοποίησης των ανωνύμων μετοχών, σύμφωνα με την παρ. 1, η αρμόδια Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. θα προβεί αυτεπάγγελτως σε σχετική διόρθωση του είδους των μετοχών στις μερίδες των ανωνύμων εταιρειών στο Γ.Ε.ΜΗ., οι οποίες είχαν ανώνυμες μετοχές.»

Άρθρο 94 **Ρυθμίσεις σχετικά με το Ίδρυμα Παύλου** **και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου και με τη συγχώνευση** **του Ιδρύματος Σταματίου Δεκόζη Βούρου** **στο Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών -** **Ίδρυμα Βούρου - Ευταξία**

1. Το κοινωφελές Ίδρυμα με την επωνυμία «Ίδρυμα Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου», η σύσταση του οποίου έχει εγκριθεί με το από 24-8-1999 π.δ. (Β΄ 1923), διέπεται αποκλειστικά από τις διατάξεις της συστατικής του πράξης και του οργανισμού του και από τις διατάξεις των άρθρων 59 και 82 του ν. 4182/2013, κατά

το μέρος που αναφέρονται ειδικά στην υποβολή και έγκριση των προϋπολογισμών, ισολογισμών και απολογισμών του προς το Υπουργείο Οικονομικών. Εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος το Ίδρυμα υποχρεούται να προβεί σε τροποποίηση του Οργανισμού του.

2. Τα πρόσωπα της τριμελούς Διοικούσας Επιτροπής του «Ίδρύματος Σταματίου Δεκόζη Βούρου» Β.Δ. 26-7-1959 (ΦΕΚ Α' 153), που θα διορισθούν στη θέση των τριών παραιτηθέντων την 6η Ιουλίου 2017, ουδεμία υπέχουν ευθύνη ποινική, αστική, διοικητική ή οποιαδήποτε άλλη κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και δεν λαμβάνονται κατά αυτών ατομικά διοικητικά μέτρα ή μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης για χρέη του ιδρύματος προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους οργανισμούς του Δημοσίου που ανάγονται σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο και για διάστημα έξι (6) μηνών από την αποδοχή του διορισμού τους.

3. Επιτρέπεται η με απόφαση των αντίστοιχων διοικητικών συμβουλίων συγχώνευση του κοινωφελούς Ίδρύματος με την επωνυμία «Ίδρυμα Σταματίου Δεκόζη Βούρου» (Β.Δ., ΦΕΚ Α' 153/1959) με το κοινωφελές ίδρυμα με την επωνυμία «Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών - Ίδρυμα Βούρου - Ευταξία» (Ν.Δ. 208/4-10-1973, ΦΕΚ Α' 273), χωρίς τη δημιουργία νέου ιδρύματος. Η συμφωνία συγχώνευσης απαιτείται να περιβληθεί τον συμβολαιογραφικό τύπο. Η συγχώνευση αυτή δεν επιφέρει οποιαδήποτε μεταβολή στη νομική υπόσταση (Ν.Δ. 208/4-10-1973) και τον σκοπό του ιδρύματος «Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών - Ίδρυμα Βούρου - Ευταξία».

4. Η περιουσία του Ίδρύματος με την επωνυμία «Ίδρυμα Σταματίου Δεκόζη Βούρου» καταγράφεται στη συμβολαιογραφική πράξη της παρ. 3 και αποτελεί για το Ίδρυμα με την επωνυμία «Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών - Ίδρυμα Βούρου - Ευταξία» κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης, για την εκτέλεση ιδίων σκοπών του Ίδρύματος με την επωνυμία «Ίδρυμα Σταματίου Δεκόζη Βούρου». Το κεφάλαιο αυτό διέπεται αποκλειστικά από τις διατάξεις της συστατικής πράξης του Ίδρύματος με την επωνυμία «Ίδρυμα Σταματίου Δεκόζη Βούρου», σύμφωνα και με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 82 του ν. 4182/2013, κατά το μέρος που αναφέρονται ειδικά στην υποβολή και έγκριση των προϋπολογισμών, ισολογισμών και απολογισμών του από το Υπουργείο Οικονομικών. Το Ίδρυμα «Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών - Ίδρυμα Βούρου - Ευταξία», κατά παρέκκλιση της παρ. 2 του άρθρου 50 του ν. 4174/2013, ευθύνεται για τις υφιστάμενες κατά την συγχώνευση πάσης φύσεως οφειλές και νομίμως υφιστάμενες συμβατικές υποχρεώσεις του Ίδρύματος «Ίδρυμα Σταματίου Δεκόζη Βούρου» προς οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο, χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση της δικής του περιουσίας. Πέραν των οριζομένων στο προηγούμενο εδάφιο, από το κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης το Ίδρυμα «Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών - Ίδρυμα Βούρου - Ευταξία» εξοφλεί και τις προς αυτό πάσης φύσεως οφειλές του Ίδρύματος «Ίδρυμα Σταματίου Δεκόζη Βούρου». Σε κάθε περίπτωση από το κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης προηγείται η εξόφληση των οφειλών προς το Δημόσιο.

5. Η συμβολαιογραφική πράξη για τη συμφωνία συγχώνευσης και η μεταγραφή της απαλλάσσεται οποιασ-

δήποτε αμοιβής και οποιωνδήποτε άλλων τελών και φόρων, υποκείμενη και στις δύο περιπτώσεις αποκλειστικώς και μόνο στα προβλεπόμενα πάγια τέλη. Η σύνταξη της συμβολαιογραφικής αυτής πράξης και η μεταγραφή της δεν απαιτούν την έκδοση και επισύναψη οποιουδήποτε άλλου δημοσίου ή ιδιωτικού εγγράφου, που κατά νόμο απαιτείται για συγχωνεύσεις και για τα περιλαμβανόμενα σ' αυτές ακίνητα οποιωνδήποτε άλλων νομικών προσώπων ή και περιουσιών.

Άρθρο 95

Ισόβια τιμητική παροχή στους Έλληνες οπλίτες λόγω της συμμετοχής τους στα γεγονότα της Κύπρου κατά τα έτη 1964, 1967 και 1974

1. Στους οπλίτες, οι οποίοι διαθέτουν πιστοποιητικό Ζώνης Πρόσω, που έχει εκδοθεί από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, λόγω της συμμετοχής τους στα γεγονότα που έλαβαν χώρα στην Κύπρο κατά τα χρονικά διαστήματα που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 2641/1998 (Α' 211), χορηγείται από 1ης.8.2020 μηνιαία τιμητική ισόβια παροχή ποσού διακοσίων ευρώ (200€).

2. Το δικαίωμα της παροχής της παρ. 1 διαπιστώνεται με πράξη του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την οποία δίδεται εντολή πληρωμής αυτής. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι διαδικασίες καταβολής της παροχής της παρ. 1 με μόνη προϋπόθεση την προσκόμιση του πιστοποιητικού Ζώνης Πρόσω, οι αρμόδιες υπηρεσίες καταβολής και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της.

3. Η παροχή της παρ. 1 είναι αφορολόγητη, δεν μεταβιβάζεται, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιοσδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα, δεν υπόκειται στην εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013 (Α' 167), δεν κατάσχεται στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης και δεν συμψηφίζεται με ήδη βεβαιωμένες οφειλές προς το Δημόσιο, ή χρηματοδοτικά ή πιστωτικά ιδρύματα.

Άρθρο 96

Τροποποίηση του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 - Απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ για το έτος 2020 των ακινήτων στις πληγείσες περιοχές από τις πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018

Η παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 (Α' 287) αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Ειδικά για τα έτη 2018, 2019 και 2020 απαλλάσσονται τα ακίνητα που ευρίσκονται σε περιοχές της Περιφέρειας Αττικής και της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας, τις οποίες έπληξαν οι πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018, εφόσον οι ιδιοκτήτες τους είναι κάτοχοι Δελτίου Επανελέγχου ή Έκθεσης Αυτοψίας ή Πρωτοκόλλου Αυτοψίας Επικινδύνως Ετοιμόρροπου Κτηρίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, που θα έχουν εκδοθεί έως τις 31.12.2020, και κατά τον κρίσιμο χρόνο η κυριότητα ή τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα στο ακίνητο ανήκουν στον υπόχρεο σε φόρο για τα έτη

αυτά. Για τα έτη 2018, 2019 και 2020 απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. τα δικαιώματα επί του συνόλου της ακίνητης περιουσίας των θανόντων εξαιτίας των πυρκαγιών του προηγούμενου εδαφίου. »

Άρθρο 97

Εμπρόθεσμη υποβολή δηλώσεων φόρου εισοδήματος για το φορολογικό έτος 2019

Στο τέλος του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167) προστίθεται νέα παράγραφος ως εξής:

«58. Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2019 των φυσικών προσώπων του άρθρου 3 και των νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του παρόντος Κώδικα των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2019, υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι την 28η Αυγούστου 2020.

Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες οι δύο πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Αυγούστου 2020 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών.

Όταν ο φόρος που οφείλεται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την 31η Αυγούστου 2020, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφελών έκπτωση δύο τοις εκατό (2%).»

Άρθρο 98

Αύξηση του ορίου προέγκρισης ανάληψης υποχρεώσεων σε βάρος του ΠΔΕ

Ειδικά για τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων του έτους 2020, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων το όριο προέγκρισης ανάληψης υποχρεώσεων σε βάρος του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του επόμενου έτους, που προβλέπεται στο άρθρο 79 του ν. 4270/2014 (Α' 143), μπορεί να αυξηθεί σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) των εγκεκριμένων πιστώσεων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του 2020.

Άρθρο 99

Μεταβίβαση πιστώσεων προς τους δευτερεύοντες διατάκτες

Εξαιρετικά για τον προϋπολογισμό του οικονομικού έτους 2020, η μεταβίβαση πιστώσεων με επιτροπικό ένταλμα προς τους δευτερεύοντες διατάκτες, σύμφωνα με την περ. δ) του άρθρου 4 της υπ' αρ. 75555/289/6.7.2017 (Β' 2336) κοινής υπουργικής απόφασης, για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών προς αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19 και την αποτροπή της διασποράς του, παρατείνεται μέχρι τις 31.10.2020, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος περαιτέρω διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας.

Άρθρο 100

Τροποποίηση διατάξεων του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 - Συμπλήρωση ρυθμίσεων για την αναστολή λειτουργίας επαγγελματικών εγκαταστάσεων, επιβολή ειδικής χρηματικής κύρωσης και ειδικού προστίμου

1. Ο τίτλος του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 (Α' 179) αντικαθίσταται ως εξής:

«Αναστολή λειτουργίας επαγγελματικών εγκαταστάσεων, επιβολή ειδικής χρηματικής κύρωσης και ειδικού προστίμου».

2. Η παρ. 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. α) Σε περίπτωση που παρεμποδίζεται η διενέργεια ελέγχου από υπαλλήλους της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων με χρησιμοποίηση βίας ή απειλής κατά των οργάνων αυτών, αναστέλλεται η λειτουργία της επαγγελματικής εγκατάστασης στην οποία αφορά ο έλεγχος με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων μέχρι έναν (1) μήνα.

β) Στις περιπτώσεις:

βα) απειλής χρήσης βίας με όπλα ή άλλα αντικείμενα που δύνανται να προκαλέσουν σωματική βλάβη ή κίνδυνο ζωής υπαλλήλου της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων ή ββ) χρησιμοποίησης βίας που είχε ως αποτέλεσμα τη σωματική βλάβη ή τον κίνδυνο ζωής ή που θα μπορούσε να προκαλέσει σωματική βλάβη ή κίνδυνο ζωής υπαλλήλου της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, κατά τη διάρκεια και εξαιτίας εκτέλεσης της υπηρεσίας του ή για λόγους σχετικούς με την εκτέλεσή της, με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων επιβάλλονται σωρευτικά οι κατωτέρω κύρωσεις:

i) ειδικό πρόστιμο, από δέκα χιλιάδες (10.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ στον υπαίτιο διάπραξης των ανωτέρω πράξεων. Εφόσον αυτός είναι διαφορετικό πρόσωπο από τον φορολογούμενο, φυσικό πρόσωπο, για την καταβολή του ειδικού προστίμου ευθύνεται αλληλέγγυα και ο κατά τα ανωτέρω φορολογούμενος, εκτός εάν αποδείξει ότι δεν συνδέεται με οποιαδήποτε έννομη σχέση με τον υπαίτιο και ότι ενήργησε για την αποτροπή τέλεσης των πράξεων αυτών. Εάν ο φορολογούμενος είναι νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, ευθύνονται αλληλεγγύως με τον υπαίτιο διάπραξης των πράξεων για την καταβολή του ειδικού προστίμου, με τις προϋποθέσεις κατά περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, και το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα, καθώς και τα πρόσωπα, τα οποία κατά τον χρόνο διάπραξης των ανωτέρω πράξεων είχαν μία από τις ιδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 50 του ν. 4174/2013 (Α' 170). Σε περίπτωση επιβολής του ειδικού προστίμου της παρούσας δεν επιβάλλεται το πρόστιμο που προβλέπεται στη περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013 που αφορά στην παράβαση της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 54 του νόμου αυτού.

ii) αναστέλλεται η λειτουργία της επαγγελματικής εγκατάστασης του υπαίτιου της διάπραξης των ανωτέρω πράξεων, από δύο (2) μήνες έως έξι (6) μήνες. Σε περίπτωση υποτροπής, επιβάλλεται αναστολή λειτουργίας α-

πό έξι (6) μήνες και έως τρία (3) έτη. Ως υποτροπή νοείται η εκ νέου διάπραξη εντός πέντε (5) ετών οποιοσδήποτε από τις πράξεις που αναφέρονται στις υποπερ. βα) και ββ) μετά από την επιβολή της κύρωσης της αναστολής λειτουργίας στο παρόν στοιχείο. Οι κυρώσεις του πρώτου εδαφίου του παρόντος στοιχείου επιβάλλονται και για την εγκατάσταση του ελεγχόμενου, φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, στους οποίους αφορά η εκτέλεση της υπηρεσίας του υπαλλήλου της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, εφόσον ο υπάιτιος διάπραξης των ανωτέρω πράξεων είναι διαφορετικό πρόσωπο, εκτός εάν ο ελεγχόμενος αποδείξει ότι δεν συνδέεται με οποιαδήποτε έννομη σχέση με τον υπάιτιο και ότι ενήργησε για την αποτροπή τέλεσης των πράξεων αυτών.

Για την επιβολή και επιμέτρηση των κυρώσεων της παρούσας λαμβάνονται υπόψη τα πραγματικά περιστατικά, και ιδίως οι συνθήκες υπό τις οποίες χρησιμοποιείται βία ή ασκείται απειλή, η τυχόν πρόκληση και η βαρύτητα της σωματικής βλάβης ή κινδύνου ζωής ή το ενδεχόμενο πρόκλησης αυτών από τον υπάιτιο, η συμπεριφορά του φορολογουμένου, εφόσον αυτός είναι διαφορετικό πρόσωπο από τον υπάιτιο τέλεσης των πράξεων, και ιδίως η προσπάθειά του να αποτρέψει την τέλεση των ανωτέρω πράξεων, καθώς και η μετέπειτα συμπεριφορά του υπαίτιου και ιδίως η αυτόβουλη εμφάνισή του στις αρμόδιες αρχές εντός των επομένων σαράντα οκτώ (48) ωρών από την τέλεση των ανωτέρω πράξεων.

Αρμόδιο όργανο της Φορολογικής Διοίκησης για τη βεβαίωση του ειδικού προστίμου της παρούσας είναι το αρμόδιο όργανο παραλαβής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του υπαίτιου διάπραξης των ως άνω πράξεων προσώπου και των αλληλεγγύως ευθυνόμενων με αυτόν προσώπων κατά τον χρόνο έκδοσης της σχετικής απόφασης.

Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις διατάξεις του παρόντος, για την επιβολή του ειδικού προστίμου εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 62 του ν. 4174/2013.

γ) Σε περίπτωση που διαπιστώνεται η παραβίαση ή παραποίηση ή επέμβαση κατά οποιονδήποτε τρόπο στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών αναστέλλεται, με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, η λειτουργία των επαγγελματικών εγκαταστάσεων, ως εξής:

γα) όταν ο υπάιτιος της παράβασης είναι ο κάτοχος-χρήστης του φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού, αναστέλλεται η λειτουργία της επαγγελματικής εγκατάστασης, στην οποία αφορά ο έλεγχος από δύο (2) έως δώδεκα (12) μήνες,

γβ) όταν ο υπάιτιος της παράβασης είναι η επιχείρηση που έχει λάβει έγκριση λογισμικού (software) και υλισμικού (hardware) από τα αρμόδια όργανα ή οποιοδήποτε πρόσωπο έχει μεταπωλήσει λογισμικό ή παρέχει τεχνική υποστήριξη για την παραβίαση ή παραποίηση ή επέμβαση με οποιονδήποτε τρόπο στη λειτουργία φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών, αναστέλλεται η λειτουργία της επαγγελματικής εγκατάστασης από τρεις (3) έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

Για την επιμέτρηση των κυρώσεων της παρούσας περίπτωσης λαμβάνονται υπόψη ιδίως η έκταση των παραβάσεων που διαπιστώνονται, ο τρόπος και οι συνθήκες τέ-

λεσης των παραβάσεων αυτών και η συνεργασία του ελεγχόμενου φορολογούμενου με τις ελεγκτικές υπηρεσίες της ΑΑΔΕ για την πραγματοποίηση του ελέγχου.

δ) Οι κυρώσεις της παρούσας συνιστούν ανεξάρτητες κυρώσεις από αυτές της παρ. 1 και επιβάλλονται αυτοτελώς, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους, ε) Για την εφαρμογή των οριζόμενων στην παρούσα επιδίδεται σημείωμα διαπιστώσεων με κλήση προς ακρόαση, για την υποβολή απόψεων εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) ημερών από την επίδοση του σημειώματος.»

3. Τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, όπως αυτή αντικαθίσταται με την παρ. 2 του παρόντος, εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση παρεμπόδισης ελέγχου που διενεργείται από υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών. Όπου στο άρθρο 13Α του ν. 2523/1997 υπάρχει παραπομπή για έκδοση ατομικών διοικητικών πράξεων, νοούνται τα αρμόδια κατά περίπτωση όργανα του Υπουργείου Οικονομικών.

4. Η περ. γ) της παρ. 8 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 αντικαθίσταται, προστίθεται περ. δ) και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«8. Σε κατηγορίες υπόχρεων μπορεί, αντί της αναστολής λειτουργίας, να επιβάλλεται, με τους όρους και τις προϋποθέσεις των οριζόμενων ανωτέρω, κατά περίπτωση, ειδική χρηματική κύρωση ως εξής:

α) εφόσον συντρέχουν οι διαπιστώσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1, από χίλια (1.000) έως δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ,

β) εφόσον συντρέχουν οι διαπιστώσεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1, από δύο χιλιάδες πεντακόσια ένα (2.501) έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ,

γ) εφόσον συντρέχουν οι διαπιστώσεις του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 και της περ. α' της παρ. 3, πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ,

δ) εφόσον συντρέχουν οι διαπιστώσεις της περ. γ' της παρ. 3, ποσό που ισούται με το ποσό των προστίμων της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 54ΣΤ του ν. 4174/2013, προσυνημένου κατά είκοσι τοις εκατό (20%). Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις διατάξεις του παρόντος άρθρου, για τις πράξεις επιβολής της ειδικής χρηματικής κύρωσης της παρούσας παραγράφου εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 62 του ν. 4174/2013.»

5. Η περ. β) της παρ. 13 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 αντικαθίσταται, προστίθεται περ. γ) και η παρ. 13 διαμορφώνεται ως εξής:

«13. α) Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ προσδιορίζονται οι κατηγορίες των υπόχρεων της παρ. 8, το είδος του ελέγχου στο πλαίσιο του οποίου επιβάλλονται το μέτρο της αναστολής λειτουργίας, το ειδικό πρόστιμο και η ειδική χρηματική κύρωση, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα και διαδικασίες αυτών, και μπορεί να καθορίζονται εξαιρέσεις βάσει κριτηρίων σχετικά με την εφαρμογή της αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο στοιχείο ii) της υποπερ. ββ' της περ. β' της παρ. 3, και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

β) Με απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ καθορίζονται ο τρόπος, οι διαδικασίες και τα όργανα στην ΑΑΔΕ για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

γ) Με απόφαση του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου

νου του Υπουργείου Οικονομικών καθορίζονται ο τρόπος, οι διαδικασίες και τα όργανα στο Υπουργείο Οικονομικών για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

6. Η οριζόμενη στην περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 13 Α του ν. 2523/1997 αναστολή λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης και η ειδική χρηματική κύρωση σε περίπτωση παραβίασης ή παραποίησης ή επέμβασης κατά οποιονδήποτε τρόπο στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών, όπως ισχύουν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ισχύουν για διαπιστώσεις από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και εφεξής.

Άρθρο 101

Τροποποιήσεις του άρθρου 11 ΚΦΔ και προσθήκη νέων άρθρων 54Ε και 54ΣΤ στον ΚΦΔ - Συμπλήρωση ρυθμίσεων για αναστολή χρήσης ΑΦΜ ή απενεργοποίησή του, καθώς και για πρόστιμα και παραβάσεις μη τήρησης λογιστικών αρχείων και μη διαφύλαξης φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (ΦΗΜ) και φορολογικών μνημών και αρχείων που δημιουργούν οι ΦΗΜ

1. Η περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 4174/2013 (Α' 170) αντικαθίσταται ως εξής: «α) Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να αναστέλλει τη χρήση Αριθμού Φορολογικού Μητρώου ή να προβαίνει σε απενεργοποίηση αυτού, εάν υφίστανται αντικειμενικά στοιχεία τα οποία υποδηλώνουν ότι ο φορολογούμενος έχει παύσει να ασκεί οικονομική δραστηριότητα ή ότι διαπράττει φοροδιαφυγή ή ότι παραβιάζει ή παραποιεί ή επεμβαίνει κατά οποιονδήποτε τρόπο στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών ή ότι έχει δηλώσει ψευδή ή ανακριβή στοιχεία για την απόκτησή του ή έχει εγγράφει στο φορολογικό μητρώο περισσότερες φορές. Ο φορολογούμενος έχει σε κάθε περίπτωση το δικαίωμα να αποδείξει ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου.»

2. Μετά το άρθρο 54Δ του ν. 4174/2013 προστίθενται νέα άρθρα 54Ε και 54ΣΤ, ως εξής:

«Άρθρο 54Ε

Πρόστιμα για παραβάσεις μη τήρησης λογιστικών αρχείων και μη διαφύλαξης φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (ΦΗΜ) και φορολογικών μνημών και αρχείων που δημιουργούν οι ΦΗΜ

1. α) Σε περίπτωση που διαπιστώνεται, μετά από το πέρας του οριζόμενου από τις σχετικές διατάξεις του ν. 4308/2014 (Α' 251) χρόνου κατάρτισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ότι η ελεγχόμενη οντότητα δεν τήρησε τα προβλεπόμενα από τις σχετικές διατάξεις λογιστικά αρχεία (βιβλία), επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί των εσόδων της από επιχειρηματική δραστηριότητα για κάθε ελεγχόμενο έτος για το οποίο διαπιστώνονται τα ανωτέρω, όπως αυτά προκύπτουν από τον μέσο όρο των δηλωθέντων εσόδων με τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος των τριών (3) τελευταίων φορολογικών ετών, μη συμπεριλαμβανομένου εκείνου για το οποίο δεν έχει παρέλθει η προθεσμία υποβολής της οικείας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

Το πρόστιμο αυτό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, ε-

φόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης απλογραφικών βιβλίων ή των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης διπλογραφικών βιβλίων.

Σε περίπτωση μη υποβολής έστω και μίας από τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος των τριών (3) τελευταίων φορολογικών ετών παρά την ύπαρξη σχετικής υποχρέωσης, το πρόστιμο υπολογίζεται με βάση τον μέσο όρο των εσόδων των υποβληθεισών δηλώσεων και δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης απλογραφικών βιβλίων και των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης διπλογραφικών βιβλίων.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως μη τήρηση των λογιστικών αρχείων (βιβλίων) λογίζεται και η μη ενημέρωση των λογιστικών αρχείων (βιβλίων) μετά από το πέρας του οριζόμενου από τις σχετικές διατάξεις του ν. 4308/2014 χρόνου κατάρτισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Για την εφαρμογή του παρόντος, η μη επίδειξη για οποιοδήποτε λόγο μετά από πρόσκληση του άρθρου 14 των λογιστικών αρχείων (βιβλίων) στον φορολογικό έλεγχο εξισώνεται με μη τήρηση αυτών.

Το πρόστιμο της παρούσας περίπτωσης δεν επιβάλλεται, εφόσον η μη τήρηση ή ενημέρωση δεν επηρεάζει τη συμμόρφωση με τις φορολογικές υποχρεώσεις και την υποβολή φορολογικών δηλώσεων ή εφόσον με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο είναι δυνατός ο προσδιορισμός της φορολογητέας ύλης και των αντίστοιχων φορολογικών υποχρεώσεων.»

β) Το πρόστιμο της περ. α) επιβάλλεται και στην περίπτωση που η ελεγχόμενη οντότητα δεν διαφύλαξε ή δεν προσκόμισε ύστερα από πρόσκληση του άρθρου 14 φορολογικούς μηχανισμούς (ΦΗΜ) και φορολογικές μνήμες και αρχεία που δημιουργούν οι ΦΗΜ.

2. Πριν από την έκδοση της πράξης επιβολής του προστίμου της παρ. 1, ο φορολογούμενος ή το ευθυνόμενο πρόσωπο καλείται εγγράφως από τον Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων να υποβάλει ενδεχόμενες αντιρρήσεις του, κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 62. Η πράξη επιβολής προστίμου εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από τη διαπίστωση της παράβασης.

3. Το πρόστιμο του παρόντος άρθρου είναι αυτοτελές. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση έκδοσης οριστικής πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος για το φορολογικό έτος (χρήση) στο οποίο έχουν διαπιστωθεί παραβάσεις της παρ. 1, το πρόστιμο του παρόντος μειώνεται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%). Η ανωτέρω μείωση δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που το ποσό του φόρου εισοδήματος και του προστίμου του άρθρου 58 της οριστικής πράξης διορθωτικού προσδιορισμού υπολείπεται του πενήντα τοις εκατό (50%) του προστίμου του παρόντος άρθρου, στην περίπτωση δε αυτή το εν λόγω πρόστιμο μειώνεται κατά ποσό που ισούται με το άθροισμα του φόρου εισοδήματος και του προστίμου του άρθρου 58 της οριστικής πράξης διορθωτικού προσδιορισμού.

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, δύναται να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 54ΣΤ

Πρόστιμα για παραβάσεις παραβίασης ή παραποίησης ή επέμβασης στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (ΦΗΜ), καθώς και έκδοση στοιχείων λιανικής πώλησης από ΦΗΜ, ο οποίος δεν λειτουργεί με εγκεκριμένες προδιαγραφές

1. α) Για παραβάσεις παραβίασης ή παραποίησης ή επέμβασης στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (ΦΗΜ), κατά οποιονδήποτε τρόπο, επιβάλλονται πρόστιμα ανά ελεγχόμενο έτος ως εξής:

αα) όταν ο υπαίτιος της παράβασης είναι ο κάτοχος-χρήστης του φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού, επιβάλλεται αναλόγως το ποσό του προστίμου που προβλέπεται στα τρία πρώτα εδάφια της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 54Ε,

αβ) όταν ο υπαίτιος της παράβασης είναι η επιχείρηση που έχει λάβει έγκριση λογισμικού (software) και υλισμικού (hardware) από τα αρμόδια όργανα ή οποιοδήποτε πρόσωπο έχει μεταπωλήσει λογισμικό ή παρέχει τεχνική υποστήριξη για την παραβίαση ή παραποίηση ή επέμβαση με οποιονδήποτε τρόπο στη λειτουργία φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών, επιβάλλεται πρόστιμο εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

β) Για παραβάσεις έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης από φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό, ο οποίος δεν λειτουργεί με εγκεκριμένες προδιαγραφές επιβάλλεται αναλόγως το ποσό του προστίμου που προβλέπεται στα τρία πρώτα εδάφια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 54Ε.

Το πρόστιμο της παρούσας περίπτωσης δεν επιβάλλεται, εφόσον δεν επηρεάζονται η αυθεντικότητα της προέλευσης και η ακεραιότητα του περιεχομένου των στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4308/2014. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται το πρόστιμο της περ. ια' της παρ. 2 του άρθρου 54 και σε περίπτωση διαπίστωσης, στο πλαίσιο ελέγχου εκ νέου διάπραξης της ίδιας παράβασης, εντός πενταετίας από την έκδοση της αρχικής πράξης, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 54.»

2. Για την έκδοση της πράξης επιβολής των προστίμων του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 54Ε.»

3. α) Οι διατάξεις της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 54Ε του ν. 4174/2013 εφαρμόζονται για φορολογικά έτη που λήγουν από τις 31.12.2020 και μετά.

β) Οι διατάξεις της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 54Ε του ν. 4174/2013 εφαρμόζονται για παραβάσεις που διαπιστώνονται μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, γ) Οι διατάξεις του άρθρου 54ΣΤ του ν. 4174/2013 εφαρμόζονται για παραβάσεις που διαπιστώνονται μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

4. Η περ. ι) της παρ. 1 και η περ. ζ) της παρ. 2 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013 καταργούνται.

5. Στην περ. ια) της παρ. 1 του άρθρου 54 του ν. 4174/2013 η φράση «ή από φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό, ο οποίος δεν λειτουργεί με εγκεκριμένες προδιαγραφές» διαγράφεται και η περ. ια) διαμορφώνεται ως εξής:

«ια) εκδίδει στοιχεία λιανικής πώλησης χωρίς τη χρήση φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού ή από εγκε-

κριμένο και μη δηλωμένο φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό.»

6. Η περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 54 αντικαθίσταται ως εξής:

«στ) Στο ύψος των προβλεπομένων προστίμων της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 54ΣΤ,»

7. Στο τέλος της παρ. 7 του άρθρου 62 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Το πρόστιμο για την παράβαση της περ. η) της παρ. 1 του άρθρου 54 δεν επιβάλλεται όπου επιβάλλεται το πρόστιμο του άρθρου 54Ε.»

8. Τα πρόστιμα της παρ. 1 του άρθρου 54ΣΤ δεν επιβάλλονται, εφόσον για τις παραβάσεις αυτές επιβληθούν τα πρόστιμα που προβλέπονται στο άρθρο 31 του ν. 3784/2009 (Α' 137).

9. Τα μοντέλα των ΦΗΜ που εμφανίζονται ως ενεργοί στο υποσύστημα taxis και τα οποία έπρεπε να αποσυρθούν από τη χρήση με βάση την Απόφαση Διοικητή ΑΑ-ΔΕ ΠΟΛ.1196/2017 (Β' 4486), μπορούν να αποσυρθούν χωρίς την επιβολή κυρώσεων έως και τις 30.11.2020.»

Άρθρο 102

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4389/2016 (Α' 94) - Ειδικές διατάξεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών από τις επιθέσεις σε θάρος υπαλλήλων της ΑΑΔΕ κατά τη διάρκεια και εξαιτίας εκτέλεσης υπηρεσιακών καθηκόντων

1. Μετά το άρθρο 33Α του ν. 4389/2016 (Α' 94) προστίθεται νέο άρθρο 33Β, ως εξής:

«Άρθρο 33Β Ειδικές διατάξεις

1. α) Σε περίπτωση που υπάλληλος της Αρχής υποστεί σωματική κάκωση ή βλάβη υγείας, λόγω επίθεσης σε βάρος του κατά τη διάρκεια και εξαιτίας της εκτέλεσης των υπηρεσιακών του καθηκόντων, η Αρχή αναλαμβάνει την κάλυψη των πάσης φύσεως δαπανών νοσηλείας και αποθεραπείας αυτού, κατά το ποσό που οι συγκεκριμένες δαπάνες δεν καλύπτονται από τον κύριο φορέα ασφάλισης ή και από τον ιδιωτικό ασφαλιστικό φορέα με ατομικό ή ομαδικό ασφαλιστήριο.

β) Ειδικά στην περίπτωση δοκιμίου υπαλλήλου που εμπίπτει στην περ. α), ο οποίος δεν δικαιούται αναρρωτικής άδειας, ο υπάλληλος αυτός κατ' εξαίρεση απουσιάζει δικαιολογημένα λαμβάνοντας τις πλήρεις μηνιαίες τακτικές αποδοχές για όλο το χρονικό διάστημα απουσίας του για τον λόγο της περ. α) μέχρι τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρονικού διαστήματος για τη θεμελίωση δικαιώματος αναρρωτικής άδειας, οπότε και εφαρμόζονται οι πάγιες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Υγείας μετά από εισήγηση του Διοικητή της Αρχής καθορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.»

2. Οι διατάξεις της παρ. 1 του παρόντος έχουν ισχύ από την 1η Ιουλίου 2020.

Άρθρο 103
Παράταση αναστολής καταβολής ΦΠΑ
για πληγείσες επιχειρήσεις
που είχαν συναλλαγές με την εταιρεία
"Thomas Cook Group PLC"

Η αναστολή που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 2 του νόμου 4638/2019 (Α' 181) και παρατάθηκε μέχρι τις 30.6.2020 με το άρθρο 9 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 55), που κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020 (Α' 76), παρατείνεται εκ νέου από 1.7.2020 μέχρι και τις 31.10.2020.

Άρθρο 104
Ρύθμιση οφειλών – ενταλματοποίηση και πληρωμή
δαπανών της Γενικής Γραμματείας
Ανεγκληματικής Πολιτικής

Δαπάνες των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Ανεγκληματικής Πολιτικής, που πραγματοποιήθηκαν από 1.1.2016 ως την έναρξη ισχύος του παρόντος και αφορούν σε αρτοτροφοδοσία κρατούμενων, προμήθεια φαρμάκων, υγειονομικού υλικού, ειδών καθαριότητας, πετρελαίου θέρμανσης ή κίνησης, συντήρηση και επισκευή εξοπλισμού και οχημάτων, καθώς και σε δαπάνες λοιπών αγαθών και υπηρεσιών, θεωρούνται νόμιμες και κανονικές, κατά παρέκκλιση του ν. 4412/2016 (Α' 147) και του ν. 4270/2014 (Α' 143), καθώς και του π.δ. 80/2016 (Α' 145), και εκκαθαρίζονται και εξοφλούνται σε βάρος των οικείων πιστώσεων του τρέχοντος οικονομικού έτους, με την προϋπόθεση ότι είναι εντός των εγκεκριμένων πιστώσεων των προϋπολογισμών των αντίστοιχων ετών αναφοράς.

Άρθρο 105
Συμβάσεις προμήθειας ειδών αρτοτροφοδοσίας

Η παρ. 5 του άρθρου 124 του ν. 4636/2019 (Α' 169) αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Συμβάσεις προμήθειας ειδών αρτοτροφοδοσίας των Καταστημάτων Κράτησης, των Σωφρονιστικών και Θεραπευτικών Καταστημάτων, των Ειδικών Θεραπευτικών Καταστημάτων, της Κεντρικής Αποθήκης Υλικού Φυλακών και του Ιδρύματος Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου, οι οποίες ίσχυαν ως και τις 30.06.2020, παρατείνονται ως τις 31.12.2020, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης διάταξης και υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του ενωσιακού δικαίου. Η δαπάνη για τις συμβάσεις προμήθειας της παρούσας καλύπτεται από πιστώσεις του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων για το χρονικό διάστημα από 1.11.2019 ως 31.12.2019 και από πιστώσεις του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, για το χρονικό διάστημα από 1.1.2020 ως 31.12.2020. Η παράταση των συμβάσεων της παρούσας ισχύει από 1.11.2019 και μετά.»

Άρθρο 106
Χρήση εσόδων των δήμων από ανταποδοτικά τέλη
και δικαιώματα για την κάλυψη άλλων αναγκών

Η παρ. 8 του τεσσαρακοστού τρίτου άρθρου της από

30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 75), που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4684/2020 (Α' 86), αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Κατά παρέκκλιση της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 25/1975 (Α' 74), σε περιπτώσεις αποδεδειγμένης αδυναμίας κάλυψης έκτακτων αναγκών που συνδέονται με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, οι δήμοι μπορούν να χρησιμοποιούν έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα για την κάλυψη άλλων αναγκών τους, με κατάλληλη αναμόρφωση του προϋπολογισμού τους, έπειτα από δεσμευτική εισήγηση της οικονομικής επιτροπής, με ανάλογη εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 55), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020 (Α' 76).»

Άρθρο 107
Μηχανισμός αποτροπής συσσώρευσης ληξιπρόθεσμων
οφειλών προς τρίτους από τους Οργανισμούς
Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1. Εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος και έπειτα από αίτημα του Υπουργείου Εσωτερικών, συστήνεται στον δεσμευμένο τομέα του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, άτοκος και ακατάσχετος «Ειδικός λογαριασμός κάλυψης ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τρίτους» για κάθε Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), ο οποίος χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις που οι ΟΤΑ συσσωρεύουν ληξιπρόθεσμες οφειλές, σύμφωνα με το άρθρο 8 του π.δ. 80/2016 (Α' 145).

2. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήξη κάθε ημερολογιακού τριμήνου, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών έκαστου ΟΤΑ:

(α) υποβάλλει στο Υπουργείο Εσωτερικών αναλυτική κατάσταση με τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του ΟΤΑ προς τρίτους κατά την τελευταία ημέρα του τριμήνου. Στην κατάσταση παρατίθενται ανά παραστατικό δαπάνης κατ' ελάχιστον τα στοιχεία που προβλέπεται να τηρούνται στο μητρώο δεσμεύσεων και οι λόγοι μη εξόφλησης και

(β) καταθέτει στον ειδικό λογαριασμό της παρ. 1 το χρηματικό ποσό που απαιτείται, προκειμένου το υπόλοιπο του λογαριασμού να καλύπτει το σύνολο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του ΟΤΑ προς τρίτους, εξαιρουμένων των δαπανών που δεν έχουν εξοφληθεί με υπαιτιότητα των δικαιούχων ή είναι ενταγμένες σε ειδικά προγράμματα και εκκρεμεί η εκταμίευση χρηματοδότησης από τον αρμόδιο φορέα.

3. Εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του τριμήνου, το Υπουργείο Εσωτερικών ελέγχει το ισοζύγιο του υπολοίπου του ειδικού λογαριασμού και των ληξιπρόθεσμων οφειλών του ΟΤΑ προς τρίτους κατά την τελευταία ημέρα του τριμήνου, εξαιρουμένων των δαπανών της περ. β) της παρ. 2. Όταν το ισοζύγιο είναι αρνητικό, τότε το έλλειμμα καλύπτεται με ισόποση παρακράτηση από την επόμενη μηνιαία επιχορήγηση μέσω των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων προς τον ΟΤΑ για λειτουργικές και λοιπές γενικές δαπάνες. Το παρακρατούμενο ποσό κατατίθεται στον ειδικό λογαριασμό προς αποκατάσταση του ισοζυγίου και προς εξόφληση των απαιτήσεων των δικαιούχων που περιλαμβάνονται στην κατάσταση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων. Το ποσό που παρακρατείται δεν μπορεί να υπερβαίνει το είκοσι πέντε τοις εκατό

(25%) του ενός δωδέκατου (1/12) της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης που δικαιούται ο ΟΤΑ για λειτουργικές και λοιπές γενικές δαπάνες μέσω των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, υπό την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η αδυναμία πληρωμής τμήματος ή του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών, γεγονός που πιστοποιείται με συμπληρωματική αναφορά του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών του ΟΤΑ κατά την υποβολή της έκθεσης της περ. α) της παρ. 2. Όταν από τον έλεγχο προκύπτει θετικό ισοζύγιο, το ποσό του πλεονάσματος αποδεσμεύεται από τον ειδικό λογαριασμό και, με εντολή της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, μεταφέρεται στον τραπεζικό λογαριασμό του ΟΤΑ, που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή στην Τράπεζα της Ελλάδος.

4. Ο έλεγχος της παρ. 3 πραγματοποιείται με βάση τα στοιχεία της κατάστασης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, τα στοιχεία που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων οικονομικών στοιχείων του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 4483/2017 (Α' 107), και τα στοιχεία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, αναφορικά με τα υπόλοιπα των ειδικών λογαριασμών κάλυψης των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τρίτους. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης υποβολής της κατάστασης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, ο έλεγχος πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τα υπόλοιπα στοιχεία, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εξαιρέσεις της περ. β) της παρ. 2.

5. Κάθε ΟΤΑ έχει πρόσβαση στα ποσά του ειδικού λογαριασμού μόνο για την πληρωμή των παραστατικών που περιλαμβάνονται στην κατάσταση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων. Η εξόφληση των δικαιούχων μέσω του ειδικού λογαριασμού του ΟΤΑ πραγματοποιείται με εντολή του ΟΤΑ προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για απευθείας καταβολή των οφειλόμενων ποσών στους λογαριασμούς που τηρούν οι δικαιούχοι σε πιστωτικά ιδρύματα, μέχρι εξαντλήσεως του υπολοίπου του λογαριασμού. Κατά την εξόφληση των δικαιούχων, ο ΟΤΑ επιβαρύνεται μόνο με τα έξοδα ηλεκτρονικής μεταφοράς προς τους λογαριασμούς των δικαιούχων και με το λειτουργικό κόστος του Ταμείου.

6. Με ευθύνη του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών, τηρείται υποχρεωτικά στον ΟΤΑ αρχείο με τα αντίγραφα των καταστάσεων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της παρ. 1, των εντολών εξόφλησης μέσω του ειδικού λογαριασμού και των καταστάσεων κίνησης του ειδικού λογαριασμού του φορέα. Το αρχείο τίθεται στη διάθεση οποιουδήποτε ελεγκτικού οργάνου, του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και του Υπουργείου Εσωτερικών.

7. Με ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, δημοσιεύεται σε τριμηνιαία βάση στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών σύνοψη των στοιχείων διαθεσίμων, απλήρωτων, εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους ανά ΟΤΑ και ανά νομικό πρόσωπο, καθώς και των παρακρατηθέντων ποσών για την εξασφάλιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τρίτους.

8. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται για τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της 31ης Δεκεμβρίου 2020 και εφεξής.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών μπορεί να ρυθμίζονται τεχνικά ζητήματα α-

ποστολής των στοιχείων της παρ. 2, θέματα αυτοματοποιημένου ελέγχου της παρ. 3, η διαδικασία πρόσβασης των ΟΤΑ στον ειδικό λογαριασμό, καθώς και κάθε ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 108

Παράταση απαλλαγής υποχρέωσης προσκόμισης αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για το ίδρυμα «Σικιαρίδειο Ίδρυμα Απροσάρμοστων Παίδων»

Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 7 του ν. 4473/2017 (Α' 78), οι λέξεις «έως και τις 31.12.2019» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ως και τις 30.06.2021» και το πρώτο εδάφιο του άρθρου 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«Το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Σικιαρίδειο Ίδρυμα Απροσάρμοστων Παίδων», από την έναρξη ισχύος του παρόντος έως και τις 30.06.2021, απαλλάσσεται από την υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για όλες τις πράξεις και τις συναλλαγές στις οποίες αυτά απαιτούνται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, πλην της μεταβίβασης της ακίνητης ιδιοκτησίας του.»

Άρθρο 109

Πληρωμή δαπανών των «Μεσογειακών Παράκτιων Αγώνων Πάτρα 2019»

Δαπάνες μέχρι του ποσού του ενός εκατομμυρίου τετρακοσίων χιλιάδων (1.400.000,00) ευρώ, που αφορούν στη διενέργεια των «Μεσογειακών Παράκτιων Αγώνων Πάτρα 2019» και που πραγματοποιήθηκαν πριν από την τελική έγκριση της αναμόρφωσης του προϋπολογισμού, είναι νόμιμες και κανονικές κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 66 του ν. 4270/2014 (Α' 143) και του π.δ. 80/2016 (Α' 145), εφόσον πληρούν τις λοιπές προϋποθέσεις νομιμότητας και κανονικότητας. Η δαπάνη μπορεί να καλυφθεί με ενίσχυση από πιστώσεις των Γενικών Κρατικών Δαπανών του Υπουργείου Οικονομικών.

Άρθρο 110

Διάταξη για την καταβολή κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς Αντικατάσταση του άρθρου 86 του ν. 4530/2018

Το άρθρο 86 του ν. 4530/2018 (Α' 59) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 86

Ρύθμιση απαλλαγών και αποζημιώσεων σχετικά με την καταβολή κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς

1. Εισάγονται πλήρεις ή μερικές απαλλαγές από την καταβολή κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Οι απαλλαγές καθορίζονται από τον συνδυασμό κοινωνικών και οικονομικών κριτηρίων και παραμέτρων με τον αριθμό των δικαιούχων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται τα συγκεκριμένα κριτήρια παροχής των απαλλαγών, οι κατηγο-

ρίες των δικαιούχων των απαλλαγών, το είδος απαλλαγής για κάθε κατηγορία δικαιούχων, σε συνδυασμό και με τον αριθμό των δικαιούχων, η διαδικασία χορήγησης των απαλλαγών, καθώς και κάθε ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας. Η απόφαση της παρούσας εκδίδεται έως τις 31 Ιουλίου κάθε έτους και τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου ημερολογιακού έτους.

2. Η απώλεια εσόδων των φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου από τις απαλλαγές της παρ. 1 αποζημιώνεται. Η αποζημίωση, λογίζεται ως έσοδο, χορηγείται ετησίως, αφορά το επόμενο οικονομικό έτος και για τη διαμόρφωσή της τίθενται από τους φορείς στη διάθεση του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών τα απολογιστικά στοιχεία μετακινήσεων του προηγούμενου έτους μετά από προηγούμενη υποχρεωτική διαβούλευση με τους φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου κάθε έτους και επέχει θέση σύμβασης ετήσιας διάρκειας μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του αρμόδιου φορέα παροχής συγκοινωνιακού έργου, καθορίζονται το ύψος της αποζημίωσης, ο τρόπος υπολογισμού της, η διαδικασία χορήγησής της, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας.

3. Οι δαπάνες που προκύπτουν από την εκτέλεση των κοινών υπουργικών αποφάσεων των παρ. 1 και 2 καλύπτονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, εγγράφονται στις πιστώσεις του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, σε ειδικό Αναλυτικό Λογαριασμό Εξόδων, και καταβάλλονται στους φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου σε δώδεκα (12) μηνιαίες δόσεις. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και έπειτα από αίτηση του φορέα στο αρμόδιο όργανο, μπορούν να καταβάλλονται στους φορείς περισσότερες από μία (1) μηνιαίες δόσεις.

4. Από τις ρυθμίσεις του παρόντος εξαιρείται η μεταφορά των μαθητών των δημόσιων σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από και προς τα σχολεία, η οποία ρυθμίζεται από ειδικότερες διατάξεις που εξακολουθούν να ισχύουν.

5. Κατά παρέκκλιση όσων ορίζονται στο παρόν και μόνο για το έτος 2020, οι κοινές υπουργικές αποφάσεις των παρ. 1 και 2 εκδίδονται έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2020, οι δε πιστώσεις των κατά περίπτωση, με βάση την ιδιότητα των δικαιούχων, αρμόδιων Υπουργείων που έχουν ήδη εγγραφεί περιορίζονται ισόποσα, μετά και την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης της παρ. 2.

6. Τυχόν απαιτήσεις παρελθόντων ετών των φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου, από μετακινήσεις απόμων με πλήρη ή μερική απαλλαγή κομίστρου, δεν αναζητούνται.

7. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας καταργείται κάθε διάταξη που ρυθμίζει με τρόπο διαφορετικό ή αντίθετο το ζήτημα της πλήρους ή μερικής απαλλαγής από την καταβολή κομίστρου, καθώς και τη σχετική αποζημίωση στους φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου.

Άρθρο 111

Μέτρα στήριξης Κ.Τ.Ε.Λ. Α.Ε., ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε. και τουριστικών λεωφορείων

1. Χορηγείται έκτακτη επιδότηση στις εταιρείες Κ.Τ.Ε.Λ. Α.Ε., ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε., καθώς και στα τουριστικά

γραφεία και στις τουριστικές επιχειρήσεις οδικών μεταφορών, που διαθέτουν ειδικά τουριστικά λεωφορεία δημόσιας χρήσης ως αποζημίωση, για την απαγόρευση πλήρωσης του συνόλου των διαθέσιμων θέσεων των επιβατών που διαθέτουν τα μέσα μεταφοράς, τα οποία διαθέτουν οι εταιρείες του παρόντος. Η έκτακτη επιδότηση, η οποία λαμβάνει τη μορφή χρηματικού ποσού, χορηγείται τουλάχιστον για το διάστημα από την έκδοση της υπ. αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ 37992 κοινής υπουργικής απόφασης και μέχρι την πλήρη άρση των περιορισμών που αφορά στην κάλυψη των θέσεων των μεταφερόμενων επιβατών, λαμβάνοντας υπόψη και τα απολογιστικά στοιχεία πληρότητας θέσεων των δρομολογίων του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος της τελευταίας τριετίας.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών και Τουρισμού καθορίζονται το ύψος του χρηματικού ποσού, η μέγιστη διάρκεια και ο τρόπος υπολογισμού και καταβολής της έκτακτης επιδότησης της παρ. 1, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 112

Μεταφορικό Ισοδύναμο για υγρά καύσιμα – Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4551/2018

1. α) Η παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 4551/2018 (Α' 116) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Δικαιούχοι του Α.ΝΗ.ΚΟ. υγρών καυσίμων είναι οι δικαιούχοι των παρ. 1 και 2 του άρθρου 3 στα επιλέξιμα νησιά.»

β) Η παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 4551/2018 (Α' 116) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το μέτρο του Μ.Ι. στα υγρά καύσιμα, για τις περιπτώσεις δικαιούχων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 3, τίθεται σε πιλοτική εφαρμογή στα νησιά Αγαθονήσι, Άγιος Ευστράτιος, Αλόνησος, Αμοργός, Ανάφη, Αντίπαρος, Αстуπάλαια, Ίος, Ικαρία, Κάρπαθος, Κάσος, Κέα, Κίμωλος, Κύθηρα, Κύθνος, Λειψοί, Λέρος, Μεγίστη, Μήλος, Νίσυρος, Πάτμος, Σαμοθράκη, Σέριφος, Σίκινος, Σίφνος, Σκιάθος, Σκόπελος, Σκύρος, Σύμη, Τήλος, Φολέγανδρος, Φούρνοι, Χάλκη και Ψαρά.»

γ) Η παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 4551/2018 (Α' 116) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ρυθμίζονται:

α) το είδος των υγρών καυσίμων που εντάσσεται στο μέτρο του Μ.Ι.,

β) το ύψος, οι παράμετροι και ο τύπος υπολογισμού του Α.ΝΗ.ΚΟ. για υγρά καύσιμα,

γ) η διαδικασία πληρωμής των δικαιούχων και τα απαραίτητα δικαιολογητικά,

δ) ο χρόνος έναρξης και η χρονική διάρκεια της πιλοτικής εφαρμογής του μέτρου,

ε) η επέκταση της πιλοτικής εφαρμογής του μέτρου και σε άλλα νησιά της Ελληνικής Επικράτειας.»

2. Οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 3, η περ. βζ) του άρθρου 4 και η παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 4551/2018 (Α' 116) καταργούνται.

3. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 τίθενται σε ισχύ από 1ης.8.2020.

Άρθρο 113
Μείωση φόρου εισοδήματος δωρητών για δωρεές
προς την ΕΑΝΕΠ

Στην παρ. 11 του άρθρου 18 του ν. 4690/2020 (Α΄ 104) προστίθεται τρίτο εδάφιο και η παρ. 11 διαμορφώνεται ως εξής:

«11. Τα κίνητρα της παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 3982/2011 επεκτείνονται και στις συμβάσεις μεταβίβασης δικαιώματος επιφάνειας, καθώς και στις συμβάσεις δωρεάς κινητών πραγμάτων, υπό την προϋπόθεση ότι πρόκειται για δωρεές που αφορούν στην υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου της δημιουργίας του τεχνολογικού πάρκου. Κάθε σύμβαση μεταβίβασης δικαιώματος επιφάνειας, αγοραπωλησίας και δωρεάς κινητών (χρημάτων) και ακινήτων προς την ΕΑΝΕΠ για τη διασφάλιση της ανάπτυξης του Επιχειρηματικού Πάρκου κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 46 του ως άνω νόμου, καθώς και έκτασης εντός του Επιχειρηματικού Πάρκου από την ΕΑΝΕΠ ή από επιχείρηση που έχει εγκατασταθεί ή μετεγκατασταθεί εντός του Επιχειρηματικού Πάρκου, απαλλάσσεται από τον φόρο μεταβίβασης και τον φόρο δωρεάς, αντιστοίχως. Επιπλέον, το συνολικό ποσό της δωρεάς, σύμφωνα με την παρούσα, εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα του δωρητή, αναλογικά, ανά κατηγορία δηλωθέντος εισοδήματος, του φορολογικού έτους εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η δωρεά. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων μπορεί να καθορίζεται κάθε ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας.»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Άρθρο 114
Καταβολή ποσών μειώσεων συντάξεων
ιδιωτικού τομέα

1. Ποσά, τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 4051/2012 (Α΄ 40) και του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 του ν. 4093/2012 (Α΄ 222) και αφορούν το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 και μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), καταβάλλονται άμεσα στους δικαιούχους.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες καταβολής των προς επιστροφή ποσών, η οποία ολοκληρώνεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.

3. Με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 οι αξιώσεις των συνταξιούχων των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 δυνάμει των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, αποσβέννυνται.

4. Η ρύθμιση της παρ. 3 δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες, ως προς τις αξιώσεις που υπερβαίνουν το καταβαλλόμενο ποσό της παρ. 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Άρθρο 115
Αύξηση του ποσοστού της προσωρινής σύνταξης
σε αιτήσεις που έχουν υποβληθεί χειρόγραφα

Οι παρ. 1, 2, 4, 7 και 8 του άρθρου 29 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) τροποποιούνται, προστίθενται παρ. 10,11 και 12 και το άρθρο 29 του ν. 4387/2016 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 29
Προσωρινή σύνταξη

1. Οι ασφαλισμένοι οι οποίοι έχουν υποβάλει στον Ε.Φ.Κ.Α. από τις 13.5.2016 έντυπη αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, δικαιούνται προσωρινή σύνταξη μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης συνταξιοδότησης, το ύψος της οποίας υπολογίζεται ως εξής:

α) Για τους μισθωτούς το 80% του μέσου όρου των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τους δώδεκα (12) μήνες ασφάλισης που προηγούνται της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών, οποτεδήποτε και αν καταβλήθηκαν, διά του δώδεκα (12).

β) Για τους αυτοτελώς απασχολούμενους, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους ασφαλισμένους στον Ο.Γ.Α., όπως αυτοί ορίζονται στα άρθρα 39 και 40, το 70% του μέσου μηνιαίου εισοδήματος των δώδεκα (12) τελευταίων μηνών ασφάλισης που προηγούνται της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης. Ως μέσο μηνιαίο εισόδημα νοείται αυτό το οποίο προκύπτει από το πηλίκο του συνόλου των τρεχουσών εισφορών κύριας ασφάλισης που καταβλήθηκαν κατά τους μήνες αυτούς, διαιρούμενου δια του 20% και δια του δώδεκα (12).

γ) Στην περίπτωση χορήγησης σύνταξης σε όσους έχουν υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης και έχουν ήδη αναλάβει ή αναλαμβάνουν από τη δημοσίευση του νόμου εργασία και δικαιούνται σύνταξη, καταβάλλεται προσωρινή σύνταξη από τη δημοσίευση του παρόντος και εφεξής μειωμένη κατά ποσοστό 30% για όσο χρονικό διάστημα απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή τη δραστηριότητά τους αυτή.

δ) Η μείωση της περ. γ) εφαρμόζεται και επί των ποσών που προκύπτουν από τις παρ. 2 και 3.

2. Για τους μισθωτούς και τους ασφαλισμένους στον τ. Ο.Γ.Α. η προσωρινή σύνταξη δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού της εθνικής σύνταξης που αντιστοιχεί σε είκοσι (20) έτη ασφάλισης και να υπερβαίνει το ποσό που ισούται με το διπλάσιο αυτής, στο ύψος που διαμορφώνεται κάθε φορά. Για τους αυτοτελώς απασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες, η προσωρινή σύνταξη δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την εκάστοτε εθνική σύνταξη που αντιστοιχεί σε είκοσι (20) έτη ασφάλισης και μεγαλύτερη από το ποσό που ισούται με το ύψος της εθνικής σύνταξης πολλαπλασιαζόμενο επί δυομισι φορές, στο ύψος που διαμορφώνεται κάθε φορά.

3. Τα ανωτέρω ισχύουν στις περιπτώσεις αίτησης για πλήρη σύνταξη λόγω γήρατος. Σε περιπτώσεις αίτησης για μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος το ποσό της προσωρινής σύνταξης μειώνεται κατά ποσοστό 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας που προβλέπεται για την πλήρη σύνταξη.

4. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης σύνταξης λόγω αναπηρίας, το ποσό της προσωρινής σύνταξης, στο ύψος που διαμορφώνεται κατά τα ανωτέρω, μειώνεται αντίστοιχα κατά τα ποσοστά που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 27. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης συνταξιοδότησης λόγω θανάτου, η προσωρινή σύνταξη, όπως διαμορφώνεται με τις ανωτέρω διατάξεις, χορηγείται στους δικαιούχους σε ποσοστό 70%. Το ποσοστό αυτό επιμερίζεται μεταξύ των δικαιούχων, σύμφωνα με τα ποσοστά επιμερισμού της σύνταξης.

5. Το ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται στον ασφαλισμένο με την προσωρινή σύνταξη συμψηφίζεται με το ποσό της σύνταξης που προκύπτει μετά την έκδοση της οριστικής πράξης απονομής της σύνταξης.

6. Στην περίπτωση ασφαλισμένου με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς, η αίτηση για προσωρινή σύνταξη υποβάλλεται και εξετάζεται από τον Ε.Φ.Κ.Α., σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον παρόντα νόμο για την επαγγελματική δραστηριότητα στην οποία υπαγόταν ο ασφαλισμένος κατά την τελευταία χρονική περίοδο πριν από την αίτησή του. Αν για τον υπολογισμό του ποσού της προσωρινής σύνταξης, ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης της παρ. 1 δεν επαρκεί, λόγω αλλαγής επαγγελματικής δραστηριότητας του ασφαλισμένου, λαμβάνεται υπόψη και διαδοχικά διανυθείς χρόνος ασφάλισης και καταβάλλεται ποσό προσωρινής σύνταξης, όπως προβλέπεται στο παρόν.

Το ανωτέρω ισχύει και στις περιπτώσεις διαδοχικά ασφαλισμένων που έχουν οφειλή μέχρι του ποσού που προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις.

7. Η διάταξη για την έκδοση της προσωρινής σύνταξης δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Όταν ο ασφαλισμένος με δήλωσή του δεν επιθυμεί την έκδοση προσωρινής σύνταξης.

β) Όταν δεν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.

γ) Όταν για τη συνταξιοδότηση πρέπει να εφαρμοστούν οι Κανονισμοί 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας και 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, καθώς και οι διμερείς συμβάσεις κοινωνικής ασφάλειας, εκτός των περιπτώσεων που θεμελιώνεται αυτοτελές συνταξιοδοτικό δικαίωμα μόνο με τον χρόνο ασφάλισης σε ελληνικό ασφαλιστικό φορέα.

δ) Όταν δεν έχουν κατατεθεί τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

ε) Όταν λαμβάνεται ταυτόχρονα και άλλη κύρια σύνταξη για την ίδια αιτία.

στ) Όταν είναι απαραίτητη η προηγούμενη αναγνώριση χρόνων ασφάλισης για θεμελίωση συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων. Στην περίπτωση αυτή, ο λόγος θεωρεί-

ται ότι εκλείπει εφόσον, μετά από την υποβολή σχετικής αίτησης εκ μέρους του ενδιαφερομένου, εκδοθεί η απόφαση αναγνώρισης χρόνου ασφάλισης, ακόμα και αν η εξαγορά του χρόνου αυτού γίνει τμηματικά με παρακράτηση του σχετικού ποσού από τη σύνταξη του δικαιούχου.

ζ) Όταν υπάρχουν οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές ποσού που υπερβαίνει τα προβλεπόμενα από τις σχετικές διατάξεις ποσά.

η) Όταν παρέχεται εργασία για την οποία προβλέπεται αναστολή καταβολής της σύνταξης σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4387/2016.

Εάν μεταγενέστερα εκλείψουν οι λόγοι των περ. ζ) και η), η προσωρινή σύνταξη καταβάλλεται από την πρώτη του επόμενου μήνα της υποβολής της σχετικής νέας αίτησης του ενδιαφερομένου.

8. Για την έγκριση ή την απόρριψη του αιτήματος χορήγησης προσωρινής σύνταξης εκδίδεται απόφαση του αρμόδιου ασφαλιστικού οργάνου, εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης των δικαιολογητικών ή από την ημερομηνία οριστικοποίησης της κρίσης των υγειονομικών επιτροπών, αν η χορήγηση της σύνταξης συναρτάται με την εκτίμηση του βαθμού αναπηρίας του ασφαλισμένου.

Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου δεν υπόκειται σε προσφυγή.

9. Η προσωρινή σύνταξη καταβάλλεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα στους δικαιούχους που είναι άτομα με αναπηρία, με χρόνιες παθήσεις και στους γονείς και νόμιμους κηδεμόνες που προστατεύουν άτομα με αναπηρία ή για όσους συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977 είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές και ισχύουν κάθε φορά, ή με βάση τις διατάξεις που αναφέρονται στα πρόσωπα του τετάρτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 (Α' 210) είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, όπως ισχύουν κάθε φορά.

10. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται και σε περιπτώσεις ασφαλισμένων που έχουν υποβάλει αίτηση συνταξιοδότησης από τη 13η.5.2016 και εφεξής και τους έχει ήδη χορηγηθεί προσωρινή σύνταξη, εφόσον δεν έχει χορηγηθεί οριστική, καθώς και σε απασχολούμενους συνταξιούχους που δεν δικαιούνταν προσωρινή σύνταξη πριν από την έναρξη εφαρμογής του παρόντος.

Η καταβολή της διαφοράς από την εφαρμογή των διατάξεων των περ. α) και β) της παρ. 1, καθώς και των παρ. 3 και παρ. 4, καταβάλλεται αναδρομικά στους δικαιούχους.

11. Εάν, μετά από τον έλεγχο των δικαιολογητικών για την έκδοση της οριστικής απόφασης απονομής της σύνταξης, διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ή ότι τα στοιχεία που αναφέρονται στην αίτηση και στην υπεύθυνη δήλωση του ασφαλισμένου είναι ανακριβή, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά συντάξεων αναζητούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων παροχών.

12. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται η διαδικασία, ο τρόπος και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την καταβολή της διαφοράς στις ήδη χορηγηθείσες προσωρινές συντάξεις για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση συνταξιο-

δότησης, η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος στις εκκρεμείς κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος αιτήσεις χορήγησης προσωρινής σύνταξης, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 116

Ρυθμίσεις για την προσωρινή σύνταξη σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής

Οι παρ. 1, 2α, 7 και 8 του άρθρου 29Α του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) τροποποιούνται και προστίθεται παρ. 9. Το άρθρο 29Α του ν. 4387/2016 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 29Α

Προσωρινή σύνταξη για αιτήσεις που υποβάλλονται ηλεκτρονικά

1. Οι ασφαλισμένοι οι οποίοι υποβάλλουν ηλεκτρονικά στον Ε.Φ.Κ.Α. αίτηση συνταξιοδότησης, δικαιούνται προσωρινή σύνταξη από την πρώτη του επόμενου της ημερομηνίας κατάθεσης της αίτησης συνταξιοδότησης μήνα, μέχρι το τέλος του μήνα έκδοσης της οριστικής απόφασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους.

2. α) Η προσωρινή σύνταξη λόγω γήρατος υπολογίζεται στο 80% του ποσού της οριστικής σύνταξης, όπως διαμορφώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4387/2016 (Α΄ 85). Στην περίπτωση χορήγησης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, το ποσό που υπολογίζεται κατά το προηγούμενο εδάφιο μειώνεται αντίστοιχα προς το ποσοστό μείωσης που προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις για κάθε μήνα που υπολείπεται της συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας για τη χορήγηση πλήρους σύνταξης. Στην περίπτωση χορήγησης σύνταξης σε όσους έχουν υποβάλει αίτηση συνταξιοδότησης και οποίοι έχουν ήδη αναλάβει ή αναλαμβάνουν από της δημοσίευσής του νόμου εργασία και δικαιούνται σύνταξη, καταβάλλεται προσωρινή σύνταξη από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και εφεξής μειωμένη κατά ποσοστό 30% για όσο χρονικό διάστημα απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή τη δραστηριότητά τους αυτή.

β) Οι ασφαλισμένοι που υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας δικαιούνται προσωρινή σύνταξη, η οποία διαμορφώνεται σύμφωνα με την περ. α΄ της παρούσας παραγράφου σε συνδυασμό με το πρώτο εδάφιο της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 27 και την παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 4387/2016.

γ) Σε περίπτωση υποβολής αίτησης συνταξιοδότησης λόγω θανάτου, η προσωρινή σύνταξη, όπως διαμορφώνεται με τις ανωτέρω διατάξεις, χορηγείται σε ποσοστό 80% εφόσον συμμετέχουν στην απονομή και τα τέκνα και χορηγείται στους δικαιούχους σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 4387/2016. Το ποσοστό αυτό επιμερίζεται μεταξύ των δικαιούχων, σύμφωνα με τα ποσοστά επιμερισμού της σύνταξης. Σε διαφορετική περίπτωση, η προσωρινή σύνταξη ανέρχεται σε ποσοστό 70%. Το ποσό που θα προκύψει σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στην εθνική σύνταξη που χορηγείται για δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 7 του ν. 4387/2016.

3. Για την έγκριση ή την απόρριψη του αιτήματος χορήγησης προσωρινής σύνταξης εκδίδεται απόφαση του αρμόδιου ασφαλιστικού οργάνου, εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης των δικαιολογητικών της παραγράφου 4 ή και από την ημερομηνία οριστικοποίησης της κρίσης των υγειονομικών επιτροπών, αν η χορήγηση της σύνταξης συναρτάται με την εκτίμηση του βαθμού αναπηρίας του ασφαλισμένου. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου δεν υπόκειται σε προσφυγή,

4. Η προσωρινή σύνταξη χορηγείται εφόσον ο αιτών:

α) έχει συμπληρώσει στην ηλεκτρονική αίτηση συνταξιοδότησης όλα τα πεδία που είναι απαραίτητα για τον υπολογισμό της σύνταξης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4387/2016,

β) έχει συνυποβάλει υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α΄ 75) ειδικά ως προς την ακρίβεια του χρόνου ασφάλισης και των αποδοχών ή του εισοδήματος που δηλώνει στην αίτηση συνταξιοδότησης, καθώς και ότι πληροί τόσο τις προϋποθέσεις χορήγησης της προσωρινής σύνταξης του άρθρου αυτού όσο και τις προϋποθέσεις χορήγησης της οριστικής σύνταξης.

Ασφαλισμένος με διαδοχικό χρόνο ασφάλισης, πλέον των ανωτέρω, οφείλει να δηλώσει αναλυτικά τα Ταμεία, στα οποία ασφαλίστηκε διαδοχικά, τον χρόνο ασφάλισης ανά ενταχθέν Ταμείο και συνολικά, τις αντίστοιχες αποδοχές/εισόδημα, τον τυχόν χρόνο παράλληλης ασφάλισής του, το Ταμείο στο οποίο έχει τυχόν οφειλές, καθώς και το αντίστοιχο ποσό, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση Φ.1500/οικ.9696/195/8.8.2014 (Β΄ 2441).

Ασφαλισμένος για τον οποίο είναι απαραίτητος ο έλεγχος καταβολής των εισφορών, θα πρέπει να καταθέσει επιπλέον υπηρεσιακό σημείωμα του αρμόδιου τμήματος εισφορών σχετικά με τις τυχόν οφειλόμενες εισφορές κατά τον μήνα κατάθεσης της αίτησης συνταξιοδότησης.

5. Το ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται στον ασφαλισμένο σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους συμψηφίζεται με το ποσό της σύνταξης που καθορίζεται στην οριστική απόφαση απονομής της σύνταξης.

6. Εάν, μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών για την έκδοση της οριστικής απόφασης απονομής της σύνταξης, διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ή ότι τα στοιχεία που αναφέρονται στην αίτηση και στην υπεύθυνη δήλωση του ασφαλισμένου είναι ανακριβή, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά συντάξεων αναζητούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων παροχών.

7. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Όταν η αίτηση συνταξιοδότησης δεν υποβάλλεται ηλεκτρονικά.

β) Όταν για τη συνταξιοδότηση πρέπει να εφαρμοστούν οι Κανονισμοί 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας και 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, καθώς και οι διμερείς συμβάσεις κοινωνικής ασφάλειας, εκτός των περιπτώσεων που θεμελιώνεται

αυτοτελές συνταξιοδοτικό δικαίωμα μόνο με τον χρόνο ασφάλισης σε ελληνικό ασφαλιστικό φορέα.

γ) Όταν χορηγείται ήδη προσωρινή ή οριστική σύνταξη για την ίδια αιτία.

δ) Όταν είναι απαραίτητη η αναγνώριση χρόνων ασφάλισης για θεμελίωση του δικαιώματος συνταξιοδότησης. Εφόσον, όμως, μετά από την υποβολή σχετικής αίτησης εκ μέρους του ενδιαφερομένου, εκδοθεί η απόφαση αναγνώρισης χρόνου ασφάλισης, ακόμα και αν η εξαγορά του χρόνου αυτού γίνει τμηματικά με παρακράτηση του σχετικού ποσού από τη σύνταξη του δικαιούχου, είναι επιτρεπτό να χορηγηθεί προσωρινή σύνταξη από την αρχική αίτηση, όχι όμως πριν από την ημερομηνία που ορίζεται στην παρ. 1.

ε) Όταν υπάρχουν οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές, το ποσό των οποίων υπερβαίνει τα προβλεπόμενα από τις σχετικές διατάξεις ποσά. Αν μεταγενέστερα εκλείψει ο λόγος αυτός, η προσωρινή σύνταξη καταβάλλεται από την ημερομηνία που ορίζεται στην παρ. 1.

στ) Όταν παρέχεται εργασία για την οποία προβλέπεται αναστολή καταβολής της σύνταξης σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4387/2016.

Εάν μεταγενέστερα εκλείψουν οι λόγοι των περ. ε) και στ), η προσωρινή σύνταξη καταβάλλεται από την πρώτη του επόμενου μήνα υποβολής σχετικής νέας αίτησης του ενδιαφερομένου.

8. Για τους ασφαλισμένους οι οποίοι κατέθεσαν στον ε-Ε.Φ.Κ.Α. έντυπη αίτηση συνταξιοδότησης ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 4387/2016 όπως έχουν τροποποιηθεί.

9. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται η διαδικασία χορήγησης προσωρινής σύνταξης στους ασφαλισμένους που δεν δικαιούνται προσωρινή σύνταξη πριν την εφαρμογή του τρίτου εδαφίου της περ. α) της παρ. 2, η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος στις εκκρεμείς κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος αιτήσεις χορήγησης προσωρινής σύνταξης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

Άρθρο 117

Προκαταβολή εφάπαξ παροχής

1. Η περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 (Α' 85) αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Η εφάπαξ παροχή απονέμεται εφόσον ο ασφαλισμένος έλαβε κύρια σύνταξη λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας. Στην περίπτωση διαδοχικής ασφάλισης σε πρώην ταμεία, κλάδους, τομείς και λογαριασμούς του κλάδου εφάπαξ παροχών του ε-ΕΦΚΑ χορηγείται η εφάπαξ παροχή του τελευταίου ταμείου, κλάδου, τομέα και λογαριασμού και όταν βεβαιωθεί ο χρόνος διαδοχικής ασφάλισης, εκδίδεται απόφαση χορήγησης της συμπληρωματικής εφάπαξ παροχής.

Αν ο ασφαλισμένος λαμβάνει σύνταξη από ταμείο που χορηγεί προσυνταξιοδοτική παροχή, απονέμεται η εφάπαξ παροχή, εφόσον ο ασφαλισμένος έλαβε προσυνταξιοδοτική παροχή.

Οι καταστατικές διατάξεις των ταμείων, τομέων, κλάδων ή λογαριασμών του άρθρου 75, από τις οποίες προβλεπόταν ως προϋπόθεση για τη χορήγηση εφάπαξ παροχής η προηγούμενη συνταξιοδότηση από φορέα επι-

κουρικής ασφάλισης καταργούνται.

Εκκρεμείς αιτήσεις χορήγησης της εφάπαξ παροχής, κρίνονται ως προς τις προϋποθέσεις απονομής βάσει των διατάξεων της παρούσας.»

2. Η περ. δ) της παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) Οι άμεσα ασφαλισμένοι της περ. α) της παρ. 3 δύνανται να λάβουν μέρος της εφάπαξ παροχής που δικαιούνται ως προκαταβολή, έναντι της συνολικής εφάπαξ παροχής.

Προϋποθέσεις χορήγησης της προκαταβολής είναι:

α) η πάροδος τριών (3) μηνών από την υποβολή αίτησης χορήγησης εφάπαξ παροχής,

β) η έκδοση οριστικής απόφασης κύριας σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας,

γ) η πραγματοποίηση ελάχιστου χρόνου ασφάλισης είκοσι (20) ετών αυτοτελώς σε έναν πρώην φορέα Απονομής Εφάπαξ.

Η περ. γ) του ανωτέρω εδαφίου δεν ισχύει για τους ασφαλισμένους του πρώην Ταμείου Πρόνοιας Αξιοματικών Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΑΕΝ) και του πρώην Ταμείου Πρόνοιας Κατωτέρων Πληρωμάτων Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΚΠΕΝ).

Το ύψος της προκαταβολής προκύπτει ως ποσοστό επί ποσού της εφάπαξ παροχής ανά πρώην Φορέα Απονομής Εφάπαξ. Το ποσοστό και το ποσό ανά πρώην Φορέα Απονομής Εφάπαξ επικαιροποιούνται με συνυπολογισμό των νεότερων διαθέσιμων στοιχείων.

Η έκδοση της προσωρινής απόφασης χορήγησης του ανωτέρω ποσού πραγματοποιείται από την αρμόδια Διεύθυνση του Κλάδου Εφάπαξ Παροχών του ε-Ε.Φ.Κ.Α. Για την εκτέλεση της απόφασης τηρούνται οι προβλεπόμενες από τον νόμο διαδικασίες ελέγχου και παρακράτησης τυχόν οφειλών προς τον ε-Ε.Φ.Κ.Α., τη Φορολογική Διοίκηση, τα Ν.Π.Δ.Δ. και λοιπούς Φορείς του Δημοσίου.

Στην περίπτωση προκαταβολής ποσού μεγαλύτερου από εκείνο της οριστικής απόφασης απονομής εφάπαξ παροχής, το αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό αποσβέννεται με μηνιαία παρακράτηση από το ποσό της κύριας σύνταξης σύμφωνα με τα ισχύοντα περί παρακράτησης σε κάθε πρώην Φορέα Απονομής Κύριας Σύνταξης και από το ποσό της επικουρικής σύνταξης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 46 του ν. 4670/2020. Τα ποσά που παρακρατούνται αποδίδονται στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών. Σε περίπτωση μη εξόφλησης του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται το ποσοστό και το ποσό της προκαταβολής της εφάπαξ παροχής που χορηγείται ανά πρώην Φορέα Απονομής Εφάπαξ, οι εκκρεμείς αιτήσεις απονομής εφάπαξ, που περιλαμβάνονται στη ρύθμιση, η διαδικασία απονομής της προκαταβολής, συμπεριλαμβανομένου του σχετικού εντύπου απονομής της εφάπαξ παροχής, η διαδικασία επικαιροποίησης του ποσοστού και του ποσού ανά πρώην Φορέα Απονομής Εφάπαξ, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης.»

3. Στο τέλος του προτελευταίου εδαφίου της υποπερ. αα) της περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 35 του ν. 4387/2016 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Όταν η διακοπή της ασφάλισης στα ταμεία πρώην Τα-

μείο Πρόνοιας Αξιοματικών Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΑ-ΕΝ) και πρώην Ταμείο Πρόνοιας Κατώτερων Πληρωμάτων Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΚΠΕΝ) έχει επέλθει πριν από το έτος 1994 και δεν είναι δυνατή η ανεύρεση των συντάξιμων αποδοχών της περιόδου αυτής, ο υπολογισμός του ποσού της εφάπαξ παροχής γίνεται με βάσει τις καταστατικές τους διατάξεις. Ο υπολογισμός του τμήματος της εφάπαξ παροχής των ασφαλισμένων του πρώην ΤΠΑΕΝ και του πρώην ΤΠΚΠΕΝ πραγματοποιείται και απονέμεται αυτοτελώς.»

Άρθρο 118

Μηχανισμός εκκαθάρισης και εξόφλησης ληξιπρόθεσμων οφειλών σε φορείς κλάδου υγείας που εντάχθηκαν στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.

1. Δημιουργείται στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e- ΕΦΚΑ) ηλεκτρονική πλατφόρμα-μηχανισμός εκκαθάρισης και εξόφλησης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του κλάδου υγείας των τ. Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, που εντάχθηκαν στον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) προς τα φαρμακεία, λοιπούς συμβεβλημένους ιδιώτες παρόχους υπηρεσιών υγείας (ιατρούς, κλινικές, διαγνωστικά κέντρα, εργαστήρια κ.λπ.), φαρμακευτικές εταιρείες, προμηθευτές υγειονομικού και λοιπού υλικού κ.λπ. (περιπτώσεις της παρ. Ι του άρθρου 12 του ν. 4578/2018) πλην ασφαλισμένων των τώως Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, με σκοπό την εκκαθάριση και πληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του κλάδου υγείας των τ. φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης που εντάχθηκαν στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ..

2. α) Οι ιδιώτες- πάροχοι που επιθυμούν να ενταχθούν στον μηχανισμό υποβάλλουν αίτηση στην ειδική πλατφόρμα του e- ΕΦΚΑ που λειτουργεί για τον σκοπό αυτόν, αφού προηγουμένως αυθεντικοποιηθούν με τη χρήση των κωδικών διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet), σε χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών από την έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας. Οι ιδιώτες πάροχοι αποδέχονται ότι η υπαγωγή τους στον μηχανισμό είναι προαιρετική, ότι η παραίτησή τους από τις αξιώσεις τόκων υπερημερίας και αποζημιώσεως για έξοδα εισπράξεως με αντάλλαγμα την άμεση καταβολή του κεφαλαίου ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων είναι προϊόν ελεύθερης βούλησής τους και ότι σε περίπτωση μη υπαγωγής στον παραπάνω μηχανισμό δεν θίγονται οι αξιώσεις τους, συμπεριλαμβανομένων των τόκων υπερημερίας και λοιπών εξόδων δυνάμει της Οδηγίας 2011/7/ΕΕ.

β) Η αίτηση που υποβάλλουν πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστον τα στοιχεία ταυτοποίησης του αιτούντος-παρόχου (ονοματεπώνυμο ή επωνυμία) τη διεύθυνσή του, τα ποσά και τα στοιχεία των ήδη εκδοθέντων παραστατικών, τον αριθμό λογαριασμού IBAN, τα στοιχεία του τ. Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, το αρμόδιο υποκατάστημα, τα στοιχεία των σχετικών συμβάσεων (εφόσον υπάρχουν) καθώς και τα στοιχεία του εκδοχέα της απαίτησης, το ύψος αυτής και τις ημερομηνίες σύναψης των συμβάσεων εκχώρησης, εφόσον έχει πραγματοποιηθεί η εκχώρηση της απαίτησης σε πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες πρακτόρευσης ή λοιπά νομικά ή φυσικά πρόσωπα.

γ) Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599/1986 (Α' 75), με την οποία ο αιτών δηλώνει ότι α-

ποδέχεται ανεπιφύλακτα τη ρύθμιση για όλες τις απαιτήσεις του που εμπεριέχονται στην αίτησή του και εμπιστεύονται στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 1 και ότι παραιτείται από τυχόν ένδικα μέσα και βοηθήματα που έχουν ασκηθεί μέχρι και τον χρόνο υποβολής της αίτησης, καθώς και από οποιαδήποτε άλλη αξίωση που πηγάζει από την ίδια αιτία, συμπεριλαμβανομένης της αξίωσης των τόκων μέχρι την εξόφληση της απαίτησης. Η αίτηση γνωστοποιείται στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. σύμφωνα με τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679). Κατά την επεξεργασία των δεδομένων και τη διαβίβαση λαμβάνονται τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας των δεδομένων.

δ) Μετά την επιτυχή υποβολή της αίτησης της παρ. 1 και την εκτέλεση ελέγχων διασταύρωσής της με τα συγκεντρωτικά φύλλα δαπανών σύμφωνα με την παρ. 3α, καταβάλλεται ως προκαταβολή το 90% του αιτούμενου ποσού, αφού υπολογισθούν οι εκπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4578/2018 (Α' 200). Σε περιπτώσεις που έχουν ήδη καταβληθεί νομίμως προκαταβολές, καταβάλλεται μόνο το εναπομείναν οφειλόμενο ποσό, κατόπιν πρόχειρου λογιστικού ελέγχου σύμφωνα με την παρ. 3β.

3. α) Για την πληρωμή της προκαταβολής στους δικαιούχους εκδίδονται χρηματικά εντάλματα πληρωμής, από τις αρμόδιες υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του δημόσιου λογιστικού και κατόπιν διασταύρωσης του αιτούμενου ποσού με τα διαθέσιμα συγκεντρωτικά φύλλα δαπανών.

Ως διαθέσιμα συγκεντρωτικά φύλλα δαπανών νοούνται καταστάσεις που απεικονίζουν το συνολικό οφειλόμενο ποσό ανά πάροχο μετά από άθροιση των σχετικών παραστατικών και φέρουν την υπογραφή ενός τουλάχιστον υπαλλήλου. Εξαιρετικώς, σε περιπτώσεις απόκλισης μεταξύ του αιτούμενου ποσού και του συγκεντρωτικού φύλλου δαπανών, επιτρέπεται η πληρωμή μόνο για τους μήνες για τους οποίους υπάρχει συμφωνία.

β) Για την εξόφληση του υπόλοιπου ποσού πραγματοποιείται πρόχειρος λογιστικός έλεγχος από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες. Ο έλεγχος αυτός συνίσταται σε διαπίστωση ύπαρξης στο φυσικό αρχείο του e-ΕΦΚΑ των νόμιμων φορολογικών παραστατικών που απαιτούνται για την πληρωμή. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί το τελικό ποσό πληρωμής που θα προκόψει μετά από τον έλεγχο να υπερβαίνει το αιτούμενο ποσό. Σε περίπτωση ανακριβούς δήλωσης και εάν μετά από το πέρας του ελέγχου προκύψουν αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά, αυτά αναζητούνται εντόκως σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

4. Η καταβολή του κεφαλαίου της ληξιπρόθεσμης οφειλής προς τους δικαιούχους επιφέρει την απόσβεση της οφειλής ως προς τα έξοδα, τους τόκους και το κεφάλαιο. Μετά την κατά τα ανωτέρω εξόφληση των ληξιπρόθεσμων οφελών, αποσβένεται κάθε απαίτηση των δικαιούχων κατά του e- ΕΦΚΑ από την αιτία αυτή.

5. α) Η παραλαβή προϊόντων από τους τ. Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης τόσο για τις περιπτώσεις συναφθεισών συμβάσεων, όσο και γι' αυτές που έλαβαν χώρα χωρίς σύμβαση, θεωρείται προσηκόντως αποδεδειγμένη, εφόσον το σχετικό πρωτόκολλο φέρει την υπογραφή αρμόδιου υπαλλήλου και υφίσταται αντίγραφο παραλαβής ταχυμεταφορέα ή δελτίο αποστολής.

β) Για την εξόφληση κάθε είδους απαιτήσεων του παρόντος δεν απαιτούνται οι υπογραφές των ελεγκτών ιατρών στα αντίστοιχα παραστατικά.

6. Οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του παρόντος εκκαθαρίζονται και πληρώνονται εξαιρετικά κατά παρέκκλιση των διατάξεων περί παραγραφής.

7. Για ληξιπρόθεσμες οφειλές της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4578/2018 προς ασθενείς ασφαλισμένους και ι-διώτες γιατρούς, με συνολική οφειλή κατ' άτομο έως διακόσια (200) ευρώ κατ' έτος σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία του εκάστοτε αρμόδιου τέως φορέα, το ποσό καταβάλλεται στον δικαιούχο άμεσα και στο 100% του αιτούμενου ποσού, με την έκδοση χρηματικού εντάλματος χωρίς περαιτέρω έλεγχο.

8. Αρμόδιες για τη συγκέντρωση του συνόλου των παραστατικών των δαπανών υγείας ανά τομέα, την άμεση ενταλματοποίηση και πληρωμή των ληξιπρόθεσμων δαπανών υγείας μετά από την υποβολή των αιτήσεων και τον πρόχειρο λογιστικό έλεγχο είναι οι αρμόδιες προς τούτο υπάρχουσες οργανικές μονάδες, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και το π.6. 8/2019 (Α' 8). Με απόφαση του Διοικητή του e-ΕΦΚΑ κατόπιν γνώμης του ΔΣ του e-ΕΦΚΑ, δύναται να τροποποιούνται οι σχετικές αρμοδιότητες.

9. α) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται η ημερομηνία λειτουργίας της πλατφόρμας της παρ. 1, ο τύπος και το περιεχόμενο της αίτησης και των απαιτούμενων δικαιολογητικών, η διαδικασία υποβολής της αίτησης και τα συνοδευτικά δικαιολογητικά για την υποβολή, η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων και τυχόν παράταση αυτής, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται να υποβληθούν πριν από τη διαδικασία της εξόφλησης και για την απόδειξη της παραίτησης σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 2, τα απαιτούμενα στοιχεία των τιμολογίων και η διαδικασία υποβολής τους.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δύναται να καθορίζεται και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της εκκαθάρισης και πληρωμής από τον e-ΕΦΚΑ ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του κλάδου υγείας των τέως Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης που εντάχθηκαν στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ..

Άρθρο 119

Καταβολή εξόδων κηδείας ασφαλισμένων τ. ΟΓΑ

1. Σε περίπτωση θανάτου, ασφαλισμένου του τ. ΟΓΑ καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο ή, ελλείψει αυτού, στον επιμεληθέντα της κηδείας, εφάπαξ ποσό ύψους 800 ευρώ, εφόσον έχουν κατατεθεί από την 1η. 1.2015 έως τη δημοσίευση του παρόντος, τα απαραίτητα δικαιολογητικά (αίτηση, βεβαίωση οικογενειακής κατάστασης του θανόντος ή της θανούσας, απόσπασμα ληξιαρχικής πράξης θανάτου, τιμολόγιο του γραφείου τελετών). Για την πληρωμή δεν είναι απαραίτητη η προσκόμιση των παραστατικών πληρωμής των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν με εντολή και για λογαριασμό του πελάτη.

2. Στα τρέχοντα αιτήματα εξόδων κηδείας ασφαλισμένων του e-ΕΦΚΑ, καθώς και στις υπάρχουσες εκκρεμότητες διεκπεραίωσης παλαιότερων αιτημάτων, δεν λαμβάνονται υπόψη ασφαλιστικές οφειλές του θανόντος.

Άρθρο 120

Παράταση καταβολής αναπηρικών παροχών

Η παρ. 4 του άρθρου 6 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 55), όπως αυτή κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020 (Α' 76) τροποποιείται και το άρθρο 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 6

Αναβολή συνεδριάσεων υγειονομικών επιτροπών Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας και προσωρινή παράταση αναπηρικών παροχών

1. Οι συνεδριάσεις των υγειονομικών επιτροπών των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) για την εξέταση αιτήσεων παράτασης αναπηρικών παροχών σύνταξης αναβάλλονται μέχρι την 31η Μαΐου 2020.

2. Η καταβολή των συντάξεων αναπηρίας και των προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία που χορηγεί ο Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και όλων εν γένει των επιδομάτων που χορηγούνται λόγω αναπηρίας, η πιστοποίηση της οποίας πραγματοποιείται μέσω των υγειονομικών επιτροπών των ΚΕ.Π.Α., παρατείνεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 3 και 4, εφόσον έχει υποβληθεί από τους δικαιούχους σχετική αίτηση παράτασης, λόγω λήξης της ισχύος των σχετικών γνωματεύσεων των υγειονομικών επιτροπών των ΚΕ.Π.Α..

3. Η παρ. 2 εφαρμόζεται στους δικαιούχους η αίτηση παράτασης των οποίων: α) έχει προσδιοριστεί προς εξέταση σε συνεδρίαση των ανωτέρω υγειονομικών επιτροπών, εφόσον η συνεδρίαση αυτή αναβάλλεται δυνάμει της παρ. 1, β) έχει υποβληθεί, αλλά δεν έχει εισέτι προσδιοριστεί η ημερομηνία συνεδρίασης των υγειονομικών επιτροπών. Η καταβολή των παροχών της παρ. 2 παρατείνεται και σε περίπτωση υποβολής της σχετικής αίτησης παράτασης μετά από την έναρξη ισχύος της παρούσας.

4. Η παράταση καταβολής που προβλέπεται στις παρ. 2 και 3 ισχύει έως την έκδοση απόφασης περί έγκρισης ή απόρριψης των σχετικών αιτήσεων παράτασης των ενδιαφερομένων, μετά από εξέτασή τους από τις υγειονομικές επιτροπές των ΚΕ.Π.Α. και πάντως όχι πέραν της 31ης Οκτωβρίου 2020.

5. Η ασφαλιστική ικανότητα των προσώπων που εμπύπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος παρατείνεται ισόχρονα.

6. Σε περίπτωση που μετά από την επανεξέταση από τις υγειονομικές επιτροπές των ΚΕ.Π.Α. και σύμφωνα με τις σχετικώς εκδιδόμενες αποφάσεις, οι ενδιαφερόμενοι δεν κρίνονται ως δικαιούχοι των κατά περίπτωση αναπηρικών παροχών, τα ποσά που καταβλήθηκαν σε αυτούς αχρεωστήτως, κατ' εφαρμογή του παρόντος, επιστρέφονται στους αρμόδιους φορείς, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

7. Οι διατάξεις του παρόντος δεν κωλύουν τη διακοπή καταβολής παροχών αναπηρίας, ακόμη και κατά τη διάρκεια της παράτασης χορήγησής τους, όταν η διακοπή αυτή πραγματοποιείται για οποιονδήποτε άλλον νόμιμο λόγο, πλην του είδους και του ποσοστού αναπηρίας.

8. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δύναται να αναβάλλονται εκ νέου οι συνεδριάσεις των υγειονομικών επιτροπών των Κέντρων

Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) και να παρατείνονται οι ημερομηνίες του παρόντος, λαμβάνοντας υπόψη την πορεία εξέλιξης του κορωνοϊού COVID-19.»

Άρθρο 121

Παράταση σύμβασης Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών Συμφωνημένου Επιπέδου (SLA)

Το άρθρο 72 του ν. 4635/2019 (Α' 167) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 72

Παράταση διάρκειας σύμβασης

Η από 14.4.2016 (αριθμ. πρωτ. σύμβασης 9/16) διοικητική σύμβαση που αφορά στην «Παροχή στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών Συμφωνημένου Επιπέδου (SLA) μετάδοσης δεδομένων φωνής και εικόνας μέσω ιδιωτικού ιδεατού δικτύου (IKANET)», παρατείνεται αυτοδίκαια από τη λήξη της, έως την ένταξη του Φορέα στο ΣΥΖΕΥΞΙΣ II και την έναρξη παραγωγικής λειτουργίας αυτού, οπότε και λύεται αυτοδικαίως, και πάντως όχι πέραν τις 31ης.3.2021.»

Άρθρο 122

Επιδότηση ασφαλιστικών εισφορών

1. Το τρίτο εδάφιο της περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 4690/2020 (Α' 104) αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση, για το χρονικό διάστημα από 15.6.2020 έως 30.6.2020, οι εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στον χρόνο κατά τον οποίο οι εργαζόμενοι δεν απασχολούνται, καταβάλλονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό κατά ποσοστό 60%. Για το χρονικό διάστημα από 1.7.2020 έως 15.10.2020 καταβάλλεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό κατά ποσοστό 100%, το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών που αντιστοιχούν στον χρόνο κατά τον οποίο οι εργαζόμενοι δεν απασχολούνται.»

2. Η περ. γ) της παρ. 5 του άρθρου 31 του ν. 4690/2020 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) για επιχειρήσεις-εργοδότες που λειτουργούν εντός των αερολιμένων της Επικράτειας και μόνο για τους εκεί εργαζομένους τους.

Οι επιχειρήσεις-εργοδότες των περ. α), β) και γ) υποχρεούνται για το χρονικό διάστημα από 15.6.2020 έως 30.6.2020 να καταβάλουν τις ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στον πραγματοποιηθέντα μειωμένο χρόνο εργασίας των εργαζομένων, κατά παρέκκλιση της περ. γ) της παρ. 3, υπολογιζόμενες επί των ονομαστικών τους αποδοχών και οι ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στον υπολειπόμενο συμβατικό χρόνο εργασίας των εργαζομένων αυτών, υπολογιζόμενες επί των ονομαστικών τους αποδοχών, καλύπτονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Για το χρονικό διάστημα από 1.7.2020 έως 31.12.2020 καταβάλλεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό κατά ποσοστό 100%, το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών που αντιστοιχούν στον χρόνο, κατά τον οποίο οι εργαζόμενοι δεν απασχολούνται.

Κατ' εξαίρεση, για τις εν λόγω επιχειρήσεις, το χρονικό διάστημα ισχύος του μηχανισμού εκτείνεται έως και τις 31.12.2020. Δικαίωμα συμμετοχής από 16.10.2020 έως 31.12.2020 έχουν επιχειρήσεις, εφόσον είχαν δικαίωμα συμμετοχής στον μηχανισμό οποιαδήποτε στιγμή κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα.»

Άρθρο 123

Επιπρόσθετα μέτρα στήριξης εργαζομένων και εργοδοτών

1. Οι εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές για τις επιχειρήσεις-εργοδότες που δραστηριοποιούνται στον τριτογενή τομέα βάσει ΚΑΔ, υποκείμενες σε ΦΠΑ που έλαβαν άνω του 50% των ακαθάριστων εσόδων τους, κατά το 3ο τρίμηνο του έτους 2019, καταβάλλονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το χρονικό διάστημα από 1.7.2020 έως 30.09.2020.

2. Κατ' εξαίρεση της περ. γ' της παρ.3 του άρθρου 31 του ν. 4690/2020 (Α' 104), για τις επιχειρήσεις εργοδότες της παρ. 1 που εντάσσονται στο μηχανισμό ενίσχυσης της απασχόλησης «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ», το σύνολο των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών καταβάλλεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το χρονικό διάστημα από 1.7.2020 έως 15.10.2020.

3. Οι εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές για τις επιχειρήσεις-εργοδότες που δραστηριοποιούνται στους κλάδους των αεροπορικών και ακτοπλοϊκών μεταφορών βάσει ΚΑΔ, καταβάλλονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το χρονικό διάστημα από 1.7.2020 έως 30.09.2020.

4. Κατ' εξαίρεση της περ. γ) της παρ. 5 του άρθρου 31 του ν. 4690/2020 (Α' 104) για τις επιχειρήσεις εργοδότες της παρ. 3 που εντάσσονται στον μηχανισμό ενίσχυσης της απασχόλησης «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ», το σύνολο των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών καταβάλλεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το χρονικό διάστημα από 1.7.2020 έως 31.12.2020.

5. Οι διατάξεις των παρ. 3 και 4 δεν εφαρμόζονται σε συμβάσεις ναυτολόγησης οι οποίες κατά το ανωτέρω διάστημα είναι σε αναστολή με βάση τις διατάξεις του άρθρου εξηκοστού τρίτου της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 75), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4684/2020 (Α' 86), όπως αυτό τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την από 1.5.2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 90), η οποία κυρώθηκε με τον ν. 4690/2020 (Α' 104).

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία, οι όροι, οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του παρόντος, η διαδικασία διασταύρωσης των απαραίτητων στοιχείων μέσω της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δύνανται να εξειδικεύονται τυχόν ειδικότερα ζητήματα και λεπτομέρειες αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για την εφαρμογή του παρόντος.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ερ-

γασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ναυτιλίας και Νησιωτικής πολιτικής καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία για την εφαρμογή της παρ. 3 σχετικά με τις ακτοπλοϊκές μεταφορές, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 124

Αναστολή συμβάσεων εργασίας εργαζομένων σε επιχειρήσεις-εργοδότες που ανήκουν στους κλάδους τουρισμού και μεταφορών για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο 2020

1. Επιχειρήσεις-εργοδότες του ιδιωτικού τομέα που ανήκουν στον κλάδο του τουρισμού, εποχικής ή μη λειτουργίας, καθώς και επιχειρήσεις-εργοδότες που ανήκουν στους κλάδους των αεροπορικών και ακτοπλοϊκών μεταφορών και χερσαίων μεταφορών επιβατών και πλήττονται σημαντικά βάσει ΚΑΔ που ορίζονται από το Υπουργείο Οικονομικών, δύνανται να παρατείνουν την αναστολή συμβάσεων των εργαζομένων τους, που έχουν ήδη τεθεί σε αναστολή ή να θέτουν για πρώτη φορά σε αναστολή συμβάσεις εργασίας μέρους ή του συνόλου των εργαζομένων τους, που έχουν προσληφθεί έως και τη δημοσίευση του παρόντος, για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο 2020, κατ' ανώτατο χρονικό διάστημα έως τριάντα (30) ημερών ανά μήνα και πάντως όχι πέραν της 30ής.09.2020.

2. Οι εργαζόμενοι της παρ. 1, των οποίων οι συμβάσεις εργασίας τελούν σε αναστολή, είναι δικαιούχοι της αποζημίωσης ειδικού σκοπού του δέκατου τρίτου άρθρου της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 64), όπως αυτή κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α' 76) κατ' αναλογία των ημερών αναστολής των συμβάσεων εργασίας με βάση υπολογισμού το ποσό των πεντακοσίων τριάντα τεσσάρων (534) ευρώ που αντιστοιχεί στις τριάντα (30) ημέρες και παρέχεται πλήρης ασφαλιστική κάλυψη επί του ονομαστικού τους μισθού.

3. Οι συμβάσεις εργασίας εργαζομένων σε επιχειρήσεις-εργοδότες της παρ. 1, οι οποίες είχαν τεθεί σε αναστολή πριν τη δημοσίευση του παρόντος και έχει ανακληθεί οριστικά η αναστολή τους, δύνανται να τίθενται εκ νέου σε αναστολή και πάντως όχι πέραν της 30ής.09.2020.

4. Οι επιχειρήσεις-εργοδότες της παρ. 1, για όσο χρόνο κάνουν χρήση των ανωτέρω μέτρων και σε κάθε περίπτωση μέχρι την 30ή.09.2020, υποχρεούνται να μην προβούν σε μειώσεις του προσωπικού τους με καταγγελία συμβάσεων εργασίας και σε περίπτωση πραγματοποίησής της, αυτή είναι άκυρη.

5. Οι επιχειρήσεις-εργοδότες, που κάνουν χρήση των μέτρων της παρ. 1, υποχρεούνται, μετά από τη λήξη του χρονικού διαστήματος της αναστολής των συμβάσεων εργασίας των εργαζομένων αυτών, να διατηρήσουν για χρονικό διάστημα τριάντα (30) ημερών τον ίδιο αριθμό θέσεων εργασίας και με το ίδιο είδος σύμβασης εργασίας.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζονται οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις καταβολής της αποζημίωσης ειδικού σκοπού, καθώς και κάθε άλλο ανα-

γκαίο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 125

Μεταφορά της αρμοδιότητας Μονάδων του Ηλεκτρονικού Εθνικού φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης e- ΕΦΚΑ

Το άρθρο 34Α του π.δ. 8/2019 (Α' 8) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 34Α

Αρμοδιότητες Υπηρεσιακών Μονάδων e-ΕΦΚΑ

1. Στις Τοπικές Διευθύνσεις οι οποίες θα προκύψουν από Υποκαταστήματα Μισθωτών που απονέμουν συντάξεις, παρέχεται η αρμοδιότητα της απονομής των συντάξεων. Η αρμοδιότητα ασκείται από τα αντίστοιχα τμήματα συντάξεων.

2. Με απόφαση του Διοικητή του e-ΕΦΚΑ, κατόπιν γνώμης του Δ.Σ. του e-ΕΦΚΑ, δύναται να αποφασίζεται η μεταφορά της αρμοδιότητας της απονομής των συντάξεων από τις Διευθύνσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας και σε άλλες Τοπικές Διευθύνσεις ή και άλλες Περιφερειακές και Τοπικές Υπηρεσίες, καθώς και η μεταφορά της χωρικής και κάθε άλλης αρμοδιότητας μεταξύ των Υπηρεσιακών Μονάδων του e-ΕΦΚΑ σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.»

Άρθρο 126

Παράταση συμβάσεων εργασίας προσωπικού Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τις ανάγκες φύλαξης

1. Συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου προσωπικού, που απασχολείται την 1.3.2020 σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου όγδοου του ν. 4506/2017 (Α' 191), για τις ανάγκες φύλαξης των κτιρίων αποκλειστικά του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, παρατείνονται για λόγους δημόσιας υγείας και ασφάλειας μέχρι την 31η.12.2020.

2. Η παράταση των συμβάσεων σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα της σχέσης εργασίας, βάσει της οποίας προσλήφθηκαν οι απασχολούμενοι στις θέσεις αυτές. Η παράταση των συμβάσεων γίνεται κατά παρέκκλιση των άρθρων 5, 6 και 7 του π.δ. 164/2004 (Α' 134).

Άρθρο 127

Διευθέτηση οφειλών Ιερού Καθεδρικού Ναού Αθηνών

Ο Ιερός Καθεδρικός Ναός «Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου» της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών από 1.1.2017 και εφεξής καταβάλλει εισφορά ποσοστού 7% επί των ακαθάριστων εσόδων του υπέρ Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. (πρώην Τ.Α.Κ.Ε.), σύμφωνα με τις διατάξεις του α.ν. 1 της 20.11.1935 (Α' 573), του ν.δ. 1997/1942 (Α' 311), του άρθρου 1 του ν. 1719/1944 (Α' 183), των άρθρων 1 παρ. 4 και 2 παρ. 1 του ν.δ. 228/1973 (Α' 284). Για το χρονικό διάστημα από 7.9.1999 έως 31.12.2016 η ανωτέρω ει-

σφορά δεν οφείλεται, πράξεις δε επιβολής εισφορών που έχουν καταλογιστεί για το εν λόγω χρονικό διάστημα, καθώς και αναγκαστικά μέτρα είσπραξης παύουν να ισχύουν και τυχόν επιβληθείσες εισφορές διαγράφονται. Κάθε τυχόν καταβληθέν ποσό σε σχέση με την εισφορά του προηγούμενου εδαφίου από τον Ιερό Ναό θεωρείται νομίμως καταβληθέν, δεν αναζητείται και συμψηφίζεται με τις οφειλόμενες εισφορές, που αντιστοιχούν στο διάστημα από 1.1.2017 και εφεξής. Οι οφειλές που αντιστοιχούν στο χρονικό διάστημα από 1.1.2017-30.6.2020 καταβάλλονται σε εκατόν είκοσι (120) δόσεις και δεν υπολογίζονται τόκοι εκπρόθεσμης καταβολής και τυχόν προσαυξήσεις.

Άρθρο 128 **Ρυθμίσεις ναυτεργατικών οργανώσεων**

1. Απαραίτητη προϋπόθεση εγγραφής σε ναυτεργατική οργάνωση και διατήρησης της ιδιότητας μέλους αυτής είναι η ύπαρξη ναυτικού φυλλαδίου με τη χρήση του οποίου επιτρέπεται η συμμετοχή στις Γενικές Συνελεύσεις και στις εκάστοτε ψηφοφορίες και αρχαιρεσίες με ιδιαίτερη μέριμνα για τις ψηφοφορίες με αλληλογραφία με την αναγραφή του αριθμού ναυτικού φυλλαδίου ή του αριθμού Μητρώου Εργάτη Θάλασσας (ΜΕΘ) στα ψηφοδέλτια σε ιδιαίτερο απόκομμα.

2. Δεν επιτρέπεται το ίδιο πρόσωπο να κατέχει στις πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες ναυτεργατικές οργανώσεις το αξίωμα του Προέδρου, Γενικού Γραμματέα ή Ταμία, για περισσότερες από τρεις (3) συνολικά θητείες, διαδοχικές ή μη, ξεχωριστά σε κάθε βαθμίδα οργάνωσης, είτε στο αυτό αξίωμα είτε συνδυαστικά στα ανωτέρω αξιώματα. Για την εφαρμογή των ως άνω περιορισμών λαμβάνονται υπόψη και προσμετρώνται και οι θητείες που ξεκίνησαν ή/και συμπληρώθηκαν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

3. Σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται να εκλεγεί κάποιος στη θέση του Προέδρου, Γενικού Γραμματέα ή Ταμία σε πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια ναυτεργατική οργάνωση εφόσον έχει συμπληρώσει το εβδομηκοστό δεύτερο (72ο) έτος της ηλικίας του.

4. Οι περιορισμοί των παρ. 1 έως 3, εφαρμόζονται κατά τις πρώτες αρχαιρεσίες κάθε οργάνωσης που θα προκηρυχθούν μετά από τη δημοσίευση του παρόντος και εφεξής, με την ποινή της απόλυτης ακυρότητας αυτών σε περίπτωση της μη εφαρμογής τους.

Άρθρο 129 **Μη προσφερόμενος πλοίαρχος**

Στην περίπτωση κατά την οποία, για οποιονδήποτε λόγο, δεν προσφέρεται πλοίαρχος για ναυτολόγηση στα αμιγώς εμπορικά πλοία υπό ελληνική σημαία άνω των 3.000 κ.ο.χ., που έχουν νηολογηθεί σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν.δ. 2687/1953 (Α' 317), δεν εφαρμόζονται οι απαιτήσεις της οργανικής σύνθεσης των παρ. Α1 και Α2 του όρου 8 της οικείας εγκριτικής απόφασης και δεν επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. Β.3 του ως άνω όρου 8, ως προς τον πλοίαρχο.

Άρθρο 130 **Μέτρα ενίσχυσης της ναυτικής απασχόλησης**

Στα αμιγώς εμπορικά πλοία άνω των 3000 κ.ο.χ. που έ-

χουν νηολογηθεί ή νηολογούνται υπό Ελληνική σημαία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του ν.δ. 2687/1953 (Α' 317) επιτρέπεται η εφαρμογή των διεθνώς αναγνωρισμένων και εκάστοτε ισχυουσών συλλογικών συμβάσεων εργασίας (collective agreements) PNO ITF TCC ή PNO IBF κατά την ελεύθερη κρίση του πλοιοκτήτη εξαιρετικά και μόνο για τις ναυτολογήσεις ειδικότητων του κατώτερου πληρώματος, καθώς και των ειδικότητων του ανθυποπλοίαρχου και γ' μηχανικού Ε.Ν..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Άρθρο 131 **Ρύθμιση θεμάτων της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης**

1. Για την άμεση κάλυψη επιτακτικών αναγκών της Τεχνικής Υπηρεσίας της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ ΑΕ), οι οποίες ανακύπτουν από την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων των άρθρων 3 και 4 του ν. 4674/2020 (Α' 53), είναι δυνατή η πρόσληψη έως πενήντα (50) ατόμων κατηγορίας ΤΕ ή ΠΕ με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου διάρκειας έως είκοσι τεσσάρων (24) μηνών. Οι εν λόγω προσλήψεις εξαιρούνται της έγκρισης της Επιτροπής της υπ' αριθμ. 33/2006 (Α' 280) Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου και του άρθρου 21 του ν. 2190/1994 (Α' 28). Οι δαπάνες μισθοδοσίας καλύπτονται από τον τακτικό προϋπολογισμό της ΕΕΤΑΑ ΑΕ.

2. Η διαδικασία πρόσληψης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας.

3. Το προσωπικό του παρόντος έχει τις αποφασιστικές αρμοδιότητες που του ανατίθενται με τη σύμβαση εργασίας, το δε τεχνικό προσωπικό μπορεί να συντάσσει και να θεωρεί μελέτες και τεύχη δημοσίων διαγωνισμών, κατά την παρ. 4 του άρθρου 209 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114).

Άρθρο 132 **Ρύθμιση για τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων ΟΤΑ α' και β' βαθμού**

Η παρ. 9 του άρθρου 21 του ν. 4690/2020 (Α' 104) αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Η σύναψη των προγραμματικών συμβάσεων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού αποφασίζεται από τις οικείες Οικονομικές Επιτροπές.»

Άρθρο 133 **Λύση και εκκαθάριση νομικών προσώπων των δήμων του άρθρου 156 του ν. 4600/2019**

1. Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 156 του ν. 4600/2019 (Α' 43) προστίθενται παράγραφοι ως εξής:

«4.Α. α. Η λύση και εκκαθάριση των νομικών προσώπων της παρ. 1, πλην των δημοτικών λιμενικών ταμείων και των συνδέσμων της παρ. 2, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων περί λύσης ή και εκκαθάρισης, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού. Με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης του δημοτικού ή των δημοτικών συμβουλίων του πρώτου εδαφίου της

παρ. 4, συστήνεται Επιτροπή Καταγραφής και Κατανομής των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων του συνδέσμου ή του νομικού προσώπου που λύεται, αποτελούμενη από τον Γενικό Διευθυντή Εσωτερικής Λειτουργίας ή έναν Διευθυντή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στον νομό ως Πρόεδρο, έναν υπάλληλο της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης κατά προτίμηση νομικό ή πολιτικό μηχανικό, ο οποίος ορίζεται με την απόφαση του Συντονιστή, τον Πρόεδρο του συνδέσμου ή του νομικού προσώπου, έναν εκπρόσωπο από κάθε δήμο που συμμετέχει στον σύνδεσμο ή το νομικό πρόσωπο, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου και τους Προϊστάμενους Οικονομικών Υπηρεσιών των συμμετεχόντων δήμων. Εφόσον προκύπτουν ειδικότερα ζητήματα νομικής, τεχνικής ή οικονομικής φύσης, η Επιτροπή δύναται να ζητά τη συνδρομή των υπηρεσιών των δήμων ή και εξωτερικών συνεργατών κατά την κρίση της. Η Επιτροπή συνεδριάζει σε χώρο που ορίζεται από τον Πρόεδρο αυτής και ολοκληρώνει το έργο της καταγραφής μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από τη σύσταση της εκδίδοντας σχετική απόφαση κατανομής των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων στους δήμους. Η ανωτέρω απόφαση διαβιβάζεται στον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος εκδίδει αμελλητί διαπιστωτική πράξη λύσης του συνδέσμου ή του νομικού προσώπου και περιέλευσης των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων αυτών στους οικείους δήμους. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Τυχόν κινήσεις ή πράξεις που θα συντελεστούν μετά από το πέρας της καταγραφής και κατανομής των περιουσιακών στοιχείων του συνδέσμου ή νομικού προσώπου και μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης του Συντονιστή, καταγράφονται σε συμπληρωματική έκθεση από την Επιτροπή. Εφόσον προκύπτει ανάγκη ανακατανομής της περιουσίας, η Επιτροπή επιλαμβάνεται άμεσα με τροποποιητική-συμπληρωματική πράξη της. Ομοίως, εκδίδεται συμπληρωματική απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Οι δήμοι που συνιστούσαν τον σύνδεσμο ή το νομικό πρόσωπο υπεισέρχονται αυτοδικαίως σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα, τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διαπιστωτική πράξη, από την ημέρα δημοσίευσής της. Η αναδοχή τυχόν οφειλών των λυομένων νομικών προσώπων από τους δήμους είναι στερητική. Ευθύνες νομίμων εκπροσώπων, προέδρων, διαχειριστών, διευθυνόντων συμβούλων, εντεταλμένων στη διοίκηση και εκκαθαριστών των λυομένων νομικών προσώπων για φορολογικές και ασφαλιστικές εισφορές εξακολουθούν να υφίστανται. Η κυριότητα και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί των ακινήτων και δικτύων του συνδέσμου ή νομικού προσώπου, μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στον δήμο, εντός των διοικητικών ορίων του οποίου βρίσκονται. Τα κινητά και ο κάθε είδους εξοπλισμός που εξυπηρετεί ή συνδέεται λειτουργικά με τα ακίνητα που μεταβιβάζονται, μεταφέρεται κατά προτεραιότητα στον κύριο του ακινήτου ή των δικτύων.

β. Τυχόν ρυθμίσεις οφειλών συνεχίζουν να εξυπηρετούνται από τον δήμο που αποτελούσε την έδρα του συνδέσμου ή του νομικού προσώπου. Οι δήμοι υπεισέρχονται αυτοδικαίως από τη δημοσίευση της απόφασης του Συντονιστή στις ενεργές συμβάσεις μίσθωσης των

ακινήτων που βρίσκονται εντός των διοικητικών τους ορίων και τα οποία εκμισθώνει ή μισθώνει ο σύνδεσμος ή το νομικό πρόσωπο. Λοιπές ενεργές συμβάσεις υλοποιούνται από τον δήμο που αποτελούσε την έδρα του συνδέσμου ή του νομικού προσώπου, προκειμένου να εισπράξει και να καταβάλλει όλες τις απαιτήσεις και τις εντίστοιχες υποχρεώσεις. Πράξεις, έργα και δράσεις που έχουν ενταχθεί ή και προτάσεις που έχουν υποβληθεί για χρηματοδότηση από οποιαδήποτε πηγή με δικαιούχο τον σύνδεσμο ή νομικό πρόσωπο δύναται να συνεχιστούν από τον δήμο της έδρας αυτού ή από τους δήμους που αυτά αφορούν. Για την εφαρμογή των ανωτέρω συνάπτονται προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων δήμων στις οποίες καθορίζονται μεταξύ άλλων οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις τους, ο τρόπος καταβολής και είσπραξης των ποσών που τους αφορούν, ο τρόπος απασχόλησης του προσωπικού αυτών εφόσον απαιτείται, καθώς και οι επιτροπές παρακολούθησης για την υλοποίηση των όρων της σύμβασης. Εφόσον προκύπτει οικονομική επιβάρυνση ή έσοδο για τους δήμους που δεν συνυπολογίσθηκαν στην κατανομή των περιουσιακών στοιχείων, αυτά επιμερίζονται από τον Προϊστάμενο της Οικονομικής Υπηρεσίας του δήμου της έδρας του συνδέσμου ή του νομικού προσώπου με μοναδικό κριτήριο το μέγεθος του πληθυσμού τους.

γ. Για την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων, συντάσσεται πρωτόκολλο παράδοσης - παραλαβής.

δ. Η απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και απόσπασμα της έκθεσης απογραφής, η οποία περιγράφει τα ακίνητα που αποκτώνται κατά κυριότητα καθώς και τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα, καταχωρίζονται ατελώς στα οικεία κτηματολογικά γραφεία.

ε. Από τη λύση του συνδέσμου ή του νομικού προσώπου, οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή τους και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη για καθεμία από αυτές, από τον διάδοχο δήμο επί του αντικειμένου της δίκης.

στ. Σε περίπτωση αποχώρησης ενός δήμου, από τα νομικά πρόσωπα της παρ. 1, πλην των δημοτικών λιμενικών ταμείων και των συνδέσμων της παρ. 2, χωρίς να επέρχεται λύση αυτών, εφαρμόζεται αναλόγως η διαδικασία των παρ. 4α έως 4ε ως προς την κατανομή και την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων στον δήμο που αποχωρεί.

ζ. Στην περίπτωση λύσης νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή αποχώρησης από αυτά και εφόσον γίνεται ανάληψη των δραστηριοτήτων τους από τους δήμους ή συνδέσμους, το πάσης φύσεως προσωπικό, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων μίσθωσης έργου, μεταφέρεται αυτοδικαίως και κατανέμεται, με την ίδια σχέση εργασίας ή έργου, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στους οικείους δήμους, ανάλογα με τον πληθυσμό τους.»

2. Στο άρθρο 156 του ν. 4600/2019 προστίθεται παρ. 16 ως εξής:

«16. Εντός μηνός από την έναρξη ισχύος της παρούσας, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και με κριτήριο τον πληθυσμό, κατανέμονται τυχόν αδιανέμητα περιουσιακά στοιχεία των καταργούμενων δήμων και των νομικών τους προσώπων, συμπεριλαμβανομένων χρηματικών διαθεσίμων και μετοχικού κεφαλαίου σε πάσης φύσεως νομικά πρόσωπα.»

Άρθρο 134
Ρυθμίσεις για την ενημέρωση των Ελλήνων
που διαμένουν στην αλλοδαπή

1. Το άρθρο 21 του ν. 4648/2019 (Α΄ 205) αντικαθίσταται, ως εξής :

«Άρθρο 21

Ενημέρωση εκλογέων που διαμένουν στην αλλοδαπή

Για την ενημέρωση των εκλογέων που διαμένουν στο εξωτερικό εφαρμόζεται το άρθρο 130 του π.δ. 26/2012 (Α΄ 57) και ιδίως η περ. δ) της παρ. 1.»

2. Για την ενημέρωση των Ελλήνων του εξωτερικού για τις διαδικασίες των άρθρων 40, 42 και 43 του ν. 344/1975 (Α΄ 143), εφαρμόζεται το άρθρο 130 του π.δ. 26/2012 και ιδίως η περ. δ) της παρ. 1.

Άρθρο 135
Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού ΟΤΑ και
Περιφερειακού Συντονιστή Πολιτικής Προστασίας

1. Η παρ. 10 του άρθρου 45 του ν. 3979/2011 (Α΄ 138) αντικαθίσταται ως εξής:

«10. Με απόφαση του αρμόδιου για τον διορισμό οργάνου επιτρέπεται σε υπαλλήλους ΚΕΠ, κλάδου Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών, τα οποία λειτουργούν σε δημοτικές ενότητες με πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους, να ανατίθενται καθήκοντα του κλάδου Διοικητικού - Οικονομικού ή καθήκοντα συναφή με τον κύριο τίτλο σπουδών, για την αντιμετώπιση υπηρεσιακών αναγκών του δήμου. Με απόφαση του ίδιου οργάνου επιτρέπεται να μετακινούνται υπάλληλοι ΚΕΠ, κλάδου Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών, σε άλλο ΚΕΠ του ίδιου δήμου.»

2. Οι συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου των απασχολουμένων στις εκπαιδευτικές δομές καλλιτεχνικής εκπαίδευσης των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων, των οποίων η λειτουργία ανεστάλη στο πλαίσιο λήψης μέτρων πρόληψης κατά της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, μπορούν να παρατείνονται από τη λήξη τους μέχρι την 31η.7.2020. Η ισχύς της παραγράφου αυτής άρχεται από 11.3.2020.

3. Η παρ. 6 του άρθρου 93 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) αντικαθίσταται ως εξής :

«6. Η παρ. 6 του άρθρου 243 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87) εφαρμόζεται αναλόγως και για τον διορισμό Περιφερειακού Συντονιστή Πολιτικής Προστασίας.»

Άρθρο 136
Δικαίωμα διορισμού στο Δημόσιο
ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 17 της από 26.7.2018 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Εκτακτα μέτρα για τη στήριξη των πληγέντων και την αποκατάσταση ζημιών από τις πυρκαγιές που έπληξαν περιοχές της Περιφέρειας Αττικής στις 23 και 24 Ιουλίου 2018» (Α΄ 138), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4576/2018 (Α΄ 196), αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το δικαίωμα διορισμού της παρ. 1 παρέχεται και σε πρόσωπα που υπέστησαν σοβαρά εγκαύματα και νοσηλεύτηκαν σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) ή σε Μονάδα Αυξημένης Φροντίδας (ΜΑΦ) ή για τα οποία

προκύπτει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) συνεπεία των πυρκαγιών της παρ. 1.»

2. Η παρ. 20 του άρθρου 14 του ν. 2266/1994 (Α΄ 218) εφαρμόζεται αναλόγως και σε πρόσωπα που υπέστησαν σοβαρά εγκαύματα και νοσηλεύτηκαν σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) ή σε Μονάδα Αυξημένης Φροντίδας (ΜΑΦ) ή για τα οποία προκύπτει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%), συνεπεία των πυρκαγιών που έπληξαν περιοχές της νήσου Χίου, την 25η Αυγούστου 2016. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατός ο διορισμός των προσώπων αυτών, για λόγους υγείας, το δικαίωμα διορισμού που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο μεταβιβάζεται στον ή στη σύζυγό τους ή στο πρόσωπο με το οποίο έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή σε ένα τέκνο τους. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ορίζονται οι φορείς υποδοχής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η σειρά προτεραιότητας των δικαιούχων, η προθεσμία και η διαδικασία υποβολής των δικαιολογητικών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

Άρθρο 137
Δυνατότητα παράτασης προθεσμίας υποβολής
αιτήσεων στεγαστικής συνδρομής
για την αποκατάσταση ζημιών σε κτίρια
από τις πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018

Στο τέλος της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4626/2019 (Α΄ 141) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών δύναται με απόφασή του να παρατείνει την ανωτέρω προθεσμία.»

Άρθρο 138
Παράταση της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου
της Εθνικής Γενικής Συνομοσπονδίας
Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου Ελλάδος
και των Διοικητικών Συμβουλίων των
Σωματείων και Ενώσεων Αναπήρων
και Θυμάτων Πολέμου

Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Γενικής Συνομοσπονδίας Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου Ελλάδος (ΕΓΣΑΘΠΕ) και των Διοικητικών Συμβουλίων των σωματείων και ενώσεων αναπήρων και θυμάτων πολέμου, η οποία, βάσει των οικείων καταστατικών, έληξε ή λήγει ενόσω βρίσκονται σε ισχύ τα έκτακτα μέτρα για τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και έχει παραταθεί με το άρθρο 39 του ν. 4690/2020 (Α΄ 104), παρατείνεται έως τις 30.11.2020. Η παρούσα κατисχύει κάθε διαφορετικής καταστατικής ρύθμισης, εφόσον η προβλεπόμενη θητεία λήγει πριν τις 30.11.2020.

Άρθρο 139
Ειδικές πράξεις επιμέλειας ανήλικου τέκνου -
Προσθήκη άρθρου 1519 Αστικού Κώδικα

Στη θέση του καταργηθέντος άρθρου 1519 του Αστικού Κώδικα (Α΄ 164) εισάγεται νέο άρθρο 1519 ως εξής:

«Άρθρο 1519
Μεταβολή του τόπου διαμονής

Μεταβολή του τόπου διαμονής του τέκνου, που επιδρά

ουσιωδώς στο δικαίωμα επικοινωνίας του γονέα με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο, απαιτεί προηγούμενη συμφωνία των γονέων ή προηγούμενη οριστική δικαστική απόφαση μετά από αίτημα οποιουδήποτε από τους γονείς. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέσο.»

Άρθρο 140

Εξέταση ιταλικής γλώσσας στον εισαγωγικό διαγωνισμό Εθνικής Σχολής Δικαστών έτους 2020

Στο άρθρο 81 του ν. 4689/2020 (Α' 103), προστίθεται παρ. 5 ως εξής:

«5. Κατ' εξαίρεση οι υποψήφιοι όλων των κατευθύνσεων του εισαγωγικού διαγωνισμού της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών του έτους 2020 για την ΚΖ' εκπαιδευτική σειρά μπορούν να επιλέξουν και να εξεταστούν στην ιταλική γλώσσα. Στην περίπτωση αυτή ισχύουν αναλόγως τα άρθρα 11 παρ. 7 και 12 παρ. 2 περ. ε' του ν. 3689/2008 (Α' 164).»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Άρθρο 141

Παράταση της θητείας της Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού

Παρατείνεται για χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών από τη λήξη της, δηλαδή έως τις 16.11.2020, η θητεία της Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού του άρθρου 77 του ν. 2725/1999 (Α' 121), που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΥΑ/ΔΕΑΕΑ/ΤΣΟΕΚ/268616/19140/2703/86/12.8.2016 απόφαση του Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΟΔΔ 441).

Άρθρο 142

Ηλεκτρονικό μητρώο αθλητικών σωματείων - Καταβολή ποσού οικονομικής ενίσχυσης στα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία

1. Στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού τηρείται ηλεκτρονικό μητρώο, στο οποίο καταχωρίζονται όλα τα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία, τα οποία φέρουν την ειδική αθλητική αναγνώριση του άρθρου 8 του ν. 2725/1999 (Α' 121). Η καταχώρηση του κάθε σωματείου με τα ειδικότερα στοιχεία του, τα οποία καθορίζονται με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, γίνεται με επιμέλεια και ευθύνη του Διοικητικού του Συμβουλίου, το οποίο υποχρεούται να γνωστοποιεί αμελλητί τις αλλαγές στα τηρούμενα στοιχεία, ώστε να ενημερώνονται άμεσα τα τηρούμενα μητρώα.

2. Τα στοιχεία που εισάγονται στο μητρώο διατηρούνται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και μεταφέρονται στο Μητρώο Αθλητικών Φορέων του άρθρου 24 του ν. 4373/2016 (Α' 49), του οποίου το μητρώο αθλητικών σωματείων αποτελεί υποκατηγορία, με την έγγραφη συναίνεση του νόμιμου εκπροσώπου του σωματείου και με την προϋπόθεση τήρησης των απαιτούμενων κανόνων προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

3. Το μητρώο αθλητικών σωματείων συνιστά για τους τρίτους επίσημη πηγή πληροφόρησης της ιδιότητας του σωματείου ως αθλητικού, η δε Γενική Γραμματεία Αθλητισμού δύναται να αναρτήσει στο διαδίκτυο, ελευθέρως προσβάσιμη στο κοινό, ηλεκτρονική εφαρμογή, που να επιτρέπει την επιβεβαίωση της εγγραφής συγκεκριμένου σωματείου στο μητρώο.

4. Κατά το έτος 2020 καταβάλλεται ποσό δώδεκα εκατομμυρίων (12.000.000) ευρώ ως εφάπαξ παροχή οικονομικής ενίσχυσης των ερασιτεχνικών αθλητικών σωματείων, που είναι εγγεγραμμένα στο ηλεκτρονικό μητρώο αθλητικών σωματείων της παρ. 1, προκειμένου να μετριαστούν οι επιπτώσεις της προσωρινής απαγόρευσης της λειτουργίας τους λόγω της πανδημίας του νέου κορωνοϊού COVID-19.

5. Το ποσό της οικονομικής ενίσχυσης της παρ. 1, καταβάλλεται στα δικαιούμενα αθλητικά σωματεία κατά παρέκκλιση των άρθρων 7 παρ. 7, 50 και 51 του ν. 2725/1999, είναι αφορολόγητο και ακατάσχετο στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης διάταξης, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση καθώς και σε τέλος χαρτοσήμου, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το υπόλοιπο Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα.

6. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού το καταβαλλόμενο ποσό δύναται να αυξηθεί, εφόσον το επιτρέπουν οι δημοσιονομικές συνθήκες κατά τον χρόνο έκδοσής της. Με την ίδια ή όμοια απόφαση καθορίζονται τα κριτήρια για την καταβολή του ποσού ενίσχυσης, οι κατηγορίες των δικαιούχων αθλητικών σωματείων, η βάση, ο τρόπος υπολογισμού και το ακριβές διανεμητέο ποσό ανά κατηγορία δικαιούχου, οι προϋποθέσεις, ο φορέας, οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες και οι επιμέρους αρμοδιότητές τους, η διαδικασία, ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής, ο χρόνος και ο τρόπος ελέγχου των κριτηρίων για τη χορήγησή του ανά κατηγορία δικαιούχων, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα.

Άρθρο 143

Αρχαιρεσίες των αθλητικών ομοσπονδιών για το έτος 2020

1. Ειδικά για το έτος 2020, οι γενικές συνελεύσεις για τις αρχαιρεσίες των αθλητικών ομοσπονδιών συγκαλούνται και οι εκλογές για την ανάδειξη των καταστατικών οργάνων τους διεξάγονται υποχρεωτικά εντός του τελευταίου διμήνου του έτους αυτού, κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στην παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 2725/1999 (Α' 121) και στο καταστατικό της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας.

2. Οι θητείες των διοικητικών συμβουλίων και κάθε άλλο καταστατικού οργάνου των αθλητικών ομοσπονδιών, οι οποίες, βάσει του οικείου καταστατικού, λήγουν έως την 31η.10.2020, παρατείνονται έως την 31η.12.2020.

Άρθρο 144
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Αθήνα,

2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κ. ΠΕΡΙΦΑΝΟΥ